

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istov. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredila po 10 Din
Pr. v. v. v. v.
vredila po 10 Din
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nehrankirano
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Upravo je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Ljubljani
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Spas človeštva

Ko je diktator Italije pred velikim fašistovskim svetom utemeljeval konkordat med Italijo in Vatikanom, je zelo ostroumno razgalil nelogičnost in nemožnost znanega Cavourjevega gesla: Svobodna cerkev v svobodni državi. To je ena tistih teorij preživetega meščanskega liberalizma, ki jih je življenje ovrglo tako kakor vse ostale izume te šole.

Cerkev in država sta dva najmočnejša faktorja, ki posegata v življenje kulturnih narodov, tako da si moreta biti v svojih medsebojnih odnosih v resnici življenja samo prijazna ali sovražna; nazor pa, ki postavlja, da moreta živeti »svobodna« drug poleg drugega, ne da bi se sploh dotikala, je pusta fraza. Svoboda cerkve v državi more sloneti le na njenem spoštovanju, na umevanju njene naloge in na podpiranju te njene naloge, ako jo država razume in razumeti hoče. Če ne, imamo v najboljšem slučaju le neko razmerje hladne kurtoazije ali prezirljivo omalovaževanje, navadno pa naravnost škodljivo državljanstvu življenju, če ne direktno sovražnost in oviranje. Prijateljsko razmerje in soglasna kooperacija med najvišjo duhovno oblastjo in med oblastjo, ki ureja svetno življenje, je nujna za normalni razvoj države, ki v svojih koreninah temelji v starem in novem kulturnem svetu na pripoznavanju etičnih načel krščanstva.

To prijateljsko razmerje se lahko izraža na različne načine, nek intimen stik v gotovi točki, neko sodelovanje pa mora biti ali vsaj neka dejanska medsebojnost v gledanju na najvažnejša vprašanja življenja, čeprav se formalno ne izraža nazunaj, kakor n. pr. v Severni Ameriki, ki je svojo ustavo naslonila na principe tako globoko vernega moča kakor je bil Washington. V Evropi pa, kjer se je načelo »svobodne cerkve v svobodni državi« izvajalo iz brezverske ali versko indiferentne miselnosti, je praksa pokazala, da se je mislilo le na to, kako cerkev na drug način zaslužiti, njeno delovanje ovirati ali pa jo obsojiti na počasno otrpnenje in na odtujenje mas cerkvi in njenim idealom.

Ker se je po pokazalo, da je ta boj brezupen, da se viri verskega in cerkvenega življenja ne dajo izsušiti, da je zaman računati na »razpadanje« krščanstva, kakor je sanjalo takozvano svobodnomiselstvo, zato opažamo preobrat tudi v mišljenju vodilnih državnikov v Evropi, kar vidimo zlasti v sekularnem delu lateranske pogodbe. Mož, ki jo je s cerkvijo sklenil, je imel tudi pogum povedati, da je to rezultat bankerota liberalizma, ki je nastopil namesto toli napovedovanega »bankerota katolicizma«.

Cisto jasno je, da ta največji dogodek našega stoletja ni potekel iz političnega oportunizma, kakor mislijo nekateri v gotove fraze in izme zaverovani ljudje, ampak ima svoj izvor v počasnem preobratu miselnosti zapadnih kulturnih narodov, čeprav se v državno politiko neizogibno vedno primešuje izvestna doza egoističnega preračuna in ozir na to, ali je kaj koristno ali ne. Toda tudi to ne bi bilo mogoče, če bi se po več ali manj očitnem ali prikitem duševnem preobratu ne bilo ustvarilo razpoloženje.

To razpoloženje vidimo danes prav povsod. Liberalizem kot svetovno naziranje kapitalistične buržuazije je idejno popolnoma odpovedal in izgubil vso privlačnost; on je — žal — samo še praksa teženja za dobičkom, kopičenja gmotnih dobrin in njih uživanja po družbi denarnih mogotcev. Socializem kot nekaka filozofija mišljenja, popolnoma posneta od »svobodnomiselstva« meščanske družbe, je svoje privržence prevaral in čimdaljebolj se množi v vrstah marksistov uamenkrat še rahli glasovi po etični in verski začetni proletarskega pokreta. Komunizem, v kolikor hoče biti nauk vesoljnega življenja, je samo le še bolj razkrojil družino in zdravo moralno življenje ter se sam nahaja pred usodnim vprašanjem, kako ukrotiti razdiralne strasti in nagone sovražnosti, ki jih je v množicah zanetil do strašnega plamena. Demokratični ideal je kapitalistična družba, ki ga je v francoski revoluciji postavila na tron, sama popolnoma izpridila in popačila in celo v državah, ki že več stoletij živijo v demokratičnih tradicijah ali so na svojo svobodoljubno ustavo prav poseben ponosni, v resnici služi samo za špansko steno, ki naj očem množice zakriva dobičkanosne posle višjih in vodilnih krogov ter plutokracije. Narodnomanjšinsko gibanje, panevropski pokret, pacifizem itd. bolehalo na pomanjkanju odkritosti in na neučinkovitosti ter nedoslednosti v praksi, ker manjka najglobljega fundamenta v veri. Diktature

Izjave Sv. Očeta

Blagoslov slovenskim vernikom - O beatifikaciji † Slomška - O katoliški akciji

Maribor, 30. marca. (Tel. »Slov.«) Naš mariborski urednik je posetil presvetlega škofa dr. I. Tomažiča ob njegovem povratku iz Rima ter ga prosil za blagohotno sporočilo glede njegove avdijske pri sv. Očetu. V kratkem podajamo javnosti sledeče misli presvetlega škofa.

Pri zasebni avdijski pomožnega škofa lavantinskega dne 16. marca t. l. se je sv. Oče živo zanimal za razmere v škofiji. Na poročilo, da se lavantinski verniki vesele velikega dogodka sprave med cerkvijo in italijansko državo, je dejal sv. Oče, da je treba sedaj po izvršenem dejstvu še več moliti kot prej, da se srečno uredijo vse zadeve, ki so s pogodbo v zvezi. Z veseljem je vzel na znanje, kako se v škofiji dela za procvit verskega življenja, za religiozni prerod mladine, za misijone, za zedinjenje cerkev in za dobrodelnost ter je sprejel tozadevne darove z obljubo, da bo poslal vernikom posebno zahvalno pismo, ki naj se objavi vernikom.

Glede † Slomška je izrazil željo, da bi se dela za beatifikacijo z božjo pomočjo srečno dovršila. Treba je predvsem, da se pravilno izvede tozadevna obravnava pri škofijstvu.

Imenoval je osebe v Rimu, ki bi mogle dati zanesljive informacije, kako naj se postopa. Tudi je glede Slomških podobnih pripomnil, da bi bilo dobro, ako bi se izdale tudi v svetovno znanih jezikih. Ko je naročil, komu naj se sporoči poseben katoliškok (n. pr. redovnikom, redovnicam itd.) je dejal:

»Povejte zlasti, da velja Naš blagoslov mladini in vsem tistim, ki delajo za mladino in za njeno organizacijo. Veliko važnost polagamo na to, da se dobro izvede katoliška akcija, o kateri smo ponovno objavili svoje želje. V tem oziru se je mnogo lepega govorilo na lanskem katoliškem shodu v Magdeburgu, kar Nas je zelo veselilo. Tudi kardinal Bertram v Vratislavi je zelo zavzet za to delo. Na njegovo prošnjo smo mu nedavno v posebnem pismu podali potrebna načela in navodila, h katerim je on priobčil prav dobro razlago. V veliko radost Nam bo, ako bo tudi pri vas katoliška akcija dobro napredovala.«

Ob zaključku pa je dejal sv. Oče:

»Prav posebno pozdravljamo seminariste (gojence obojnega semenišča); zakaaj, dober duhovniški naraščaj Nam je zelo, zelo pri srcu!«

Ekspoze finančnega ministra

Proračun ie realen - Konec ustvarjanja letečih dolgov - Ravnotežje med izdatki in dohodki - Izplačilo izdatkov zagotovljeno - Proračun znaša 12.464 in pol milijona Din

Belgrad, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Šverljuga je dal danes dopolne časnikiarjem o novem proračunu izjavo, v kateri pravi:

Kakor je znano, je ta proračun v stvari samo predelan proračun, ki ga je izdelal moj prednik in ki je bil že predložen bivši narodni skupščini. Zato spremembe tega proračuna od prejšnjega predloga niso mogle biti velike. Zares je bil tudi čas preveč kratek, da bi se mogli v proračunu videti rezultati vseh ukrepov, ki so v programu kraljeve vlade, posebno pa v smeri večjega varčevanja z državnimi izdatki.

Proračun mora zabeležiti stanje državnih potreb in državnega aparata v tistem obsegu, v katerem dejansko obstoja na podlagi pozitivne zakonodaje. Zakonodaja, ki služi kot temelj izdatkom v državnem proračunu, pa je v glavnem še nespremenjena ter so vsi krediti, ki jih zahteva, morali biti tudi določeni. Prav tako malo se je morala omogočiti izvedba novih zakonov, ki so se sprejeli. V finančnem oziru jih je treba z novim proračunom izvesti.

Ob priliki izdelave tega proračuna se je predvsem gledalo na imperativne potrebe, da je ta proračun realen, ker samo tako se morejo osnovne poteze pravilno financirati. Na drugem mestu se je želelo, da bi bila razdelitev kreditov za posamezne državne potrebe čim pravičnejša.

S temi temeljnimi namerami se je začelo z revizijo prvotno izdelanega proračunskega predloga. Posebno živa je bila naša težnja, da bi bil proračun verna slika državnih potreb. Dobiti tak proračun pomenja prehodno prvo etapo ureditve in napredka naših državnih financ. Samo s takim proračunom se more zares onemogočiti prekoračenje kreditov in ustvarjanje novih, tako zvanih »obvez« iz prejšnjih let, ki so sčasoma postale v naši državi eden izmed največjih problemov, ker je morala država najeti posebno posojilo v inozemstvu, da bo te obveznosti končno likvidirala. S prakso ustvarjanja takih obveznosti,

pa, ki jih je po polomu predvojnih družabnih ideologij napovedal že Spengler v svojem toli napadanem, pa veliko resničnega jedra vsebujočem in globoko črpajočem delu, istotako živo čutijo potrebo, da se naslonijo na versko in moralno tradicijo krščanstva.

Kajti le to je v splošnem prevratu in polomu ostalo neomaiano kot v kaosu svetla in neuglasna točka. Cerkev, mistični od smrti vstali Kristus, živi večno življenje in vsakega posameznika vodi čez greh in zablodo v Vstajenje. Z njeno pomočjo in oporo morejo vstati tudi cela občestva k življenju, ki, usmerjeno k večnostnim vrednotam, obogatuje, dviga in osrečuje ter v plodovih zemске kulture blagoslavlja tudi državo in njene naloge na zemlji.

Naše velikonočne priloge

Današnji številki »Slovenca« za praznike so priložene

Leposlovna priloga

broširana v okusnem ovitku s sledečo vsebino: Beseda za velikonoče, uvodna pesem Jože Pogačnika.

Rapsodova velikonočna poslanica, Ivan Pregelj.

Velika noč ostroškem samostanu, Miloš Živković.

Velikonočna povest iz »Bratov Karamazovih« od F. M. Dostojevskega.

Pietà, pesem Rainera Maria Rilke.

Otroci se igrajo, Narte Velikonja.

ZA NASO DECO: Angel (po Andersenu).

Volk in kozice s slikami.

Nekoliko čudna zgodba, France Bevk.

Maček Krnjav, Marij Skalan.

Vstajenje, pesem Franceta Seljaka.

Mala Marta in kukavica, Hans Aarud.

Pogumni Mevček, kavkaška pravljica.

Več otroških pesmi po narodnih motivih od Franceta Bevka.

IZ VALVAZORJA: Kako vrag pase polhe s sliko — O divjih živalih na Kranjskem.

IZ KRALJESTVA ZIVALI: Afriški nosorog — Ris — Guanako — Vikuna z risbami.

Beli labod, iz knjige: V sibirskih prashumah od Ossendowskega.

ZA KRATEK ČAS: Pesmi in anekdote.

NAŠA VELIKON. NAGRADNA UGANKA.

Glasbena priloga

VSTAL JE GOSPOD, skladba P. Hugolina Sattnerja, libretto od P. Krizostoma. To bo našim zborom eno najlepših velikonočnih daril. Ker skladba na eni strani ni težka niti za zbor niti za spremljajoči instrument (klavir, harmonij ali orgle), na drugi strani pa je silno melodiozna in mogočna obenem, bo stalno ostala kot ena najučinkovitejših točk v programih naših koncertov. Zato smo dali natisniti par sto izvodov več na boljšem papirju, da bomo mogli postreči pevovodjem tudi še pozneje.

Našim planinam

pa je posvečena tretja priloga velikonočnega »Slovenca«

»Ilustrirani Slovenec«

s krasnimi reprodukcijami bohinjskega jezera, triglavskega jezera, motivov Kranjske gore in njenih hribov. Bleda s slikami Nj. Velikanstva kralja in Nj. Visočanstva prestolonaslednika Petra, ter železniških zvez z našo deželo. Ta priloga dostojno odpravlja našo turistično sezono.

poljsko posojilo 22 mil. Din. 4. Za izvedbo zakona o sednikih 30 mil., za druge sodne potrebe, kazenske zavode 20 mil. 5. Preosnova notranje uprave 18 mil. kot doklade uradnikom I. kategorije. 6. Finančna reorganizacija 19 mil., izdelava katastrov 10 mil. 7. Podpora za nedržavne ceste 30 mil. 8. Razne železniške potrebe, všteti krediti za ravnateljstvo za graditev železnice, prenešene iz finančnega zakona, 200.424.127 Din. 9. Prometni izdatki, dnevnicne delavcem v rudnikih 70 mil. 10. Razni drugi manjši izdatki.

Kakor je razvidno, je zbirka teh posebnih poviškov v posameznih proračunskih oddelkih znatno zvišala gornjo številko 412 mil. 722.921 Din, ki predstavlja razliko med proračunoma 1928-29 in 1929-30. To pomenja, da se je za večji del teh povišanj našlo pokritje v prihrankih, pri izdatkih, v posameznih proračunih.

Vsa omenjena povišanja imajo ali produktivni značaj ali pa so ti krediti neizbežna potreba radi neizpolnjenih državnih obveznosti po pozitivnih zakonih. Tem povišanjem se res ni bilo mogoče izogniti, ker bi sicer proračun ne bil realen. Pri vsem tem se ne more trditi, da bi bile posamezne skupine izdatkov v tem proračunu dosegle svojo skrajno mejo.

Znano je na prvem mestu, da se mora naš državni proračun državnih dolgov nujno znatno zvišati. Radi ureditve vojnih dolgov v Franciji in radi morebitne neugodne ureditve vprašanja predvojnih dolgov pa je nujno najeti zunanje posojilo za stabilizacijo javnih del.

Prav tako je nujno potrebno povišanje izdatkov za okrepitev naših gospodarskih podjetij. Poglavitni cilj naše bodoče finančne politike glede na izdatke je bil, da to nujno povišanje izdatkov izenači s prihranki na drugi strani. Ti prihranki se bodo v gotovi meri dosegli že v tem proračunskem letu. Preosnova državne uprave na podlagi novega zakona o osrednji upravi. Vsebinska te preosnove mora biti ne samo znižanje števila ministrstev

1. Dotacije samoupravam 190 mil. Ta vsota je v proračunu 1929-30 v računskem delu proračuna. V proračunu 1928-29 pa je bila v finančnem zakonu. 2. Kredit za pokojnine in invalidske podpore 211 mil., ki so bili v proračunu 1928-29 kreditirani v nezadostni višini, pa so se morali v teku proračunskega leta zvišati. 3. Krediti za državne dolge 71 milijonov, za plačilo obresti za novo mono-

in pristojnih uradov (n. pr. gimnazij, za katere je že določeno, da se ukine 21 nižjih, 10 pa se jih spremeni v nižje gimnazije), temveč tudi prenosovi samega sistema dela v tem smislu, da se bo v koordinaciji sorodnih poslov in v racionalnem izkoriščanju delovne sile dosegel maksimum efekta. To velja posebno za državna gospodarska podjetja.

Umljivo je, da zahteva rezultat v tem pogledu več časa in mnogo naporov in smotrnega dela.

2. Dohodki.

Glede dohodkov je finančni minister izjavil to-le: Naša finančna politika je glede dohodkov in še bolj odrejenih konturah, kakor glede izdatkov. Temu pripomore v prvi vrsti izenačenje zakonodaje o neposrednih davkih. Finančni rezultat novega zakona o neposrednih davkih izkazuje v proračunu za 1929-1930 od vseh oblik neposrednih davkov vsoto 1.864 milijonov dinarjev. V proračunu 1928-1929 pa le 1.673.424.300 Din. Presežek 190.575.700 Din se razlaga z rezultatom dela komisije za ugotovitev katastrskega donosa, ki se mora smatrati iz fiskalnega stališča zelo ugoden.

Na drugi strani se je nedavno dobro izvedla sprememba in dopolnitev zakona o neposrednih davkih. Davki na poslovni promet, vojni davek, davčni dolgi so ostali v proračunu v istem znesku, kakor za 1928-1929. Pri posrednih davkih so povečani dohodki pri trošarinah za 90 milijonov, pri taksah za 144 milijonov 320 tisoč. To povišanje se razlaga s tem, ker so se preosnovali te vrste dohodki: trošarine so se izenačile, takse zmanjšale, poslovni promet se je povečal, vozninske takse so večje radi novih prog, na glavnih progah pa se je kapaciteta zvišala s položitvijo drugega tira Belgrad—Novska. Carine so proračunane za 170.99 milj. manj, kakor za 1928-29, ker smo pred trgovinskimi pogajanjmi s Češko-Slovaško, Bolgarijo in drugimi državami in radi sklenitve trgovinske pogodbe s Francijo.

Monopolski izdatki so proračunani za 38 milijonov 301.630 Din nižje, nego l. 1928-1929. V proračun dohodkov je vzeta vsota na račun reparacij 162.36 milj. Dejanska vsota, ki pride na račun teh dohodkov, bo odvisna od tega, v koliki meri se bodo sklenili dogovori in naročila na račun reparacij. Radi teh dohodkov je v finančnem zakonu posebna odredba za posebne potrebe, za plačilo vojnih dolgov, za amortizacijo 2 1/2 % vojne škode, za odkup invalidnine, z vsemi izdatki, ki so posledica vojne.

Dohodki državnih podjetij so proračunani višje z ozirom na proračun 1928-29 za 268 milijonov 313.875 Din, kar je razlagati z zvišanjem produktivnih izdatkov, predvsem pri upravi državnih železnic, gozdarskem in poštarnem ministertvu ter pri monopolski upravi.

Končno je finančni minister spregovoril nekoliko besed o finančnem zakonu, iz katerega so izpadle vse odredbe, ki niso v zvezi z izvajanjem proračuna.

Nj. V. kralj je danes proračun podpisal.

Katoliški akademiki in Primo de Rivera

Zadnje dni smo imeli priliko čitati v časopisu o stavki akademske mladine v Madridu. Z ozirom na te vesti je sedaj objavila zveza katoliških akademikov (Confederacion de estudiantes catolicos de Espanja) proglaš, iz katerega posnemamo:

Skoraj vse vesti, ki so o stavki vseučilišne mladine izšle v časopisu, so neresnične. Res je sledeče:

Od 8. do 12. marca je trajala stavka samo na vseučilišču v Madridu. Predavanja so bila takoj odpovedana. Stavko je izzvala skupina agitatorjev, dočim se je velika večina dijaštva držala popolnoma pasivno.

Stavka naj bi služila tajnim političnim ciljem. Par profesorjev je stavko podpiralo. Akademske oblasti so bile slabo informirane in se zato tudi dajale slabe informacije vladi, ki je vsled tega postopala zelo dobrohotno napram voditeljem stavke. Šele ko je mala peščica agitatorjev pričela nastopati preveč agresivno, je proti njim nastopila tudi policija. Ranjen je bil en visokošolec.

Napačne informacije so bile poslale tudi na vseučilišča v drugih mestih Španije. Vendar je omladina skoraj povsod takoj spoznala, za kaj gre in se ni solidarizirala.

Neredi so sedaj sicer končani, mi madridski akademiki pa smo izgubili naš vpis; univerza pa ostane zaprta do 1930. Vsi profesorji in vse akademske oblasti so suspendirane, da je kraljevi komisar mogel konstatirati odgovornost profesorjev in dijakov.

Politična stran tega pokreta se je spoznala tudi po tem, ker so v njem nastopali najbolj živo elementi bivših strank, da bi se zmanjšala vrednost pesete in da bi se onemogočile mednarodne razstave v Sevilji in Barceloni.

Katoliški akademiki in dijaki niso sodelovali v nobeni antipatriotski in protivladni akciji.

Posebna nagrada sadilcem tobaka

Belgrad, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Monopolska uprava je sklenila izplačati za l. 1927. nagrade v skupnem znesku 27.000.000 Din, daci se je že določena vsota plačala, ker je bil tobak iz tega letnika posebno dober. Tako dobi med drugim Hercegovina še 8.000.000 dinarjev, Dalmacija 1 milijon.

Vsi kongregacijski zakoni sprejeti

Pariz, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Poslanska zbornica je sedaj sprejela vse predložene kongregacijske zakone in razpravljala o vrnitvi sekvestriranih cerkvenih posestev. Radikali so včeraj zopet poskušali zavleči sprejem s tem, da so stavliali razna vprašanja. Poincaré pa

se je temu ogibal s tem, da je zahteval zaupnico, za katero je glasovalo 319 poslancev, proti pa 245. Po tem glasovanju je gotovo, da bo vlada za zadnja dva predloga dobila enako večino, kakor za že sprejete kongregacijske zakone.

Preganjanje vere in duhovščine v Sovjetski Rusiji

Köln, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Jezuitski pater Mariaux je izjavil v svojem predavanju o protiverski tendenci boljševizma: Boljševizem govori sicer samo o »ločitvi Cerkve in države«. Praksa pa je iz tega napravila vsakovrstne nasilnosti. Številne cerkve so bile spremenjene v tako zvane »koristne prostore«, s čimer so do l. 1923. oplenili 763 samostanov. Verski pouk je prepovedan do 19. leta starosti tudi privatnik. Vrše se praveata preganjanja kristjanov. Že v prvem času boljševizma je bilo umorjenih nad 30 prelatov.

Škofje in duhovnike so križali, ubijali, rezali so jim ude in tako dalje. Samo v evropski Rusiji je bilo umorjenih okoli 9000 duhovnikov. L. 1925. je bilo 65 pravoslavnih nadškofov in duhovnikov obsojenih na prisilno delo. L. 1927. je bilo interniranih 117 pravoslavnih škofov. Med 11.000 jetniki na Soloveckem otoku v Belem morju je še danes 12 škofov in mnogo pravoslavnih duhovnikov, 18 katoliških duhovnikov in več sto katoliških vernikov.

Sprememba ustave v Španiji?

Barcelona, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Primo de Rivera je oficijelno naznanil spremembo režima na podlagi nove ustave, katere na-

črt se bo predložil prebivalstvu v odločitev. Novi parlament bo določil čas spremembe vlade.

Preiskava o atentatu na mrtvi točki

Zagreb, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Stanje preiskave glede umora Tonija Šlegla stoji na mrtvi točki. Označiti se more z besedami »Novosti«, ki naglašajo, da je preiskava danes po sedmih dneh prav tako daleč od resnice, kot je bila na večer umora. Metesi, ki je bil aretiran na prijavo belgrajskega trgovca Tadića, ki ga je osumil zvez z umorom, bi bil že spuščen na svobodo, če bi ga ne bilo sodišče pridržalo v zaporu radi ponarejenega potnega lista.

Zagrebska policija demantira belgrajsko »Politiko«, ki je pisala, da je dobil njen dopisnik na policiji posebne izjave. Tudi Rupajić, sotrudnik novosadskega »Vidovdana«, je dokazal svoj alibi in bo kmalu spuščen na svobodo.

Danes je bilo aretiranih več oseb, o katerih se sumi, da bi mogle biti v zvezi z umorom. Nekatere osebe so bile danes spuščene na svobodo, ker so dokazale svojo nedolžnost.

Naša vojska v Parizu

»Politika« je objavila to telefonsko poročilo o vtisu naše vojske v Parizu:

»Za časa defilacije naših vojakov na pogrebu maršala Focha se je slišal skozi religiozno tišino ko val skozi vso množico: »Glej-te te Srbe, kako so lepi in veliki!«

Neki tujec, ki je imel polno odlikovanj, se je prerival skozi množico in klical: »Dovolite, da poljubim srbsko zastavo!«

Na Trgu invalidov je po defiliranju naše vojske donel aplavz našim vojakom, in sicer ves čas, dokler so šli skozi ogromen špalir množice. Niti angleški gardi, niti drugim zavezniškim vojskam ni publika ploskala. Naši so s svojo postavnostjo ter odličnim obnašanjem napravili najboljši vtis.

Včeraj (27. t. m.) so dali Francozi na razpolago našim vojakom dva velika avtobusa, oficirjema pa avtomobil. Ko so vozili po velikih bulvarjih, je občinstvo toplo pozdravljalo naše vojake, ki so imeli šajkače. Ko so čez Elizejsko polje prišli pod slavolok zmage, kjer leži Neznani vojak, sta oficirja Maksimović in Mestrovic postrojila vojake, da so oddali čast neznanemu junaku. Nato sta jim razložila pomen neznanega junaka in slavoloka. Na ti-soče ljudi je med tem napelnilo trg Zvezde in se je moral promet za nekaj minut na tem ogromnem trgu ustaviti.

Naši vojaki sploh ne smejo hoditi peš. Njihova prisotnost je zbudila takšno zanimanje in navdušenje Francozov, da jih takoj od vseh strani obkrožijo. Nihče od naših ljudi ni pričakoval takšnega navdušenja Parizanov.

Vsi naši vojaki brez razlike so z dežele; med njimi so Srbi, Hrvati in Slovenci; iz vseh plemen in od vseh ver. Čudijo se vsemu, kar so videli v Parizu. Včeraj so bili na Eifflovem stolpu. Bil je solnčen dan in imeli so krasen razgled. Vozili so se tudi s podzemsko železnico in nikakor niso mogli razumeti, da se vozijo na desetine kilometrov pod Parizom. Ko so slišali, da je pod Parizom 150 km podzemne železnice, ni bilo njih čudenju ne konca ne kraja. Tudi v podzemni železnici se je svet čudil našim vojakom. Najmanjši naš vojak je bil za glavo večji od Francoza.

Naši vojaki so nastanjeni v vojaški šoli. Takoj so postali na nje pozorni njih francoski tovariši in sedaj se vedno družijo z njimi. Francoski oficirji so stalno z našimi vojniki in jih polagoma uče francosko. Dogovarjanje pa se vrši med našimi vojniki in francoskimi največ s preti in kretnjami, toda razumejo se dobro, ker bifejo njih arca skupno.

Novosadska vremenska napoved. Za soboto: Večidel oblačno. Ponekod bo deževalo. Temperatura bo padla. — Splošna napoved: Izpremenljivo vreme, morda lokalne padavine, hladno in vetrovno.

Gen. Weygand postane naslednik Focha

Pariz, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Levičarski listi zahtevajo ob smrti generala Sarrailla, ki je stal levice zelo blizu, da se Sarraill še po smrti imenuje za maršala. Vlada tej zahtevi ne bo ugodila, da ne bi maršalski naslov, ki je prepogostega podeljevanja izgubil svoje vrednosti. Nov maršal pa bo najbrže vendarle imenovan in bi prišel eventualno v poštev kot Fochov naslednik in kot predsednik medzavestniške vojaške komisije in član vrhovnega vojnega sveta. Za to mesto velja kot najresnejši kandidat general Weygand.

Veliko mezdnno gibanje v Avstriji

Dunaj, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Avstrijska zveza industrijcev je sklenila, da razširi izprije delavcev iz dunajskih avtomobilskih fabrik dne 6. aprila na vso dunajsko kovinsko industrijo, in če se potem prihodnji teden ne bo dosegel sporazum, na vseh 100.000 delavcev avstrijske kovinske industrije. Že dolgo časa ni bilo v Avstriji mezdno gibanje, ki bi bilo toliko obsega, ter je stvar toliko kočljivejša, ko po hudi zimi gospodarski položaj v Avstriji ni ugoden. Zaenkrat na nobeni strani ni opaziti znakov za popuščanje.

Nove zračne proge

Belgrad, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Ing. Mihič bo odpotoval v torek v Pariz, da prouči civilno zrakoplovstvo v Franciji. V Franciji je že 9 naših inženjerjev, ki jih je poslalo tja vojno ministrstvo na študije. Ko se bodo vrnili, se bo ustanovilo civilno zrakoplovno ravnanje. Otvorile se bodo te proge: Iz Belgrada na Skoplje, na Podgorico, na Sarajevo, na Novi Sad, na Zagreb-Ljubljana-Maribor. V novem proračunu je za civilno aviacijo določeno 1.500.000 Din podpore.

Zboljšanje trg. odnošajev s Španijo

Belgrad, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Dne 15. aprila odide v Španijo naša trgovinska delegacija, ki bo s Španijo sklenila vsaj trgovinski aranžma, če že ne pride do trgovinske pogodbe. Naša stvar stoji po odgovoru španske vlade dobro in se vidnoboljšuje, čim bolj se približujemo otvoritvi barcelonske razstave.

Drobne vesti

Newyork, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Ko je bil uveden v svojo službo novi državni tajnik Stimson, se je bivši državni tajnik Kellog s parnikom »Ile de France« odpeljal na potovanje v Evropo.

Tirana, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj sta namesnik albanskega zunanjega ministra in francoski poslanik podpisala francosko-albansko trgovinsko in plovbeno pogodbo.

Mexico, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Vlada poroča, da so vladne čete zasedle mesto Escalon, severno od Torreona. Zapadno od Nogalesa so vladne čete potisnile skupino vstašev preko ameriške meje, kjer so bili internirani.

Bukarešt, 29. marca. (Tel. »Slov.«) Vlada je v vsej državi izdala za nedelje splošno prepoved točenja alkoholnih pijač.

Sarajevo, 29. marca. (Tel. »Slov.«) V Zavidovičih se je dogodila smrtna nesreča. Pri prelaganju hlovov je premikajoč vagon povozil delavca Zmerića, ki je bil takoj mrtev.

Dunajska vremenska napoved. Preko Laponske in Finske je udri proti jugu polarni mrzli zrak. Tudi za praznike velja napoved: Izpremenljivo vreme, morda lokalne padavine, hladno in vetrovno.

Naša Koroška

Od poznaveca razmer na Koroškem smo prejeli članek, ki ga prav radi objavlamo. Obenem opozarjamo nanj in sploh na razmera, pod katerimi živi Slovenci na Koroškem, voditelje manjšinskega gibanja in jih prosimo, da se za to zaostane poglavje zanimajo. Prepričani smo, da bo njihova beseda zalegla posebno sedaj, ko je nemški zunanji minister nastopil tako odločno za zaščito manjšin in ko se centrala organizacije manjšinskih kongresov nahaja na Dunaju.

O zemljica sladka, ti sveti naš Korotan... 15.279 glasov je bilo ob plebiscitu v l. glasovalnem ozemlju oddanih za Jugoslavijo. II. glasovalno ozemlje, t. j. Celovec z okolico in slovensko ozemlje severno od Vrbaškega jezera, je brez glasovanja pripadlo Avstriji. Brez glasovanja je bila prisojena Avstriji slovenska Ziljska dolina in slovenska beljaška okolica. To je bilo ravno toliko pravično, kakor če bi bili v Parizu brez glasovanja pripadli Jugoslaviji nemško Labudsko dolino.

Da je bilo glasovanje na Koroškem sploh nesmisel, smo že poudarili. Čemu še glasovati o ozemlju, ki je očitno slovensko? Ali naj je bila to nagrada Nemcem za tisočletno pomnečevanje Koroške in za sistematično in brezobzirno germanizacijo potom šole tekom pol stoletja od l. 1870. dalje? Dobro je presodil položaj francoski zastopnik plebiscitne komisije, ki je rekel na Dječah tedanjemu ondošnjemu župniku g. Benetku: »Povejte ljudem, naj glasujejo za Jugoslavijo, ker to je slovensko ozemlje, ki bo pripadlo Jugoslaviji, pa naj izpade glasovanje tako ali tako. Edino pravično stališče. Kar je mojega, o tem ni treba šele glasovati, ali naj bo moje ali tvoje.

Glavni trum Nemcev pred glasovanjem je bil: Koroška enotna in nedeljena. Kärnten frei und ungeteilt. Korošci ostanite zvesti Bog sam je postavil Karavanke. (Tudi Brenner je Bog postavil!) O Avstriji so malo ali nič govorili, o nemstvu absolutno nič. Slovencem so vse mogoče obljubovali. Pet let bodo prosti davkov, Nemci jim garantirajo svobodno negovanje narodne individualnosti.

Nemški jež je prosil, moledoval in obljuboval. Toda komaj je zopet zasedel dežele, že je pozabil na vse obljube in Koroško proglašal za svoj »Lebensraum«. »Es ist uns schon viel lieber, wenn unsere deutschen Volksangehörigen (rajhovski Nemci) nicht nach Amerika ziehen und dort verschmolzen werden, sondern im deutschen Lebensraum, zu dem Kärnten einmal gehört, eine neue Heimat finden und so dem deutschen Volke erhalten bleiben« (Nam je že mnogo ljubše, če se naši nemški soplemenjaki ne izselijo v Ameriko in se tam stopijo [asimilirajo], marveč najdejo v našem življenjskem prostoru, ki mu zdaj pač pripada Koroška, novo domovino in se tako ohranijo nemškemu narodu). Tako je pisala »Koroška Domovina«. Isti list je pisal v isti številki: »Res je, da nam ne pade v glavo, da bi nastavljali jugoslovanske državljane kot duhovnike in učitelje na Koroškem, marveč samo domačine.« To se prav mično sliši, posebno če se primerjajo te besede z zahtevo jugoslovanskih Nemcev, da morajo priti na nemške šole v Jugoslaviji učitelji iz nemškega inozemstva.

Da je prilika o jezu in lisici popolna, bodi omenjeno še to, da nemški jež prevarjeni lisici — Slovencem svetuje, naj se izselijo v Jugoslavijo, ki da ima še dovolj prostora (primerjaj »Kor. Domovino« 41. št. l. l.).

Koroška — »deutscher Lebensraum«! Slovenec se ondi samo še milostno trpi, a narodnih pravic nima nobenih! Vse tozadevne nemške obljube pred glasovanjem so bile samo pesek v oči. Slovenec pride iz koroških šol kot popoln analfabet. Pa čemu naj bi se tudi dala Slovencem možnost, da se v šoli izobražijo tudi v svojem materinskem jeziku — Koroška je »deutscher Lebensraum«!

Na Dunaju so v Slovenskem krožku uvedli za slovenska dekleta iz Koroške šolo, kjer jih učijo slovensko brati in pisati. Prav kakor zdaj na Turškem, ko so uvedli lat'nico. »Kor. Slovenec« je o tem poročal z Dunaja: »Ni samo petje, kar nas na Dunaju zanima, temveč nadeli smo si še drugo, važnejšo nalogo: da damo našim koroškim dekletom to, kar jim po naravi gre in česar jim naše utrakvistične ponemčevalnice niso dale, znanje lepega slovenskega materinega jezika. Ustanovili smo tečaj, kjer se naša dekleta naučijo slovensko pisati in brati.«

Celokupno šolstvo stoji na Koroškem že 60 let v službi germanizacije. In po nesrečnem 10. oktobru 1920 ni na Koroškem ne ene slovenske šole več. Še cerkev so vpregli v germanizacijski voz in po l. 1920. so pomemčili vse cerkve v celovški okolici. — V nekrajšem času hoče narodno ubiti naš narod na Koroškem. Toda naš narod še hoče živeti, pe umretil!

Beograjska borza

Belgrad, Berlin 1340.50—1352.50, Budimpešta 991.87—994.37, Curih 1094.4—1097.4, Dunaj 799.10—802.16, London 276.08—276.88, Newyork 56.75—56.95, Pariz 221.63—223.63, Praga 168.37—169.12, Trst 297.26—299.26. — Efekti: Narodna banka 7820 7 % inv. pos. 87—88, agrari 54—55, voj. škoda 425—425.25 (25), 5. 482 (800).

Kras gospoda

je še vedno elegantna obleka iz ateljeja trdke

Drago Schwab v Ljubljani

Čudo: najlepše, najboljše, najcenejše!

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 30. marca: Velika sobota. Janez Kl., Angela Fol., Kvirin, Amadej. — Solnce vzide ob 5.47 in zaide ob 6.22.

Nedelja, 31. marca: Velika noč. Vstajenje Gospodovo. Benjamin, Modest.

Ponedeljek, 1. aprila: Velikonočni ponedeljek, Hugo, Teodora, Venancij. — Solnce vzide ob 5.43 in zaide ob 6.25. — Dan je dolg 12 ur 42 min. Razločen dan ob 5.06, noč ob 8.14. Do konca meseca zraste dan za 1 uro 30 min.

Torek, 2. aprila: Francišek Pavl., Marija Egipč. — Lunina sprememba. Zadnji krajec ob 8.29. (Po Herschlu se napoveduje dež.)

Praga

Zadnji dan za znižane cene

9. aprila odpotuje br. župnik Halner v Prago, da končno uredi vse potrebno radi prevoza, prenočišč, prehrane in drugega. Ob tej priliki mora na vsak način vedeti točno število naših udeležencev, za katere naj preskrbi potrebne ugodnosti in znižanja.

8. aprila je torej zadnji dan, ko se lahko javiš po znižani ceni. Pisma prila in pošiljatev prvega obroka morata imeti poštni žig najkasneje od 8. aprila. Kdor se javi po 8. aprilu, plača polno ceno.

Cene za izlet v Prago

Znižana cena: III. razred (telovadci) 650, (netelovadci) 750 Din. — II. razred (v konviktu) 1050 Din. — II. razred (privatno) 1150 Din. — II. razred (hotel) 1350 Din.

Polna cena: III. razred (telovadci) 700 Din, (netelovadci) 875 Din. — II. razred (v konviktu) 1250 Din. — II. razred (privatno) 1350 Din. — II. razred (hotel) 1550 Din.

Pripravljali odbor.

Macedonska velika noč

Dojran, 25. marca.

Veliko noč nazivljejo Macedonci »Veliki den«, ki se praznuje tri dni. Nanj se pripravlja mlado in staro. Sobe in hiše se belijo od zunaj in znotraj, zadnje dni se pečejo kolači in banice (neke vrste gibanice, ki pa niso podobne našim, posebno pa ne morejo tekmovali s prleškimi). Gospodarji kupujejo rakijo in vino, obrtniki delajo za družine nove čevlje in obleke.

Na Veliki den mora tedaj biti vse praznično. Vendar tega, kar pri nas Veliko noč poudarja, cerkveni obredi, vstajenje, blagoslovi, cerkvene slovesnosti v nedeljo, vsega tega tukaj pogrešamo. Tudi domači malo hodijo v cerkev. Temu je kriva vzgoja. Pri tej priliki pa je treba omeniti, da Macedonci niso nasprotniki svoje vere in cerkve, ampak so to njihovo obnašanje zakrivilo razmere. Moramo priznati, da so Macedonci, čeprav so pravoslavne vere, napram katoličanom in katoliškim duhovnikom izredno prijazni. Posebno našega škofa dr. Gnidovca splošno zelo spoštujejo. Saj ni čudno, ko se na vizitaciji in birmovanju vozi po macedonskih selih, iskajoč raztresenih katoliških vernikov, se ustavi v vsaki koči, kjer prebiva kak katoličan. Sam sem videl, kako je stopil iz voza, šel v vas in krstil otroka. Spi preprosto na najbolj trdi povsteli. Toda to je poglavje zase.

Prvi dan Velike noči obhaja vsak Macedonec doma v krogu svoje družine. Tu se kuha (peče) turška kava, jedo »sladkor« (tako nazivljajo različne doma v sladkorju kuhane marmelade), kolače, meso, navadno mlado jagnjetino, »džuveče« (neke vrste srbski golaž), banice, riž s sladkorjem, kar je Macedoncu prava delikatesa. Pije pa vino in rakijo v obilni meri. Vina Macedonci razmeroma popije manj. Toliko več pa rakije. Macedonci spije ob takih prilikah rakije do tri oke, t. j. skoraj štiri naše litre. Seveda ta rakija ni tako močna, niti tako dobra kot naša slivovka, vendar je ta mera dovolj velika, da so tudi posledice velike.

Drugi dan začno hoditi drug k drugemu v goste. V goste hoditi se pravi, hoditi od hiše do hiše in voščiti gospodarju in gospodinjji Veliko noč z besedami: »Hristos voskresel!« Gospodar odgovarja: »Za istino voskresel!« (Kristus je vstal! — Resnično je vstal!) Potem se poljubita. Sedaj se prične »gostija«, ki takole izgleda: Devotke na ploščku prinese pred gosta, kar imajo, in drže v rokah pred njim, miz namreč ni povsod. Najprej dobi gost »sladkor« z vodo, potem malo mesa, kolače, rakije ali vina, kar si hotel izbrati, potem drugih drobnarij, nazadnje pa pride kava. Ko dobiš kavo, moraš vedeti, da je sedaj gostijo konec in da pojdi. Razume se, da dobi gost od vsake jedi le po eno žlico ali čašo, kar se nam sicer čudno zdi, ampak za tukajšnje razmere ne more biti drugače. Kam bi pa prišel gospodar, če bi hotel dva dni zaporedoma stotine gostov pogostiti. Saj še tako mnogo stane. Če bi pa goste posadil za mizo in jih začel gostiti po našem običaju, kakor se je to zgodilo enkrat (pa tudi zadnjikrat) piscu teh vrstic, potem si v nevarnosti, da tvoji gostje ne vstanejo prej od mize, dokler je v tvoji hiši še kaj za pod zob.

Medtem ko starejši hodijo tako v goste, pa kje zunaj na selu mladina igra svoje kolo ob zvokih ciganske godbe. Stare ženske pa nosijo otroke na sprehod in mimogrede ocenjujejo dekleta, katere je lepše oblečena in sploh katere bo bogatejša. Tako ocenjevanje pa ne spada več k posebnostim macedonskih praznikov, ker je tudi pri nas v navadi pri ženskah ob petkih in svetkih.

Birmovanje v letu 1929

se bo vršilo v sledečem redu:

1. Dekanija Kranj: Cerkije v nedeljo, 14. aprila; Senčur v ponedeljek, 15. aprila; Trboje v torek, 16. aprila; Zapoge v sredo, 17. aprila; Smlednik v četrtek, 18. aprila; Mavčiče v petek, 19. aprila; Kranj v nedeljo, 21. aprila; Velesovo v ponedeljek, 22. aprila; Kokra v torek, 23. aprila; Jezersko v sredo, 24. aprila; Predvor v četrtek, 25. aprila; Trstenik v petek, 26. aprila; Goriše v soboto, 27. aprila; Predoslje v nedeljo, 28. aprila; Šmartin v ponedeljek, 29. aprila; Sv. Jošt v torek, 30. aprila; Besnica v sredo, 1. maja; Naklo v četrtek, 2. maja; Duplje v petek, 3. maja; Tržič v nedeljo, 5. maja; Lom v ponedeljek, 6. maja; Križ v torek, 7. maja; Kovor v sredo, 8. maja; Podbrezje v četrtek, 9. maja.

2. Dekanija Radovljica: Zasip v petek, 10. maja; Gorje v soboto, 11. maja; Bled v nedeljo, 12. maja; Bohinjska Bela v ponedeljek, 13. maja; Bohinjska Bistrica v torek, 14. maja; Srednja vas v sredo, 15. maja; Koprivnik v četrtek, 16. maja; Kropa v nedeljo, 20. maja; Kamna gorica v ponedeljek, 27. maja; Dobrava v torek, 28. maja; Ovshe v sredo, 29. maja; Koroška Bela v nedeljo, 21. julija; Blejska Dobrava v ponedeljek, 22. julija (obisk); Ribno v torek, 23. julija.

3. Dekanija Novo mesto: Novo mesto v nedeljo, 2. junija; Šempeter v ponedeljek, 3. junija; Bela cerkev v torek, 4. junija; Brusnice v sredo, 5. junija; Šmihel v četrtek, 6. junija; Podgrad v petek, 7. junija; Stopiče v soboto, 8. junija; Toplice v nedeljo, 9. junija; Poljane v ponedeljek, 10. junija; Črmošnjice v torek, 11. junija; Soteska v sredo, 12. junija; Prečna v četrtek, 13. junija; Vavta vas v petek, 14. junija; Mirna peč v soboto, 15. junija.

4. Dekanija Trebnje: Trebnje v nedeljo, 16. junija; Mirna v ponedeljek, 17. junija; Št. Rupert v torek, 18. junija; Št. Janž v sredo, 19. junija; Sv. Trojica v četrtek, 20. junija; Trebelno v soboto, 22. junija; Mokronog v nedeljo, 23. junija; Št. Lovrenc v ponedeljek, 24. junija; Čatež v torek, 25. junija; Sv. Križ v sredo, 26. junija.

Rojaki v Argentini

Cordoba (Argentina), koncem februarja 1929.

Po dolgem času se zopet oglašamo, da vam nameravamo, kako se imamo tukaj v argentinski Cordobi. Pred letom dni smo ustanovili »Jugoslovansko kulturno društvo«, s katerim smo izpočetka imeli mnogo težav in dela, posebno pa nam je manjkalo denarja. Vendar smo uspeli. Zbralo se nas je precejšnje število Jugoslovancev, večinoma smo pa Slovenci, brez katerih itak nikjer nič ni. Kmalu po ustanovitvi smo najeli za društvo primerno poslopje, katero nam je drugo nedeljo svedeno blagoslovil duhovnik iz Dalmacije g. Milčič. Za predsednika smo si izvolili g. Milana Pavkoviča, ki že 40 let prebiva v teh krajih in nam vsled tega s svojimi kušeniimi nasveti mnogo koristi. Danes ima Jugoslovansko kulturno društvo premoženja že 1500 pezov. Od ustanovitve do danes smo priredili med drugim štiri igre in tri veselice. Lažje bi se društvo razmahnilo, ko bi imeli premožnejše člane, toda žalibog smo skoraj vsi člani sami delavci.

Dne 12. januarja smo imeli I. redni občni zbor, ki je došlo nanj 128 članov. Društvo šteje 57 ustanovnikov in 71 pozneje došlih rednih članov. Iz tega sledi, da so se občnega zbora udeležili prav vsi člani društva, ki porabijo vsako priliko, da se snidemo in porazgovorimo. Novi odbor društva je sestavljen takole: Predsednik: Milan Pavkovič, podpredsednik: Andrej Gregorič, tajnik: Stanko Batič, blaginjak: Matija Zbanič, odborniki pa: Martin Kerin, Alojz Založnik, Dušan Plamenac, Lambert Govednik, Janez Škof, preglednika računov pa sta: Ivan Pavlovič in Alojzij Novinc. — Občni zbor je sklenil, da mora društvo za vsakega umrlega člana preskrbeti pogreb na svoje stroške.

Tako v tej daljni tajni človek čuti potrebo družbe s svojimi lastnimi rojaki, kar mu daje edine družbo. In društvo je tisto, ki naj nam ubogim izseljencem, kateri smo daleč od svojcev, pomaga in nas podpira.

Tudi siromak imej Veliko noč!

Ljubljana, 29. marca.

V teh težkih časih brezposelnosti in pomanjkanja je v Ljubljani mnogo javne in prikriti bede. Da se ta beda omeji in olajša, mnogo skrbe razne dobrodelne ustanove našega mesta in okolice, ki s tihim, požrtvovalnim delom lajšajo socialne rane časa in razmer. Plemenita dejanja teh ustanov navadno ne iščejo javnega priznanja, ampak se zadovoljujejo s hvalečnostjo tistih, ki so bili deležni dobrot in pa z zavestjo, da je bilo storjeno dobro delo trpečemu bližnjemu.

Med najagilnejša dobrodelna društva v Ljub-

ljani spadata brez dvoma Vincencijeva in Elizabetna konferenca za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladine. Poleg rednih mesečnih podpor, ki obstoje iz gotovine, še večkrat pa iz živil, obleke, obutve, zdravil itd., delita ti dve društvi revnim družinam in posameznikom tudi izredne podpore, zlasti o božičnih in velikonočnih praznikih. Za letošnjo Veliko noč so razdelile Vincencijeva in Elizabetna konferenca po raznih ljubljanskih farah za 32.970 Din izrednih podpor in poleg tega še običajne redne podpore. Večinoma so prejeli obdarovanci razna živila, kakor moko, sladkor, meso i. dr., da si bodo mogli v praznike privoščiti skromen priboljšek. Vincencijeva družba se je spomnila revnih otrok po zavodih, zapuščenih hiralcev in slaboumne dece, zapuščenih otrok izseljencev, ubožnih dijakov, siromašnih družin itd. Samo centralni svet te družbe je izdal za Veliko noč za 11.870 Din podpor. Stalna Vincencijeva konferenca 20 izrednih podpor (predvsem v živilih) v skupni vrednosti 5220 Din. Poleg tega bo svoje stalne podpirance za Veliko noč skupno pogostila. Vincencijeva konferenca pri sv. Jakobu 1000 Din, v Mostah za 8000 Din živil 40 družinam, frančiškanska 1200 Din, šentpeterska dvema družinama s 6 otroci in eni samski brezposelni osebi v živilih 500 Din, v Spodnji Šiški 6 družinam in 2 samskim osebam v živilih in gotovini 500 Din, v Trnovem v živilih 2450 Din itd. Elizabetni konferenci v Spodnji Šiški in pri Sv. Petru sta nakazali velikonočno podporo 27 družinam in 23 posameznikom v skupni vrednosti 3230 Din. Ostale ljubljanske Elizabetne konference okoli 4000 Din.

Socialni urad na mestnem magistratu pa je nakazal za Veliko noč moko, sladkor in rozine 186 družinam za skupni znesek 9850 Din.

Dva starčka ob zidu

Ljubljana, na veliki petek 1929.

Skrita revščina je to in le zasluga zelo prijaznega gospoda je, da nas je opozoril nanjo. Kdor koli hodi po Vrazovem trgu in občuduje lepo arhitektonsko zidovje, ki oklepa široki prostor, se gotovo nikdar ne potruditi, da bi pogledal skozi lino. Opazil bi pretresljivo sliko revščine in stanovanjske bede, dasi bi še zdaleč ne zaslužil, kako brezmerno gorje vsebujeja ti dve kolibi.

Hudo mi je bilo, ko sem šel preko steze k eni teh kolib. Tja, kjer živi dvoje ubogih starčkov, zakonska dvojica Kobal. — Tole sem premišljeval tisto minuto: »Glej, tako moraš kot neznanec k tema dvema revežema in jima iti s prstom rado vedno v njihove rane. Na ta travnik sije sonce, mar jim mogoče obisk ne bo zagrenil dneva, ko jim ne moreš dati v tolažbo tople besede in reči: »Dovolj je vaše revščine.«

Starček Kobal se je grel na solncu in ni dvignil oči. Toliko je že šlo mimo njega takih gospodov z učenim obrazom in prožnim korakom, nihče pa mu ni pokazal, kam naj gre po kruh in kje naj se ogreje.

Pred dvema letoma so pripeljali njuno beračijo sem, jo prislonili na zid in odšli. Še drugi so prišli, beračija, uboštvu je ostalo in z njima dva uboga, nemočna starčka, vedno prisluškujoča in čakajoča: bo prišel preko tega dolgega travnika kdo? Kdo naj pride?

»Povejte, kako je bilo?«

Starček Kobal, 66 let mu je, njegovi ženi 69, oba se sklonita, majhna sta in še bolj se ponižata: »Devet je bilo družin tu, ko sva morala priti še midva. Vsi so si znali pomagati, šli so na Prule, na Kodeljevo, na Ilzansko cesto in dobili tam lepe barake.« (Tema dvema se torej zde barake na Prulah še zaželenja vredna stanovanja).

»Le midva si ne moreva nič pomagati.«

Mož, Vipavec je po rodu in na dnu, prav na dnu že skoro ugaslih oči, zablisne včasih mala lučka, pa zopet utrne, pripoveduje; stavek za stavkom se trga iz njega:

»Vse življenje sva varčevala. Lepše čase sva videla. Bil sem premikalec pri južni železnici v Trstu, tam sem se spoznal z njo. Ona je Kobaridka. Morala sva iz Trsta med vojno. Ostal sem brez pokojnine. 22.000 Din sem prihranil. Naložil sem jih pri Pesku. Ob vse sem. Se kruha si sedaj ne morem kupiti za svoj denar. Vojna in Pesek sta mi vzela vse. Tedaj sem mislil, da se obesim!«

Starica bolj joče kot pripoveduje: »Poglejte ga reveža. Lani je dobil kostne žulje. Doktorji so mu izrezali roke. Ne more več prijti za nobeno delo. Jaz malo poribam kje včasih in kake otroke čuvam, da zaslužim sto dinarčkov na mesec. Kaj bo to, še za naju dva ni dovolj in še to ni vedno. Ti Rusi iz šentpeterske vojašnice, sami so reveži, pa vidijo najino revščino in nama pošljejo včasih lonček juhe.«

»Prosila sva že povsod, ni pomagalo, sva že tako nesrečna. Sedaj bodo napravili tukaj otroški park in midva bova morala odtod. Kam, povejte mi gospod! Oh, kako hudo je beračiti; in midva ne moreva, ne znava beračiti!«

Ginjen nad to revščino, to najglobljo, najbednejšo bedo sem odšel. Mimo mene so šli ljudje v cerkev na božji grob. Ali je bil kdo med njimi, ki je vedel, da sta tu, sredi mesta, za tem zidovjem, dva človeka, da je tema dvema vsak dan v letu veliki petek.

Ali nismo dolžni poskrbeti, da bosta tudi ta dva starčka deležna velike noči?

ZA PRANJE KOMBINEJA

Ali podnese vodo, podnese tudi LUX

V Francijo in Nemčijo se odpravijo tisoči

Murska Sobota, 28. marca.

Prvi transport, to je 54 delavcev, je že odšel v Nemčijo. Tekom 7 tednov bodo odšli vsi. Zasigranih mest v Nemčiji imajo samo okoli 2300. Prvotno so prosili Nemci iz naše Krajine dvakrat, vselej po 5000 delavcev, sedaj pa, ko je prišla javna borza dela v Murski Soboti s 1. februarjem v državne roke, to ni bilo več mogoče izvršiti. Sicer jih bo pa še vseeno precej šlo.

Zaenkrat morajo izbirati bolj revne. Šli bodo predvsem tisti, ki so bili preteklo leto prizadeti po vremenskih nepravilnostih, to so posebno Goričanci in pa tisti, ki so zadoženi in imajo manj kakor 8 orakov zemlje. Po vsej pravici so najbolj potrebni Goričanci, ki so bili že itak na zelo slabi zemlji še povrh prizadeti po toči. Skoraj gotovo je pa, da bodo Nemci potrebovali več delavcev, tako da bo število presežilo 3000 in takrat bodo lahko šli tudi drugi, ki so se prijavili. Tisti pa, ki so lani šli, in so se tam zelo slabo izkazali, sedaj ne bodo šli. Nemci so popisali, kako dela in kako se vede kateri delavec in to poslali na borzo dela v Mursko Sobotu. Mi moramo gledati tudi na to, da se ugled našega delavstva in naroda sploh v inozemstvu dvigne, in to je mogoče doseči edino na ta način, da se pošljejo v Nemčijo res dobri in poštini ljudje. Nasprotno so pa nekateri delali zelo dobro in so bili tudi za to primerno plačani. Sicer pa, kakor je splošno znano, so naši ljudje zelo dobri delavci in poštini. Po tistih par klatežih pa nikakor ne moremo vseh soditi.

Drugače je pa s Francijo. Doslej je vladalo med delavstvom največje zanimanje za Nemčijo, ker v Francijo se niso hodili in se boje za plačo. V Franciji so pa boljši pogoji kot v Nemčiji. Prvi transport v Francijo je bil odposlan 18. t. m. v železno tovarno. Tam bi zaposlili še okrog 60 delavcev, ki bi jih takoj odposlali. Podružnica javne borze dela v Murski Soboti pa je prejela še prošnjo za poljske delavce za Francijo. Potrebovali bi 30 mož in 50 žena. Plača bi bila mesečna, in sicer 180 do 200 frankov ali do 450 Din. Sprejme se tudi 500 možkih delavcev za delo pri žitini. Ti bi dobili mesečno 240—330 frankov. Razen tega pa imajo vsi stanovanje, pranje in hrano zraven. Torej izborna plača. Sedaj so tudi zaposlili za 800 delavcev za opekarne. V ta namen je odšel še borze dela v Murski Soboti g. Franjo Kerec v Zagreb, da se tam pogaja g'ede plače in kar zraven spada. Sploh je število za Francijo skoro neomejeno in vse kaže, da bo odslej naprej šlo več delavcev v Francijo kot v Nemčijo.

Za velikonočne praznike se priporoča specialna trgovina za živila Jaš i Lesjak, Maribor, X. oktobra ulica 2. - Prvovrstno blago - solidne cene - točna postrežba.

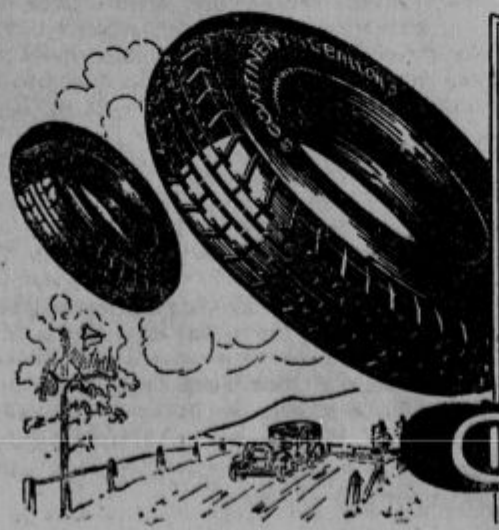
Ko »Kočevarji« odhajajo domov

Stalen pojav ljubljanske ulice in ljubljanskih lokalov so pozimi krošnjari. Nihče jim ne pravi tako. Če bi kdo v kaki gostilni poklical dalmatinskega krošnjarja z besedo »Krošnjar«, bi se najbrže začudila vsa gostilna. Treba je reči »Dalmatinec«, pa čeprav je krošnjar doma kod iz Bosne ali v Liki. Ravno tako bi bilo čudno, če bi Kočevar prodajal mesto slaščič galanterijo, Dalmatince pa slaščič. Ne gre in ne gre, že od nekdaj je tako, da Kočevarji prodajajo sladke stvari, »Dalmatinci« pa galanterijo. Zadnje čase se je tema dvema pridružila še ena vrsta krošnjarjev, namreč Kitajci. Ti prodajajo le okrasje, tako rumene bisere, izdelke iz želatine, papirnate okraske, pahlijače in drugo tako ropotijo. Vse samo pristno »kitajsko« blago, izdelano morda kje med českimi Nemci ali na Dunaju.

Kitajce policija hudo preganja, pa tudi Dalmatinci niso varni pred njo in še celo Kočevarji, kljub svojim stariim pravicam raje vidijo, da se stražnik ne vtiha v njihov posel.

Najbolj zanimivi so gotovo Kočevarji. Ljubljano poznajo do zadnjega kotička in če hodi kdo kak večer za njimi, se mora čuditi, koliko gostiln obleže tak krošnjar. Nikjer ne pije nič, šele proti polnoči, ko je že vse obletal in bil ponekod po dvakrat, trikrat, si privoščiti v kakem kotu četrtinko vina. To pa le tedaj, če je šla kupčija dobro.

»Kočevar, Kočevar!« ga kličejo, kadar stopi v gostilno. Če pa sedi pri sosedni mizi kdo, ki mu je res tako ime, dvigne nejevoljno glavo in jezen ugotovi, da klic ni namenjen njemu, ampak možu

Zadovoljnost

nekaj milijonov Continental-vozačev potrjuje dober sloves te pnevmatike. Glavno svojstvo je sigurnost in trpežnost.

Continental

30%

Pristoni brez odlašanja kot član k

I. delavskemu konzumnemu društvu z. z. v Ljubljani, Kongresni trg št. 2
 all eni izmed 29 podružnic, ki jih ima v Sloveniji

Ne le, da boš postrežen po najugodnejših cenah, ampak dobiš vrhu tega še **30%** popusta
 Tako ugodnost more nuditi samo zadruga, ki ni proračunana na dobiček,
 ampak na dobrobit članov. Delež in pristopnina 30 Din

Osebnosti

★ Iz železniške službe: Upokojeni so: Poduradniki I. kat. 1. skup. Oblak Andrej, vozovni nadzornik, kur. Maribor; Cernič Franc, sprevednik, Ljubljana gl. kol.; Kojanec Viktor, sprevednik, Zidani most; Janžek Simon, sprevednik, Maribor gl. kol.; Novak Josip, de ovdaja, kur. II. Ljubljana gor. kol.; Vadrnau Alojzij, strojnik, kur. II. Ljubljana gor. kol.; Sulgaj Ivan, nadstrojnik, kur. II. Ljubljana gor. kol.; Sušteršič Anton, strojni kurjač, kur. II. Ljubljana gor. kol.; Kristan Blaž, pisarnik, prom. komerc. odeljenje. — Poduradniki II. kat. 1. skup.: Medved Ivan, sprevednik, Ljubljana gl. kol.; Autrata Josip, sprevednik, Ljubljana gl. kol.; Golob Ivan, vratar, Ljubljana, gl. kol.; Mirt Ivan, blok. sluga, Maribor kor. kol.; Kralj Vinko, nadpremič, Čakovec; Saje Florijan, strojni kurjač, kur. II. Ljubljana gor. kol.; Terglec Ivan, blok. sluga, Maribor gl. kol.; Crpanj Anton, nadpremič, Maribor kor. kol.; Zvegljč Ivan, nadpremič, Rakek; Brajda Anton, strojni kurjač, kur. I. Ljubljana gl. kol.; Grum Ivan, prog. čuvaj, Ljubljana, gl. pr.; Ferik Aleksander, prog. čuvaj, p. s. Maribor kor. pr.; Steinbacher Stefan, kretnik, Pragersko; Bresovnik Andrej, sprevednik, Maribor gl. kol.; Rodošek Stefan, prog. čuvaj, p. s. Maribor gl. pr.; Pustotnik Franc, prog. čuvaj, p. s. Ljubljana gl. pr.; Puc Anton, prog. čuvaj, Bistrica; Kancler Mihael, pisar, sluga, Maribor gl. kol.; Geohelli Stefan, prog. čuvaj, p. s. Ljubljana gl. pr.; Gerlič Josip, skupinovodja, p. s. Maribor gl. pr.; Beribak Ivan, prog. čuvaj, p. s. Ptuj; Frank Mihael, prog. čuvaj, p. s. Ptuj; Merkun Anton, prog. čuvaj, p. s. Ljubljana gl. pr.; Pakj Alojzij, skupinovodja, p. s. Novo mesto; Persak Fabjan, snaž. voz, kur. II. Ljubljana gor. kol.

Preuversčena sta. Za uradnika III. kat. Zerjal Anton, sprevednik, Ljubljana gl. kol. in Premzl Stefan, sprevednik, Pragersko, dosedaj poduradnika I. kat.

Ostale vesti

★ VESELO ALELUJO želimo vsem naročnikom, čitateljem, dopisnikom in prijateljem »Slovenca«. Uredništvo in upravnništvo.

★ Velikonočne nagrade »Slovenca« vzbujajo med naročniki in nenaročniki našega dnevnika veliko zanimanje. Saj tudi ni pri nas dosedaj še noben časopis razpisal nagrad v tako visoki vrednosti. Vse cenjene čitatelje opozarjamo, naj pazno preberejo razpis, da bodo izpolnili vse pogoje, ki upravičujejo do zbiranja. V današnji številki je natisnjena glasovnica. Glasuje se pa lahko tudi po navadni dopisnici ali v pismu.

★ Vojaških voščil in pozdravov za Veliko noč smo od vseh garnizij, kjer služijo slovenski fantje, dobili toliko, da ni mogoče vseh priobčiti. Zato tem potom kratko vsem našim naročnikom in bralcem sporočamo voščila in pozdrave slovenskih fantov-vojakov. Obenem pa v svojem imenu in v imenu naročnikov pošiljamo slovenskim vojakom tople pozdrave in vesela velikonočna voščila. — Bog Vas živi!

priljubljena in vse, kar je potrebno za sprejem Gospoda. Nad mizo in za njo ter na poti, ki je vodila do nje, so se v širokih kmetijskih loncih močile vrtnice, krvomočnice, zvoncek, potonike in velike marjetice. Nekaj stolic je bilo razvrščenih desno in levo od altarka, a ko je Peterček vstopil, ni bilo v izbi nikogar razen starke, ki je pomotala in potem hitro odšla. Oče Lucijan se je še z enim pogledom preprčal, da je vse pripravljeno za sprejem Popotnice. Marica je pustila Peterčka samega, da zbere svoje misli. Tedaj so se hišna vrata odprla in spet zaprla. Božji molk se je razprstil v slehernem srcu. Duhovni je vstopil in izpovedal dečka. Nato je stopil na prag ter dal domačim znamenje, da je prišel čas, ko vstopi naš Gospod v dušo pripravljenežnega otroka. Vsi so poklekli, vsak pred svojo stolic. Ničesar drugega ni bilo videti, razen Hostije. To je bila edina luč, ki je svetila v siromašni izbi. Prehodila je mrakove vekov, da je za tega dečka dospela tja. In izginila je izpred njegovih oči.

Zupnik in vsi ostali so odšli. Peterček je ostal četrt ure sam, da se je mogla prejeta milost razliti po njem. Jokal je in čutil, da mu je nebo blizu in vsi, ki jih je ljubil, so bili prisotni v njegovem od Boga prekipajočem srcu, kopali so se v njem kakor listje divje rože v studencu.

Marica je prišla po Peterčka. Prijela ga je za roko in peljala ga v kuhinjo, kjer je bila pripravljena jajca jed, o kateri se mu je bilo sanjalo, iz jajca, ki so jih znesle bele kokoši in ki jih je bila poiskala njegova trinajstletna prijateljica.

Tedajci sta se zavrnila dva nevidna angela, ki sta klečala ob straneh kamnitega ognjišča, odeta v bleščeča oblačila ter sta razprostrla svoja krila: desna perot enega se je na kraju dotikala konca leve peruti drugega ter tvorila čudovit okrasek. In preprosti kristjani, katerih jelo je bilo na tak način blagoslovljeno, so čutili v svojih dušah besede Vstajenja: »Mir bodi med Vami!...«

„Ilustracija“

2. številka, marec, 1929,

željno pričakovana, je danes izšla. Predstavlja se nam v tako okusni, umetniško in tiskarsko tehnično dovršeni in apartni obliki, da je ne smemo imenovati samo najlepšo družabno ilustrirano revijo Jugoslavije, ampak se sme postaviti v eno vrsto z najodličnejšimi revijami inozemstva.

Ovitek krasi barvna slika matere z detetom od Cudermana, ki se z njo lahko ponaša kot eno naših najfinjših slovenskih modernih umetnin, pravo salonsko delce je tudi foto Pisuh na prvi strani. Slede otroci, najboljša slika naših umetnikov o »Materi, scenične ilustracije »Dantonove smrti« in »Bega iz seraja«, dve strani čudovitih fotov prelestne dalmatinske obali, nadalje o Kristosovem trpljenju v umetnosti od Renija do Kraljev, Pomladue cvetlice, slike Hribarja, Šukljeta, Erjavca, pomladansko modo, sijajno stran, predstavljajočo slovit filmsko zvezdo Greto Garbo v najlepših vlogah, Rokoko-večer Atene, elegantno bilanco plesne sezone z najlepšimi našimi pari in okusne modne večerne toalete z novo linijo, divno stran fotov iz Zlate Prage, slike za slovo od zimskega sporta, nadalje Pomlad v naših gorah v 5 efektnih slikah polnih štimunge, najraznovrstnejši humoristični drobci, uganke, grafološki kotiček in druga.

Ilustracije, ki sme biti nanje ponosna naša družba, naša umetnost in tipografska tehnika, in ki tvorijo vir najlepše izobrazbe ter dostojnega razvedrila in izoblikovanja okusa naše publike, stanejo v 12 številkah na leto samo 100 Din, posamezna številka 10 Din. Naroča se: Uprava »Ilustracije«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

Album gospodina Vojislava

Ljubljana, 29. marca.

Dva, poltretji mesec nemara, morda kaj več, nemara manj, je od tega, ko se je na ljubljanski promenadi pojavil krepak gospodin, in radovedno motril obhiti. Zagonetno je prišel, zagonetno je izginil in se pred dobrimi 14 dnevi zopet pojavil. S čudovito grandeco in s samozavestnim nastopom je kar čez noč postal znanec mnogih vplivnejših gospodov v Ljubljani in celo takih, do katerih navadna para ubogega zemljana ne more zlepa. Gospodin Vojislav J. je brž vedel za poslovne tajnosti inenitnejših podjetij slovenskih in znal je proizvesti, kje je denar in kje bi se dobil še zanj. Pa kako, da ne? Gospodin Vojislav J. je vendar bil dopisnik vseh uglednejših jugoslovanskih listov, samo če si ga vprašal za legitimacijo je umolknil in mogočno zamahnil z roko: »Ne trebam ja legitimacije, znadu me svi. Pribeševič, Trumbić i ovaj, ovaj... Maček i svi drugi.« No, mi navadni čas-

Najmodernejši sivi in drap

Din 168'-
VOIKA
Kreko trg

Gospodje!

Srajce, spodnje hlače, kravate, naramnice, nogavice, palice itd. v lepi izbiri in najcenejše pri

Šterk nasl. KARNIČNIK, Stari trg št. 18

Shok tihotapca z drvečega vlaka

Maribor, 29. marca.

Danes zjutraj je opazil finančni stražnik v Krčevini tik pred mariborskim glavnim kolodvorom, da je skočil z vozečega vlaka, ki prihaja zjutraj iz Avstrije, neznan mož, ki je tiščal pod pazduho velik omot. Tihotapec. Ker se ni nadejal, da ga bo pri skoku z vlaka kdo zalotil, je v prvem trenutku izgubil ravnotežje in spustil omot z 8 kg šaharina na tla. V naslednjem trenutku pa je prišel iz žepa browning in ustrelil proti straž-

P. MAGDIČ, Ljubljana

Lep modern plašč . . . Din 360—
 Krasna obleka . . . Din 320—
 Krasna popelin obleka Din 350—
 Bluze sv. lene pope in . . . Din 95—
 Oglejte si zadnje kre. cie v izložbah
 Oglejte modelov v trgovini

P. MAGDIČ, Ljubljana

nasproti glavne pošte

Francis Jammer:

Vstajenje

(Odlomek iz knjige »Rožni venec v solincu«. — Poslovenil S. Š.)

Kakor slap se je vsula z neba pomlad, polna vrtnic, zlatih popkov in zelenja; in nekega jutra se je Peterček vdrugič približala Marica. Govorila nista bila med sabo od onega zimskega večera, ko sta lomila kristalne veje ter jih vezala v butare in so se v senčnatem snegu angeli radovali ob njunem pogovoru. Le tu pa tam sta si otroka na skrivnem rekla kako besedo, a brž mu je deklica dala znamenje, češ, naj bo oprezen in naj se ji ne približuje, rajši naj počaka na ugodno priliko. Njegov stric Karel bil strašno razjarjen, če bi ju zalotil, da govorita skupaj. In kadar mu je zapovedovala, naj se ji ne približuje, je zmerom devala svoj kazalec na usta, ki so bila kakor prva črešnja v letu.

Cetrty teden po Veliki noči je že tekkel in glej, Peterček se še ni bil pridružil vernikom, ki so šli k božji mizi. V svoji podstrešni izbi je na skrivaj jokal ob spominu na tiste čase, ko sta hodila z očetom skupaj poklekovat ter se hraniti s pravim kruhom. Kako je bilo to ganljivo! V neprodimi mračni tišini je stopal z altaria Gospod, da daruje samega sebe. Deček si je klical v spomin poslednjo večerjo. Samo v tem kruhu je Bog in v ničemer drugem. In na isti način je Gospod lomil kruh kakor njegov oče, kadar je lomil borni hleb, hleb siromašnih in zapuščenih.

Malo prej, o velikonočnih počitnicah, je bil stric Karel Peterčku dovolil, da sme ribariti v potoku, ki je bil oddaljen kakih tristo metrov od hiše, a strogo mu je zapovedal, da ne sme spregovoriti niti besedice s »farškimi« in tudi da jim ne sme odgovarjati, če ga kaj vprašajo. In ker se je fantičku včasih posrečilo uloviti kako ribico, ga je stric vedno češče vspodbujal k temu razvedrilu, kupil mu je celo nekaj trnkov v poželenju po pečenih ribah, ki jih je

mogel po prizadevanju dečka sem ter tja po-večerjati. In vsak četrtek je Peterček gibal.

Tudi nekega četrta v maju, zgodaj zjutraj, je stal ob bregu in tistega dne je prišla tja Marica. Vse naokoli je bilo jasno in ob tisti uri se je zdelo, da sestoji pokrajina samo iz sinjega neba, iz sinje vode, iz sinjih poljskih cvetov in iz sinjih oči mladega deklica.

»Mislim,« je dejala, »da naju zdaj tvoj stric ne bo motil, kajti videla sem, da se je odpeljal v kovačev družbi z vozom v drugo smer, proti mestu, ker namerava prodati nekaj drevja in tako sta šla, da ga ocenita... Potegnij... Drži... Mislim... Glej, mala bela ribica se je vjela.«

S trnka je pobral deček klena in dejal:

»Nocoj se mi je sanjalo o tebi.«

»Kaj se ti je pa sanjalo?« ga je vprašala.

»Nesla si v roki koš, v košu je bila bela kokoš, ki je znesla dvanajst jajec. Ustavila si se pod nekim drevesom in si rekla: Pozno je že, a zdaj napravimo velikonočno jajčno jed. Tvoj oče in tvoja mati sta bila poleg in moja mati in moj oče tudi. Jedli smo okusno jajčno jed.«

Malo je pomislila, nato:

»Jajčja jed bi utegnili biti... Peterček, poslušaj me, tajnost ti imam sporočiti: gospod župnik je obljubil, da te bo pri nas obhajal prihodnjo nedeljo zgodaj zjutraj, če ti je prav.«

Poskočil je od veselja, a sredi veselja je omahnil:

»Kaj pa moj stric?«

»Tvoj stric odpotuje v soboto in se vrne

v terek, tako je izvedel moj oče. V mestu zborujejo framazoni dva dni in tudi tvoj stric pojde na zborovanje.«

»Torej je stric framazon?«

»Tako je in zato je tudi zmerom tako

potrt. Moliti bomo morali zanj.«

»O Marica! Tako sem vesel, da bi najrajši

jokal od radosti. Kako rad imam dobrega Boga in kako rad imam tudi tebe! Ker letos še nisem bil pri velikonočni spovedi in obhajilu, sem že jel žalovati, da v nebesih ne bom združen z atekom in mamico.«

Kot prvi list po praznikih

IZIDE V TOREK ZJUTRAJ

„SLOVENSKI LIST“

Z NAJNOVEJŠIMI VESTMI!

Zato bo vse povpraševalo v torek po »Slovenskem listu«, zato pa bo tudi inseriranje v torkov »Slovenski list« nad vse uspešno.

Kdor hoče izvedeti novice in biti informiran o dogodkih med prazniki, ta mora čitati »SLOVENSKI LIST«.

V torek po praznikih, 2. aprila, čitajte zato »SLOVENSKI LIST«.

★ Uradne ure na velikem županstvu. V uradih velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani se bo od 1. aprila 1929 dalje uradovalo ob delavnikih od 8 do 12 in od 15 do 18, ob sobotah od 7.30 do 13.30. Od 1. aprila t. l. dalje bo sprejemal g. veliki župan ljubljanske oblasti stranke ob torkih in petkih, ako ta dva dneva ne padeta na kak praznik, od 9 do 12.

★ Zdravniške preiskave vajencev. Na predlog okrožnega urada za zavarovanje delavcev in Zveze obrtnih združenj v Ljubljani, je veliki župan ljubljanske oblasti odredil, da se morajo vsi vajenci pred vstopom v učno razmerje zdravniško preiskati. Te preiskave vršijo brezplačno zdravniški okrožnega urada, pri katerih se morajo vajenci zgledati z vprašalno polo izstavljen po bodočem mojstru (delodajalcu). — Potrebne vprašalne pole se dobijo proti plačilu 1 Din pri vseh prodajalcih tiskovin OUZD. Spričevala so kolkol prost. Vsi mojstri in stariši vajencev se vabijo, da navedeno odločbo Velikega župana v lastnem interesu spoštevajo. Vprašanje zdravniških preiskav vajencev pred vstopom v učno dobo je splošno važno, ker se na ta način ugotovi telesna in po možnosti tudi duševna sposobnost za izbrani poklic. Obenem se v danih slučajih prepreči okuževanje družine potom tuberkuloznih vajencev.

★ Iz Grada. Imenovan je pisarniški ravnatelj Ignac Kramberger pri delnem sodišču v Grazu za uradnega svetnika. Kramberger je svoj čas služboval pri sodiščih Kozje in Ptuj, ter je rojak od sv. Urbana pri Ptuj.

★ Društvo zobnih zdravnikov za Slovenijo vabi svoje člane k aprilskemu mesečnemu sestanku, ki se bo vršil v petek 5. aprila ob 20 v stranski sobi restavracije »Emona«. Dr. J. Tavčar bo poročal o zakonskem načrtu o zobnih zdravnikih in zobnih tehnikih ter demonstira zanimivosti iz prakse za prakso.

★ Sostro. Na vel. ponedeljek ob 3 popoldne ponove Orliči mladinsko akademijo. Vsi vljudno vabljeni.

★ Županova jama pri Grosupljem potrebuje še nadalje ureditve. Prihiti na pomoč s tem, da kupiš nekaj srečk.

★ Za družbeno podjetja. Tiskovina v svrhu prijave družbenega davka, je izšla pravkar v zalogi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. Cena 1 Din za komad, prijavo za porazdelitev osnovnega družbenega davka je dobiti po isti ceni.

★ Organizacija strojnih in gradbenih tehnikov javlja vsemu članstvu, da se vrši njen V. redni občni zbor dne 6. aprila ob 20. uri v restavraciji Mrak. Vabijo se tudi nevlanjeni absolventi višje strojne in gradbene šole.

★ Katoliški misijoni (št. 7 — za april) izidejo okoli 15. aprila.

Visokodebelne okrogle akacije, pritlikave mareljice, hrške in jablane ter lepotično grmičevje nudi

Anton Ferant trgovski vrtnar in drevnisa

MOSTE — LJUBLJANA

★ **NAJLEPŠE LETOŠNJE VELIKONOČNO KNJIZEVNO DARILLO** so brez doma Cankarjevi, in Finžgarjevi zbrani spisi v izredno posrečeni novi platneni vezavi. Na trije za platnice je napravil naš najodličnejši sodobni umetnik in so krasi vsaki izbrani knjižnici. — Prav tako se je na željo oskrbela vezava Steletovega Orisa zgodovine umetnosti pri Slovencih, po kateri je bilo mnogo povpraševanja.

★ **LEPOTIČNO GRMIČJE**, ciprese, borovce, smreke, nizke in visoke vrtnice, pelagionije itd. priporoča **Anton Bajec**, Ljubljana, vrtnarija na Tržaški cesti 34, trgovina Pod Trnovo 2. Telefon 3222.

★ **KOT NOČ IN DAN** je razlika, ako ne rabite raznih poceni sredstev za pranje, ampak vzamete **ZENSKO HVALO** in **SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO**. Poglejte naš današnji oglas!

★ **PODPORNO DRUŠTVO SLEPIH**, Ljubljana, Wolfova 12, prosi vljudno milodarov.

„SALONIT“

cementno azbestni škrlil

je najboljši material za pokrivanje zgradb

Dr. Joško Bezič

zdravnik v Kranju

je prišel ordinirati

v soboto dne 23. t. m.

v hiši „Pri Stari Pošti I. nad.“

VELIKO DENARJA PRIHRANITE

ako kupite obleko, nogavice, rokavice in drugo manufakturno blago v trgovini

J. Tomšič, Sv. Petra c. 38

Ker je trgovina v lastnem lokalu, so cene neverjetno nizke. Oglejte si jih!

Za rejo slabotne in shujšane živine ter okrepitve breje in posebno mlade živine je potrebno in edino uspešno

»**TEŽAKOVO OLJE ZA ŽIVINO**«

ki se dobi pri: **M. Težaku**, Zagreb, Gunduličeva 13.

★ **OPOZARJAMO** na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega lista.

★ **OPOZARJAMO** na inserat g. Frana Žebota, glavnega zastopnika Vzajemne zavarovalnice v Mariboru.

★ **KLOBUKE** zadnje novosti v veliki izbiri nudi specialna trgovina Jos. Pok. nasl. M. Bogataj, Stari trg 14.

★ **Spomladanski KRIČISTILNI ČAJ** po župniku KNEIPPU se dobi v lekarni pri Mariji Pomagaj Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1 pri Zmajskem mostu. Razpošilja se tudi po pošti.

★ **SADJARJI!** Zdaj pa je pač skrajni čas, da škropite drevje z **ARBORIN-om**, sicer bo prepozno. Poleti, če se razpasejo listne in krvava uš, jim ne morete s nobenim sredstvom tako lahko do živega kakor sedaj s pomočjo **Arborin-a**. »*Chemotechnica*«, Ljubljana, Mestni trg 10.

★ **ROGAŠKA SLATINA**, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srea, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdraviljenje v maju, juniju in septembru! Zahtevajte prospekte!

★ **Zoper mole — TARMOL** V vseh drogerijah. Proizvajalec: »*Chemotechnica*« Ljubljana, Mestni trg 10.

★ **PRIKROJEVALNI TEČAJ** krojačem, šiviljam, pletiljam 8. aprila. Pouk moškega, damskega perila. Ker se moda spreminja, imajo učenci tečajev vsako leto brezplačni tečaj o novitetah. Revnejšim ceneje. Ugodni plačilni pogoji. Rekomandacija služb. Izdelovanje krojev. Krojno utišišče, francoski modni salon, Ljubljana, Stari trg 19.

★ **RADI PRESELTIVNE** trgovine prodajam samo ta teden do bele nedelje. Raznosvrstno manufakturno blago in izdelovljene obleke pod lastno ceno. Fr. Reisner, trgovec in krojač pri mesarskem mostu nasproti Jugoslov. tiskarne.

★ **TOVARNA VOJNOVIČ & Cie na Viču**, prevzela je ves inventar firme »*Transformator*« d. o. z. v Ljubljani in razproda vso zalogo, več v današnjem oglasu.

★ Pri hripi, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zaslejenju v nosu sapniku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želodec in črevo večkrat temeljito izčisti z naravno Franz-Josef-greničico. Sloviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »*Franz-Josef*«-voda trpečemu človeštvu pri rdečici in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Pomladanske plašče

moderne, v krasni izvršitvi, najlepših modernih vzorcev boste najugodnejše kupili pri trvdki

Fran Lukić - Stritarjeva ulica

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Med velikonočnimi prazniki bodo imele tele lekarnice dnevno in nočno službo: V soboto 30. in v nedeljo 31. t. m.: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški. V ponedeljek 1. aprila: Sušnik na Marijinem trgu, Kuralt na Gosposvetki cesti. V torek 2. aprila: Ramor na Miklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu.

V Ljubljani se bo malo gradilo

Ob pričetku stavbne sezone v Ljubljani.

Začetek letošnje stavbne sezone v Ljubljani kljub lepemu, toplemu in suhemu vremenu ne kaže tistega razmaha, kakor smo ga opazovali zadnja leta v Ljubljani. Na merodajnem mestu smo poizvedeli, da ljubljanska mestna občina za letošnjo stavbno sezono nima nobenih večjih gradbenih načrtov. Razpoložljiva denarna sredstva bodo jedva zadoščala za razširjenje mestne elektrarne in manjša, najnujnejša popravila. O zidanju kake nove stanovanjske hiše ne more biti v sedanjih razmerah nobenega govora.

Mestno gradbeno ravnanstvo bo skušalo forsirati nadaljevanje tlakovanja cest, ki vodi proti glavnemu kolodvoru. S tlakovanjem pa se bo moglo nadaljevati šele v slučaju, če bodo merodajni krogi v Belgradu dovolili pri Hipotekarni banki najetje posojila pod znošljivimi pogoji. V tem primeru bi se začelo tlakovanje vseh omenjenih cest hkrati. Vendar ni veliko upanja, da bi se s temi deli že letos pričelo.

Pereče in nujno je vprašanje regulacije Ljubljani. Ta dela že nekoliko let počivajo. Struga Ljubljani v dosedanjem, napol reguliranem stanju dela v mnogem oziru ne samo na Ljubljance, ampak tudi na tujce jako neugoden vtis, tako v estetskem, kakor tudi v higieničnem oziru. Pogled na to »razdejanje« v Ljubljani brez dvoma ne more biti užitek za tiste, ki hvalijo snažnost in lepoto ter »velikomestnic« značaj naše prestolice.

Druga neprijetna zadeva našega mesta so zanemarjena javna stranišča, iz katerih se baš v tem času nastopajoče spomladi širijo daleč okoli ne baš najmamljivejši duhovi. Zopet je v interesu higijene in ugleda našega mesta, da se ti nedostaki odpravijo.

Tudi zasebniki v letošnji stavbni sezoni, kakor se vidi, ne bodo veliko zidali. Doslej je prijavljenih mestnemu gradbenemu uradu le pa eno- do dvodružinskih novih hiš, ki pa pri tolikem pomanjkanju stanovanj ne prihajajo v poštev. Zdi se, da bo edina večja zgradba, ki jo nameravajo letos postaviti ob Simon Gregor-

čičevi ulici. Trgovski dom. Vendar z gradbenimi deli tudi tu še niso pričeli.

Na mnogih stavbah, ki so bile že lansko leto pod streho, so že večinoma pričeli z nadaljevanjem. Velika mestna stanovanjska hiša na Poljanskem nasipu je dograjena, tako da se bo do koncem junija že lahko vanjo vselile stranke. Za stanovanje v tej hiši je vloženih že nad 600 prošenj, kljub temu, da je morala mestna občina radi kratkega amortizacijskega roka nastaviti precej visoko najemnino.

Letošnja stavbna sezona bo razočarala tudi mnogo brezposelnih delavcev, ki so težko pričakovali polnadi in zaslužka. Morali se bodo pač ogledati za kruhom drugod in prijeti za kako drugo delo.

★ Velikonočne procesije pri sv. Petru se udeležijo članstvo šentpeterskega prosvetnega društva z zastavo. Zbirališče ob Jegličevi hiši ob ¾8 zvečer.

★ Zbirke Narodne galerije so od velikonočne nedelje zopet redno odprte. (Ob nedeljah, praznikih in četrtkih, druge dni se je zgledati pri hišniku, oziroma v pisarni.)

★ **Teška tramvajska nesreča.** V petek popoldne se je pripetila v Ljubljani težka tramvajska nesreča, ki bi bila kmalu zahtevala smrtno žrtev. 80 letni mestni ubožec Josip Boltežar, ki stanuje na stroške mestne občine v Cerkevni ulici 21 pri stranki Friškovec, je prišel preko živilskega trga, hoteč v Ljudsko kuhinjo na kosilo. Na vogalu Fabjanove hiše na Mestnem trgu je nameraval prekorčiti tir električne železnice. Ni pa opazil, da se bliža od magistrata tramvaj. Ljudje so s tramvaja klicali starčku, naj bo pozoren, toda ker je mož precej naglušen, svarilnih klicev ni čul. Voznik je sicer z vso silo zavrl in metal pesek na tračnice, da bi voz hitreje ustavil in preprečil nesrečo, vendar je bilo že prepozno. Tramvaj je Boltežarja podrl na tla, tako, da je starček padel pod stopnico tik kolesja. Dobil je težje poškodbe na glavi in prsih ter bil mahoma ves krvav. Pri padcu se je brez dvoma tudi notranje hudo pretresel, ker mu je udarila kri pri nosu, ustih in ušesih ven. Neki stražnik, ki se je slučajno peljal s tramvajem in pa gasilec Buh, ki je bil takrat zraven, sta ponesrečenega starčka potegnila izpod stopnice in ga prenesla v garažo Mestnega doma, nakar so ga prepeljali z rešilnim avtom v bolnico. Ves čas transporta je Boltežar ležal v težki nezavesti. Pri tej priliki je treba posebej omeniti požrtvovalnost naših mestnih reševalcev, ki so tekom 12 minut opravili svoje delo in se vrnili nazaj v Mestni dom. Boltežarjevo stanje je radi starosti in onemoglosti resno.

★ **Ljubljanski trg na veliki petek.** Strog post je bil večera, ljubljanski trg pa ni nič kaj spominjal na to, temveč kvečjemu na sijajno pojedino, na katero naj bi se vse mesto pripravljalo. Da, ko ne bi Ljubljana štela toliko tisoč prebivalcev, ki bi vsi radi kaj boljšega pod zob za praznike. Skromni repni olupki »aleluja« je priljubljen izraz zanje, so bili skoro neopazni na trgu. Zato pa so mesnice s svojimi grmadami prekaženega mesa, gnjati, klobas in drugega dobrega zelo imponirale, najbolj pa onim, ki bodo za praznike vesel, če bodo imeli skledo žganec. Pa tudi mesarji se nič kaj ne pohvalijo s kupčijo pred prazniki: »Slabše gre kot lani. Se pozna, da je Velika noč zadnjega v mesecu. Seveda uradniki še nimajo denarja, kdo pa si bo »spogale gnjat na »pušč«? Da, »pušč«, upanje, ta polj je na trgu zelo udomačen. Mesar daje na »pušč«, branjevka daje na »pušč«, trgovci daje na »pušč«. Bog varuj, da ne bi bilo »pušč«, takoj bi usahnila vsa kupčija. Sveže meso večerjati ni šlo, ne na »pušč« in ne za gotov denar. Zato pa bodo mesarji danes prodali več svežega mesa Razkošen je bil ribji trg. Zabijih krakov polne mize in prav poceni, po 25 par kos. Bila je namreč huda konkurenca, povpraševanje pa slabše. Rib je bila bogata izbira od velikih morskih toninov, tresk, malih sardel in sardonov pa do sladkovodnih ščuk, krapov, jegulj ter posebno mnogo postrvi. Celo morskih školjk in polžev je bilo dovolj. Zelenjadni trg je bil sicer zelo založen, ni pa nudil mnogovrstne izbire, reba, zimska salata, nekaj zeljnatih glav in hren, pa smo že pri koncu. Pomlad se je šele pričela. Mleka je večerjati na trgu zamjalko, dovolj pa je bilo masla in smetane. Jaje velike množine, vsa po 1.25 Din kos. Perutnine dovolj, vendar pa je bila zelo draga. Medu je bilo mnogo, po 20 Din kg. Omenili smo že nekoč veliko podražitev južnega sadja. Zdi se, da se bo mednarodna špekulacija malo urezala, kajti prav malo je povpraševanje za pomarančami, so predrage. Prav imeniten jedilni list bi se dal sestaviti iz pestre izbire na ljubljanskem trgu. Ali glavno vprašanje pa bo ostalo za mnoge v Ljubljani le nerešeno: Kje vzeti drobiž in debel denar, če si hoče človek za praznike privoščiti le malo boljši prigrizek.

Zahtevajte

UNDA-RADIO ako želite pravi užitek radiosprejema. — Aparat, sestavne dele in sečni akumulatorje nudi: Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

Unda-Radio, Ljubljana, Drenikov vrh št. 1

Vsak naj ve

da kupi moško, fantovsko ali deško obleko najbolje in najceneje pri trvdki

Josip Ivančič

Ljubljana Dunajska c. 7.

Lastni izdelki!

Ne zamudite! Oglejte si za'ogo in cene

Edison Bell Penkala

gramofoni in plošče

imajo tvorniške cene — Velika izbira

Columbia, Thalia, Puck,

i. t. d. i. t. d.

Zastopnik

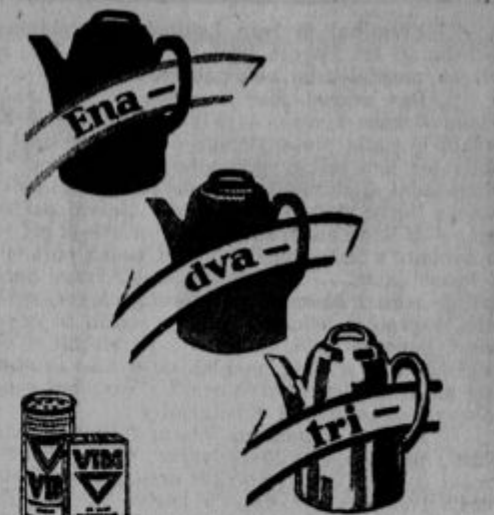
iv. Bonač, Ljubljana

PRODAJA tudi na letošnje obroke

Pozor!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjava, da otvoriva na velikonočni ponedeljek na Tržaški cesti št. 4 (vogal Bleiweisove c.) gostilno »**Pri Napoleonu**«

Topla in mrzla jedila bodo vedno cenj. gostom na razpolago. Otvoritev ob 3. uri popoldne. Nastopi oddelek žel. godbe. Za mnogobrojen obisk se toplo priporočata

Igraje očistite vse predmete iz medenine, cina, aluminijuma, emaila, stekla in porcelana samo

z VIM-om.

Kaži samo VIM povzroča da so predmeti čisti in snažni!

Maribor

Presv. g. škof dr. Iv. Tomažič, ki se je mudil v Rimu pri sv. očetu, se je vrnil v Maribor in našemu mariborskemu uradniku dal važno izjavo o svoji avdienci pri sv. Očetu. Opozarjamo na to za vse slovenske katoličane važno izjavo, ki jo pri našamo na prvi strani današnjega »Slovenca«.

Ob slovesu. Z jutrišnjem dnem prevzame šentpetersko župnijo pri Mariboru g. Anton Tkavc, dosedaj stolni vikar v Mariboru. Stolnožupnijski farani se poslavljajo s težkim slovesom od ljubljenskega svečenika, zakaj blaga duša jih zapušča. Ze kot kornega vikarja so ga vzljubili radi topline, s katero je utripalo njegovo svečeniško srce, in plemenitosti, ki ožarja ves njegov značaj. Kot stolni vikar pa je postal mnogim v težkih trenutkih življenja izkušen svetovalec in tolažnik. Naj ga spremlja tudi na njegovem novem mestu blagoslov božji. To je iskrena in goreča želja vseh stolnožupnijskih faranov.

Ordinirati je prišel v Gosposki ulici št. 23 v hiši »Spodnještajerske posojilnice« v Mariboru

zdravnik

Dr. Alfonz Wankmüller

Ordinacije: Ob delavnikih od 7. do 8. ure popoldan in od 5. do 6. ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih pa od 10. do pol 12. ure.

★ V gradbeni sezoni. Gradbeno dovoljenje so dobili: Josip Draž za gradbo enodružinske stanovanjske hiše; Franc Klajnšek za gradbo dvonadstropne stanovanjske in trgovske hiše na vogalu Glavni trg-Zidovska ulica. V priličju bodo trgovski lokali in tri skladišča, v prvem nadstropju bo eno sedemsobno stanovanje, v drugem pa eno dvosobno in eno štirisobno stanovanje; Ivan Kraner, gradba prilične stanovanjske hiše; Golež Karel, preureditev hiše na Aleksandrovi 44; Vlahovič, gradba dvonadstropne stanovanjske in trgovske hiše na Aleksandrovi 40; Angljoguslov, petrolejska družba, gradba bencinske črpalke na Aleksandrovi 34; Josip Tement, gradba enonadstropne stanovanjske hiše v Magdalenski 22; Tavčar Anton, preureditev hiše v Františkanski ulici; Zemljčič I., nadzidava enega nadstropja v Slovenski ul. oz. Grajskem trgu; Ussar, gradba lope in sušilnice; Abt V., gradba dvorišnega poslopja v Kežarjevi ulici; Ljudska tiskarna, prizidava prostorov; Hutter, prizidava enonadstropnega skladišča; Doctor in drug, tkalnica, povečava tkalskega šeda; Kočevar Ferdo, gradba gospodarskega poslopja, Betnavska 3; Karel Spess, gradba prilične stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja v Belgrajski 24.

★ Mariborske zanimivosti. Mestni proračun je fin. minister načeloma odobril. — 6560 dinarjev podpore je razdelila za Veliko noč Kršćanska ženska zveza 4 najrevnejšim članicam. — Pri tukajšnjem okr. sodišču se je obravnavala večerj tožba viteza Zagorskega proti polic. nadsvetniku V. Kršćevanu radi razžaljenja časti. Pri razpravi tožnik ni bil navzoč. g. nadsvetnik Kršćevan pa je bil oproščen. — Prvi lift dobimo v Mariboru v novo adaptiranem posloppu g. Zemljčiča.

Pozor!

Kdor hoče imeti **sobno sika** po najmodernejših vzorcih in prvovrstno izvršitev, se bo ogledal le pri **J. MARTINC-u** (preje F. Ka. Stare), Ljubljana Naročila sprejema Poljanska cesta št. 20 ali pa Sodna ulica št. 12. — Cene solidne!

Burgundec, Rizling,

in **Haložan** so specialitete ki se točijo le v

Mrakovi restavraciji

na Rimski cesti po izredno zmernih cenah!

Ing. Rudolf Škof, Tabele in primeri

za presoj in dimenzioniranje

železobetonskih konstrukcij

Najnoveši predpisi, amaturni načrti, navodila za pravilno mešanje in betoniranje. — Cena Din 36.— Naroča se pri avtorju, Teh. sred. šola v Ljubljani

Pomladanske plašče

od Din 400.— naprej nudi

F. in I. Goričar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

Pozor!

Na velikonočni ponedeljek na Tržaški cesti št. 4 Točila bova pristna štajerska, dolenska in dal-matinska vina po najsolidnejših cenah. — Tudi razpolago. Otvoritev ob 3. uri popoldne. Nastopi oddelek žel. godbe. Za mnogobrojen obisk se toplo priporočata

Franja in Niko Koman.

Kdo bo prvi?

»Slovenčev« naročniki že teden dni ugi-
bajo, kdo bo prvi pri »Slovenčevem« nagra-
dnem tekmovanju. Razpis sam je namreč zbudil
silno zanimanje v mestu in na deželi. In agi-
tacija se že razvija: Akademiki se potegujejo
za vseučilišni sklad in kjer le dobe kakega
naročnika, že so nad njim, »pa da boste zago-
tovo oddali svoje glasove za našo univerzo«.
Orli so pa že kar prepričani, da imajo prvo
darilo pod streho ter hodijo gledat na stadion,
kateri steber bodo postavili na »Slovenčev«
stroške. Je pa med nami tudi veliko prijate-
ljev bednih in bolnih, ti pa bodo želeli, naj se
darila podare slepcem in hiralcem.

Nas ta vnema samo vesel. Saj smo hoteli
z razpisom nagrad popularizirati nekaj javnih
ustanov, in prepričani smo, da se nam bo to
v polni meri posrečilo.

Darila in nagrade:

Tri darila v znesku 12.000 Din bo podaril
»Slovenec« po enem izmed sledečih javnih
namenov:

1. Sklad za našo univerzo,
2. Za slovenske slepce.
3. Slovenski misijoni na Kitajskem.
4. Glavna hiralnica v ljubljanski in mari-
borski oblasti.
5. Orlovski stadion.
6. Društvo »Zoo« v Ljubljani.

Kdo izmed teh dobi gori navedena darila
in katero izmed daril dobi, bodo določili na-
ročniki »Slovenca« z glasovanjem.

Glasovanje se prične 1. aprila in se za-
ključa 1. junija 1929 ob 6 zvečer.

Nagrade v skupni vrednosti 32.780 Din
pa se bodo z žrebom razdelile med vse tiste
naročnike »Slovenca«, ki se bodo glasovanja
udeležili.

Prva nagrada je

šestelektronski radijski aparat

znamke Radione. Mišljen je aparat z žarni-
cami vred, dvojna antena, ena za normalne,
druga za kratke valove, univerzalni anodni
aparat Radione za priključitev na električno
omrežje ter najfinjši angleški zvočnik Am-
plion RS 2. Tako opremljen radio je najsi-
nejši, kar jih premore radijska tehnika. Kom-
pletan aparat v našeti opremi stane v pro-
dajalni naše oddajne postaje, ki ga bo doba-
vila, 16.280 Din.

Druga nagrada je

kompletna oprava za spalnico

v najmodernejši izdelavi od znane lesne tvrdke
»Javor« v Logatcu. Vrednost 10.000 Din.

Tretja nagrada je

najfinjši šivalni stroj

tvrdke L. Baraga v Ljubljani, Selenburgova
ulica, ali pa

najmodernejši trier

za čiščenje žita, znamke Heid, od Gospodarske
zveze v Ljubljani. Vrednost 3500 Din.

In končno

80 nagrad

ki obstoje v celotni naročnini »Doma in sveta«
ali najnovejšega krasnega mesečnika »Ilustra-
cija« po izbiri.

Kdo ima pravico do glasovanja?

Pravico do glasovanja in s tem pravico do
žrebanja za bogate »Slovenčev« nagrade ima

prav vsakdo, le naročnik dnevnika »Slovenec«
mora biti. In sicer

dosedanji naročniki »Slovenca« se morejo
udeležiti glasovanja, če bodo na dan žrebanja,
t. j. 2. junija letos imeli plačano naročnino
vsaj še za mesec junij. Za vsak mesec plačane
naročnine od 1. januarja do 30. junija t. l.
imajo po 50 glasov, za vsak nadaljnji mesec
po 100 glasov. Tako more dobiti vsak dose-
danji naročnik 900 glasov.

Novi naročniki imajo pravico do glasova-
nja, če so plačali naročnino vsaj za tri mesece.
Za vsak mesec plačane naročnine imajo po
100 glasov, tako da morejo imeti najmanj
300 glasov, največ pa 900 glasov. Novi naro-
čniki, ki bodo poravnali tromesečno naročnino
vsaj do 15. aprila, dobijo brezplačno ponatis
dotedaj izišlega romana »Na pomoč«, ki sedaj
izhaja v »Slovencu«, da bodo mogli z branjem
nadaljevati.

Kako se glasuje?

1. Glasuje se lahko po glasovnici, ki je
danes natisnjena koncem te strani. Glasov-
nica se izreže, napiše se nanjo, za koga kdo
glasuje, natančen podpis naročnika, prilepi se
znamka za 50 par ter odda na pošto. Glasovati
je pa mogoče tudi po navadni dopisnici ali
v pismu.

2. Vsakdo lahko glasuje za več namenov,
pri čemer število pripadajočih mu glasov raz-
deli po lastnem preudarku na različne dolo-
čene namene.

3. Uspehi glasovanja se bodo s 1. majem
začeli dnevno objavljati v »Slovencu«

4. Žrebanje se bo vršilo pred tričlansko
komisijo v nedeljo dne 2. junija 1929, tako da
prvi izžrebanec dobi prvo nagrado, drugi
drugo itd., dokler niso izžrpane nagrade.

Kaj sedaj?

Ako si že naročnik dnevnika »Slovenec«,
poskrbi, da pravočasno poravnáš naročnino
ter čimprej oddaš svojo glasovnico.

Ako pa še nisi naročen na ta najboljši
slovenski dnevnik, sporoči svoj naslov po do-
pisnici Upravi »Slovenca«, Ljubljana, Jugo-
slovska tiskarna, ter pripiši: »Glasujem za
..... Ker sem nov naročnik, prosim, da mi
takoj pošljete položnico.« Po položnici nakaži
potem vsaj trimesečno naročnino v znesku
75 Din. S tem si izpolniš vse pogoje za žreba-
nje ter lahko v prijetnem upanju na drago-
ceno nagrado pričakuješ izida žrebanja, ki bo
objavljeno 4. junija 1929.

Nalezljivim klisam pretrga življenja ni
kdor redno seboj nosi

Formamint

najstarejše razkuževalno sredstvo za usta in grlo
v času prehladov, ki ima izborn okus.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Poskušnja in brošura brezplačno pri
Bauer & Cie., Berlin SW 48, Friedrichstraße 231

Ludovic Halévy:

Župnik Konstantin

»Zena in hčere gredo tja namesto mene...
Saj dobro veste, gospod župnik, tako je pač pri-
nas: Zenske imajo vero za moške. Odprle nam
bodo vrata v paradiž.«

Ošvrknil je z bičem nekoliko po črni kobili
in poredno pristavil:

»Ce sploh je!«

Stari župnik je skočil pokoncu v starem
dvokolesniku.

»Kaj? Če je? Kaj pa, seveda je!«

»Potem boste gotovo Vi tam, gospod žup-
nik. — Kaj, Vi pravite, da to ni gotovo... Jaz
pa Vam pravim, da boste... Vi boste na vsak
način tam! Pri vratih boste prežali na ovčice
svoje župnije in ne boste nehali brigati se za
nas... Pa boste povedali svetemu Petru... saj
je sveti Peter tisti, kaj ne, ki ima ključa do pa-
radiža?«

»Da, to je sveti Peter!«

»Iorej dobro, Vi mu boste rekli, svetemu
Petru, če mi bo hotel vrata pred nosom za-
preti, češ, da nisem hodil k sveti maši, rekli mu
boste torej: »E! Pustite ga noter! To je Bernard,
eden izmed najemnikov gospe markize, vrl mož.
Bil je občinski mož in je glasoval za to, da
ostanejo sestre, ki so jih hoteli izgnati iz šole.«
To bo ganilo svetega Petra, pa po odgovoril:
»No na naj bo, pa pridite, vstopite Bernard;
toda povem Vam, le gospodu župniku na ljubo.«
Kajti Vi boste še vedno župnik, tudi tam gori,
in sicer župnik Longuevala. To bi bil za Vas
namreč prežalosten paradiž, če tam ne bi smeli
biti več župnik longuevalski.«

Župnik longuevalski, da, vse svoje življenje

ni bil drugega kakor to, nikdar ni sanjal o čem
drugem in nikdar ni hotel biti kaj drugega.

Tri ali štirikrat so se mu ponudile velike
župnije v okraju, z lepimi dohodki, z enim ali
dvema vikarjema. Pa je odklonil, zakaj ljubil je
svojo malo cerkev, svojo malo vas, svoje malo
župnišče. Bil je tukaj sam, miren, izvršujoč vse
sam; vedno je bil na potih in cestah, v solncu
in v dežju, v vetru in v mrazu. Njegovo telo se
je utrdilo po vedni utrujenosti, njegova duša pa
je ostala sladka in mehka.

Živel je v svojem župnišču, ki je bilo kot
velika kmetijska hiša, ločeno od cerkve samo po
pokopališču. Kadar je stopal župnik na lestvo,
da bi urejeval svoje plemenite hruške in bre-
skve, je mogel videti preko roba zidu grobove,
nad katerimi je on izmolil poslednje molitve in
vrget nanje prvi prsti z lopato. In dasiravno je
bil ves pri vrtnarjenju, je vendar v duhu molil
kratke molitvice za blagor tistih svojih mrtve-
cev, ki so ga vznemirjali in ki bi mogli biti za-
držani v vica. Imel je otroško naivno in mirno
vero.

Toda med temi grobovi je bil eden, ki se
ga je pogostejše spominjal kot drugih in je bil
deležen večje njegove molitve. To je bil grob
njegovega starega prijatelja, zdravnika Reynau-
da, ki je izdihnil v njegovem naročju leta 1871.,
in v kakšnih okoliščinah! Bil je tak kakor Ber-
nard, nikdar ni hodil k sv. maši in nikdar ni šel
k izpovedi; toda bil je tako dober, tako blag,
tako poln sočutja z onimi, ki so trpeli!... On
je bil ona velika skrb, oni veliki nemir župnikov.
Njegov prijatelj Reynaud, kje, kje je on? Potem
se je spominjal plemenitega življenja tega po-
deželskega zdravnika, ki je bilo polno poguma in
samozatajevanja; poklical si je v spomin nje-

Vesele
velikonočne
praznike

vsem svojim cenjenim odjemalcem
želi torka

A. & E. Skaberne

ŠAH

Cenj. čitatelje vlijudno obveščamo, da bomo
od sedaj naprej prinašali šahovsko rubriko redno
vsako drugo nedeljo. Naslednja rubrika izide torej
v nedeljo 14. aprila.

»Kaj je šah?«

Odgovore na gornje vprašanje bomo objavili
v naslednji šahovski rubriki. Ponovno vabimo vse
p. n. čitatelje, ki se žele udeležiti te naše defi-
nitijske ankete, da nam pošljejo odgovore vsaj do
7. aprila. Odgovori naj bodo stvarni ali šaljivi, vse-
kakor pa originalni in kratki. Imena avtorjev bomo
na željo objavili.

Po šahovskem svetu.

V Karlovih varih na Češkem se pripravila
veliki mednarodni mojsterski turnir, na katerega
je povabljen tudi že dr. Milan Vidmar.

Izšel je prvi del knjige »Razvoj šahovskih
idej« izpod peresa šahovskega mojstra Vladimir
Vukovića v Zagrebu. Drugi del izide v jeseni. Ker
je knjiga vporabljiva za začetnike kakor za močne
šahovske amaterje, jo priporočamo. Naroča se pri
avtorju, Zagreb, Berislavićeva 4 za ceno Din 30.—.

V nedeljo 24. aprila 1929 je radio Wien igral
z radio Lienz-em šahovsko partijo, ki je končala
remis.

10. partija

(Igrana dne 11. decembra 1928 na handicap-turnirju
v Varšavi.)

Beli: Dr. A. Aljechin. Črni: A. Blass.

1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	a7—a6
4. Lb5—a4	Sg8—f6
5. 0—0	Lf8—e7
6. Dd1—e2	b7—b5
7. Ld4—b3	d7—d6
8. e2—e3	0—0

Energičnejša poteza črnega bi bila 8...

Lc8—g4.

9. a2—a4	Ta8—b8
10. a4 : b5	a6 : b5
11. d2—d4	e5 : d4
12. e3 : d4	Lc8—g4
13. Tf1—d1	Tf8—e8

Boljše in močnejše bi bilo Tb8—a8.

14. Sb1—c3	Lc7—f8
15. Le1—c3	b5—b4
16. Lb3 : f7 +	

Kakor se bo pozneje izkazalo je bila ta žrtev
belega skakača popolnoma korektna.

16.	Kg8 : f7
17. De2—c4 +	d6—d5
18. Sc3 : d5	Sf6 : d5
19. Sf3—g5 + ?	

Začetek druge kombinacije belega, katere po-
sledice je težko presoditi v naprej.

19. Kf7—g6!

Torej ne 19... Kf7—g8, radi 20. e4 : d5.

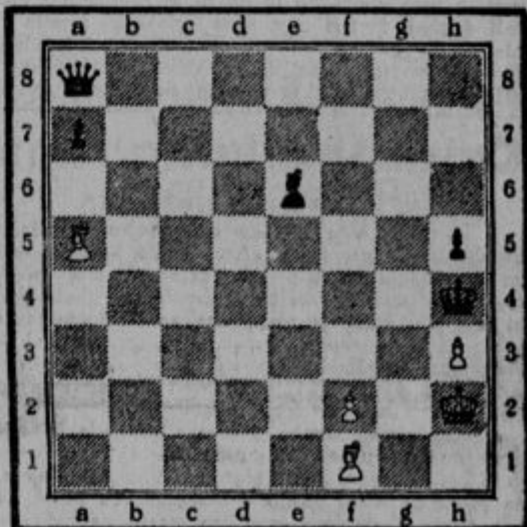
20. f2—f4

Neverjetna poteza in vendar edina možnost, da
vzdržuje napad.

20.	Te8 : e4
21. Dc4 : c6 +	Dd8—d6
22. Dc6—e2!	Dd6—e7
23. Td1—e1	Sd5—f6
24. Ta1 a6!	Tb8—b6
25. Ta6 : b6	e7 : b6
26. h2—h3!	Lg4—d7
27. g2—g4	Kg6—h6
28. Sg5 : e4	Sf6 : e4
29. f4—f5 +	g7—g5
30. Le3—f2! in črni se preda.	

Problem šte. 10

Končnica od bratov W. in M. Platoff, katena
sta skupno skomponirala in objavila nad 200 konč-
nic v velemojsterskem slogu, ki so vzor klasične
priprostosti. H. Kubbel, največji sodobni pozna-
lec končnic ju imenuje »vleomojstra umetnih ša-
hovskih končnic«. Naslednja ajuna končnica datira
iz leta 1905 in je ena izmed najlepših.

Beli na potezi napravi igro neodločno (remis).
Rešitev v naslednji šahovski rubriki.

Rešitev problema šte. 9

1. La5—c3 +	Ke5—e4
2. Lh5—f3 +	Ke4—e3
3. Lf3—a8	

Preti mat z Tf2—f3.

3. Tf2—f3 + Dd7—g4 (ali h3)

Torej vendar!

4. Dg4 : f3

5. Lc3—d2 + in dobi.

Preprosto in elegantno!

Pri slabokrvnosti

po prestani težki bolezni uživajte samo CHINO-
FERRIN. — Dobi se v vsaki lekarni.

Glasovnica

Podpisani novi — dosedanji — naročnik »Slovenca« se udeležujem
nagradnega tekmovanja za »Slovenčeva« darila in nagrade. Pripadajoče
mi glasove oddajam s tem:

1. Za vseučilišni sklad	glasov
2. Za slovenske slepce	glasov
3. Za slovenske misijone na Kitajskem	glasov
4. Za glavno hiralnico v ljublj. in marib. oblasti	glasov
5. Za orlovski stadion	glasov
6. Za »Zoo« v Ljubljani	glasov

podpis.

Ime naročnika: _____, kraj: _____

_____, pošta: _____

Živnosdravnik: Franc Rebernak.

Nekaj besed o naši konjereji

Služen razmah tehnike je prinesel med drugimi prometnimi sredstvi (železnica, tramvaj, zrakoplov) tudi avtomobil. Že veličanske prednosti, ki jih nudi železnica, predvsem sposobnost prevažati največje tovare z veliko hitrostjo v največje krajevne razdalje, so vplivale na praktično konjerejo zelo neugodno, ker so izpodrinile konja iz kraljestva izvoščakov, ki so včasih pred železnico prevažali ljudi in blago tudi v zelo oddaljene kraje. Vendar ni mogla železnica zadati svojemu starejšemu tekmeču — konju tako občutnega udarca, da bi nastala nevarnost za obstoj konjereje; kajti navezana na svojo stalno progo, kateri so se morali prilagoditi vsi ljudje — za vse posle, ki se niso dali opraviti potom prevoza na izgrajeni železniški progi, železnica ni prihajala s konjem navzkriž. Neprimerno opasnejši mu je postal avtomobil. Le ta tekmuje s konjem na vseh cestah, ki so le količjak trdne in dobre, je na razpolago vsakemu posamezniku, kjer in kakor se temu zljubi, je hitrejši in močnejši od konja in opremljen z veliko udobnostjo. Da celo v poljedelstvu, na velikih veleposelstvih, se je z uspehom uveljavil (n. pr. motorni plug in tovrstni avtomobili). Poleg tega pa še ima to prednost, da se ga mora hraniti samo tedaj, kadar »delat«, ne pa tudi kadar »počiva«.

Vse navedene lastnosti avtomobila so dale že mnogim povodi, da so začeli prerokovati konju smrt v vrstah domačih živali, uporabljivost za vožnjo. Vsi ti preroki so si sicer edini v tem, da avtomobil pri današnjih še vedno zelo visokih nabavnih cenah in tudi z današnjimi dragimi popravili ni še zmožen popolnoma izpodriniti konja. Vendar trdijo, da se bodo cene avtomobilov tako znižale, da si ga bo lahko vsakdo nabavil. Vsi ti preroki imajo v mnogem prav, vendar v eni gospodarski stroki, v poljedelstvu, je konj skoro neizpodbiten, prav gotovo se ne da nadomestiti z avtomobilom v poljedelskih razmerah, kakršne so pri nas. Kajti vsak, ki le količjak pozna naše slovenske kmetije, bo vedel, da bi si naš kmet pri obdelovanju svojega polja in pri izvažanju lesa iz svojih hribovitih gozdov z avtomobilom le malo pomagal. Samo večje kmetije (veleposelstva) na ravninah, kakršnih pa pri nas skoro ni, bi mogoče mogle za ta ali oni opravke uporabiti avtomobil, morale bi pa poleg tega imeti konje za dela, ki se z avtomobilom ne bi dala opraviti. Upoštevati pa se je treba tudi dejstvo, da naše poljske poti za avtomobile niso uporabne in da bi le prebogostno morali s konji izvoziti tega sicer orjaškega hrusta iz blatnih in splošnih tal, kar se je že večkrat pripetilo celo na naših boljših cestah. Našim kmetijam prinaša konjereja s proizvodnjo dobrega gnoja

tudi zelo važno sredstvo za obiljšanje in vzdrževanje rodovitnosti obdelanega polja, kar o avtomobilu pač ne moremo reči. V slednjem slučaju bi si moral naš kmet pomagati edino z umetnimi gnojili, ki pa niso baš poceni in tudi nimajo istega uspeha kot naraven gnoj.

Končno pride v poštev še konj odnosno avtomobil kot prevozno sredstvo ljudi. Kar se tiče tega, avtomobil pri kmetu nima take prednosti kot pri drugih stanovih. Kmet zelo malo potuje v oddaljene kraje, ker je njegova kmetija navadno v enem in istem kraju, drugih takih rednih poslov pa nima. V bližnje mesto ali na sedež državnih oblasti se dovolj udobno popelje z lepo kočijo, katero vleče par iskrnih konj, ki mu vzbujajo ob vsakem pogledu novo veselje in zadovoljstvo — saj so plod njegovega truda in njegove reje —, če bi pa enkrat ali dvakrat potoval na leto v oddaljeni kraj, tedaj se poslužiti železnice, ki je v tem pogledu morda še udobnejša od avtomobila.

Vse navedeno dokazuje, da naše poljedelstvo nikakor ne sme zanemarjati konjereje iz strahu, da je valed avtomobilizma zapisana smrti. Baš nasprotno je potrebno: Naš kmet se mora posvetiti konjereji s še večjo pozornostjo kakor prej, zlasti smotreni konjereji. Saj so mnogi iz drugih stanov, ki so se prej šele bavi s konjerejo, ker so rabili ali dobre konje — tekeče ali tudi dobre konjevoznike, z nabavo avtomobilov konjerejo opustili, valed česar je njeno stanje občutno nazadovalo. Današnja mora naš kmet sam skrbeti za dobre plemenske živali, sploh za vse, kar je za napredek konjereje potrebno, če hoče imeti v hlevih živali, ki mu bodo tako pri delu kakor pri zabavi v veselje in ponos; za lahko in hitro vožnjo iskro toplokrvne, za težko poljedelsko delo pa težke mrzlokrvne živali, ki bodo v vsakem oziru odgovarjale stavljenim zahtevam.

Pri nas smo gojili dobre lahke konje toplokrvne mešane angleško-arabske pasme od Višnje gore preko krškega okraja tja do Brežic. Zlasti v območju občin St. Jernej, Skočjan in Kostanjevica je bila konjereja pred vojno zelo intenzivna in tu gojeni konji so bili prav dobri. Najboljši dokaz temu je, da je vojaška uprava vedno v tem okolišču nabavila veliko število konj za vojaške svrhe pred vsem za artilerijo. V okolišču Cerklje-Brežice so konjereji kaj radi vodili svoje toplokrvne kobile k mrzlokrvnim žrebčem preko hrvaške meje, s čimer so dosegli prav dobro križano pasmo, ki se je lahko prodajala. V brežickem okraju poznal se je tudi ugoden vpliv plemenskega žrebca — dirkača ameriške pasme, kateremu so vodili svoje kobile nekateri boljši posestniki in pa športniki.

Za Savo navedeno proli Sevnici, kakor tudi v okolici Ljubljane so bili mešanici, težki in lahki, preko Save proti Gorenjski pa pristni noričani (pinčevci), a ponekod tudi belgijski doma. Za naše gorenjske kraje, posebno proti Bohinju, so se dobro izkazali noričani, ker je prilagoden planinskim razmeram in planinski krmi kakor tudi utrjen proti ostrim vremenskim spremembam. Belgijec je sicer po zunanosti lep in na videz tudi močan konj, v resnici pa zelo mehak; naši konjereji mu pravijo »smoker konj«. Dobro hranjen in malo rabljen nam predstavlja lepe oblikovanega konja, kakor hitro ga pa dobro vzprežemo v trdo težko delo, začne njegova lepa zunanost pešati in kmalu imamo tu krampa s težko, dolgo glavo, visoko nastavljenim kratkim vratom, kratkim in precej visokim vihom, kratkim hrbtom, širokim in močno navzdol podrtim križem, širokimi in precej globokimi prsi, a v nogah — v primeri s trupom — šibak. Kojeja podramice so kratke in slabotne, pod kolonom je zelo tanek in v piščalih slab, ima velika, večnoma polna in krhka prednja in deloma tudi zadnja kopita. — Nasprotno pa je noričan trden, žilav konj, primeroma majhne, suhe glave, bolj nizko nastavljenega dolgega vratu, z nizkim, širokim in dolgim vihom, dolgim hrbtom in vleknjenim križem, ima močne noge s kratkimi piščali, majhnimi in visokimi, zelo trdimi kopiti (važno za hribovita pota). V hrani ni izbiren, uporaben pa je za vsako delo. Vseled navedenih njegovih prednosti je bil priljubljen predmet konjske kupčije. Posebno je ta uspevala s severnejšimi hribovitimi deželami tivše monarhije, kamor so se naši gorenjski noričani v lepem številu izvažali preko Jesenice.

Kakor na Kranjskem, tako je tudi na Štajerskem konjereja zelo opočala, vendar opažamo pri štajerskih konjerejih živahnije zanimanje za napredek konjereje. Mariborski in ptujski okraj redita v splošnem težke konje, le tu pa tam se našli tudi na rejo lahke, toplokrvne pasme težjega kalibra (Račje, Polskava). Na Murskem polju s središčem v Ljutomeru se gojijo plemeniti dirkači ameriške pasme, ki so izvrstni dirkači in tudi dosti lepe zunanosti. V oddaljenejši okolici, po-

sebnost v St. Jurju ob Ščavnici, Radencih, Bučevcih, Gor. Radgani pa dobimo toplokrvne konje zopet težjega kalibra. — V Prekmurju (Muraka Sobota, Gor. in Dol. Lendava ter kraji v smeri proti Čakovcu) so si konjereji izbrali belgijske, ki valed dobre hrane in malo dela res dobro izgleda, a ima v primeri z močnim trupom mnogo prešibke noge, osobito v piščalih. Ta šibkost v nogah je dedščina prejšnje domače toplokrvne pasme (Heinzenpferd) z veliko težko glavo, tankim in dolgim, visoko nastavljenim vratom, dolgim in visokim vihom, dolgim in ozkim hrbtom, zelo širokimi kolki, širokim, koničastim križem, nizko nastavljenim repom, močnimi nogami in velikim, ploščatim a krhkim kopitom in pa vpeljanega in s staro domačo pasmo križanega belgijskega žrebca. Slabe noge onemogočajo prekmurškemu konju izvoz v inozemstvo in tiščejo njegovo ceno navzdol, kar je za prekmurskega konjereja zelo hud udarec. Tej hibi bi se dalo odpomoči z uvozom dobrih noričkih kobil z močnimi nogami, čijih potomci bi odgovarjali izvoznim zahtevam, kar bi prekmurškemu konjerejskemu okrožju znatno dvignilo njih ceno.

Velike važnosti za konjerejo so kobilarne. V Sloveniji imamo dve: eno v Turnišču pri Ptuj, drugo na Verdu. V prvi vzgajajo čistokrvne ameriške dirkače srednje velikosti, ki so utrjeni in odporni, po zunanosti lepi in za vožnjo zelo hitri. (Pri tekmah so dosegli mnogo prvih mest.) Kobilarne ima lepe pašnike in veliko dirkalno veščališče, na katerem se še mladoletni konji veščajo za nastope na raznih konjskih dirkah. V drugi kobilarini na Verdu goji g. Lenarčič čistokrvne lipčance. Ta kobilarne je lepo urejena, vendar smatram, da Verdu ni primeren za rejo lipčance, ker ljubijo le-ti planinski svet s pašniki in krmo, bogato na apnencu.

Ing. Janko Dolinar:

Znamkovanje hmelja

Že pred tremi leti se je mnogo razpravljalo vprašanje znamkovanja hmelja ter provenienčnega zakona in vključ temu, da se je tedaj obvezno znamkovanje ne samo od Trgovske zbornice in Hmeljarstva društva, temveč tudi od večine starih in izkušenih hmeljarjev odločno odklonilo, se je pričelo v zadnjem času zopet priporočati obvezno znamkovanje kot neobhodno potrebno za obstoj našega hmeljarstva. In vendar je za vsakogar, ki pozna natančneje trgovino s hmeljem, jasno kot beli dan, da je baš obvezno znamkovanje zaenkrat še največja nevarnost za obstoj hmeljarstva in ne enostavno posnemati drugih, ker to, kar je n. pr. za češke hmeljarje dobro in koristno, ni vedno tudi za nas.

Obvezno znamkovanje je res življenjskega pomena za obstoj in dober glas hmelja na Češkem, nikakor pa ne pri nas, iz enostavnega razloga, ker naš hmelj tega dobrega glasu sploh še nima in nikdar imel ni. Hišo moramo zaleti zidati pri temelju ne pa pri strehi, in v tem slučaju je dober glas hmelja temelj, obvezno signiranje pa šele streha. Češki hmelj je bil znan kot najboljši hmelj na svetu že davno prej, predno je bilo uvedeno obvezno znamkovanje, katero k temu dobremu glasu češkega hmelja tudi ni prav nič pripomoglo, temveč ga le zavarovalo. Sele ko so Čehi videli, da je njihov hmelj znan po celem svetu kot najboljši, da pa se baš valed tega prodaja tudi mnogo nečestnega hmelja pod imenom češki hmelj, so uvedli obvezno signiranje, da zavarujejo in ohranijo dober glas češkega hmelja, katerega bi jim sicer hmelj mnogo slabše kakovosti prodajal kot češki hmelj le prehitro zopet pokvaril.

Slično kakor češki hmeljarji so postopali tudi nemški, ki vključ temu, da imajo že dve leti izvelen in pripravljen provenienčni zakon z obveznim signiranjem, istega še vedno niso uveljavili, ker se boje, da nemški hmelj na svetovnem trgu še nima dovolj dobrega glasu, da bi ga trehalo zavarovati. Dobro pa vedo, da predčasno uvedeno obvezno znamkovanje cen nemškega hmelja ne bo dvignilo, pač pa jih tlačilo. Ogorčen in brezobziren je boj za prvenstvo med češkim in nemškim hmeljem in Nemci so uvideli, da češki hmelj ostane vedno zmagovalce; zato so poskusili zadnje sredstvo: prisiliti hočejo domače pivovarne, da uporabljajo le nemški hmelj; ali se jim bo to posrečilo, je dvomljivo, ker je odpor pivovarnejev prevelik. Na vsak način pa so tudi nemški hmeljarji začeli pri temelju ter storili vse, samo da pridobijo svojemu hmelju čim bolj glas na svetovnem trgu; šele potem, ko se jim je to vsaj toliko posrečilo, da se jim razven češke ni bati nobene konkurence več, so začeli razmišljati o zavarovanju s težkim trudom pridobljenega glasova svojega hmelja, o obveznem signiranju.

In pri nas naj gre cela stvar obratno? Popolnoma izključeno! Ako uveljavimo pri nas danes provenienčni zakon in obvezno signiranje hmelja,

ne bomo dosegli boljših cen, pač pa to, da bo mnogo našega hmelja ostalo sploh neprodanega in le najboljše blago bi se prodalo, pa še to po dosti nižji ceni kakor sicer. Tega pa nikdo ne želi, najmanj pa hmeljarji sami.

Slovenski in posebno Savinjski hmelj zasluži glede kakovosti drugo mesto na svetovnem trgu, torej takoj za češkim. Prav dobro vedo to hmeljarji, trgovalci v inozemstvu, ki pa to okolnost izkoriščajo pač v polni meri v svojo lastno korist, nikakor pa ne v korist slovenskih hmeljarjev. Dokler ni bilo na Češkem obveznega znamkovanja, se je zlasti slovenski hmelj prodajal pod imenom prvostnega češkega hmelja. Ko je češki provenienčni zakon to onemogočil, so izgledi za razvoj našega hmeljarstva znatno padli, vendar pa so hmeljarji veletrgovci zopet izrabili intenzivno propagando nemškega hmelja v svoj prid, interes za naš hmelj je zopet rastel, ker se je prodajal zopet pod firmo najboljšega nemškega hmelja. Še danes mnogo pivovarne kuhajo pivo le z najboljšim nemškim hmeljem, katerega pa je pridelal naš slovenski hmeljar. Tudi pod imenom »Deutsche Hopfen Saazer Ersatz«, »Bohemian Type«, »Saazer Type« itd., kupijo še danes pivovarne mnogo slovenskega hmelja po malo nižji ceni kot je običajna za pristni žaleški hmelj; pri tem pa vtake seveda v žep glavni dobilek veletrgovcev s hmeljem, ki nakupi naš hmelj po izredno nizki ceni, običajni le za hmelj manj vredne odnosno podrejene kakovosti. Vključ temu, da pivovarne uporabljajo dosti našega hmelja, seveda pod drugim imenom, za istega direktno nimajo mnogo interesa, ker ga kot takega ne poznajo.

Iz teh izjavanj jasno sledi, da bi bilo obvezno signiranje hmelja pri nas zaenkrat prenapljeno in logična posledica, da bi naš hmelj potem našel sploh težko kupca. Tudi mi torej moramo začeti zidati pri temelju, moramo napreje pridobiti našemu hmelju na svetovnem trgu tisto mesto, ki mu po njegovi kakovosti tudi gre; šele tedaj, ko bo imel naš hmelj tak svetovni glas, da ne bo služil samo za »ponarejanje« hmelja priznanih provenienč, temveč se bo skušalo drug hmelj podrejene kakovosti prodajati pod našo firmo, šele tedaj bo tudi pri nas nastopila nujna potreba obveznega znamkovanja, da zavarujemo dober glas našega hmelja, onemogočimo zlorabo njegovega imena ter izločimo konkurenco. Pač pa je še zlasti nes nujno potrebno urediti fakultativno (neobvezno) znamkovanje, ker kakor more obvezno signiranje le zavarovati in ohraniti že pridobljen dober svetovni glas in sloves hmelja, tako je neobvezno signiranje eno od mnogih sredstev za prepotrebni sloves našemu hmelju pridobiti. Zato pa je res že skrajni čas.

Lacromel

sigurno sredstvo proti kašlju, kataru, prehladu, influenci, kroničnemu vnetju bronhijev itd.
Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvaja Lekarna Arko, Zagreb, Ilica 12.

Najbolj poznane

JKKOLJ - pletenine

za

velikonoč

pri trvdki

Gričar & Me ač,

Lubljana,

Šelenburgova ulica

prišel po prodaji semkaj, da mi pove izid. Zupnik Konstantin je stopil na Lavardens, Gertruda de Lannilsi, grofica de Lavardens, je bila zelo nesrečna. Poročila je iz ljubezni v trenutni vzhienosti in prenapetosti gospoda de Lavardensa, enega izmed najprikljivejših in duhovitejših mož svojega časa. On pa je ni ljubil in se je poročil z njo le iz koristolovstva. Potem ko je pogoltnil do zadnjega beliča vse svoje podedovano premoženje, se zadnji dve, tri leta pod milim nebom ni vzdržal drugače kakor s pustolovčinami. Gospodična de Lanni-

lis je sicer vedela za vse to in si ni delala v tem pogledu nikakršnih iluzij, temveč si je dejala:

»Toliko ga bom ljubila, da bo končno tudi on mene vzljubil.«

Od tod vsa njena nesreča. Njeno življenje bi bilo vzdržno, če ne bi bila toliko ljubila svojega moža, pa ljubila ga je preveč. Toda ona ni uspeła, samo utrujala ga je s svojim nadlegovanjem in s svojo nežnostjo. Spet je pričel in nadaljeval s prejšnjim svojim nerednim življenjem. Tako je preteklo petnajst let v dolgem mučenstvu, ki ga je prenašala gospa de Lavardens navidezno z brezčutno udanostjo, katere pa v resnici ni bilo v njenem srcu. Nobena stvar je ni mogla raztresti in ne ozdraviti te bolezni, ki je izpodkopavala njeno življenje.

Gospod de Lavardens je umrl leta 1869; zapustil je sina v starosti štirinajstih let; pri tem so se že kazale vse očetove slabosti in vrline. Premoženje gospe de Lavardens je bilo nekoliko omajano in zmanjšano, toda nikakor ne resno ogroženo. Gospa de Lavardens je prodala palačo v Parizu in se umaknila na deželo, kjer je živela zelo redno in skromno, popolnoma žrtvujoča se vzgoji svojega sina. Toda tudi tukaj so jo čakale skrbi in žalosti. Pavel de Lavardens je bil sicer nadarjen, ljubezniv in dober deček, toda uporen proti vsaki sili in vsakemu delu. Spravil je v obup svoje tri ali štiri učitelje, ki so se zaman trudili, da bi mu vcepili v glavo nekaj resnosti in, ko se je predstavil v Saint-Cyr-u, ni bil sprejet in je zapravlil v Parizu kar najhitreje in kar brezvestneje dva ali tristisoč frankov.

Potem, ko je vse zapravlil, je vstopil v prvi polk afriških lovcev, kjer je imel srečo, da se je že takoj v začetku udeležil male ekspedicije v Sahari ter se obnašal tako pogumno, da je zelo hitro postal kvartirni mojster in bi bil moral postati podčastnik, če se ne bi zaljubil v mlado dekle, hčerko gospe Angot, ki je igrala v gledališču v Algeriji. Pavel je doslužil svoj rok, zapustil je službo in prišel nazaj v Pariz s svojo mlado operetno pevko... Potem je našel neko plesalko, na to neko igralko, potem zopet neko jahalko v hipodromu. Poskušal se je v vseh žanrih. Zivel je sijajno in bedno življenje brezdelnih. Pa ni čtal v Parizu več kakor tri do štiri mesece. Njegova mati mu je izplačevala

letno pensijo tridesetih tisoč frankov in mu pojasnila, da, dokler bo ona živeła, ne bo pred svojo ženitvijo dobil niti beliča več. Poznal je svojo mater in vedel, da je treba razumeti njene besede resno. Zato je, hoteč biti v Parizu vedno v prvi vrsti in živeti veselo življenje, zapravlil svojih tridesettisoč frankov že med marcem in majem, potem pa se je vrnil voljan nazaj v Lavardens, da bi se zopet vsedel na zeleno vejo, hodil na lov, ribaril in jahal na sprehode v družbi oficirjev artilerijskega polka, ki je bil nastanjen v Souvigny-u. Male modistke in male podeželske šivilje so nadomestovale male pevke in male igralke v Parizu, katerih ni mogel pozabiti. Če nekoliko iščeš, še najdeš šivilje v provinci in Pavel je iskal mnogo.

Tako, ko je stopil župnik pred gospo de Lavardens, mu je rekla:

»Morem Vam, ne da čakam na g. de Larnac-a, povedati imena kupcev Longuevala. Popolnoma sem mirna in ne dvomim o uspehu naše kombinacije. Da se ne bi pričakali po nepotrebnem, smo se zedinili, namreč moj sed g. de Larnac, g. Gallard, ki je velik ban- kir v Parizu, in jaz. G. de Larnac bo kupil la Mionne; g. Gallard grad in Blanche — Couronne; jaz pa Rozeraie. Poznam Vas, gospod župnik, Vi ste gotovo v akrebh zaradi svojih revežev. Bodite v tem oziru pomirjeni! Ti Gallardi so zelo bogati in Vam bodo gotovo dali v ta namen mnogo denarja.«

V tem trenutku se je prikazala kočija, zagnjena v oblak prahu.

»To je g. de Larnac,« je vzkliknil Pavel. »Poznam njegove ponije.«

(Nadaljevanje vsako prihodnje nedelje.)

2. junija 1929 se vrši žrebanje za „Slovenčeve“ nagrade, ki so:

1. Radioparal Radione na 6 žarnic, vrednost. . . . Din 16.280—
2. Celotna oprava za spal-nico, vrednost Din 10.000—
3. Šivalni stroj ali trier za žito, vrednost Din 3.500—
4. Trideset knjižnih nagrad v vrednosti Din 3.000—

skupaj Din 32.780—

Kdo ima pravico do izžrebanja za te nagrade?

Vsak naročnik „Slovenca“, ki 1. pošte to glasovnico izpolni do 1. junija L. L. o. 6. uri zvečer.

2. ima na dan žrebanja 2. junija plačeno naročnino za dnevnik „Slovenec“ vsaj do konca junija, če je nov naročnik pa najmanj za tri mesece.

Dopisnica.

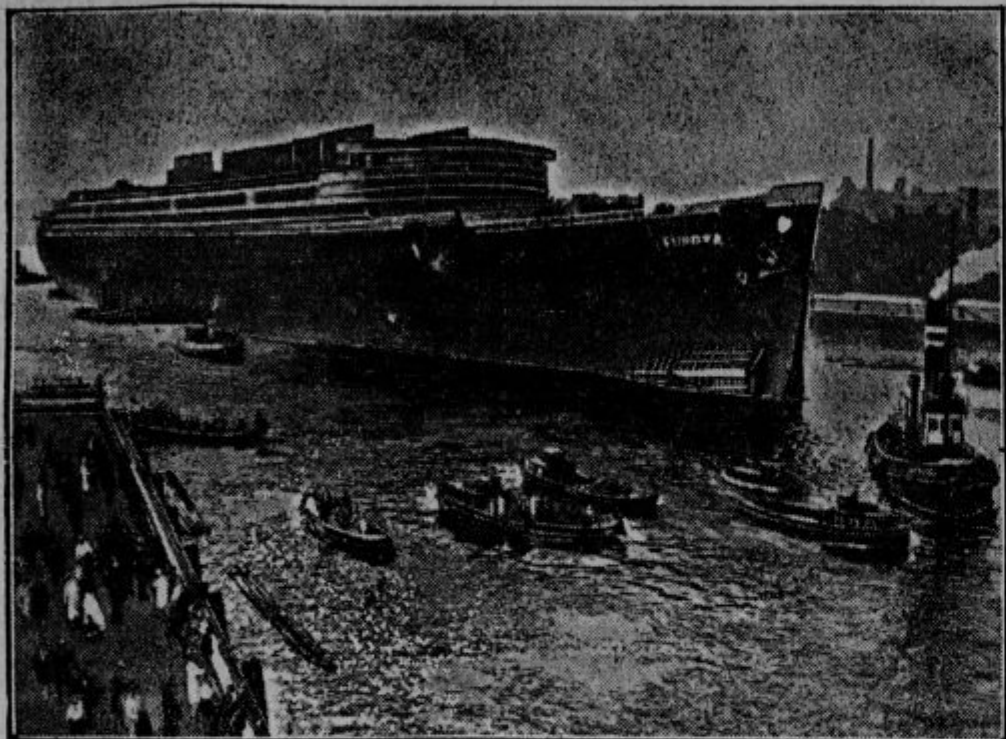
Znamka za 50 par

Upravi „Slovenca“

Ljubljana

Jugoslovanska tiskarna

Sveta življenje in vrvenje

Največji nemški oceanski parnik »Evropa« zgorel. Avgusta meseca lani so spustili v morje 46.000 tonski oceanski parnik »Evropa«. Letošnje poletje bi začel parnik voziti v Ameriko, pa ga je te dni požar popolnoma uničil. Slika nam kaže parnik, ko so ga spustili v morje.

Pri Culukafrih

Olaf Linck je mož, ki je prepotoval že veliko sveta. Bil je v Kanadi, v Indiji, pri Indijancih nazadnje pri Culukafrih. Pri teh se je mudil več mesecev in je sedaj izdal zanimivo knjigo »Eno poletje pri Culukafrih«.

Z malo železnico je prišel na ozemlje, kjer prebiva okoli 300.000 Culukafrov. Njihova dežela je provinca Nata in je tedaj del južnoafriške Unije, ki je pod angleškim vrhovnim gospodstvom. V sreih Culukafrov, ki so se že krvavo borili proti Evropejcem, tako leta 1879, ko je padel edini sin Napoleona III., in leta 1906 pod vodstvom Dinicula, zadnjega kralja Culukafrov, pa še vedno tli sovraštvo proti belim. Sicer pa so ti črnci zelo mirni in splošen vtis, ki ga napravijo, je, da so veliki stroci. Predvsem so Culukafri veliki babjeki. Če sede Kafri skupaj, je predmet njihovega razgovora ženska tako gotovo, kakor je pač

General Damaso Berenguer, generalni adjutant španskega kralja. Tudi on je med kandidati za ministrskega predsednika.

dvakrat dve štiri. Na žensko mislijo vedno. Zato so zelo nevarni tudi evropskim ženam. Ta nevarnost se še poveča, če se napijejo. Radi tega je ostro prepovedano Kafrom dajati alkohol. Sicer varijo sami pivo in imajo svoje vino iz kaktusa, ampak ta pijača ne gre v glavo.

V mestu dela Culukafer samo določen čas, takorekoč kot sezíjski delavec kakih šest ali k večjemu osem mesecev, da si zasluži denar in se nato vrne domov. Če je bil varčen in je prihranil denar, si lahko kupi ženo, eno, dve ali celo tri, za kar mora plačati šest do osem volov. Glavar Chingways v Hluhluhwe je dejal Lincku, ko sta govorila o zakonu: »Ženo dobiš za šest do osem volov ni nič posebnega.« Za ženo imajo tedaj že kar določeno ceno. Zanimivo pa je, da Culukafer kupi ženo lahko tudi na obroke. Vendar pa pravost Kafrov ni na tako nizki stopnji: »Mi damo veliko na svoje žene in dobro skrbimo zanje,« je dejal glavar Chingways. Ločitve zakona Culukafri ne poznajo in si niti misliti ne morejo, da bi žena zapustila svojega moža. Če se pripeti redek slučaj, da je žena svojemu možu nezvesta, ne traja dosti ur, ko s pomočjo čarovnika zgine z zemeljskega pozorišča. Čarovnik igra veliko vlogo, ne samo kot zdravnik, marveč tudi kot svetovalec in pomočnik v ljubezenskih zadevah. Če se je mož zagledal v kako ženo, ki ga ne mara, pokličejo čarovnika, da jo s pijačo ljubezni ozdravi.

Končno pobija Linck pogosto izraženo mnenje, da je culukaferska dežela dežela pitč brez petja, dreves brez sence, cvetlic brez dišave, rek brez vode in žen brez čednosti. Linck je slišal peti škorca, ki je sedel na veji

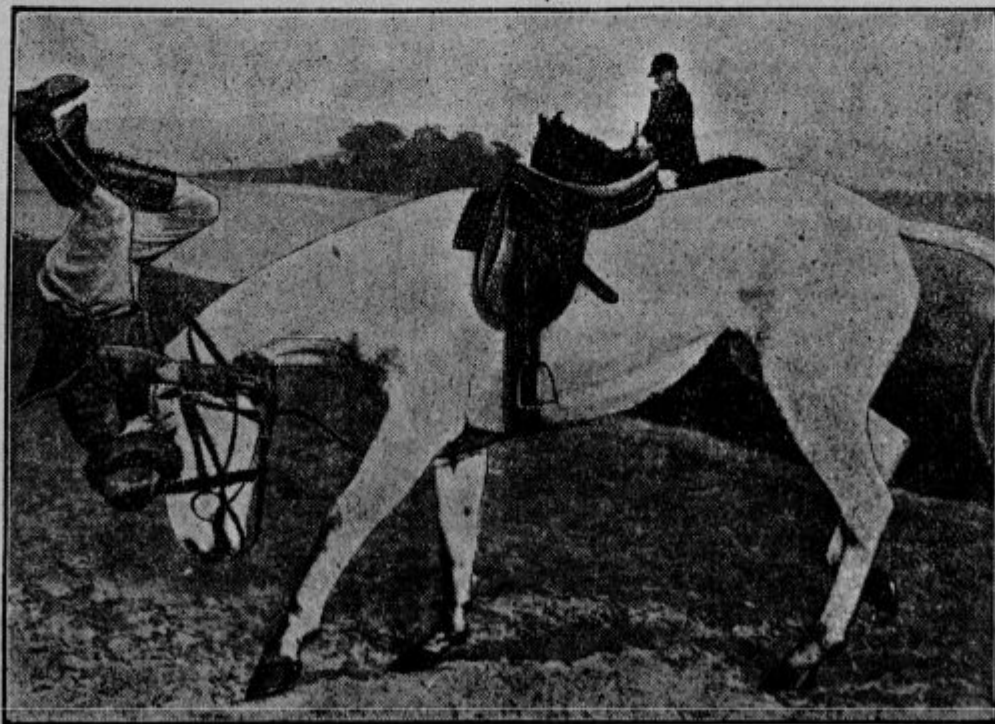
cvetočega drevesa, drevo je nudilo senco in cvetje je prijetno dišalo. Reke imajo v deževnem času še preveč vode in da bi bile žene brez čednosti, to naziranje je ovrغل glavar Chingways.

Junaški policist

Neka lekarna v Clevelandu je bila tekom petih tednov štirikrat izropana. Policijski načelnik je zato sklenil poslati v lekarno posebnega policista, ki naj straži lekarno in morebiti ujame roparje. In res je prišel zvečer stražit policist Honsa. Počasi si je slačil svojo težko zimsko suknjo in nato prišel stražiti. Istočasno je pa prišel v lekarno tudi ropar. Bilo je ob sedmih zvečer. Ropar je takoj skočil k policistu in mu rekel: »Aha, prišel si, da me ujameš! No kar vlez! Se mirno na tla, sicer ti preluknjam tvoje truplo, da boš izgledal kot rešeto. In policist Honsa, ki je bil poslan, da straži lekarno, se je lepo vlegel na tla in čakal roparjeve milosti. V lekarni sta se nahajala tudi dva mlada pomočnika, ki sta na enak način sledila povelju roparja in se vlegla na tla. Ropar se je seveda smejal. Vzel je policistu samokres in ga parkrat pošteno brcnil. In medtem, ko so vsi trije mirno ležali na tleh, je ropar segel v blagajno in si nabasal žepe z dolarji. Ko je zagrozil vsem trem, naj bodo mirni in naj nikar ne tečejo za njim, je ropar počasi odšel iz lekarne. Pozneje je policist Honsa izjavil, da bi potegnil svoj samokres (potem ko mu ga je ropar vzel) in streljal, pa se je bal, da ne bi ropar koga drugega ustrelil.

Mesto v konkurzu

Mesto Glashütte v Krkonoših je najavilo konkurz. Že dolgo vrsto let se nahaja v finančnih težavah. Po končani inflaciji so se namreč pojavile posledice pretirane industrijske ekspanzijske politike. V zadnjih mesecih so bili na dnevnem redu polomi in ustavitve obratov. Z brezposelnostjo so rastla bremena, ki so padla na rame občine, kateri ni končno preostajalo drugega, kakor da napove konkurz.

Nevaren padec pri konjski dirki. Pri konjski dirki v Spingtownu na Angleškem je neki jezdec padel čez vrat konja. Fotografu se je posrečilo, da ga je fotografiral ravno v trenutku padca.

Žalosten konec bivšega zdravnika

Zdravnik Karl Brendler je bil svoj čas dobro situiran občinski zdravnik v Kirchbergu, zgubil pa je prakso in doktorski naslov, ko je bil obsojen na šest mesecev ječe. Ko je prišel iz ječe, se je naselil v Manku, kjer je kljub prepovedi oblasti izvrševal svoj prejšnji poklic sedaj kot mazač. Sicer pa je bil Brendler kot zdravnik v okolici zelo priljubljen in iskan. Samo eden mu je prisegel najhujše sovraštvo, posestnik Franc Grafmann. Žena tega posestnika je zapustila svojega moža in otroka in se preselila k bivšemu zdravniku. Grafmann, ki je svojo ženo iskreno ljubil, je že leta 1927. streljal na Brendla, pa ga ni zadel. Te dni pa je vdrl v zdravnikovo stanovanje in oddal nanj več revolverjskih streliv. Brendel je bil takoj mrtev.

Elektrika v človeškem telesu

Londonski vseučiliški profesor Jolly raziskuje električne pojave v človeškem telesu in je v ožjem krogu učenjakov dokazal, da nastopajo že ob najmanjšem čustvenem razgibanju. Dokaz se je izvršil približno takole: Neki dijak je legel na blazino, ki je bila prepojena z določeno raztopino. Pod roko in na roko so mu dali manjšo blazino, prepojeno na isti način, a vse te blazine so bile v zvezi z galvanometrom. Drug dijak je začel potem prvu praviti zanimivo zgodbo. Že pet minut kasneje se je pojavila reakcija in igla galvanometra se je začela premikati. — Profesor Jolly izjavlja, da potrebuje njegovo odkritje še mnogo podrobne izdelave, šele potem bo imelo praktičen pomen. Zdravilna veda bo dobila s tem načinom vsekakor zanesljiv pripomoček za diagnozo in zdravljenje bolezni. Na londonski kirurški kliniki poskušajo že pospeševati celjenje ran s slabotnimi električnimi toki na ranjenem delu telesa. Uspehi teh poizkusov še niso znani.

Admiral groi de Magaz, španski poslanik pri Vatikanu, ki ga označujejo kot naslednik Primo de Rivero.

Strupeno žganje

V mestu Peoria v državi Illinois je v 48 urah umrlo 14 oseb, ki so pile žganje. Vlada je uvedla strogo preiskavo, da dožene, odkod je prišlo to žganje, ki je bilo očitno zastupljeno. Zbolelo je še nadaljnjih 70 oseb, od katerih jih okoli 20 najbrže ne bo ozdravilo. Več ljudi bo oslepel. V mesto je prišlo več živinorejcev, ki so bili povabljeni v neki hotel, kjer so jim dali piti žganje. Sedem živinorejcev in lastnik hotela je umrlo takoj po uživanju tega alkohola. Dosedaj so zaprli 6 oseb, katere sumijo, da so prodajale strupeno žganje.

Gospod tapetnik

V vilah zapadnega Berlina se pojavlja v zadnjem času, če je gospoda odšla, možakar, ki se izdaja za arhitekta, tapetnika ali za-

Družabni prostori zgoralega oceanskega parnika »Evrope«.

Drag slammnik

V Los Angelesu je bil zavarovan slammnik za 10.000 dolarjev. Lastnik slamnika ga ceni celo za 20.000 dolarjev. Pokrivalo je navaden panama-slammnik, čigar vrednost ne obstoji v slami ali obliki, marveč v podlogi. Lastnik je bil namreč radijski napovedovalec v Filadelfiji in je imel navado, da je slavne osebnosti, ki so govorile v radio in jih je on napovedoval, naprosil, da se podpišejo v njegov slammnik. Na ta način šteje sedaj zbirka na podlogi več kot tisoč podpisov svetovnoznanih osebnosti. Podpisani so med drugimi Rudolf Valentino, Suzana Lenglen, Jack Dempsey, general Persching in mnogi drugi.

stopnika kake pohištvene tvrdke. Zatrjeval je, da mu je bilo naročeno, znova tapetirati stene, ali odstraniti kako škodo. Nato je potegnil iz žepa merilo, beleznico in svinčnik in pričel meriti. Pri tem je zlomil svinčnikovo konico. Poslal je domačega služabnika po nož, da bi lahko svinčnik zopet ošpičil. Med tem časom je pobasal vse, kar je mogel doseči, in s plenom izginil.

Smešnice

»Rad bi govoril z gospodom ravnateljem.«
»Gospod ravnatelj je odpotoval.«
»Tako! No, potem ga, prosim, pozdravite in mu recite, naj drugič, ko bo zopet odpotoval, vzame seboj vsaj svojo glavo in je nikar ne pusti na oknu.«

»Franci,« je dejal gospod, ki je prišel na obisk, malemu sinčku, »ti si pa zelo zrastle.«
»Menim,« je ponosno odvrnil sinček, »saj že sežem do maminega krila.«

Pri kopanju se je neki Skot — Skoti so zelo varčni — začel potapljati in z brega so mu vrgli rešilni pas. Dvakrat se je že potopil in ko se je tretjič prikazal na površju, je zaklical proti bregu:

»Ali boste kaj računali za uporabo pasu?«

Kovač je prišel prepozno v urad in ga zato njegov predstojnik očel. »Oprostite, gospod šef, prepozno sem se zbudil in sem imel za oblačenje komaj deset minut časa.«

»Kaj se pravi to! Jaz ne rabim za oblačenje nikoli več kot deset minut.«

»Ja, ampak jaz sem se tudi umil.«

Mladi zakonski mož domov prišedši: »Ljubba moja, sedaj tako pozno, pa še vedno v kuhinji melješ drobtine?«

»Rada bi napravila narastek iz žemelj, pa moram, tako stoji v kuharski knjigi, en dan — stare žemlje mleti.«

Več tuči!

Dan, ki ga je naredil Gospod

Velika noč je, Aleluja! Kraljevsko mesto ji prisoja Cerkev v liturgiji. Naredil jo je Gospod. Naroditi jo je mogel le Gospod. Vstajenje k življenju — to je vsebina velike noči. Ustvarjena moč je ob smrti brez moči. Le neustvarjena, zato vsemogočna moč sega preko moči smrti, oblast ima nad življenjem in smrtjo. Kristus je res vstal.

Praznik zmage — to je velika noč. Kristusovo zmago slavi Cerkev: zmago dobrega nad hudim, kreposti nad hudobijo, pravice nad krivico, nedolžnosti nad grehom, ljubezni nad sovraštvom, življenja nad smrtjo, moči svetlobe nad močjo teme. Požrta je smrt v zmagi. Smrti! Kje je tvoja zmaga? Smrti! Kje je tvoje želo? (I Kor 15, 54 s.) Tako je Pavlova zmagoslavja si svesta beseda ob misli na Vstajenje. Velikonočni aleluja je aleluja vse se zmaga in veličastnega trumfa.

Velikonočna zmaga je zmaga tihe, a zato tem jače notranje in duhovne sile. Velika noč je tudi praznik mira. Pravica in mir sta se poljubila. Sprava je izvojevana, mir dosežen. Pax vobis! Mir vam bodi! Tako pozdravlja Zmagovalec greha in smrti. Mir, kakor ga svet ne more dati, mir — samo Kristusu lasten je prinesla svetu velika noč. Mir poedinca v duši in vesti — v Večnem ustaljen in s Svetim izmirjen je. Mir socialni — iz pravice in ljubezni rojeni je. Velikonočni aleluja je radostni vzklík svetu tako malo poznane miru.

Per cruce ad lucem! Po križu do luči! To je bilo geslo trpina Pija IX. Po trpljenju do zmage! To je zakon Kristusovega bogočloveškega življenja. Ta zakon apostolskega dela. To zgodovina starokrščanske dobe. To pregloboka istina zgodovinske Cerkve. To življenje vrhov življenja — svetnikov. To pa tudi moč in upanje vsakega življenja. Seme mora pasti v grudo, da tam unire. Šele tedaj rodi novo življenje. Brez velikega petka ni velike nedelje. Vstaja pa za velikim petkom veličastna zarja velikonočne zmagi.

Pax Christi in regno Christi! Mir Kristusu in kraljestvu Kristusu! Program Pija XI. Pravi velikonočni program! Mir, ki ga ne jamčijo samo slovesno pisane pozdrube in ga ne stražijo oborožene moči, ampak mir, ki vre iz bogopokojnih src in raste iz veselje ne resnice, postave in moči Kristusa, ta mir je Kristusov dar, tak mir poslanstvo krščanstva in Cerkve. Mir je to, ki se žrtvuje za druge, ki ne hlasta pohlepno po premoženju, ki ne zameta avtoritete. Mir poedinca v samem sebi je, zato pa tudi mir družin, Cerkev in držav, pa tudi mir narodov — krščanske občestvenosti prevzetih.

Ob misli na Kristusovo zmago in Njegov mir in ob pogledu nase tudi moderna duša, ki je blage volje, ubira v harmonije katoliške velike noči. Aleluja!

»Kristos vsehrese«

Velikonočni evangelij vsebuje vero v dve fundamentalni osnovi krščanstva: posmrtno življenje in vstajenje od mrtvih.

I.

Misel, da je s smrtjo vse končano, nobenemu narodu ni prišla, to misel so iztuhali materialisti-teoretiki zadnjega stoletja, ki so se pač odtujili elementarni zavesti vseh narodov.

Pred nekaj leti so odkrili Angleži grobnico egiptovskega kralja Tutankamena, ki je živel 1400 pred Kristom. Bajni zakladi so prišli na dan, dragoceni prestoli, fini okraski, dvorni vozovi itd. Zlato, srebro, slonovina se je našla; vse to je poživelo tisočletja v tiem grobu. Zakaj? Bi ne bil njegov naslednik A j boljše storil, če bi bil te zaklade porabil za ureditev tedaj zelo razvranih državnih financ? Toda kaj takega nobenemu egiptovskemu kralju ni prišlo na um. Tutankamen živi na onem svetu in potrebuje vse svoje zaklade; gorje onemu, ki bi oskrnil njegov grob. Duša Tutankamena bi se strašno maščevala: to je bila vera Egiptovčanov.

Isto vero v posmrtnost sos imeli Grki. Ali ne pripoveduje Homer, kako je Ahil daroval po smrti Patroka cele hekatombe sužnjev, volov, ovac itd., da bo duša Patroka imela mir na onem svetu?

Stari neandertalec, ki je odkrival kresline kamene in lovil mamute, je zakopal v Chapelle aux Saints svojega mrtveca tako skrbno, da mu je napravil pravi grob in položil zraven njega celo zbirko živalskih kosti! Iz prazgodovinskih grobov se dviga »mornik glas pračloveka, da veruje v posmrtno življenje. Bantu-zamorci prinašajo svojim »mizimuc, dušam umrlih jedline in druge daritve, da se pokrepečajo na onem svetu. Vsaka kitajska hiša ima domači oltar, na katerem prižiga kadila v čast mrtvih prednikov. Bramani in Budisti verujejo v prerojenje duš; duše umrlih se vračajo v drugi obliki na svet. Narodi so sicer zašli v blodnje in zmote glede oblike posmrtnega življenja, a v suhi, brezplodni materializem, ki trdi, da s smrtjo vse konča, ni zabredel noben narod v celoti.

Misel o posmrtnem življenju je torej vsečloveška in izvira pač iz globoke človeške narave in pameti.

II.

»Kristus je vstal!« Duša njegova je poživila telo in premagala trobnobno materijo. To je velikonočno poročilo.

Ugovori proti temu zgodovinskemu dejstvu se menjaajo od časa do časa.

Danes se glasi glavni ugovor: Mnogi stari cerodji so imeli legende ali mit o bogu, ki je umrl in je vstal k novemu življenju in to legendo so kristjani za Kristusa izkoristili. Grki so imeli mit

o bogu Adonis in boginji Afrodite. Boga Adonis umori mrjasec, ljubeča Afrodite ga obudi k življenju: kar pomeni, da je narava v jeseni odmrila in spomladaj spet oživi.

Egiptjani so poznali mit o bogu Osiris in o boginji Izis. Ko je bil bog-kralj Osiris umorjen, je iskala žalujoča Izis njegovo truplo. Osiris spet oživi! Ta mit simbolizira umiranje vegetacije v naravi in novo oplojanje narave po reki Nil.

Tudi perzijski bog Mitra je zapleten v mitično simbolizacijo poživljenja narave. Umori bika, iz čigar krvi se oploja vsa narava.

Stari narodi so na podlagi takih mitov in bajk praznovali vsako leto misterije in obrede, pri katerih so predstavljali umiranje in oživenje boga; po takih tajinstvenih misterijih so »misti«, ki so se udeleževali takih obredov, upali, da poživijo v sebi življensko silo.

Tako bi tudi Kristusovo vstajenje bila mitična legenda.

Predvsem bodi ugotovljeno: Nič ni bolj neznanstveno kot iz kakih zunanjih podobnosti sklepati na to, da je to isti zgodovinski pojav.

Originalnost in samorasta bitnost Kristusa in njegovega vstajenja je izrazita in zgodovinsko vzvišena nad vsak dvom. Pri misterijih gre za nebulozne tvorbe mitologije, ki niso nikdar bile zgodovinske osebnosti ali zgodovinska dejstva. Ti miti nadalje so izrazita simbolizacija jesenskega in pa spomladnega dogajanja v naravi. Nobenemu Grku, Perzu ali Egiptjani ni prišlo na um, da bi verjel v vsakoletno resnično umiranje boga Osirisa ali Adonisa. Vsi so vedeli, da je to mistična bajka. O Kristusu pa piše sv. Janez (I. pismo): »... Kar smo slišali, kar smo videli s svojimi očmi, kar so tipale naše roke... Vam priučimo...«

Sv. Pavel je v klasičnih besedah pisal o Kristusu: »Izročil sem Vam najprej to, kar sem sprejel, da je Kristus umrl za naše grehe, da je bil pokopan in tretji dan vstal in da se je prikazal...«

Kristus je zgodovinska osebnost, ki so jo videli, gledali, otipali, slišali, ki je umrl in vstal. Da je njegova prikazen in njegovo vstajenje zgodovinsko dejstvo, to nam izpričuje krščanska zgodovina prvih stoletij: vse krščanstvo z vsemi žrtvami in peripetijami je slonelo na prepričanju o resničnem vstajenju Kristusu.

Bogu in domovini

Francija in z njo Evropa ter Amerika so v zadnjem tednu bile pod silnim vtisom smrti maršala Focha, vrhovnega poveljnika zavezniških vojsk v svetovni vojni. Njegov pogreb je veličastno izpričeval, s kakšnim nepridržanim spoštovanjem so vsi priznavali njegove velike lastnosti in veličastno delo, ki ga je izvršil. Maršal Foch je bil veran, praktičen katoličan, ki je svojo vero z istim samoposebi umevnim pogumom izvrševal, kakor je domovini vedno služil. In prav iz neomajne vere, »ki gore prestavlja«, iz vere in zaupanja v božjo previdnost se je vedno obnavljala in krepila njegova neutrudljiva moč v službi domovine.

Na misel nam prihajala ob taki priliki dva stotnika, ki o njih govori evangelij. Stotnik v Kafarnaumu je prosil Kristusa, naj mu ozdravi služabnika. In ko mu Kristus obljubi, da pride in ga ozdravi, mu reče: Gospod, nisem vreden, da greš pod moje streho, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen. (Mat. 8, 5 sl.) Vojaški ponos in ponižnost velike, močne vere v Kristusa sta bila v njem. In ko je Kristus visel na križu in se je narava grozila ob njegovi smrti, je stotnik pod križem vzdiknil: Resnično, ta je bil Sin božji! (Mat. 27, 54.)

Maršal Foch je za sodobnost veličasten vzled, kako se živa vera in pa zvesta služba narodu in domovini lepo vjemata in kako velika moč in sijaj prva daje drugi. Pa ne vera le kot neka zunanja etiketa ali samo uporabljivo sredstvo za druge, ampak kot osebno, napolnjevaljo pripranje, ki nad vsem svojim delovanjem priznava in v srcu čuti oblast božjo in skrb božje previdnosti. In prav tako ne vera kot neko megleno brezoblično naravno čustvovanje, ampak kot jasno in močno, neomajno prepričanje o resničnosti božji. Kristusovi in njegove Cerkve. In ne samo kot nerodovito prepričanje, ampak kot živo udeleževanje.

Med najhujšimi boji na fronti je maršal Foch vsak dan zjutraj dobil pol ure časa, da je stopil v cerkev v vasi, kjer je bil njegov glavni stan. Živa vera dobi čas za sv. mašo in molitev, ne boji se da bi trpelo delo, ki v resnici tudi ne trpi, ampak postane blagoslovljeno. Misel se vzhudi na katoličane, ki jim je vsak izgovor dober, da sv. maše niti ob nedeljah ne poiščejo.

Ko je obiskal samostan sester-redovnic v Nancyju, jim je dejal: Skrbite, da naučite otroke dobro moliti. Mi delamo le z drobič.

Morebiti se bo marsikomu zdelo celo pobožnjsko, če povem, da je nosil molitvenik s seboj in ga seveda tudi uporabljal. Pa škodovalo to ni prav nič njegovim uspehom za domovino. Mi smo celo prepričani, da je Francija prav zato lahko zaupala njemu ugodovorno službo in mu jo tudi je, saj je znano, da je opozoril, ko je bil poklican za vrhovnega poveljnika, da je in ostane prepričan katoličan.

Bil je celo gojenec jezuitov. In ni poznal človeškega strahu, da bi to skrival. V Metzju je svoje učitelje z veseljem pozdravil.

Ko je odhajal v New York na velike svečano-sti, je v programu, ki so mu ga izročili, zase zažrtel poldrugo uro časa za — obisk slovesne maše.

Majhni drobič so to, ki jih omenja Pierre l'Ermite v La Croix. A so dejstva, ne anekdote, in zopet ne slučajni ali pa zunanji pojavi, ampak posamezni cvetovi iskrenega notranjega življenja, ki samoposebi stili v ljudi zunanje znake.

General Weygand mu je v eklenjene roke po smrti vtaknil križ. Zadnje delo, ki ga je Foch napisal za temeljitimi strokovnimi spisi, je izšlo ob njegovi smrti. Je delo o sv. Ivani d'Arc. Devici orleanški, od svetniške glorioze ožarjeni junakinji domovine, katere osvoboditev Orleansa Francija enodušno proslavlja.

Bogu in domovini! Kdaj mora biti ljubezen do domovine in delo v njeni službi lepše, zanesljivejše, stanovitejše kakor če je oprto na temelj vere ter dobiva iz nje svojo vedno oživljajočo moč?

Za duha in srce

Francis Jammes polemizira

Na tem mestu sem že omenil Jammesovo poslednje delo, naslovljeno »Božje trpljenje« (La divine douleur). Ta knjiga je nudila nekaterim francoskim kritikom povod, da so napadli šestdesetletnega mojstra ter njegovo preprosto človeško umetnost in jo skušali devati v nič. Med njimi se je pa odpadnik André Gide. Prav tisti, ki nekdaj ni mogel prebrati Jammesove sveže poezije najboj razljudi. Jammes, s svojo dolgo telo brado, ki je od nekdaj vse prekašal v pravi krščanski ljubezni in uvidevnosti, se je zdaj na stara leta prvič podal na vojsko zoper svoje napadalce in oborožil se je z istim orožjem, ki mu je zmerom služilo za orožje v njegovem umetniškem udeleževanju, s krščansko ljubeznijo in uvidevnostjo. — Takemu orožju je že v naprej zmaga gotova. Boj je otvoril z manifestom v »Les nouvelles littéraires« in čitatelj spozna na prvi mah, da stoji Jammes s svojim neskaljenim duševnim mirom in s svojim pesniško-šegavim tolmačenjem visoko nad svojimi razsrjenimi nasprotniki. V omenjenem manifestu utemeljuje najprej, zakaj si je izbral baš trpljenje za predmet svoje knjige in zakaj v vseh njegovih pesnitvah in spisih prevladuje prikazovanje različnih obrazov trpljenja. Temu so se namreč preduhoviti francoski kritiki najbolj posmehovali. a Jammesov zagovor je tako preprost in resen, da so ostali posmehovalci najbolj osramočeni. Kot drugo akcijo v tej polemiki moremo smatrati objavo Jammesove »La leçon poétique« v istem listu (do zdaj so izšla prva tri poglavja) in v tej širše znano aniz razpravi o pesnikovanju se nam predstavlja Jammes kot duhovit, bister, svojo okoliščino daleč nadkrijujoč in povsem samosvoji duh, ki v ča mora in zakaj mora tako in ne drugače. Njegov zagovor pesnikovanja je v skladu s podobnimi zagovori velikih pesnikov in poznamo Prešernovega Orglaria in Goethejevega: Der Sönger.

R. Maria Rilke se je nekoč izrazil o Jammesu: To je tisti poet, kateri bi bil iz rad postal In Rilke je dobro vedel, kaj je rekel. Tudi če bi še bil doživel poslednje Jammesovo delo, ki je povzročilo nevihto v gotovih književnih krogih, mislim, da bi ne bil izmenil svojega mnenja o njem. In kar so to storili nekateri njegovi prijatelji, ki so krščanstvu obrnili hrbet.

Češka antologija P. Eisnerja

Pri Piperju v Monakovem je izdal znani slavist, kritik in prevajalec Paul Eisner antologijo Čehov. Na 440 straneh skuša podati sliko o religioznem, duhovnem in pesniškem življenju češkega naroda od reformatorja Husa do sedanjosti. Eisner je zbral največje delo dokumente češkega pismenstva zadnjih pet stoletj z veliko spretnostjo in skrbnostjo, jasno je na seveda tudi, da vsaka vsaka antologija mora biti fragmentarna in subjektivna. Eisner opraviča nadvse zasluzno delo, da bo predvsem nemški javnosti odprl pogled na češko preteklost in kulturo. Nemci v rajhu sami priznavajo, da se mora njihovo »neumno, napitveno in ignorantsko preziranje slovenskih narodov nehati. In res je videti, da so zadnje čase odnošaji med obema narodoma zbolševali. Nedavno je izšlo več pomembnih del, ki kažejo predvsem Nemcu, a seveda tudi drugim posredovatelji do poznanja čeških razmer, spominjamo le na knjigo praškega filozofa in zgodovinarja E. Rádlja »Der Kampf zwischen Tschechen und Deutschen« (Stiepel, Reichenberg, 208 str.), dalje na najnovejša spisa: A. Fischel, »Das tschechische Volk« (Breslau, Priebeatsch) in H. Hassinger »Die Tschechoslowakei« (Rikola, Wien). Eisner je v svoji antologiji natančen, ozira se zlasti na najnovejša razmera, dobro pozna predvsem najnovejšo in novejšo češko literaturo. V tem pogledu je zanesljiv vodnik. Reči pa moramo, da so njegovi prevodi v marsičem nezadostni in pomanjkljivi. Eisner se čisto pretesno drži originalov in s tem dela silo nemškemu jeziku. Mislimo, da bo tudi nam Slovincem Eisnerjeva antologija prav prišla.

Novejša poljska književnost

Pod tem naslovom je priče nemška založba »Horen-Verlag« (Berlin) izdajati serijo nemških prevodov iz sodobne poljske književnosti. Nedavno so izšli prvi trije zvezki te serije. In sicer so to: »Olimpijski lovci«, drobna pesniška zbirka, opjevajoča lepoto gibanja in rima človeškega telesa, odmev novodobnega športnega navdušenja v literaturi. Njen avtor je Kazimir Werynski, eden najizrazitejših pesnikov povelje poljske lirike, ki je sodeloval največ pri listu »Skamander«. Zbirko je preuredil na nemški jezik Jos. Heinz Mischel. Drugi zvezek ima naslov »Človeštvo« in vsebuje dve povesti Ferdinanda Goetla, predednika poljskega Penkluba. Ta knjiga je najlepši dokument svetlega življenjskega optimizma, ki izhaja iz etičnih osnov svetovnega nazora izraz borbe za vero v človeka in ljubezen do življenja. Pisatelj nam v harmoničnem sožitju predstavi ljudi, živali in prirodo. Prevod je oskrbel A. von Guttry. Isti je prevedel tudi tretjo knjigo te serije, namreč »Novele« Julija Kadena-Bandrowskega. In sicer se v tej zbirki nahajajo novele »Bogovici«, »Politika« in »Zadnji god«. Zadnji dve sta vzeti iz knjige »V senci pozablenega jelasevega paja«, ki je dobila poljske državne nagrade za l. 1928. Vsi trije zvezki so izšli v naravnost razkošni opremi. Prevodov pa poljska kritika ni preveč pohvalila.

Fr. V.

C. E. Hansen: Jugoslovien. Znani slavist, vseučiliščni profesor v Kopenhagenu g Hansen, je na danskem jeziku napisal precej obsežno deo o Jugoslaviji. Dasiravno je knjiga namenjena široki javnosti in je zato pisana predvsem informativno, vendar je pisatelj pokazal, da dobro pozna našo zgodovino in sedanjost. Po svoji objektivnosti se to najnovejša deo o naši državi daleko razlikuje od slinčnih del in je g. Hansen napravil naši stvari prav lepo uslugo. Posebno obširna so poglavja o literaturi, slikarstvu in lepih umetnostih sploh ter poglavje o lepoteh naše zemlje. Številne slike krašito to skoraj lukuzno izda. Upamo da nas g. Hansen, ki je doslej napisal že številna dela o Slovanih, posebno o Čehih, kmalu zopet prečeni s kakim novim spisom o naši zemlji in naših problemih.

—r—r.

Nobena fraza, naj si bo moderna ali stara, ne more tega ovreči. Maršal Foch je nova velika priča za to. In za vsako domovino bi bilo potrebno da bi skušala vzgojiti mnogo takih sinov. To bo najboljša garancija za njeno varnost ter njen mir.

Spomenik Adama Mickiewicza v Parizu. Po poročilih poljskih listov bodo letos dne 3. maja slovesno odkrili spomenik pesnika Adama Mickiewicza v Parizu. Spomenik, ki je pod dvajsetletnega dela, je ustvarilev francoskega kiparskega mojstra Bourdellea in bo postavljen na Plac d'Alma, enem izmed najlepših pariških trgov. Projekt za ta spomenik, ki se bo oficijelno nazival »Spomenik Svobode Poljske«, je nastal pred svetovno vojno, prvi načrt zanj je izdelal umetnik že l. 1909. Skrb za realizacijo zamisli je prevzel francosko-poljski komitet, ki se je ustanovil l. 1913 pod predsedništvom Ernesta Denisa. Spomenik bo predstavljal Mickiewicza kot romarja in sicer bo strl pesnikov kip na visokem stebru, okrašenem z reliefi, simbolično predstavljajočimi etape pesnikovega duhovnega razvoja.

Fr. V.

»Biblioteka Muzyzna«. Pod tem naslovom je pred par meseci v založbi Gebethner i Wolff v Varšavi začela izhajati serija monografij znamenitih poljskih in svetovnih muzikov. Urednik »Biblioteka«, ki ima namen buditi čim večje zanimanje za glasbeno kulturo, je Matej Olinjski. Dosedaj je izšlo šest zvezkov, objavljenih pa je v najkrajšem času še šestnajst. Sodi se, da je za razmah poljskega muzikalnega življenja pričujoča serija največjega pomena in je bila od glasbenih krogov sprejeta z največjim veseljem in odobravanjem. Izdaja sicer ni razkošna, vendar prikupna, vsak zvezek je opremljen z ilustracijami. Dosedajnji zvezki vsebujejo sledeče monografije: Stanislaw Moniuszko, Zgodovina francoske muzike (prevod iz franc.), Vladislav Zelenski, Ludomir Różycki, Franciszek Schubert (ob stoletnici), Ignac Jan Paderewski. Kot glavni nedostatek teh monografij omenja kritika njihov preveč biografski značaj in pomanjkanje kulturno-historičnega ozadja, kar bi nedvomno v veliki meri povečalo njihovo vrednost.

Fr. V.

Asketična literatura. Najpomembnejše teološko-asketično delo angleškega nadškofa Ullathorneja, sodolnika in prijatelja svetih kardinalov Visemana in Newmana, je izšlo pod naslovom »Mehr Geduld — die Zucht und Stärke der Seele« že v drugi izdaji pri Ohlengerju, Mergerheim.

Znani jezuit F. Muckermann, urednik »Grala«, je objavil spis »Katholische Aktion« (Ars Sacra, München), kjer skuša prodrati v notranji zmisel tega novega cerkvenega gibanja.

Prof. E. Lo Gatto: Letteratura sovietista. Roma. Instituto per l'Europa Orientale 1929. — Znani italijanski slavist je zbral v tej knjigi svoje podlitke o novi ruski književnosti. Zato ne naredi celotnega vtisa. In so neizbežne vrzeli. Citateli vsakakor ne dobi popolne slike nove ruske poezije in proze. Sicer jako koristna knjiga je priložena bibliografija. Vsebuje štete 14 malih poglavij. Od futurizma k novemu realizmu — Jesnin — Broletarski pisatelji — »Cement« Gladkova — Novi romantizem »Serapionovih bratov« itd. Zaljubljenico omenjeni med drugimi večjimi pisatelji Evgen Zamiatin (vsekakor najbolj vreden med vsemi »sepi-goni« predrevolucijskega romana) A. Tolstoj (največje ime med vsemi »sopotniki«, t. j. komunisti) prijazni nekomunistični pisatelji itd.

Nov roman Pavla Kellerja. V zalogi Bergstadter ag v Breslavi je izšel nov večji roman nadvse priljubljenega šlezjskega pisatelja P. Kellerja. Naslov mu je »Ulrichshof«. Tudi o tej knjigi treba ugotoviti, da kaže vse vrline najboljših dosedanjih Kellerjevih spisov. Kot sicer tudi tu ni nobena fabula; ne gre za to, kaj pripoveduje Keller, temveč za to, kako pripoveduje. Ves njegov način, kako gleda prirodo in ljudi, kako najde vsikdar dobro, primerno besedo in fin, popustljiv nasmej ter pristen in tople humor. V tem je moč in skrivnost Kellerjevega pesništva. Keller zna ustvariti ozračje, njegovi starejši ljudje so v svojem bistvu dobri in profinjni tipi, mladina pa živi in diha v svetu, ki je poln čudovite čustvenosti. V svojem romanu Ulrichshof obravnava K. nekoliko defektne snov, a mojstrsko obvlada mučne momente in se dvigne v višino neke etične plemenitosti.

Nova Čapkova knjiga. Karel Čapek je objavil novo knjigo »Vrtinarjevo leto« (Aventinum, Praga), ki jo je s slikami okrasil njegov brat Jožef. Knjiga se uvršča v vrsto najboljših Čapkovih spisov. S sijajnim humorjem in fino poento je prikazano dejanje in nehanje vrtinarja-dileta, v knjigi je vse polno domiselskov in duhovitosti, ki jo svoji kvaliteti daleč nadkrijujejo podobne spise. Čapek ni zamen tak priljubljen v inozemstvu, zlasti pri Angležih. Tudi v tem najnovejšem delu se povsopne do neke fine čustvene kulture in dobre satire, a za vsem tiči velik optimizem. Knjiga se zdi kot oda v prozi, ki opeva bogastvo prirode s toplim čustvom in z zrelo filozofsko poglavitvijo. Zato je zdrava hrana in jo z veseljem lahko vzamemo v roke.

50 letnica Otokarja Zicha. Te dni je praznoval svojo 50 letnico znani češki komponist Zich, ki v marsičem spominja na Ostrčila. Začel je kot avdioidakt pri ljudski pesmi, a si polagoma utrl pot v moderno glasbo. Poleg narodnih motivov je v svoji srednji dobi ustvaril celo vrsto balad in kantat, melodram in moških zborov, zlasti je zaslovel po treh zbirkah pesmi za bariton in orkester (O srcu, Melniška pečina, Mamici). Zadnja leta se je vrge bolji na zbor ter se začel tudi zanimati za opere. 1915 je dokončal opero »Krivda«, 1924 pa opero »Precozice«. Z njima si je pridobil dober sloves med češkimi opernimi komponisti.

75-letnica smrti Lamennaisja, zadnjega izmed četvorice velikih moralistov katoliške Francije v 19. stoletju, so nedavno praznovali. Kot mlad duhovnik je objavil svoja »Premišjevanja o francoski cerkvi v 18. stoletju«, s katerimi je najprej vzbudil občo pozornost. L. 1817. je izšel prvi zvezek njegovega epohalnega dela »Essai sur l'indifférence en matière de religion«, na podlagi katerega so ga sodobniki (zlasti de Maistre) proglasili za modernega Tertuliana in drugega Bossuetja. V praktični boji za svoje nazore ni bil srečen, hotel je »cerkev modernizirati«, pa je prišel pri tem v zmoto. Velike so pa njegove zasluge za krščansko demokracijo. Za časa julijske revolucije je ustanovil skupno z Lacordairom in Montalembertom časopis »Avenir«, pod dvojno parolo: Bog in svoboda! Papež in narod! Papež, ki je L. osebno cenil in ljubi, je obsodil nekatere njegove temeljne zmotne nauke in ker jih ni hotel prekriti ter celo v »Paroles d'un Croisant« napadel Cerkev in oznanjal »novo krščanstvo«, je bil izobčen in umrl neskešan.

Velikonoč v radiju

Radiopostaje vsega sveta oddajajo velik teden slovesno resen program, odgovarjajoč spominu na največje žaloigro v svetovni povestnici. Tudi naša postaja je oddajala v teh dneh samo resno cerkveno glasbo, prilagodeno žalno resnemu razpoloženju cerkvene liturgije in vernikov zadnje tri dni vel. tedna. Kakor za vsako zimo pride cvetoča pomlad, za žalostjo veselje, za vel. petkom Velika noč, zadoni na praznik Vstajenja tudi po radiu svetana vesela pesem: Zveličar naš je vstal iz groba! Tudi naša postaja bo skušala v dušah poslušalcev oživetiti razpoloženje, primerno velikemu prazniku. Temu je posvečen prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. Ob pol desetih bomo poslušali velikonočno skrivnost v literaturi po spisih Pregija, Gregorčiča in Finžgarja. Popoldne ob štirih nam bo radiostic povedal kako fletno za Velikonoč; ob pol petih nam bodo šentpeterčani prepevali sladke velikonočne napeve. Finžgarjev večno lepi »Divji lovec« nam bo znova živo predložil lep slovenski običaj sekanka pihov. Velikonoč popoldan v gorenjski vasi. Fantje sekajo pihbe, dekleta tilčajo s pihbi in obdarujejo svoje izvoljence s krasnobarvanimi pisanicami. Celo vaškega norčuka-ubožčka se spomnijo dekleta s svojim darom. Kar živo jih vidimo pred seboj. Zelimo, da bi radio vzbudilo pač obilo velikonočnega veselja v srcih poslušalcev in da bi zlasti naši rojaki v tujini vsaj v duhu zaživel Velikonoč, kot nekdanj doma na Slovenskem.

Fond za slepe

kateraga je započel radio-Ljubljana, je dosegel sijajen uspeh. Radio-amaterji so darovali v to dobrodelno akcijo nad 12.000 Din, poleg tega so nam poklonili še 4 radio-aparate. Iz tega fonda bo za pihbe prejelo 13 slepcev in 2 hroma radio-aparate. Darovalci se bodo gotovo ob dnevi, ko praznujemo Vstajenje v naravi v Vstajenja v našem življenju radovali s onimi, katerim bo vzelo novo solnce, solnce veselja, ki jih bo družilo s kulturo, z glasbo, s pesmijo in umetnostjo z ostalim svetom. Jtelniki bodo postali svobodni. Ze doslej je radio-postaja prejela od teh revežev številne zahvale za to akcijo in to toplo zahvalo radio-postaja tem potom pošilja darovalcem, ki so kljub slabim gnotnim razmeram med sorazmerno maloštevilnim radio-abonentim nabrali naravnost sijajno vsoto,

Janko Mlakar:

Moj voltmeter

Kaj je to, voltmeter? Voltmeter je žepni uri podobno orodje, ki kaže, koliko voltov pride na meter elektrike. Od ure se razločuje v tem, da ima samo en kazalec in mesto urnega kroga lok. Številke nad lokom so za anodo, ope pod njim pa za akumulator. »Voltmeter mora imeti vsak radio-amater, sicer ne ve, kdaj mu zmanjka elektrike,« mi je dejal nek radio-strokovnjak, in zato sem si ga seveda takoj nabavil, zlasti ker imam »metre« jako v čišlih. Tako n. pr. spoznam šele po termometru, da me zebe ali da mi je vroče. Moja sestra to dobro ve in me je letošnjo zimo včasih prevarala v prid svojih zaogri premoga in drv. Kadar je premalo zakurila, je pa hitro ogrela termometer. In tako se nisem smel pritoževati, da je mraz. Kakor je torej pri meni toplomer merodajen glede splošnega in tešnega toplotnega stanja, tako sem se zanesel glede električnega stanja akumulatorja edino le na voltmeter. Zato sem vselej takoj odprel akumulator, kakor hitro mi voltmeter ni hotel priznati štirih voltov, in če je tudi radio še tako močno pel. To moje slepo zaupanje je pa voltmeter grdo varal. Kajti on ni kakor drugi njegovi tovariši. Moj voltmeter je namreč stvar, in sicer silno zlobna stvar, ki ga ne morem ne izgubiti, ne umiti. Vedno ostane cel, in vedno pride nazaj. Rad bi se ga znebil za vsako ceno, pa se ga do danes kljub vsem naporom še nisem. Sprva je jako pridno in vestno opravljal svojo odgovorno službo. Potem, ko se je nekoč pri meni udomačil, me je pa začel poljubiti. Cel teden sem polnil akumulator v presledkih in brez njih, toda voltmeter je kazal trdovratno 3%. Tam poleg »Uniona« je nekaka porodnišnica in bolnica za radije, anode in druge take električne reči. Tja sem nesel tudi jaz svoj akumulator zdravi, kajti prepričan sem bil, da se je po desetmesečni nepretrgani službi gotovo kaj pretegnil. V zameno sem si seveda izprosil na posodo drug, nov akumulator. Toda naj povem v kratkem! Pet dni sem bil od solnčnega vzhoda do zahoda na potu in prena-

ter s tem najlepše dokazali, da imajo prav radio-amaterji močno čustvo ljubezni do bližnjega, zlasti ljubezen do revežev, katerim je dandanes v materijalističnem svetu postala neznanca. Vesela blagovest Vstajenja naj družijo darovalce z obdarovanci v lepih velikonočnih praznikih.

Zvočnik ali slušalka

Tehnika zvočnikov se vidno izpopolnjuje in zdi se, da zvočnik izpodriva skromno slušalko in zavzema njeno mesto, tako da nam že zvočnik postaja ideal, katerega dosego nam ovira ali onemogoča zgolj dokaj višja nabavna cena i aparata kot zvočnika samega. Če slišimo o kom, da sprejema s slušalkami, se nam vsiljuje videz, da je to nekako manjvredni in reven amater, če pa sicer razpolaga z izdatnejšimi gnotnimi sredstvi, ga smatramo za skupuha, ki si iz gole varčnosti ne privoši zvočnika in čepi ob aparatu, privezan nanj s slušalkinimi dovodi.

Res je, tudi slušalka ima svoje nedostatke, ni pa brez njih tudi zvočnik. V pomanjkljivost stele mo slušalki, da more nanjo poslušati samo poedinec, da njen obroč pritiska školjke a precejšnjo jakostjo na ušesa, kar po daljšem poslušanju postane zelo mučno, in da končno — kar pa menda ni tako hudo — po zvokih kakega zapejivo poskočnega valčka ni mogoče zavrteti se po sobi, ker je poslušalec s slušalkinimi dovodi »privezan« na aparat in obsojen, da kroti nagone plesne žilice. Ima pa zato svoje prednosti, ki te njene slabe lastnosti bogato nadomestijo. Je to predvsem čistejša reproduciranje zvokov tako glasbe kot govora, kar je popolnoma umljivo, ker za slušalko je treba neprimerno manj električne energije kot pa za zvočnik; ta rabi mnogo energije, ki jo moramo umetno dovajati, ker je po anteni dohimo premo. Čim več pa dovajamo drugotnega električnega toka v aparat, tem bolj se valovanje tega toka, ki se v oddajnih aparatih idealno prilagodi valovanju glasu govornika ali instrumenta, oddaljuje od načina valovanja prvotnega toka. Poleg te tehnične vrline pa ima slušalka še druge, ki so več psihološkega značaja. S slušalko je mogoče veliko bolj zbrano poslušati spored, zlasti če je več ljudi v istem prostoru, kar poslušalca od ostalega sveta osami ter izloči šum in glasove zunanjega sveta. Nedvomno je, da k dobremu razumevanju sporeda, pa naj bo to že glasba ali predavanje, v najizdatnejši meri pripomore zbranoost, kjer poslušalec popolnoma posveti svojo pozornost predvajanju; slušalka marsikomu šele omogoča, da pravično posluša, da res doživlja glasbo, igro, predavanje itd.

Nasprotno pa zvočnik zavaja amaterja k površnosti. Res ni poslušalec toliko večan nanj, po vsej sobi ga čuje, na ušesa mu ne pritiska in vsi navzoči ga lahko hkrati čujejo; ravno ta prostost pa dopušča amaterju, da ima ure in ure priklopljen zvočnik k aparatu, da mu časovna postaja predavanja in glasba potrebno dražijo slušnih živcev, pri čemer pozornost za vsebino sporeda gine in more skoro nemoteno opravljati drugo delo, včasih celo duševno. Uho mu tako otopi, da niti več zbrano poslušati ne more. Tega seveda ni toliko kriv zvočnik kot amater sam, le priložnost za to mu daje zvočnik, dočim slušalka tako ravnanje skoraj izključuje. Nadaljnja prednost slušalke bi bila še v tem, da od družbe nanjo posluša pač le tisti, ki ravno poslušati hoče, dočim je zvočnik bolj vsiljiv in ga morajo poslušati vsi ali pa robeden.

Konstrukcija zvočnikov se stalno izboljšuje in ena novotarja prehiteva drugo ter približuje njih izdelavo idealni stopnji popolnosti, na drugi strani pa so istotako slušalke deležne vsestranske pozornosti, zlasti si tehniki prizadevajo, da odstranijo nadležen pritisk na ušesa, v čemer moramo v zadnjih letih zabeležiti prav znatne uspehe, pa se še obljublja izdatne izboljšave. Zgoraj navedeni momenti pa izpričujejo, da si bosta in zvočnik in slušalka ohranila svoj prostor na radijskem solncu in da bo veljalo, ne zvočnik ali slušalka, temveč zvočnik in slušalka.

Sibirija dobi novo postajo. Ljudski poštni komisariat je sklenil postaviti v Novosibirskem v Sibiriji novo veliko radio oddajno postajo. Imela bo baje 75 KW elektroneke energije in bo izvršena letošnjo jesen. Stroški bodo znašali okoli 1 milijona rubljev.

šal akumulatorje. Ko sem pa zadnjega prinesel nazaj, češ, da tudi njemu voltmeter ne prizna več kot 3%, me je gospod radio-primarij Lahes opomnil, da morda moj voltmeter ne kaže prav. Ker sem ga že sam nekoliko osumil, sem ga vzel za vsak slučaj s seboj.

Gospod Lahes ga pogleda, preizkusi in se zasmaja: »Vrzi ga proč; ta vam kopaže tudi na sto in dvajsetvoltni anodi samo 3%«.

Ta — liana okrogla stvar je bila torej kriva, da sem pet dni prenašal in meril akumulatorje! Ker nisem hotel pokazati svoje pravice jeze, sem se molče obrnil in odšel. Toda še pred knjižnico »Prosvetne zveze« me doide sluga in mi izroči gojufivi voltmeter. Prav lepo ju nisem pogledal, ne sluga ne voltmeter. Pred »Strukljem« sem potem spustil voltmeter na tla v sladki nadi, da ga ne vidim nikdar več. In s tem se je začelo...

Nisem bil še pred »Rokodelskim domom«, ko ga že prinese za menoj star mož, s katerim se poznava najmanj pol stoletja. Vselej, kadar me sreča, se mi prijazno odkrije in mi kaj lepega vošči. Neke mi je voščil celo »vresla pust«, to pa na pepelnico. Vsako voščilo je trebal seveda takoj »plačati«. »To-le, gospod, so pa gotovo oni izgubili,« nasmehnil se je sladko, »pa enega kovača mi bodo dali. Boga naj zahvalijo, da je mi kdo drug pobral, potem bi te urice nikdar več ne videli.«

Kaj sem hotel! Zamenjal sem kovača za urico in jo vrgel doma med smeti, da bi je nihče več ne našel in prinesel nazaj. Pa sem se zmotil. Takoj popoldne mi je položila sestra skrbno označeni voltmeter na mizo in pikro pripomnila: »Čudno, da še radia nisem dobila v smeteh.«

Seveda je voltmeter še enkrat šel v smeti. — Smetar ga je sicer vzel s smetmi vred, a mi ga je še isti dan lepo očelenež in v papir zavitega poštno v prijetnem upanju na dobro nagrado prinesel nazaj.

Zdaj sem bil pa tako nespameten, da sem se razjezil, in v tej jezi sem ga vrgel (ne smetarja, ampak voltmeter) med drugo otrok, ki so razgrajali na sosedovem nezazidanem prostoru. Ker živimo v povojni dobi nesebičnosti in poštenja, sem bil prepričan, da voltmeter ne pride nikdar več nazaj.

Pa je prišel in sicer v spremstvu razjarjene kričeče matere in njenega tučnega sina, kateremu je voltmeter povzročil podpluto oko. Takoj potem

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 31. marca: 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10: Velikonočna skrivnost v literaturi (recitacije). — 10.30: Kaj mora kmetovalec vedeti o električnem toku; ing. Dittrich. — 11: Koncert glasb. dr. »Sloga«. — 15: Laha glasba. — 16: Humoriistično štivo, pisatelj Milčinski. — 16.30: Velikonočne pesmi, poje šentpeterski cerkveni zbor. — 20: Finžgar: »Divji lovec«, izvajajo člani nar. gled. — 21: Srbska in hrvatska narodna in umetna pesem, poje g. Batišić, koncertni pevec: 1. Potpuri srbsko-hrvatskih narodnih; 2. Fisemuth: Mislj moje...; 3. Stasa Binički: Spava mama; 4. Josip Hatze: Mila si mi; 5. Petar Konjović: Kradem ti se pod pendžere Aman djevojko; 6. Jakopo Peri: Invokacija Orfeusa; Pergolesi: Nina; Giulio Caccini: Amarilli; 7. J. Prohaska: Zvezde žarijo; R. Schumann: Nikar me ne vabite; 8. Ruska pjesma. — 22: Koncert Radio-orkestra.

Ponedeljek, 1. aprila: 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10.30: Kaj mora kmetovalec vedeti o elektr. toku, ing. Dittrich. — 11: Koncert godbe Dravske divizije: 1. Šebor: Marš temparjev na Moravskem; 2. Wagner: Slike iz svečane igre »Parsifal«; 3. Jakl: Jugoslovanske cvetke; 4. Pahor: Slovenski svet; 5. Jakl: Odmegi iz naših krajev; 6. Dolinar-Cerin: Miljenci; 7. Souša: Križarska koračnica. — 15: Časovna napoved. — Laha glasba. — 15.30: Planinski spomini, prof. Mlakar. — 16: Pevski kvartet »Ljubljana«. — 16.30: Koncert Radio-orkestra. — 20: Koncert pevskega zbora »Krivčeka« iz Kamnika pod vodstvom g. Čerarija: 1. Novak: Na Adriju Schwab: Slanica, Večer na morju; 2. Koroške narodne: Švikaršič: Vihred prihaja, Plenice je prala, Kam pa pobandra; 3. Slovenske narodne: O ja, o ja, Se davno mrači, Tam kjer lunica, Bog je vstvaril zemljo; 4. Pokorny: Pasol Janko; Novak: Gorski kraj. — 21: Radio-orkester. — 22: Poročila in časovna napoved.

Torek, 2. aprila: 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30: Borzna poročila. — 17: Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Zur Gegenstandstheorie der Persönlichkeit. Znanstveno predavanje v nemškem jeziku, vsušč. prof. dr. Veber. — 19.30: Kunaver: Ljubljana in okolica. — 19: Nemščina, ga. dr. Piskernik. 20: Sofoklejev »Ojdisus«, izvajajo člani nar. gled. — 21: Koncert Radio-kvarteta. — 22: Poročila in časovna napoved. — 22.15: Sprehod po Evropi.

Sreda, 3. aprila: Opoldanski program odpade. — 17: Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Pravljice, pisatelj Milčinski. — 19: Srbohrvaščina, prof. Mazovec. — 19.30: Prenos opere. — 22: Poročila in časovna napoved.

V izdelovanju ZVOČNIKOV ima že 42 letne izkušnje angleška tovarna AMPLION

Zato so najboljši! Dobite jih v prodajalni

Radijske oddajne postaje

Ljubljana — Miklošičeva 5 — tel. 31-90 in drugih radijskih trgovinah

Četrtek, 4. aprila: 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. — 17: Jonny jazzband. — 18: Antologija slovenske lirike, ravnatelj Bratina. 18.30: Kmetijsko predavanje, ing. Rado Lah. — 19: Časovna napoved. — 19.30: Zgodovina Slovencev, prof. Kranjec. — 20: Koncert glasbe severnih narodov, izvajajo Radio-orkester. — 22: Poročila in časovna napoved.

Petek, 5. aprila: 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30: Borzna poročila. — 17: Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Gospodinjstvo, gđ. Krekova. — 19: Francoščina, dr. Leben. — 19.30: Iz glasbenega sveta, dr. Vurnik. — 20: Pevski solistični večer. — 21: Koncert Radio-orkestra. — 22: Poročila in časovna napoved.

Sobota, 6. aprila: 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30: Borzna poročila. — 17: Koncert Radio-orkestra. — 18: Prenos predavanja pesnika Jana Skale: O lužičkih Srbih. — 19: Split in okolica. Propagandno predavanje v slovenskem, nemškem in češkem jeziku. Sestavlja g. ravn. Pintar. — 19.30: Filmska umetnost, dr. Brežnik. — 20: Koncert zbora »Balalajek-Kremelj«. — 22: Poročila in časovna napoved. 22.15: Sprehod po Evropi.

Reprezentanca

Radio tovarne Ingelen

Ljubljana, Miklošičeva cesta 34. L

Najnovejši Ingelen proizvodi so vir veselja in užitka!

Moderni sprejemni aparat visoke učinkovitosti Ingelen U 4

Ingelen zvočnik „Ramona“

Štirielektronski aparat (Schirmgitter) z elektronskimi vred Din 3950—

Ingelen mrežna anoda za vsako napetost

Din 1500—

čudo najnovejše tehnike

Din 520—

Iščemo zastopnike za deželo.

sem stal pred alternativo: ali bližnje znanje z očetom, ki sovraži vse, kar je črno, »pohvalo« v časopisih, opravke s policijo in kar pride iz takega opravka, ali pa odkup z enim jurjem. Izbral sem si drugi salic in se tako rešil posledic svoje neumne jeze in za nameček dobil še — voltmeter nazaj.

Kam zdaj z njim? V Ljubljano! Stal sem že na šentpeterskem mostu in dvignil desnico. samo še en trenutek in nikdar bi ne bil stal — pred porotniki, toda oko postaje je bilo odprto.

»Kaj pa hočete vreči v vodo?« vpraša me stražnik in prime za roko.

»Tega voltmetera bi se rad znebil.« »Znebite se ga kakor hočete, toda ta bistra reka, dika in ponos našega mesta, ni prostor, kamor bi se odlagale stvari, katerih se hoče kdo znebiti. Kam pa pridemo, če bi se take reči smele tati v vodo!«

Tem tehtnim razlogom nisem mogel ugovarjati in vrnil sem se domov. »Razbijem ga, če ne v atome, pa vsaj v molekule in jih zmešam med smeti,« bodril sem se v zavesti, da tako početje ni zame brez nevarnosti. Prinem torej voltmeter za uho in udarim po njem s kljavom in jezno silo ter zadnem kazalec, pa ne voltmetrovega, ampak svojega.

Teden dni sem pestoval palec, potem se pa napotim nekega lepega zgodnjega jutra tja proti Viču. Med boleznijo sem namreč imel mnogo časa za premišljevanje in spomnil sem se, kako smo v otroških letih polagali pri tivoliskem prelazu na tračnice kamenčke, da jih je vlak zmlel. — Za »molkoc« je seveda vselej potem nastal hud boj, ki se je enkrat končal z neprosto voljno dirko. Povzročil jo je železniški čuvaj, ali po domače »mož z hanco«, ki nas je podil noter do tivoliskega gozda. Ta spomin je obsodil voltmeter k uničenju pod vlakom.

Drugo jutro so pa prinesli časopisi to-le vest: »Nekje med Vičem in državno mejo se je iztrila pomožna lokomotiva in se prevrnila čez železniški nasip. Kurjač si je polomil noge in roke izpahnil tlilnik; drugače je ostal še srečno nepoškodovan, med tem ko si je strojevodja tako pretresel čreva, da ima malo upanja, da bo obstal. Tudi materija naša škoda je ogromna. Sreča v nesreči je bila, da je brzovlak šele pol ure pozneje privozil na lice mesta nesreče. Iztrženje lokomotive je bilo nameravano. Med tračnicami so namreč našli neveliko

potlačen voltmeter, ki ga je zločinska roka položila na tir in na ta način povzročila nesrečo. Zlikovec je znan radiomater in so mu že na sledu. Več ne smemo izdat, da policiji ne otežimo dela.«

No, policija je imela lahko delo, kajti stal sem še pred kosilom pred preiskovalnim sodnikom. Gospod je z menoj hlače trgal po gimnazijskih klopih vseh osmih razredov, toda kot uradna oseba me ni hotel niti poznati. To me je tako zmešalo, da sem na prva vprašanja popolnoma narobe odgovarjal. Zanikal sem, da bi bil rojen, a izjavil, da sem oženjen in trdil, da stanujem v Železnikih, hišna številka 1874. Umiril sem se šele, ko sem prišel do svoje žalostne zgodbe o voltmtru. Ko sem podpisal zapisnik in naja je zapustil zapisnikar, se je prelevil sodnik v sodca.

»Zares, Janko,« je dejal, »tvoja smola je velika, a vendar lahko govoriš v tej zadevi o sreči. Življenjske nesreče ni bilo, le materialna škoda je velika, in to je ravno zate prav; kajti tako prideš vsaj pred porotnike. Vidiš, sodniki gledajo najprej na fakat potem šele na okoliščine, in zato bi te takoj zašili. Porotniki pa sodijo predvsem po okoliščinah. Zagovornika ti ni treba. Lepo in še bolj ganljivo, kakor si ga meni, opiši poroti svoje trpljenje z voltmetrom in prepričan sem, da boš oproščen.«

In moj sodnik-sošolec je imel prav. Državni pravdnik me je noter tlačil, črnil in mrcvaril, da je bilo moj. Priznam, da nisem dosti prida, da sem pa taka zločinska duša, sem pa zvedel šele pred poroto. Tudi za motiv ni bil gospod v zadregi. Povdarjal je, da sem hotel z voltmetrom izbiti brzovlak, in sicer samo zato, da bi se bil znesel nad dr. Kljuckezem, ki se je z dotičnim vlakom peljal.

Ko je končal, sem na obrazih porotnikov že bral svoje obsodbo. Toda obupal nisem. V prvi tretjini zagovora si je porota že brisala nosove, v drugi oči, v tretji je diskretno ihtela, v četrti je pa sploh vse v dvorani jokalo. Samo sodnija se je držala službeno-resno. Posvetovanje porote je bilo kratko. Soglasno proti enemu glasu so zanikali vsa vprašanja. Tisti, ki jih je potrdil, je bil radio komar (ga bom ovidil).

Ko pridem dva dni pozneje z neke seje domov, najdem na mizi zavitek. Ko ga odvijem je ležal pred menoj — moj voltmeter.

BLAGO
za enake oblike - vilo
vredno in perilo, selja
novosti - velika izbira
znano solidne cene.
R. MIKLAUČ "Pri Štob"
Ljubljana

Josip Majer

oblastni konc. vodovodni inštalater
Ljubljana, Florijanska 21

se priporoča za vsa dela vodovodnih instalacij in tozadevna popravila, ki jih izvrši strokovnjaški in po najzmernejši ceni. —

Brez konkurence

Sigurno zdravilo za nego las

Z uporabo novo iznajdene pomade »Mišel« se ustavi izpadanje in osivelost las, povzrojo se vsakomur izgubljeni lasje, odstranijo vse bolezni, vsled katerih lasje izpadajo in osive. Uspeh je siguren od 60 do 160 gramov, kakor so komu dalje časa lasje izpadali in osiveli. - Cene, vsakemu naročniku na dom postavljeno, na naše stroške: 60 g 115 Din; 80 g 150 Din; 100 g 185 Din; 160 g 290 Din. Pri vsakem naročilu pošljemo garancijo za popolni uspeh tega zdravila. V slučaju, da ni uspeha, vrnemo denar in plačamo vse stroške. - Za tuzemstvo pošilja po povzetju: Depo za Jugoslavijo, Pomada »Mišel«, Vasina br. 8, Beograd. - V Beogradu prodajajo: Drogerija Eskulap, Kolarčeva 8, in lekarna Delini, Knez Mihajlova br. 1.

Ivan Figar, Ljubljana

Gospodarska cesta
Vošnjakova ulica 6
(V bližini restavracije »Novi Svet«)

Izdelovanje in popravila vsakovrstnih pti (turpij) in rašpel. Delo se izvršuje strokovno po najnižjih cenah

Marko Rosner

manufakturna trgovina na debelo

Maribor, Slovenska ulica št. 13

Telefon interurban 232

Priporočamo Vam

Puch kolesa

ki so vedno najboljša!
Dobe se po solidni ceni,
tudi na obroke, le pri trvdki

Ign. Vok

Ljubljana — Novomesto

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

Registrovani zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, — v lastni hiši, Cankarjeva ulica 4 (poleg davkarije)

Stanje hranilnih vlog nad Din 70.000.000.— Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Posojilnica je kot kmetska za druga prosta rentnega davka

ČEPIČE

moderne sportne za gostice za godbe za železnice za finančne stražnike
er čepice k vsakojakim krojem v veliki izbiri na zalogi po izredno nizkih cenah v specialni trgovini čepic ELIGIJ EBER Kongresni trg, Ljubljana. Zaloga vseh vrst elitne kožuhovine. Nakup kož divjačine po najnižjih dnevnih cenah

Tvorniško poslopje

ki razpolaga z vodno silo za proizvodnjo električnega toka (do 200 PS), s stalno vodo, z event. že obstoječo parno napravo, blizu železnice, se kupi. Vpoštev pride event. tudi kaka manjša naprava, ki ima sicer vse pogoje za razširjenje. Ponudbe z opisom na upravo tega lista pod šifro — »Tovarna štev. 3029«.

Dekleta, ženske in moški

cenijo dobri učinek že 32 let preizkušenih proizvodov: Fellerjeva Elsa-pomada za obraz ter zaščito kože, za negovanje obraza vratu in rok proti solnčnim pegam, sojedcem itd. nadaljuje Fellerjeva Elsa-pomada za rast las, za kožo na glavi, proti prhlju, izpadanju las itd. — 2 lončka ene ali en lonček od obeh pomad franco po pošti pri vnapre poslanih 40 Din pri lekarnarju FELLER STUBICA DONJA, Elsa trg 134, Hrvatska. Ako se pošlje 48 Din vnaprej se priloži še eno Fellerjevo milo zdravja in lepote »Elsa«

Diabetiki (s'adkorno bolni) Pozor!

Pristni Grahamov kruh

v hlebkih po 1/4 kg kakor tudi prvovrstni prepečenec nudi I. ljublj. higijenična parna izdelovalnica slaščic itd.

Teodor Novotny

Naročila privatnih strank za vsako količino se sprejemajo na

„Friškovcu“ ali Dunajska cesta 9.

Naznanjam, da mi je »Vzajemna zavarovalnica« v Ljubljani poverila

glavno zastopstvo
za Maribor in mariborsko okrožje

Prosim vse prijatelje, da si dajo svoje imetje zavarovati pri meni. - Sprejemam tudi zavarovanja za življenje, za otroško doto in zavarovanja proti vltomu in tatvini.

Prijatelje in znance, ki jim letos potete požarno zavarovanje, ali želijo zavarovano vsoto povišati, ali ako kdo na novo postane posestnik, vltudno vabim, naj mi takoj javi, da zavarujem njihova poslopja in premočnino pri edini naši slovenski zavarovalnici.

Pisarno imam na svojem domu v Mariboru, Loška ulica 10 (blizu Narodnega doma). - Ako treba, pridem tudi v mariborski okolici na dom. — Prijateljem in znancem se toplo priporočam!

FRANJO ŽEBOT

glavni zastopnik »Vzajemne zavarovalnice«, MARIBOR, Loška ulica šte. 10

Sportniki!

Pred, med in po naporu uporabljajte **PASTILE „VALDA“**

O Vaših uspehih bode te prijetno prenečeni. Te pastile se dobijo v vseh lekarnah in drogerijah. Vendar zahtevajte dosledno samo **„Valda“** v originalnih škatljicah z imenom „Valda“!

Ribiči čas je, da se opremite za ribolov, kar Vam nudi zelo bogata izbira potrebščin
F. K. KAISER, puškar
Ljubljana, Kongresni trg št. 9

Dražba restavratorskega inventaria!

V zapušinski zadevi M. Martinoviča, restavraterja v Rogaški Slatini, se bo prodalo

dne 8. aprila 1929 ob 9 dopoldne

ter po potrebi še naslednje dni v prostorih zdraviliškega doma v Rogaški Slatini različne premičnine, kakor: pohištvo, perilo, zlatino, srebrnino ter raznovrstno restavratorsko, kavarniško in kuhinjsko opremo.

Predmeti, ki se bodo prodajali v partijah, so vsega skupaj cenjeni na ca. 519.000 Din.

Ponudbe pod tretjino cenilne vrednosti se ne sprejmejo. Izkupilo se ima izplačati takoj.

Cenilni zapisnik se lahko vpogleda pod oprav. št. A 110/28 pri okrajnem sodišču v Rogaču.

Pojasnila daje odvetnik dr. G. Skoberne v Celju.

Miroslav Grgurevič
je preselil

svojo mehanično delavnico za pletilne stroje iz Gledališke stolbe 3

v Križevniško ulico 7

Izvršuje vse poprave in predelave pletilnih strojev vseh sistemov, upeljava priprave na vsak ploščnati pletilni stroj za intarzija-pletenje (za vložni vzorec — Einlagemuster)

Naznanilo!

Štefan Mencinger

naznanja cenjenemu občinstvu

da otvori dne 1. aprila 1929

povsem higijenično in moderno urejene

nove gostilniške prostore

v lastni hiši na Rette-Murnovi (prej Martinovi) cesti 10 v Ljubljani

Kuhinja izborna - Vina prvovrstna - Sveže blago

Točna postrežba - Solidne cene - Prepričajte se

Avto postaja.

Francoska linija - French Line

Cie. Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado

Havre-Newyork samo 5 1/2 dni čez morje

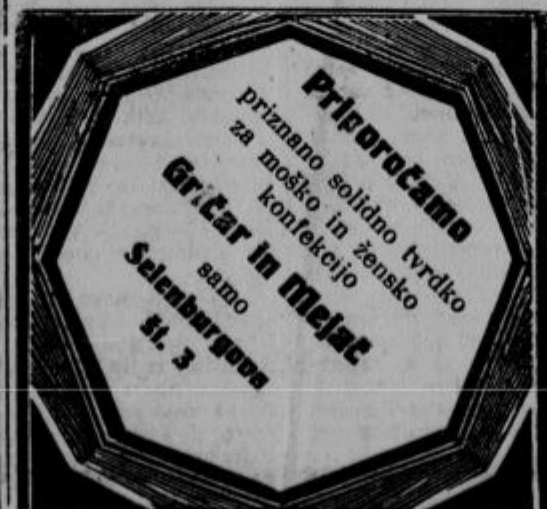
V Južno Ameriko Argentino, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije.

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes.

Izvrstna hrana. Izborna postrežba, vino brezplačno

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35

PRIMULIN

najbolj dovršeni svetloplisni papir

za suho kopiranje z amonjakom, širok 75 in 100 cm

Prekaša vse dosedanje izdelke

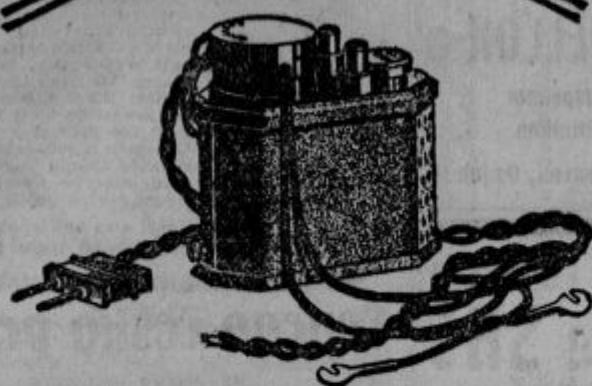
Fabrikat L. Van der Grinten, Venlo, Holland. — Jugoslov. patent št. 6024

Samoprodaja za Slovenijo:

Nova založba, r.z.z.o.z. / Ljubljana

Kongresni trg št. 19 - Telefon št. 2793

PHILIPS

PREUREDITE

SI SVOJ SPREJEMNI APARAT Z
PHILIPS-OVIM DOSTAVKOM ZA
PRIKLJUČITEV NA IZMENIČNI TOK

NAVODILA V VSEH TRGOVINAH TE STROKE

GENERALNO ZASTOPSTVO:

ZA HRVATSKO, SLOVENIJO, SLAVONIJO,
BOSNO, HERCEGOVINO IN DALMACIJO

NORIS K. D.

ZAGREB, GUNDULICEVA ŠTEV. 26

TELEFON 56-10 IN 56-11

L. Mikuš - Ljubljana

prilaga svojo zalogo težnikov
solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Štev. 617/1929.

Razpis službe

Mestna občina Kočevje razpisuje za mesto
elektrarno in vodarno službo

strojnika

Isti mora biti verziran v visoki in nizki
napetosti električnega toka ter popolnoma
samostojen v posluževanju Diesel-ovih motor-
jev, kakor v obratovanju in vzdrževanju celo-
kupne centrale, omrežja ter večje popravil
motorjev in vseh vrst instalacij.

Po enoletnem zadovoljivem službovanju
s prejemki, kakor jih imajo državni zvaniki-
prilavniki, se izbrani prosilec namesti kot
stalni strojnik s pravicami, dolžnostmi in pre-
jemki stalnih državnih zvanikov ter dobi
naturalno stanovanje, svečavo in vodo, kakor
tudi relutum za kurjavo.

Istočasno se razpisujeta pri isti elektrarni
in vodarni dve službi

brezplačnih praktikantov

s primerno predizobrazbo za opisano službo
strojnika, na katero bi prosilci mogli biti
stalno nameščeni po preteku zadovoljive tri-
letne poizkusne službene dobe.

Prosilci naj pri podpisnem županstvu
vložijo svojeručno pisane prošnje, ki jim naj
dodajo dokazila, kakor jih zahteva čl. 12.
uradniškega zakona do

15. aprila 1929

Županstvo mestne občine Kočevje
dne 22. marca 1929.

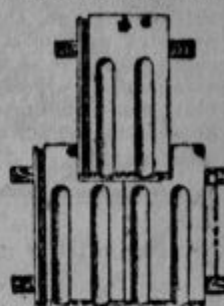
Mestni župan: Lončar Ivan s. r.

Opekarna F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarniška zaloga stavb. materiala, krasnih lončenih peči in štedilnikov, čeških
emajl. ploščic za štedilnike in obložitev sten, šamotne
opeke i. t. d., nudi v poljubnih množinah prvovrstne

zarethane strešnike

Najboljše, najtrpežnejše, tedaj tudi najcenejše kritje
streh sedanjosti — Pravilno žgano gosto blago, brez
apna, presimi dobro in se ne lašči, ter ne pije tako
vode kakor nekateri drugi izdelki. — Strešnik ima
ravno prekritje na način kakor domači strešnik bobro-
ves, ter se doseže dobro saprto streho in gost
strešni krov — Na željo pošljemo popis in ponudbo

»KRISTAL« D. D.

TOVARNA OGLEDAL IN
BRUŠENEGA STEKLA

Centrala: MARIBOR Podružn.: LJUBLJANA VII

Koroška cesta 32
Telefon interurban 132

Medvedova cesta 38
Telefon interurban 3075

Izdeluje ogledala iz la zrcalnega stekla 5 1/2 do 8 mm deb.
v vseh veličinah, tudi v merah 300x200 cm in več, bru-
šena stekla z okraski (ornamenti), ter upognjena stekla.
Popravlja oslepela ali sploh pokvarjena stara ogledala,
izvršuje zastekljenje izložb in portalov s zrcalnim steklom
6—8 mm, s specialnim steklom 5—6 mm; vlaga stekla v
medenino (Messingglassungen), izdeluje pultne plošče iz
8—10 mm deb. zrcalnega stekla, ter avtovetrobrane (Wind-
schutzscheiben) iz zrcalnega stekla 4—5 1/2 mm deb. Ima
na skladišču v vseh veličinah zrcalno steklo 5 1/2—8 mm,
tudi nadmočno 8—10 mm deb., specialno steklo 4—6 mm,
ledenasto steklo 5 mm, alabaster steklo 9—11 mm, colska
ogledala ter ogledala iz la finkomercstekla 2 mm; vse po
jako zmernih cenah. Jamči za prvovrstno izdelavo vseh svojih
proizvodov in za trpežen, lep oblog ogledal. Zahtevajte ponudbe!

Pravkar dospela izgotovljenih oblek po zelo ugod-
velika zaloga ! njih cenah !

Ze za 320 Din kupite lepe suknene Ze za 135 Din
moške obleke — in deške suknene obleke.

Istotam se dobe pristna angleška in češka suknja in mnogo
drugih predmetov po najnižjih cenah. — Vjudno se priporoča

Ivan Mašnak, Celje. Kralla Petra c. 15

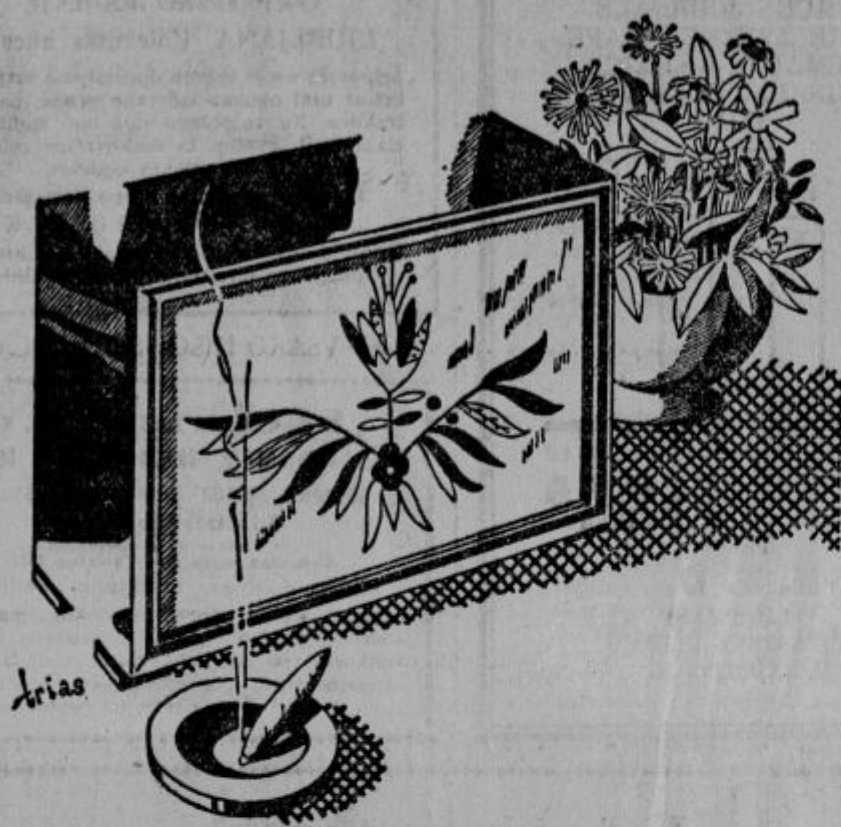
KUPIM

stalno vsako množino

kostanjevega taninskega lesa

smrekove skorje, cele in drobljene, smrekove hmelove
droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in
jedilnega olja, po najvišjih cenah. Plačilo akreditivno.

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. dolini.

Če ne morete Vi iti

v opero
na koncert
k predavanju
na zabavo

mora

opera
koncert
predavanje
zabava

priti k Vam

To ni utopija, ampak resnica! Rabite le dober

radijski aparat

Dobavi Vam ga prodajni oddelek

Radio - Ljubljana

Miklošičeva 5. Telefon 31-90

Bogata zaloga aparatov

Največja radijska trgovina v
Sloveniji! Zastopstvo kvalitet-
nih aparatov **RADIONE**

Telefunken

Ingelen

Kapsch

Philipps

Tungsram itd.

Aparat Vam dostavimo in montiramo na Vašem domu ter uredimo mesto Vas
vse formalnosti z oblastmi. Obiščite našo prodajalno, pišite ali telefonirajte nam!

Javna skladišta družba z. o. z. Ljubljana Dunajska cesta 33

vrši obrat javnih skladišč na podlagi koncesije ministrstva za trgovino in industrijo v obsežnih in suhih prostorih — izvršuje spedično blaga — prevažajo pohištvo v specialnih pohištvenih vozilih, kakor tudi na navadnih tovornih vozilih — zveza z glavnim kolodvorom po železniškem tiru — carinsko-prosto telefon št. 2366 skladišče brz. naslov: Skladišča

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši opremi so šivalni stroji „Gritzner“ in „P. dier“ za domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja orezpičen

Le pri
JOS. PETELINC
Ljubljana

poletje Prešernovega
semenika ob vodi
Večletna garancija
Zahtevajte ponudbo

Najboljše trtne brizgalne

vsake vrste se dobijo pri
F. Kmetu, kletarju v Trebnjem
Doma in soliden izdelek
Cena od 480—580 Din.

TVORNICA KEM. IN OIL. BARVILAKOV, FIRMENJA IN STERILIZACIJA
Družba z. o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTINE
STROJNO OIL
UMETNIŠKE BARVE
PRASHNO OIL
KOPICI
PIRNEZ
SOLSKJE BARVE
PASTELNE OILNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA
POLEG TRGOVINA
SCHNEIDER EVEROVSEK

PRVOVRSTNI MATERIAL - NIZKE CENE!!

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od pripravega do najfinjšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke. „Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Kostanjevo les za tanin
plačuje stalno najugodnejše

vsak vagon sproti na željo tudi potom akreditiv, poljubno pri vsakem večjem depozitu, nem. zavodu Slovenije, LESNA TRGOVINA
ERNEST MARINC, CELJE
ZRINJSKEGA ULICA 4 — TELEFON 136

D. M. C.

znamovanec, perle-prejica, Mouliné krpanec C. M. S. in „Ara“, kronsko, Guliver in Lord svilo, razne trakove, čipke, zobčke, vezanino, gumbe in zapanke za plašče, lišp, biserne, za moške obleke, zapetne, ovratne, elastiko široko in ozko, vezalke ter galanterijske in modne predmete — priporoča

OSVALD DOBEIC, LJUBLJANA
PRED SKOFIJO 15 :: PRED SKOFIJO 15
Velika zaloga in izbira dišečega mila!
Cene nizke! :: Postrežba točna! :: Cene nizke!

Cycles Aiglon

Prvovrstni francoski izdelek — Najboljši tek
Cene brez konkurence!

Viktor Bohinec
Ljubljana, Dunajska cesta 21
Ceniki brezplačno!

Epilepsijo, padavico, krče zdravi uspešno

EPILEPSAN

Zočni kamen popolno izgine z uporabo
LYOLITHON-LITHOPELLON-a

Oba izdelka so z velikim uspehom
preizkusili na dunajskih klinikah.

Podrobna navodila: Lekarna Sv. Štepana, Osijek III

Radioaktivno termalno kopališče
Rimske Toplice SHS

Odlčno proti reumatizmu, protinu, išijas, nervoznosti in ženskim boleznim. Sezona: Maj — oktober. Penzija: Predsezona Din 60.—. Glavna sezona Din 80.— za osebo. Prospekte pošilja kopališčna uprava brezplačno.

VODNE TURBINE

avtom. regulatorje, satvorilce, opreme za žage in mlina izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER
ŠKOFJA LOKA

podjetje za gradbo vod. turbin

Konkurenčne cenel Zahtev. jti. ponudbe! — Prvovrstne reference!

Leonard Treppo

Ujednene ciglane, d. d. v Karlovcu

dobavlja iz svojih najmoderneje urejenih tovarov

zidno in strešno opeko

v najboljši kvaliteti ter po najzmernejših cenah. — Zahtevajte ponudbo!

IVAN BIZOVIČAR

VRTNARSKO PODJETJE

LJUBLJANA, Kolezijska ulica 16

priporoča svoje bogato opremljeno vrtnarstvo kakor tudi okusno izdelane vence, šopke in trakove. Na razpolago ima tudi sadike najzlahtnejših cvetlic in vsakovrstne zelenjavo. Nasađa vrte in balkone.

Letošnja pomladna specialiteta sadike „CHABAUD NAGELCKI“ izposoja dekoracijska drevesa. — Naročila s dežele se izvršujejo točno in solidno.

V VSAKO HIŠO SLOVENEČ!

„Spectrum“ d. d.

inž. Kopsis, Dubsky in Krstic

tvornica ogledal in brusenega stekla

Ljubljana VII

se nahaja od 1. novembra

Celovška cesta 81 — Telefon 2342,

Zagreb, (aj. ek. Srednjica: ZAGREB

Zrcalno steklo, portalno steklo, masinsko steklo 3—t mm, ogledala, brusena v vseh velikostih in oblikah kakor tudi brusene prozorne šipe izbočene plošče, vstekljanje v med. Fina. navadna ogledala.

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI

ima stalno na zalogi:

vse vrste

umetnih gnojil, Tomažovo žilindro, rudniški in kostni superfosfat, kalijevo sol, čilski soliter, apneni dušik, mešano gnojilo in nitro-foskal; nadalje vse vrste semen, kot domačo deteljo, lucerno, pesna in travna semena.

Bogata zaloga

špecerijskega in kolonijalnega blaga, vse vrste mlievski izdelki, poljedelski stroji, limone in pomaranče.

Najpopolnejši „STOEWER“ šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri trvdki

L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6/1.

Brezplačen pouk 15 let jamstva Telefon št. 2980

B. ŽILIČ

Ljubljana, Dunajska cesta 11

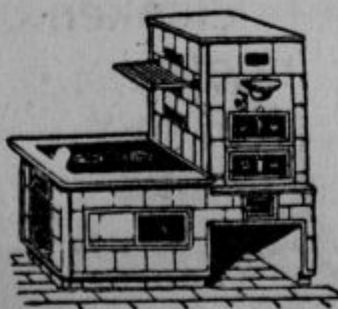
trgovina z železnino, orodjem in poljedelskimi stroji

uljudno naznanja, da je na novo opremil in izpopolnil

kuhinjski oddelek

Emailirana posoda navadna in Ideal - Kuhinjska posoda iz aluminija - Tehtnice - Razni moderni stroji za kuhinjo - Jedilni pribor - Porcelanasta posoda, navadna do najfinejše - razna steklenina - i. t. d.

Na drobno! Najnižje cene! Na debelo!

Zaradi popolne opustitve prodaje obuval v Šelenburgovi ulici št. 1

konečna razprodaja

v času od 2. do včetršega 15. aprila 1929

V zalogi je še mnogo damskih čevljev, tako najfinejših, kakor tudi platnenih bele in rjave barve

Cene najnižje!

Dražba v Št. Vidu nad Ljubljano

Na velikonočni ponedeljek dne 1. aprila se bo na licu mesta v Št. Vidu nad Ljubljano prodalo na prostovoljni dražbi več zemljišč Frančiške Cirman.

Prodalo se bo zlasti: dve hiši (Fernadova in Johanova) z gospodarskim poslopjem in vrtom, ob državni cesti, v sredini Št. Vida, dalje več stavbenih parcel sredi vasi, ob državni cesti (poleg Andrejca in Kremžarja ter nasproti Žiberta), končno več njiv in travnikov na polju med Šent Vidom, Poljanami in Klečami.

Dražba se prične ob 1 popoldne pred Fernadovo hišo v Št. Vidu. — Plačilni obroki zelo ugodni.

Pojasnila daje dr. Ivan Modic, odvetnik v Ljubljani, Gradšče št. 18.

Gospodarstvo

Razstava kuncev in perutnine

Za časa letošnje velesejske prireditve v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 9. junija t. l. priredi perutninarski in kunčerejski odsek Kmetijske družbe skupno z upravo velesejskega na posebnem oddelku velesejskega prostora veliko razstavo pleinenskih kuncev in raznovrstne perutnine.

Razstava je predvsem propagandnega značaja. Sila smo namreč v Sloveniji zastopati v reji malih živali napram inozemstvu. Na deželi pač vidimo na kmetijskih dvoriščih kure, race in drugo perutnino, ki grebe in brska po gnoju, redko pa plemenito pasmo. Naše kure nesejo povprečno 100 jajc na leto, ne ve jih pa veliko, da ležejo plemenite pasme do 300 jajc letno. Poleg kur jajčarja pa imamo pasme, ki se goje zlasti radi posebno okusnega mesa.

Podobno je z našimi kunci ali domačimi zajci. Podijo se po hlevih in v kratkem času degenerirajo. V inozemstvu, zlasti v zapadnih evropskih državah pa je kunčereja smotrena in je velik vir dohodkov zlasti malemu človeku. Imamo kunce, ki tehtajo do 8 kg in kunce, katerih koža je vredna čez 100 Din. V Parizu ni boljše restavracije, ki ne bi imela na jedilnem listu na različne načine prirejenega kunca.

Pozivamo vse prijatelje in gostitelje perutninarstva in kunčereje, da se takoj prijavijo kot razstavljalci na razstavi. Uprava velesejske je preiskrbelo veliko število velikih, svetlih in zračnih razstavniških kletk, kamor se bo namestilo male živali. Pojasnila daje Kmetijska družba in velesejski urad.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Je imela svoj letošnji občni zbor 21. t. m. Iz poročila je razvidno, da se je Ljudska posojilnica v letu 1928 lepo, kot prejšnja leta, razvijala. Število članov se je povečalo za 368, ter jih je bilo koncem leta 4068. Vloge so se pomnožile v pretečenem letu za nad 25 milijonov dinarjev in so znašale koncem leta 1928, 162 milj. Din. Menični portfelj je znašal koncem leta skoro 7 milijonov dinarjev, terjatve na vknjižbo in osebno poročilo nad 30 milijonov dinarjev, terjatve v tekočem računu pa nad 93 milijonov dinarjev. Gotovina, naložbe pri denarnih zavodih in menični portfelj so znašali nad 36 milijonov dinarjev. — Čisti dobiček, dosežen v letu 1928, znaša 454.068,55 Din, ki se je v celoti pripisal rezervni zakladom. V dohodnine namerne se je že med letom razdelilo 84.320,50 Din.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 22. marca 1929 (Vse v milj. Din; v oklepajih razlike napram izkazu z dne 15. marca 1929). — Aktivna: kov. podloga 298,7 (+ 9,9), posojila: menična 1336,9, lombardna 254,5, skupaj 1591,4 (+ 20,6), saldo raznih računov 466,1 (+ 14,7); pasivna: bankovci 5085,4 (+ 81,6), drž. terjatve 429,6 (+ 106,8), obveznosti: žiro 412,2, razni računi 277,4, skupaj 689,6 (+ 21,1); ostale postavke neizpremenjene.

VIRMANSKI PROMET Z DANSKO

Poštna hranilnica uvede s 1. aprilom 1929 mednarodni virmanski promet z Dansko preko čekovnega zavoda v Kopenhagenu pod istimi pogoji, ki veljajo za ta promet z ostalimi državami. Podrobna pojasnila glede mednarodnega izplačilnega in virmanskega prometa daje brezplačno podružnica Poštne hranilnice v Ljubljani.

☆

Vpisi v trgovinski register: Arkol, družba z om. zav., Ljubljana (200.000 Din, VI. Arko); I. Petrič & Co., razpošiljanje tekstilij, Ljubljana (10.000 Din, Ivan Petrič); Trgovska in gospodarska družba z o. z., Ljubljana (10.000 Din, Jernej Pinter, Rudolf Gulič); »Vita«, dentalna kompanija, družba z o. z., Ljubljana (5000 Din, Srečko Vrščič); Imporex, import-eksport, d. z. o. z., Maribor (Pibrovac Hermes, Leupusček France); Motor Sales Central, garaža in avtom. prom., d. z. o. z., Maribor (100.000 Din, Roman Pelikan); »Cite«, izdelovanje čipk, d. z. o. z., Tacen pri Ljubljani (40.000 Din, Anton Osenar).

Izpremembe v zadrinim registru: Vpisi: Celjska mizarska zadruga, r. z. z. o. z. v Celju; Ljudska kuhinja v Celju, r. z. z. o. z., Celje; Zadruga mlekarja v Ponikvah, r. z. z. o. z.; Gospodarsko društvo v Šenturju, r. z. z. o. z.; Vodovod na Vologl, p. Vransko, r. z. z. o. z.; izbris (zaradi končane likvidacije): Stavbna zadruga v Lescan, r. z. z. o. z. v likv.; Zadruga gostilna, r. z. z. o. z. v Mariboru v likv.; Zadruga skladišče za nabavo in vnovčevanje v Zireh, r. z. z. o. z. v likv. — Nadalje je sodišče odredilo izbris Kmetijske zavarovalne zadruge, r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Občni zbori: Tiskarna »Merkur«, d. d. v Ljubljani, 11. aprila ob 16; Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani, 12. aprila ob 15 v sejni dvorani Zadrug. gosp. banke; Kreditno društvo Mestne hran. ljublj. 9. aprila ob 15.

Borza

DENAR

20. marca 1929.

Devizni promet je ta teden znašal 14,43 milj. Din napram 13,64, 14,56, 15,205 in 10,86 milj. Din v prejšnjih tednih. Ta teden pa so se vršili samo trije borzni sestanki in je promet bil posebno prva dva dni prav znaten. Ta dva dneva je ena tukašnja banka kupila na borzi samo Newyorka za 95.000 dolarjev, kar je rabila za povračilo inozemskega kredita nekega industrijskega podjetja v svojem koncernu. V splošnem so tečaji ostali v glavnem neizpremenjeni.

Glede Dunaja je želeli, da se Narodna banka pogodi (kakor v Zagrebu) s kako tukašnja velebanko, ki bi držala zanjo devizo Dunaj, katere se na naši borzi vedno dosti potrebuje.

Razvoj deviznega prometa na ljubljanski borzi v prvem četrtletju t. l. Kažejo naslednji podatki (v milj. Din):

	1929	1928
januar	89,0	72,8
februar	60,1	60,2
marec	62,5	72,8

Skupno je znašal devizni promet v prvih treh mesecih 211,6 milj. Din napram 205,8 milj. Din v prvih treh mesecih lani.

Na tržišču vrednostnih papirjev je ostala tendenca dalje mirna. Bančni papirji beležijo normalen promet po neizpremenjenih tečajih. Edino Narodna banka je še nadalje čvrsta in se je v teku tedna v Zagrebu okrepila od 7140 na 7250 na 7250 na 7350, kakor tudi v Belgradu. Blaga je v tem papirju vedno manj na trgu. Tudi industrijski papirji ne beležijo znatnejših izprememb v tečajih. Edino lesnoindustrijski papirji so se uvrstili. Tendence v državnih papirjih je neizpremenjena, promet je bil srednji po le malo izpremenjenih tečajih. V Ljubljani je bila v petek vojna škoda zaključena po 424, Ruše pa po 260.

Deželni pridelki

Čebulček. Poraba v deželi je velika, blaga je manj kot lani. Cene so čvrste. Kvaliteta je izborna in stane 18—18 Din kg.

Krmilna pesa. Domači trg je krit z zadostno množino inozemskega semena, dočim ga v inozemstvu vsled prevelikega izvoza primanjkuje. Vsled letošnje ostre zime so sadike zelo trpele in je pričakovati prihodnje leto manj prvovrstnega blaga. Cene so danes za Mamut in Eekendorfsko vrsto 15—18 Din za kg.

Domača detelja. Ker se dos ni izvozilo nič našega pridelka v inozemstvo, so cene na domačem trgu razmeroma nizke. — Plombirano blago stane 21—24 Din za kg.

Lucerna. Je v vseh deželah bogato obrodila, vsled tega so cene izredno nizke in segajo pod ceno pred vojno. Blago notira po provenjenici od 16—24 Din za kg.

V splošnem se nam obeta lepa in dolga pomlad, kar bo ugodno uplivalo na posetev v tem pogledu, da bo kmetovalcu dana možnost, da čim večje ploskve svoje zemlje obdela in poseje, kar se lanske pomladi vsled deževja ni moglo zgoditi.

Semena

Engros cene različnim semenom so v Ljubljani sledeče: rdeča detelja 21—24, lucerna 16 do 22, švedska 36, esparzeta oluščena 18, neoluščena 10,75, bela 36, Trave: lisičji rep 50, franc. pahovka 32, stoklasa 10, pasji rep 30, travn. bilnica 32, pacyeva ljujka 14, angl. ljujka 12,50, Italij. ljujka 12, mačji rep 14, pesa Mamut 15, Eekendorfska 16, korenje belo (rumeno) 36, jes. repa 28, proso 3,50 do 4,50, gorč. seme 16, grahorica 6,25, mah holandski 13,50, konoplja 6—7,50, oves češki 3,75, grah 12—18, fižol nizki 7,50—8,50, visoki 9,50—12, bob 16. Vse cene v dinarjih za 1 kg.

Žito

Nepričakovano kratka je bila poslednja besa na žitnem trgu. Naša domača tržišča skoro niso utegnili izkazati znatnejše spremembe položaja navzdol, ko se je na svetovnih tržiščih že situacija popravila in po kratkem ustaljenju zopet tendirala k napredovanju. Kupčija se razvija pri nas ponovno v pravo čvrstejšo tendenco in v čvrstiji dan, ki je izkazoval ogromen promet v pšenici, je bil za nakup dobro izbran, ker imamo v najbližjem času računati zopet z boljimi cenami. Intenzivnost povpraševanja je z uvrstitvijo položaja odnehala, a se vedno je promet dosti živahen. — V Sloveniji je radi praznikov nastopilo v kupčiji mrtvilo in zaključkov je le malo.

Skoro vse dežele, tako izvozne, kot uvozne, so imele leta 1928 rekordno žetev. Dežele, ki so navezane na uvoz, zlasti v severni, zapadni in centralni Evropi, so mogle kriti svojo potrebo z manjšimi nakupi, posebno v Kanadi in Severni Ameriki. Poleg kanadskih in severnoameriških zalog razpolaga svet še z novo žetvijo laplatske pšenice. Ceni se, da bo izvozila Argentina v najkrajšem času vsega 6 milijonov ton pšenice proti 4½ milijonom v pretekli sezoni. — Na drugi strani sta letos kupili Kitajski in Japonska mnogo večje količine ameriške in kanadske pšenice kot kdaj prej. V Rusiji je bila žetev slaba in Amerika upa na ruske nakupe tekom pomladi. Če vzamemo za podlago cenitve mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu, izkazujejo prebitki za izvoz: v Kanadi 450 milijonov busheljev, v Zedinjenih državah 821 milijonov, v Argentini 38 in v Avstraliji 25 milijonov, tedaj 829 milijonov busheljev prebitka. — Balkanske države, Ogrska in Severna Afrika imajo 75 milijonov busheljev prebitka. Rusija in Britanska Indija nista vpoštevani kot izvozniki deželi. — Novi žetvi v Avstraliji in Argentini, ki ob času ocene poljedelskega instituta še nista bili spravljene, izkazujejo po kalkulacijah 275 milijonov busheljev blaga za izvoz. Med tem se je objavila uradna ocenitev, glasom katere bo avstralska žetev izkazala 19.983.000 kvarterjev proti 14.524.000 kvarterjev v lanskem letu. Na podlagi tega računa se more oceniti za leto od 1. avgusta 1928 do 31. julija 1929, da je na razpolago za izvoz približno 1180 milijonov busheljev, dočim se bo potrebovalo blaga za uvoz le 845 milijonov busheljev. — Na dlani leži tedaj sklep, da bo ob času, ko pride na trg nova žetev, razpoložljiv še velik preostanek starega blaga. Posledice tega stanja so evidentne. Termínsko blago stoji že danes razmeroma nizko v ceni in če se ne posreči najti zlasti v Rusiji dovolj velikega odjema, je pričakovati nizkih cen in slabe kupčije toliko za producenta kakor za trgovca.

Naznanila

Cerkveni vestnik

Cerkvena glasba v frančiškanski cerkvi.

Velika sobota: Ob 6 zv. matutin, nato procesija. P. Hugolin »Te Deum«, Griesbacher »Tantum ergo«, Premr »Velikonočna«.

Velika nedelja: Sv. Premr »Missa S. Joseph«, graduale Gruber »Haec dies«, Griesbacher sekvenca »Victimae paschalis«, ofertorij Greith »Terra tremuit«.

Vel. ponedeljek: M. Filke, Missa e-mol—g-dur, Griesbacher graduale in sekvenca, ofertorij Mitterer »Angelus Domini«.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 4. aprila v uršulinski cerkvi. Ob 5. uri zjutraj bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti.

Pričetek Vstajenja v Križankah danes zvečer ob pol 8. Člani kongregacij se zbirajo pred cerkvijo vsak pri svoji zastavi. Procesija se prične pomikati ob 8.

Kongregacija Zalostne Matere božje pri Svetem Florijanu, naznanja, da je umrla njena dolgoletna članica gospa Marija Spillar. Pogreb blagopokojne bo v nedeljo dne 31. marca ob 3 popoldne Novi Udmat. Vse dame članice naj se pogreba po možnosti udeležijo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 30. marca: Zaprto.

Nedelja, 31. marca, ob 10. dop.: I. N. R. I. Izven.

Ob 15. pop.: I. N. R. I. Izven.

Ponedeljek, 1. aprila, ob 10. dop.: I. N. R. I. Izven.

Ob 15. uri popoldne: I. N. R. I. Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri.

Sobota, 30. marca: Zaprto.

Nedelja, 31. marca, ob 15: PRODANA NEVESTA.

Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob pol 20. uri zvečer: »GROF LUKSEMBURSKI«. Izven. Gostuje g. Iličić.

Ponedeljek, 1. aprila, ob 15: »PRI TREH MLADENKAH«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20: »AIDA«. Gostuje ruski tenorist g. J. Vitting. Izven.

Predprodaja gledaliških vstopnic za vseh 8 prazničnih predstav se vrši deljeno in sicer je predprodaja za dramske predstave v dramskem gledališču, za operne pa v opernem. Blagajni sta odprti v soboto, nedeljo in ponedeljek od 10 do pol 1 in od 3 do 5 popoldne.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 31. marca ob 15: »NA CESARICINO POVELJE«. Znižane cene. Zadnjikrat. Kuponi. Ob 20: »ADIEU MIMI«. Znižane cene. Kuponi.

Ponedeljek, 1. aprila ob 15: »POLJSKA KRI«. Znižane cene. Kuponi. Ob 20: »CHARLEYEVA TETA«. Prvič. Gostovanje g. Daneša.

Gostovanje g. Daneša na mariborskem odru. Na Veliko noč začena priljubljene komik g. Daneš svoja gostovanja v nadvse veseli burki »Charleyeva teta«, v kateri je povzročal pred leti v Ljubljani cele salve smeha, pa je verjetno, da bo tudi v Mariboru ponovno napolnil gledališče.

Prireditve in društvene vesti

Mladinski dom, Kodeljevo, naznanja, da mi-hče ni pooblaščen pobirati darove za Mlad. dom brez zavodnega žiga in upraviteljevega podpisa. Nepoverjena pobiravca je naznaniti policiji.

Rokodelski dom. Pevska vaja pevskega zbora v Rokodelskem domu pod vodstvom g. prof. M. Bajuka bo v četrtek 4. aprila ob 8. uri zvečer. Tamburaška vaja bo v sredo in v petek ob 8. uri. Ker pričemo z novim programom, vabimo k udeležbi tudi nove pevce in tamburaše, ki se hočejo vsestransko izpopolniti v petju in glasu.

Poizvedovanja

Našla se je manjša vsota denarja. Dobi se Sv. Petra nasip 57, pri hišnici.

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3

Na manjši obroki

Zaloga in posojevalnica najboljših klavirjev, pianov in harmonijev, Steiner, Bösendorfer, Föster, Böhl, Hofman, Original Stügel. Popravila in urisavanje mojce. — Na bogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun.

Avto-karoserije

in vsa dela v stroko spadajoča izdelujem solidno in po zmerni ceni.

Ferdo Laznik, stroj. kolarstvo, Radeče.

Avtobusno podjetje Pečnikar

želi svojim cenjenim gostom

veselo Velikonoč

Obenem se priporoča za nadaljno naklonjenost

Vozimo dnevno na sledečih progah:

Ljubljana—Sv. Jakob ob Savi
Ljubljana—Beričevo—Pšata
Ljubljana—Grosuplje
Ljubljana—Škofljica—Ig
Ljubljana—pokopališče sv. Križ

V kratkem otvorimo promet tudi na progi

Ljubljana—Kleče—Savije

Izhodišče vseh prog je z Marijinega trga

Bratje Pečnikar

Vsem svojim odjemalcem se zahvaljujem za dosedanje naklonjenost — ter se še nadalje priporočam!

Albin Jazbec

konfekcijska trgovina

Kranj

Vsem cenjenim odjemalcem želi

veselo Velikonoč

tvrdka

Logar in Kalan

manufakturna zaloga

Kranj

Veselo in blagoslovljeno Velikonoč

vsem svojim gostom

in obiskovalcem želi

Marijeta Vilfan

Ježica

Vesele

velikonočne praznike

želi svojim odjemalcem

Ferdinand Sajovic

»Pri Pleiweiss-u«

manufakturno in modno blago

Kranj

Parna pekarna Ivan Jakin

v Stožicah št. 78

želi vsem svojim odjemalcem

Veselo Alelujo!

Obenem se nadalje priporočam

IVAN JAKIN

Vsem cenjenim naročnikom, prijateljem, znancem in gostom

vesele

velikonočne praznike

Ivan Bricelj

pleskar, ličar in slikar

Ljubljana

ter gostilničar

v Štepanji vasi - (Planir)

VESELO

ALELUJO

svojim kupčijskim prijateljem, znancem, kupovalcem in prodajalcem želi

Fr. Gorjanc & Cie.

trgovina z deželnimi pridelki, Kranj.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 2328.

Službo dobe

Sprejem učenca
za kovaško obrt. Anton Gregl, Celje, Ljubljanska cesta.

Drvarji
navajeni gozdnih del tudi v goratem svetu, se takoj sprejmejo. Akordno delo v kompanijah. Celoletna zaposlitev. Stanovanje prosto na mestu sečnje. Javite se takoj na Upravništvo Meščanske korporacije v Kamniku.

Slugo
za vsa dela išče znanstveni zavod v Ljubljani. Ponudbe s sliko in podatki o starosti, do sedanjem službovanju in znanju pod »Takoj« na upravo »Slovenca«.

Intelgi, mlajši dami
s popolno trgovsko izobrazbo, knjigovodstvo, slov., srbohrv., in nem. koresp., se nudi dobro in trajno mesto. Biti mora vestna in energična, imeti veselje do trgovine in občevevanja s strankami. Glasbeno naobrazbene z znanjem francosčine in angleščine prednost. Išče se oseba, katere bi bila šefa v pomoč. Ponudbe pod: »Vodilna moč« na upravo »Slovenca«.

Mehanik
vesten in zanesljiv, v ojaščen prost, dobi kot vodja delavnice trajno mesto. Nastop takoj ali s 1. majem. Izučena ima prednost. Reflektira se samo na boljše, inteligentno moč. Samo pisemne ponudbe z navedbo znanja in zahtev na »Gramofon« - Ljubljana, Miklošičeva 34.

Dva ključavničarska pomočnika
za umetno delo, se takoj sprejmeta. Naslov v upravi Slov. pod št. 3067.

Kočijaža
išče večja tovarna na Gorenjskem za tovarna vozila in kočije. Dotični mora biti zanesljiv, trezen in pošten. Pri zadovoljivem poslovanju se mu poveri tudi nadzorstvo nad hlevom, vsebuje 6 konj. Ponudbo z navedbo zahtevane plače upravi pod št. 3086.

Plačilna natakara
in druga natakara-donaška se sprejmeta za takoj v gostilni Keršič v Šiški. Predstaviti se je vsak dan med 12 in 14 ter od 18 naprej.

Služkinja
zdrava, stalna, poštena dobi stalno službo pri majhni, boljši družini v Mariboru. Ponudbe na upravo »Slov.« v Mariboru pod šifro: Poštena.

Mizarski vajenec
se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Smole, Tacen 37, p. št. Vid nad Ljubljano.

Čevljarški pomočnik
in vajenec se sprejmeta. Pomočnik za finejša dela, tudi šivanja, stalno mesto. Hrana in stanovanje v hiši. Vajenec dobrih staršev, pouk brezplačen. Naslov v upravi pod šifro »Čevljarstvo« števil. 3012.

Hlapca
h konjem, obenem uporabljivega v trgovini — sprejemem. Ponudbe pod »Trezen« na upravo »Slovenca«.

Sprejem kompanjona
za trgovino. Pogoji zelo agilen. Ponudbe pod »Garača« na upravo 2985.

Pomožne delavce
sprejememo. Ljubljana, Karlovska c. št. 4.

Fotografskega pomočnika (co)
najbolj isčem. Ponudbe pod »Foto-agent« na upravo Slovenca št. 3130.

Sprejme se deklica
od 15—16 let za pomožna pisarniška dela. Ljubljana, Zvonarska ulica 1.

Vajenec
se sprejme za mizarsko obrt pri Jos. Velkavrh, Krakoveka ul. 7. Ljublj.

Učenca
kateri je dovršil 2 razreda srednje šole, poštenega, ki ima veselje do trgovine — sprejme J. Pfeifer, trgovina z železnino, Kranj.

Vajenca
za kamnoseško obrt, krepkega, poštenih staršev, z oskrbo v hiši — sprejme Jernej Levec, kamnosek, Mengeš 54.

Natakarica
z večletno prakso dobi trajno službo. Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiva« št. 3021.

Kontoristinjo
zmožno italijanske in nemške korespondence, sprejme večje podjetje v Ljubljani. V lesni stroki izvežbane imajo prednost. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Dobro mesto« št. 3210.

Išče se šofer
neozhejen, trezen, zanesljiv, dober vozač, k privatnemu avtomobilu. Ponudbe s priporočili na trdiko Feliks Urbanc, Ljubljana.

Učenko
sprejme fina šivilja za perilo. Naslov v upravi pod št. 3247.

Mizar. pomočnikov
več dobrih, sprejemem. Franc Zavodnik, mizarstvo, št. Vid n. Ljubljano.

Sedlarskega vajenca
sprejme — po dogovoru Jenko, Medvode.

HLAPEC
h konjem, priden in vesten, se takoj sprejme. Prednost imajo starejši uslužbenci. Naslov v upravi Slov. pod št. 3118.

Ekonom-vrtnar
vsevrsten, samec, za letno službo, pri polni oskrbi, se sprejme. Ponudbe na Vreloko Vlastelinstvo, Kostrivnica, p. Podplat.

Gračinski kočijaž
se sprejme. Predstaviti se ali poslati ponudbo s prepisi spričeval in zahtevno plačo ob prosti oskrbi na Oskrbništvo graščine Neukloster, Sv. Peter v Savinjski dolini, pri Celju.

Službe iščejo
Polir
in bivši Ing. gažist, z 20 letno prakso, izvršten strokovnjak, popolnoma samostojen delavec na stavbi, gradnji železnice, kotlih itd., išče stalne službe za sedaj ali pozneje. Na željo se predstavim osebo. Cenj. ponudbe na ogl. oddelku »Slovenca« pod »Trezen in marljiv« št. 2477.

Hišnica
išče mesta ali kraj sličnega. Naslov v upravi Slov. pod: Poštena 2829.

Kuharica
vajenca tudi vseh hišnih del, z 9 letno punčko, želi službe pri dobrih ljudeh, najraje v Savinjski dolini. Ponudbe pod »Zanesljiva« na upravo »Slovenca« pod št. 3069.

Prodajalka
izučena v trgovini z mešanin blagom, išče mesto. Gre najraje na deželo in bi pomagala tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe na oglašni oddelku »Slovenca« pod značko »Pridna in poštena«.

Šofer
trezen in marljiv, z dobrimi spričevali — išče mesto k luksuznim ali tovrstnim avtom. Naslov v upr. Slov. pod št. 3154.

Mizarski pomočnik
z večletno prakso — išče dela. Ponudbe na upravo pod »Vesten« števil. 3095.

Kolarski pomočnik
išče službo ter sprejme tudi kako drugo primerno mesto. Ponudbe na oglašni oddelku »Slovenca« pod šifro »Marljiv«.

Trgovski pomočnik
24 let star, specerist, išče mesto za takoj ali pozneje na Dolenjskem ali štajerskem, event. gre tudi na deželo. Blagohotne ponudbe se prosilci poslati na oglašni oddelku »Slovenca« pod »Vesten in pošten« št. 3207.

Absolventinja
dvorazredne trgovske šole, z večletno pisarniško prakso, išče primerne mesto. Izvežbana je tudi v lesni stroki. Ponudbe na oglašni oddelku »Slovenca« pod »Hvaležna« št. 3199.

Revirni gozdar
z drž. izpitom, s 26 letno prakso v celokupni gozdarski in lovski stroki, z dobrimi referencami — išče stalnega mesta. Pisma pod »Zanesljiva moč« 3194 na upravo.

Mizar
starejši, prvovrstna moč, išče službo kot delovodja ali vzame manjšo mizarstvo v najem. Pisemne ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju pod »Strokovnjak«.

Magistra
išče mesto. Naslov: Subotica, Poštanska ul. 11.

Prodamo
Stružnica za les
(vretenik, posteljica in konjice, železni) - prodaja Duhovnik, Medvode.

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemička čistona perja, Zagreb, Ilica 82.

Ajdovega medu
10.000 kg, pristnega, kilogram 15—17 Din. Ponudbe vsaj 50 kg pošljite Čebelar, podružnica prof. Pavlič, Murska Sobota.

Landauer voz
skoro nov, lep, prodam po nizki ceni. Nadalje gik, popol. nov. Naslov v upravi Slov. št. 3068.

Pletilni stroj
dobro ohranjen, št. 8 — 60 cm, napredaj. Naslov v upravi pod števil. 3160.

Dve opici
v velik. verice, krasni živalci, prodaja skupno ali posamezno Vidmar Vinko, pekarna, Zelena jama 197, Ljubljana.

Krasno papigo
kroto, ki izgovarja že več besed, prodaja Vinko Vidmar, pekarna, Zelena jama 197, Ljubljana.

Bencin motor
s petimi konjskimi silami, še nerabljen, prodam zaradi možne smrti. — Franciška Luštrik, Gorjane št. 9, p. Medvode.

Pianino
dobro ohranjen — ceno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 3152.

Sladkega sena
4000 kg in 1500 kg dobre ovsene slame in otepov, se prodaja. Cena po dogovoru. Seno se nahaja v bližini Ljubljane. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 3149.

Bencin-motor 5 HP
mlatnico s sitom in strelalom prodam za ugodno ceno. Naslov: Cvirn, 56, Kranj.

Kobila
breja, stara 5 let, za vsako vožnjo, rjava, z belo liso, se prodaja. — Več se poizve: Ljubljana, Mirje števil. 6.

Štirisedežni avto
prodam po ugodni ceni ali zamenjam za motorno kolo s priklobo. Naslov: Al. Mrevlie, Brod pri Tacnu št. 6.

Jajca za valenje
pristnih, na razstavi odlikovanih italijanskih jerebičark, najboljših jajčaric, razpošilja po ceni 4 Din — Z. Škof, Čašperk, Dolenjsko.

Spomlad prihaja
in narava se probuja k novemu življenju in obnavljanju. Sedaj je čas, ko tudi na zdravje, ker kakor tok v bliskih tako tudi kri podnaša večjo akcijo cirkulacije, katere lahko dovede do težkih posledic. Radi tega je treba očistiti telo od nakopičenih in toksičnih snovi. To pa dosežemo samo potom naravnega 6-12 tedenskega uživanja »PLANINKA« zdravilnega čaja. »PLANINKA« zdravilni čaj čisti in osvaja kri in obnavlja ves organizem. »PLANINKA« zdravilni čaj se ne prodaja odprto, temveč samo v originalnih plombiranih paketih po 20 Din, z napisom proizvajalca:
Lekarna MR. L. BAHOVEC, LJUBLJANA. (Kongresni trg)
Gen. depot za Egipt: Agence »Balkan«, Alexandria (Rue Tewfik 12). (Dobiva se vseh lekarnah).

Plinski štedilnik
in železen štedilnik, oba nova, ugodno napredaj. — Poizve se v trgovini Sever & Comp., Ljubljana, Wollova ulica 12.

Par konj
14½ pesti visokih, uporabljivih za tek in težo, prodaja: Peter Majdič, Celje.

Razno pohištvo
jedilna soba, napredaj. — Naslov v upravi pod 3197.

Mizarsko orodje
s skobelnikom, kompletno napredaj. Na ogled v nedeljo in praznik ves dan v Strelški ulici 18, prtlj., levo, prva vrata. Jerše.

Čebele
več panjev kranjčev — skupaj ali posamezno — prodam. Al. Kovač, Glinice, p. št. Vid nad Ljublj.

Mizarski stroji
se prodajo. — Ogleda se: Auto-garaža Magister — št. Vid.

Gramofon
skoraj nov, prodam za 1200 Din. Prodaj tudi rog iz naravnega mesinga. Naslov: F. Lončar, gostilna pri Amerikancu, Selo, Moste.

AUTO-FORD
v prav dobrem stanju z novo gumo preurejen v potniškega ali tovornega, se poceni prodaja pri: F. Batfel, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Hišna vrata
iz trdega lesa napredaj. Poljana cesta 7-I.

Glasovir-Stingl
kratek, skoraj nov, se prodaja. Ogleda se dnevno od 10—11. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3276.

Zlat prstan
z diamantom prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3270.

Gnoj
prvovrsten konjski — se prodaja. — Misson, Janez Trdinova ulica.

Radio-Detektor
2 slušali, antena itd., samo za 200 Din, prodaja Papirolc, Wollova ul. 8.

Ležeči parni stroj
75 HP kotel 30 m², 8 atm., dobro ohranjen, se poceni prodaja. Ogled v tovarni Hribar, Ljubljana, Zaloška cesta.

Kupimo 20 kokoši
čistih italijanskih jerebičark, ter 2 istokrvna petelina kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Kokoši« št. 3120.

Gospoda vpokojenja
sprejememo na stanovanje in vso oskrbo. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 3269.

Stanovanja
lepo, trisobno, s pritliklami in električno razsvetljavo, 24 minut od postaje izven Ljubljane, se odda. — Stranke brez otrok imajo prednost. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3031.

Stanovanje
se odda, komfortno, v novi vili, meblovano, z 2, 3 ali 4 sobami in vsemi pritliklami. — Stanovanje s sobo in kuhinjo; dve mesečni sobi, strogo separatno, električna luč. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3181.

Stanovanje
3 sob s pritliklami išče v Mariboru mirna stranka z 2 odraslimi hčerkama, za april ali maj. — Ponudbe pod »Mirna stranka« števil. 3106 na upravo »Slovenca«.

Stanovanje
soba in kuhinja za takoj ali pozneje išče zakonski par brez otrok. Ponudbe z navedbo cene najemnine na upravo »Slovenca« pod »Mirna stranka« št. 32.

Stanovanje
v vili (2 lepši sobi, kuhinja s prit.), se odda še pred 1. majem boljši stranki. Vprašanja na upravo Slovenca pod Centralna lega.

Na stanovanje
vzamem 3 moške. Cena nizka. Ulica na Grad 7 A.

Sobo in kuhinjo
oddam v Zelni jami. — Novak, Gradišče števil. 4.

Meblirano sobo
v privatni vili v Šiški s posebnim vzhodom oddam. Na ogled od 2. aprila dalje. Naslov v upravi lista pod št. 3268.

GOLOBE
(Florentince)
prvovrstne, več parov, kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Golobi« št. 3119.

Poizvedbe
Izgubil se je mlad lovski pes brak, bele barve, rmenopikastih ušes. Pred 14 dnevi se je držal okrog Blatne Brezovice. Kdor ga je prejel, ali kdor ve, kje se pes nahaja, naj javi na: Jože Prusnik, lovski čuvaj, Vrhnika. Nagrada 100 Din.

Stanovanja
Komfort. stanovanje iz štirih ali treh sob z vsemi pritliklami, 188 m² mirna stranka z enim šoloobveznim otrokom v središču mesta ali v kaki vili, v neposredni bližini mesta, za takoj ali za pozneje. — Ponudbe na oglašni oddelku »Slov.« pod »Komfortno 42«.

Dve stanovanji na Brinju
ob Dunajski cesti, eno z eno sobo in dvema kabinetoma, drugo z eno sobo in enim kabinetom, obe s kuhinjo, pritliklami, souporabo kopalnice, pralnice in vrtom, odda s 1. aprilom odnosno s 1. majem Pokojniški zavod v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Njivo - stavbišče
ob Dunajski cesti, oddam v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 3170.

Lokal za vsako obrt
pripraven, s sobo in kuhinjo, v središču mesta, se odda. Naslov v upravi pod št. 3245.

Dva lepa lokala
na najprometnejšem kraju letovišča na Bledu, za delikatesno trgovino, se odda. Pojavnila: A. Wölling, Bled.

Iščem posredovalca
ki bi mi proti nagradi prekrbel v najem

zasebno hišo
Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 3185.

Pouk
Šoferska šola
prva oblast. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretičen pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Pozor! Novi tečaj
po velikonočnih praznikih za krojno risanje in prikojev. damskih oblek se vrši v krojnem učilišču

ROZA MEDVED
Ljubljana, Mestni trg 24/III, nasproti magistratu.

Vsak učenca si poljubno napravi eno obleko ali kaj drugega po dokončanem tečaju po lastno izdelanem kroju. Istotam se izvršujejo obleke, kostumi, plašči itd. po nizki ceni. Kroji po meri.

Zasluzek
Prodajalce posnemalnikov
išče velika švedska tovarna v vsakem kraju proti dobri plači. Naslove sprejema. TEHNA družba, Ljubljana, Mestni trg 25.

General. zastopnike
za »Bazler« - kremo za Zagreb, Beograd, Sarajevo, ki razpolaga s kapitalom, iščem. — Cenj. dopis na Ernest Bazler, Petrovče pri Celju.

Največja izbira
rabljenih osebnih in tovrstnih avtomobilov ter motociklov raznih znanih znamk po zelo nizkih cenah. O. Žažek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11.

Reform-restavracije
s specijalno trgovino za vegetarijance v mestih. Podjetnik interesentom daje pojasnila uredništvo »Domačija«, Maribor, Koroška 10.

Velik zaslužek
dnevno lahko zaslužijo sposobne osebe s prodajo različnih preparatov. Javiti se pri K. Zupanc, Kranj.

Lesene hiše! Naročila
sprejema Kreditna stavbna zadruga »Mojmire«, Maribor, Koroška c. 10.

Objave
Ugoden nakup kravata
Gl. carinarnica ljubljanska ima napredaj večjo količino raznovrstnih kravata, polsvilenih in bombazastih, pod zelo ugodnimi pogoji; dalje 1 star »pisalni« in 1 star »šivalni« stroj, po vzkladni ceni 500 Din, ter še nekaj drugih poceni predmetov. — Licitacija za zaplenjenega blaga že 9. aprila t. l., pa nadalje. — Iz gl. c.-ce, kšt. 7025 od 12. III. 1929 v Ljubljani.

Sodna dražba
Dne 5. aprila se vrši v sobi št. 15 v Ljubljani za posestvo v Seničici št. 18. Dopisi na ogled istotam.

Posestva
Posestvo napredaj
16 oralov, 6 poslopj, za glavno cesto ob juž. žel., pripravno za kovača. Cena 75.000 Din. Naslov v upravi Slov. pod št. 2830.

Za nakup in prodajo
posestev, hiš in stavbenih parcel. — Zglasite se pri L. Rebolj v Kranju. Kupci in prodajalci vedno na razpolago. — Prav tako dobite pri meni najboljše šivalne stroje. Ceno in meseč. obroke.

Siškarji pozor!
Kupim stavbno parcelo 1000—2000 m² veliko. — Ponudbe na oglašni oddelku »Slovenca« pod »Parcela«.

Trgovci z gramofoni
in ploščami, katerim je na tem, da so točno postreženi z dobrim blagom, vabimo, da si ogledajo našo asortirano zalogo. »GRAMOFON« A. Rasberger, Ljubljana.

50% zaslužka
Iščemo ljudi za povsod in takoj za obisk privatnih strank za prodajo gospodarskih predmetov, kateri so poceni in se rabijo povsod. Vprašati in priložiti za vzorec 10 Din, na firmo Rova, Maribor, poštni predal 2.

Vsakemu zastopniku
200 Din dnevno, z našim zastopstvom za vsakemu gospodinjstvu neobhodno potrebne predmete na obroke. »Delmond«, Ljubljana, Miklošičeva c. 14-I.

Obprt
Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibler, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Prave vzorce in gornje dele
čevljarstva dobite samo pri izdelovalcu karo Blatnik v Ljubljani, Hrenova ulica 20 (v lastni hiši). Strokovni poduk brezplačen.

Posredovalnica Ogrinc
Ljubljana, Miklošičeva 28 (bližina kolodvora), oddaja privatne in sezonske službe kuharicam, natakaricam in služkinjam. Za odgovor dvojnarska znamka.

Pozor! Autobus
vozi redno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 12 iz Ljubljane od Figovca v Domžale—Lukovico. Povratek iz Lukovice ob 1 popoldne.

Posredovalnica PLAHUTA
Ljubljana, Mestni trg 25, preskrbuje privatne in sezonske službe kuharicam, natakaricam in služkinjam.

Kupim posestvo
do 20 km od Ljubljane, približno 4 orale veliko, s podkleteno hišo, blizu vode za kopanje in blizu postaje. — Ponudbe upravi Slovencev pod »Solčni griček«.

Naprodaj nova hiša
2 sobi, zidana veranda in vse pritlikline, električna razsvetljava, poleg sadni vrt in njiva, 4 km od Ljubljane, avto-zveza. — Porenta, Glinca, št. Vid nad Ljubljano.

Prodajam trgovino
na zelo dobrem, prometnem kraju v centru mesta ali jo dam v najem. Ponudbe pod »Bodočnost« na upravo št. 2987.

Hišo
največ 1 uro od glavnega kolodvora, cena do Din 55.000, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod šifro »Kupim«.

Mlin na štiri tečaje
prodajam radi družinskih razmer na prometnem kraju ob cesti na stalni vodi. Cena 140.000 Din. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 3208.

Trgovino
samo prvovrstno, eventualno tudi z gostilno ali točilnico, kjerkoli, prevažnem toku, Košir, Maribor, Cankarjeva 6.

Stavbna parcela
v Novem mestu, na najprometnejšem kraju (križišče cest), ca. 700 m površine, se prodaja. Več se izve pri lastniku, hiš. št. 89, Novo mesto.

Hiše, gostilne,
kmetije, od 3 do 50 orolov, dobra poslopja, pekarije, mlini, trgovine — prodaja Zgorski, Maribor, Tattenbachova ulica 19.

Hiša s kozolcem
in vrtom se zelo ugodno prodaja v Dolenjem Logatcu, hiš. št. 15. Več se izve pri Uršuli Masle, posestnici na Čevičah št. 29, p. Dolenji Logatec.

POSREDOVALEC

realitetna pisarna

SV. PETRA CESTA 18

PRODA:

Hišo, Dolenjska cesta, novozidano, štiristanovniško, mesečni donos Din 1800. Zemljišča 4000 m². 200.000 Din.

Hišo, center, dvonadstropno, 300.000 Din.

Hišo, Rožna dolina, novozidano, tristanovniško, mesečni donos 1500 Din, vrt, 160.000 Din. Potrebno samo 70.000 Din.

Hišo, center, dvonadstropno, vrt, 180.000 Din.

Hišo, Gornja Radgona — pripravno za trgovino, 200.000 Din.

Hišo z gostilno, center Ljubljane, dvonadstropno, prevzem gostilne takoj, 250.000 Din.

Hišo, Stari Vodmat, stanovanje 3 parketiranih sob, kopalnice, verande, zraven večja delavnica in preko 1000 m² vrta. Pripravno za obrtnika, 180.000 Din.

Hišo, Bežigrad, novozidano, trgovski lokal in večje stanovanje, vrt, 260.000 Din.

Hišo, center, trgovina in trisobno stanovanje — 350.000 Din.

Hišo z restavracijo, trg Stajarske, s sodnijsko, tujake sobe, dvorana, notarska pisarna, vrt, gospodarsko poslopje — 250.000 Din.

Mlin, žaga, posestvo 70 orolov, pri Mariboru, gospodarsko poslopje — 700.000 Din.

Lesno industrijo, žaga, tovarna, stanovanjska vila, turbina 35 HP, stalna voda, pri mestu Stajarske, 900.000 Din. Kompletan inventar.

ODDA:

Dve pisarniški sobi pri sodišču, pritličje, 1200 Din. Skupno ali posamezno.

Dva prazni sobi, Rožna dolina, prometna točka, pripravno za mlekarstvo, pletilstvo ali karkoli. Najemne ali adaptacije po dogovoru.

Stanovanje, začetek Rožne doline, enosobno, za takoj, 400 Din.

Hiša, Stofice, dvosobno stanovanje s pritliklinami, vrt, 500 Din mes.

Stanovanje, Zelena Jama, dvosobno, za maj — 450 Din.

Več stavbnih parcel
po nove šole v Zgornji Šiški — je naprodaj. Poniže se: Dravljice 2, Božič.

„POSEST“

Realitetna pisarna, družba z o. z.
LIUBLJANA Miklošičeva
cesta št. 4

PRODA:
Vilo, enonadstropno, novozidano, 5 sob, kopalnica, poselska soba, vse pritlikline, Mirje, 1000 m² vrta, Din 880.000.

Vilo, enonadstropno, podkleteno, 6 sob, 900 m² vrta, Poljanski okraj, Din 450.000.

Vilo, enonadstropno, novozidano, visokopritlično, 3 sobe, pritlikline, v l. nadstr. 2 sobi, pritlikline, terasa; v podstrešju 2 sobi, 2 kabineta, kopalnica, 900 m² vrta, Podrožnik, Din 370.000.

Vilo, enonadstropno, 6 sob, razne pritlikline, veliki prostori za tovarno delavnico, zelenj. d., cvetlični vrt, 800 m² zemljišča, Podrožnik, 380.000 dinarjev.

Vilo, enonadstropno, novozidano, 2 stanovanji po 2 sobi, kuhinja, pritlikline, eno stanov. soba, kuhinja, parketi, 800 m² vrta mestni del Rožne doline, Din 245.000.

Vilo, enonadstropno, novozidano, 2 stanovanji po 2 sobi, kuhinja, pritlikline, kopalnica; podpritično stanovanje, manjzadna soba, 1000 m² vrta Bežigrad, Din 275.000.

Hišo, visokopritlično, novozidano, podkleteno, stanovanje 2 sob, kuhinja, pritlikline, 600 m² vrta, Šiška, Din 95.000.

Hišo, enonadstr., predv. novozidano, 4 stanov. prostori, nadstropje 5 sob, kopalnica, kuhinja, pritlikline, vrt, št. Jakovski okraj, Din 310.000.

Hišo, novozidano, visokopritlično, podpritičje soba, kuhinja, klet, visokopritlično 3 sobe, kuhinja, shramba, 400 m² vrta, pri Kolinski tovarni, 95.000 dinarjev.

Hišo, enonadstr., 6 stanovanji po 2 in 1 sobo s pritliklinami, 850 m² zemljišča, Udmat, Din 150.000.

Hišo, pritlično, 2 sobi, pritlikline, župa, pod, vrt, Ježica, Din 75.000.

Hišo, dvodružniško, 2 kleti, 2 stanovanji po 2 sobi, kuhinja, novozidano, vrt, Stofice, Din 92.000.

Hišo, novozidano, visokopritlično, 3 stanovanja, 800 m² vrta, Kodeljevo, Din 160.000.

Hišo, dvonadstropno, 9 stanovanji, 800 m² vrta, Udmat, Din 150.000.

Hišo, visokopritl., villi, slično, podkleteno, 2 stanovanji po 2 sobi, kuhinja, predstoba, pritlikline, balkon, 600 m² vrta, Stofice, Din 125.000.

Hišo, visokopritl., novozidano, 2 stanovanji po 2 sobi, kuhinja, pritlikline, podpritičje soba, kuhinja, klet, 600 m² vrta, Rožna dolina, Din 175.000.

Hišo, novozid., visokopritlično, 2 sobi, kuhinja, pritlikline, parketi, v manjzadri soba, kuhinja, 600 m² vrta, Rožna dolina, Din 130.000.

Hišo, visokopritl., novozidano, villi, slično, 2 sobi, kuhinja in pritlikline, 500 m² vrta, Moste, Din 95.000.

Hišo, novozid., 2 sobi, kuhinja, podstr., 900 m² vrta, Dev. Mar. v Polju, Din 65.000.

Hišo, novozid., enodružni., 2 sobi, kuhinja, klet, vrt, njiva, Škofljica, Din 95.000.

Hišo, pritlično, 3 sobe, kuhinja, pritlikline, podstr.: soba; velik hlev, 1000 m² vrta, blizu št. Vida, Din 80.000.

Hišo, enonadstr., pritličje 2 sobi, prvo nadstr. in podstrešje po 2 sobi, kuhinja, pritlikline, 300 m² vrta, Trbovlje, Din 35.000.

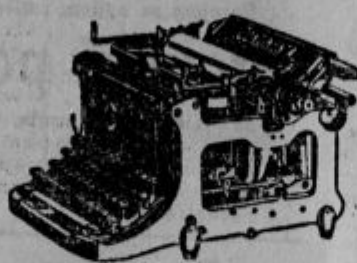
Gostilniška posestva v Ljubljani in predmestjih, od Din 250.000—800.000.

Trgovske hiše v mestu in predmestjih od Din 150.000—1.000.000.

Velika izbira stanovanj, stih, eno- in večdružniških vil in hiš v mestu in predmestjih, v ljublj. okoliščini in na deželi, stavbene parcele, v mestu in predmestjih, v raznih legah, po ugodnih cenah, meščka, graščinska in veleposestva, mline, žage, industrije, razna podjetja, pod ugodnimi plačilnimi pogoji.

(Wanderer-Werke A. G. Schönau, Themnitz)

Continental

ta pisalni stroj

si kupite, ker je najboljši in v rabi najcenejši

Nad 390.000 v rabi

SAMOPRODAJA:

Mehanik IVAN LEGAT

MARIBOR, Veltrnjska ul. 30. Tel. 434.

Razno

VESELE PRAZNIKE

želi svojim gostom in obiskovalcem

gostilna pri »Zorcu«

Obenem se priporočam

za nadaljnjo prijazno naklonjenost

Ivan Kumar, Kranj.

Mizarji

kupite najugodnejše flint-

papir, rdeč papir in plat-

no v polah in pasovih

pri Feliks Toman ml.,

Ljubljana, Resljeva c. 30.

Steklen papir

v polah in na metre ima

vedno najceneje: Feliks

Toman, Resljeva cesta 30

Vrtnice raznobojne

nizke, visoke ter plezal-

ke, ciprese, cepelene bre-

skve, spargelove sadike

2lotne, več tisoč mlade-

ga asparagusa, raznovrst-

ni zelenjadnih in cvetlič-

ni sadiki. — Razpošilja

vrtnarstvo Ivan Jemec,

Maribor, Razlagova ul. 11.

Terazzo

najbolje brusite z drsalci

od Silizumcarbida, kate-

re najceneje razpošilja:

Feliks Toman ml., Ljub-

ljana, Resljeva cesta 30.

Drva za kurjavo

(odpadki od žage) v vsaki

množini se dobe pri Ivan

Šiška, parna žaga in par-

ketna tovarna, Ljubljana,

Metelkova ulica 4.

Perje

naravno - ne skubljeni:

kokoške perje, pisano 15

Din za kg, gosje perje

80 Din za kg, račje perje

50 Din za kg franko Ma-

ribor, vreče po lastni

ceni, po povzetju, ali v

5 kg poštnih paketih po

povzetju, pošta, pristo:

kokoške perje 110 Din,

gosje perje 440 Din, rač-

je perje 290 Din. Export-

na družba Mathels, Sup-

panz in drug - Maribor,

Cvetlična ulica 18.

Vsakovrstno

zlato kupnje

po najvišjih cenah.

CERNE, tavlir, Ljubljana,

Wolfova ulica št. 3.

Ključavnice

za polne kočare razpo-

šilja najceneje FELIKS

TOMAN ml., Ljubljana,

Resljeva cesta 30.

Klavirji

Tovarna in saloga klavir-
jev prvovrstnih instrumen-
tov različenih vrst, kakor
tudi lastnih izdelkov. Pose-
ben oddelk za popravila.
Uglaševanje in popravila za
Glasbeno Matiko, Konservato-
riji in druge institucije izgo-
tavlja moja tvrdka. Gre tudi
na deželo. Točna postrežba
in zmerne cene tudi na otroke.
Izdelovalec klavirjev R.
Worbljak, Ljubljana, Gre-
goričeva ulica 3, I. nadstr.

Gostilna

»Rožno jezero«

Podrožnik

toči najcenejše najboljša

vina. Colnarna odprta!

Se priporoča:

Zinka Habijan.

Zanesljivo kaljiva

semena

za polje in vrt, najboljše

matike

in drugo orodje, vsako-

vrstno specerijsko blago

in razno železnino

priporoča

Josip Jagodič, Celje,

Glavni trg.

Za

uglaševanje klavirjev

orgel in harmonijev se

priporoča

Josip Turin, Celje,

Prešernova ul. 10-II.

Zelo fin

jabolčnik

se dobi po Din 3.80.

Pojasnila daje

F. Turin, Celje,

Prešernova ul. 10.

Specialni zavod za

uglaševanje

ter popravila

glasovirjev in harmonijev!

Postrežba strokovna!

Cena nizke!

G. JURÁSEK

Ljubljana, Wolfova ul. 12

od 1. V. t. l.

Ključavničarska ulica št. 3

Prvovrstna

gonilna jermena

in mlinasko-tehnične

potrebščine priporoča

tvrdka

Čadež & Brdar

Ljubljana - Kolodvor-

ska ul. št. 35. 2478

Premog

Plinski koks 80.— Din

rujav premog 37.50 Din

trbov. premog 39.— Din

šlezij. premog 80.— Din

za 100 kg. Dostava na

dom - najmanj 200 kg -

4 Din za 100 kg.

MESTNA PLINARNA.

Škarje za mejo

in trto

vse orodje za sadjerejce,

vrtno in trtno škroplilnice

in železnino dobite pri

tvrdki FR. STUPICA, že-

lezar, Ljubljana, Gospo-

svetska cesta 1.

Mreže za postelje

in ograje

v vsaki velikosti in mno-

žini. Za postelje po za-

htevi tudi iz ognjeno po-

cinkane žice 0,9 dobite

najceneje pri tvornici

žičnih pletenin. — Jože

Bernard, Jesenice-Fuzine.

Vse vrste mo

iz najbolj. baneške pšenice

dobavlja po najnižjih ce-

nah Fran JUVAN, valični

mlin, Sred. Gameljne, p.

Sent Vid nad Ljubljano

AMERICAN MOTORS LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 9

TELEFON 2477

TELEGRAMI »AMOT«

POSTNI PREDAL 229

Vesele in blagoslovljene
Venkončne praznike

želi vsem svojim
spoštovanim odjemalcem

Ivan Smerke

trgovec

Stožice 33 - Ježica

Obenem se priporočam za nadaljni
obisk in naklonjenost.

**KUPON
ZA UGANKE**
v
**ILUSTRIRANEM
SLOVENCU**

9. 13

Spalnice jedilnice, kuhinje

itd., izdeluje solidno in poceni

FRANC ZAVODNIK

mizar :: Št. Vid nad Ljubljano
poleg škofijskega zavoda. Kakor tudi okna, vrata,
in vsa v stavbeno mizarstvo spadajoča dela, točno
in solidno. Zahtevajte cenik!

Elektrotehniški izolirni materijal

oddaša nemška tovarna
uvredena že 30 let

Zastopstvo ali samoprodaja

Ponudbe pod št. 690
na »Invalidendank«
Ann-Exped., Berlin W 9

Dobro blago! Nizke cene!

Za spomlad prihajajo novosti: štoi, popelin, pral-
na svila, sateni za navadne noše, cefir, šifon in
oksfort. V zalogi so tudi narejene obleke.

Tvrda Marija Rogelj

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.

Blagoslovljene praznike

želi

vsem svojim cenj. odjemalcem
trgovina, specerija in železnina

JOS. JAGODIČ -
Celje, Glavni trg.

Prostovoljno gasilno društvo v Ze-
lezniških naznanja, da je dne 28. marca
t. l. preminula njega častna in podporna
članica, gospa

Matilda Demšar

posestnica in trgovka.

Pokojnica je stala našemu društvu
vedno s svojo dobro roko na strani.

Ohranimo ji blag spomin.

Bombažovo predivo

vsake številke za vsakovrstno
industrijo po najnižjih dnevnih
cenah stalno v zalogi pri tvrdki

A. Romano :: Zagreb

Boškovičeva ulica 15

Telefon 51-93 Brzjaviti: DIANA, Zagreb

Zahvala

Podpisani se zahvaljujem tem potom pod-
pornemu društvu »Ljudska samopomoč« v
Mariboru za takoj v pripadajoči meri izplačano
podporo po gospej **Mañja Rakovec** najlepše,
ter priporočam to prepotrebno društvo vsa-
komur v takojšen pristop.

Ljubljana, dne 22. marca 1929.

Ivan Rakovec.

SVARILO!

Sprejme se agilen, zanesljiv in resen

trgovski pomočnik

za veletrgovino usnja v Ljubljani. Prednost
imajo taki iz usnjarske stroke, eventualno iz
mešane stroke. Nastop aprila meseca. Ponud-
be z navedbo dosedanje prakse na poštni
predal št. 5.

Tretji tromesečni gospodinjski kuharski tečaj

od 2. aprila do 30. junija 1929

Mesečina za notranje 900 Din, za zuna-
nje 550 Din. — Priglasje sprejema

**Vodstvo Dr. Krekove gospodinjske
šole v Zgornji Šiški - Ljubljana.**

Radi slabo ponarejenih kemikalij Vaš raz-
množevalec **OPALOGRAPH** maže in daje
umazane in nejasne odtise. — Prinesite
aparatus k meni, da ga Vam zopet uredim
in to brezplačno. — Za dobro delovanje
aparatus jamčim ako boste kupovali
PRESERVAT in **FIXAT**
z varstveno znamko »GLOBUS« pri tvrdki

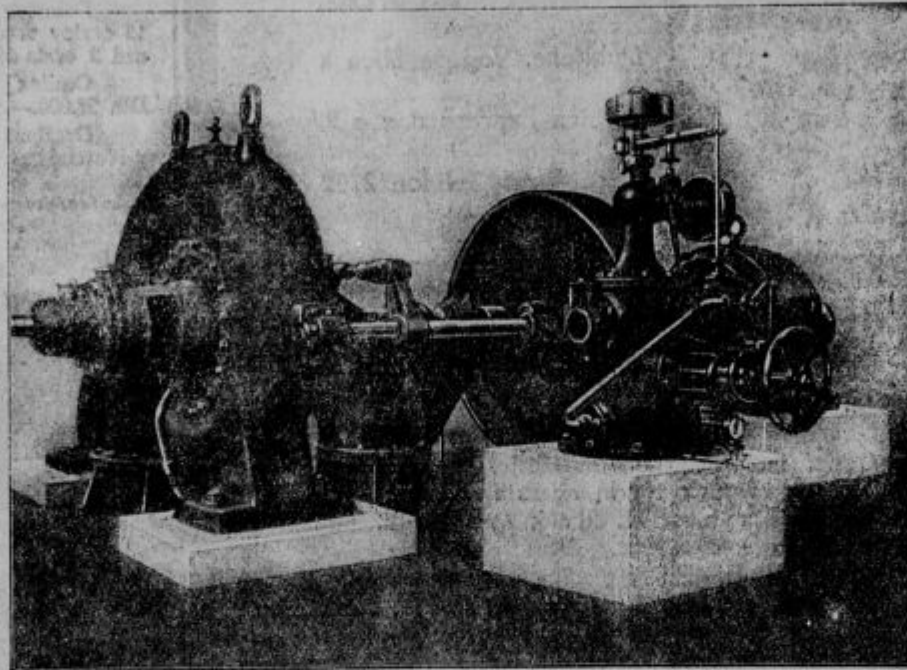
Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 - Telefon 2950

Hranilnica in posojilnica v Kranju r. z. z. o. z.

„Ljudski dom“ poleg cerkve

Sprejema: hranilne vloge (tudi po položnici, ki jih vsakdo dobi brez-
plačno), vloge na knjižice in tekoči račun. — **Daje:** posojila vsake vrste:
proti vknjižbi, proti poročstvu ali zastavi premičnin in vrednostnih papirjev,
kredite v tekočem računu pod najboljšimi pogoji. — **Izvršuje:** konverzijo
hipotečnih dolgov. — **Urađuje:** vsak delavnik od 8-12 $\frac{1}{2}$ dopoldan in
od 3-6 popoldan.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani

Siroji za obdelovanje lesa: Polnojarmeniki, venecijanski jarmeniki, nihalne, tračne
žage itd. s transmissijskim in električnim pogonom

Turbinski oddelček projektira in izvršuje pogonske vodne naprave vseh vrst:

Vodne turbine Francis, Pelton, Propeller, Banki, Aksialne turbine, turbo agregate
avtomatične regulatorje, grablje, zatvornice, cevovode, vse opreme
za mlin in žage, vodna kolesa itd.

Transmisije železne konstrukcije. Vodne, parne in plinske armature.

Železolitvarna **Zvonove** cerkvene potrebščine **Kovinolitvarna**

Zdraviliške toplice Dobrna pri Celju

Pričetek sezije 15. aprila

Do glavne sezije izredne
ugodnosti. — Zahtevajte pro-
spekte pri upravi zdravilišča! —
(Na razpolago tudi pri Tourist-
Office, Ljubljana).

Spalnice — Jedilnice

in drugo pohištvo lastnega
izdelka, z večletno garan-
cijo kupite najceneje pri

Andrej Kregar, tovarniška

založna pohištva

Št. Vid nad Ljubljano

nasproti kolodvoru Vižmarje

Zahtevajte cenik!

Brez orožnega lista

Em-Ge pistole za plašenje, za moraino obrambo, za
automobiliste in bicikliste, za dresuro psov in
gledališča.

Črna na 6 streliv Din 125-
Niklasta na 6 streliv Din 140-
Črna na 2 strela Din 55-
100 slepih patronov Din 25-

Pri pisarnih naročilih poslati 1/3 zneska naprej.

Fr. Ševčik, Ljubljana, Zidovska ul. 8

Orožje in municija za lov, šport in obrambo.

Razorođaja ribarskih potrebščin.

je najprimitivnejša in naj-
boljša spona sedanosti!

Razpošilja po naročilu tvrdka

JOSIP VOVK & CO.

LEDOGLAVA

Trgovci popust.

Zahtevajte prospekte o naših

izdelkih.

Prave gošerjeve

lovske in športne čev-
lje izdeluje po meri

Zalokar

Gospodarska 8.

Cene zmerne.

LUTZ in MONOLIT peči
ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvo-
vrstna šamota za peči in šte.
dilatnike. — Elektromotorji
CONZ Altona Bahrenfeld.

Ing. Guzelj, Ljubljana VII

Telefon 3252 Jernejeva c. 3 Telefon 3252

AVTOPROGA

Ljubljana - Udmat - Moste-Selo-Studenec - D. M. v Polju - Vevče

Vozi redno vsako uro

Postajališče MARIJIN TRG

Avtobus je velik, moderen,
svetovne znamke

Austro-Fiat

1000, 500, 350 ccm MODELI 1929 neprekosljivi v kvaliteti in konstrukciji dospeli
ter Vam nudijo največjo garancijo za ekonomijo, sigurno vožnjo.

Nekaj modelov 1928 po znatno znižanih cenah še na razpolago. Plačilne olajšave! Vsi rezervni deli na zalogi! Zahtevajte ponudbe!

Generalno zastopstvo: **O. ŽUŽEK, LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica štev. 11.**

Gramofone gramofonske plošče

**Columbia-His
Master's Voice-
Odeon-Polydor**

Direkten tovarniški import.
Vsak dan novosti!

Glavna zaloge in zastopstvo:

„Gramofon“

A. Rasberger - Ljubljana
Miklošičeva cesta 34

Kolosalna izbira.

Brezkonkurenčne cene.

Odplačevanje v 15 mesecih.

Jamstvo za vsak aparat 2 leti.

Nova auto-prometna zveza

se otvori 3. aprila 1929 na progah

Ljubljana — Stepanja vas — Dobrunje — Zadvor

Prvi odhod iz Zadvora ob 6.15 uri zjutraj

zadnji odhod iz Ljubljane Marijin trg ob 7 uri zvečer

Ljubljana — St. Vid — Tacen — Gameljne

Odhod iz Ljubljane ob 7.30 uri zjutraj, ob 12 uri dop.

in ob 5.30 uri zvečer

ZAHTEVAJTE NAŠE PROSPEKTE

ZELO UČODNO ŽIVLJENJSKO

ZAVAROVANJE NUDI

BEZ ZDRAVNIŠKE

PREISKAVE.

V TO

ZAVAROVANJE

BEZPLAČNO

VKLJUČENE NEZGODE

IN TRAJNA INVALIDITETA.

ČETRTLETNE PREMIJE OD DIN 64.000 448.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov dinarjev

**Volgänder
Agfa
Zeiss Ikon
Dr. Nagel
Rodensstock**

Foto-aparati

najnovjši modeli na zalogi

Foto material - Janko Pogačnik - Ljubljana

Tavčarjeva ulica 4

Novost za Veliko noč!

Stoj in čitaj! - Ford-avto se dobi zastoni!

Kupite Bazler-kremo; dobite Ford-avto in druga različna darila. Bazler-krema čisti sijajno čevlje in napravi usnje mehko, kar se boste sami najbolje prepricali o kakovosti. Ker se uporablja pri izdelovanju najboljši material za Bazler-kremo, zato ne škoduje usnju ter jo najtopleje priporočam vsakemu, in prepricali se boste sami najbolje o tem, kar Vam jaz priporočam. Kdor kupi Bazler-kremo, se lahko osreči z glavnim darilom Ford-avto ali z neštevilnimi drugimi darili, katere boste dobili od trdke Bazler. — Kupite Bazler-kremo, odprite pokrčevček in v skatljici najdete številko. Sestavite številke od 1 do 25, zadene različna darila, kakor n. pr. ženske in moške ure, zlate, srebrne in duble, različne zapeljivke, obeske za na vrat, korale, prstane, ženske ročne torbice in še mnogo drugih različnih predmetov različne vrednosti. — Ne mislite, da se bo samo enkrat zadelo v letu, ta darila se bodo delila vsak mesec in teden leto za letom, tako da bo vsakdo, kdor stalno kupuje Bazler-kremo, sigurno zadelo eno darilo. — Dobro shranite tudi skatljico, ker najglavnejše darilo šele pride v letu 1933, ako dokazate, da ste stalni odjemalec, namreč, da imate v posesti 1000 praznih skatljic in številke od 1 do 25. Ta darila so: Ford-avto, spalna soba, žensko in moško kolo, gramofon ter še 12 daril v različni vrednosti, kakor: otoman itd., torej vse skupaj v vrednosti 63.000 Din. — Kdor se bo prvi javil, da je sestavil številke od 1 do 25, ta dobi od trdke Bazler Ford-avto za darilo. — Zatorej kupujte samo Bazler-kremo, katere je zelo izdatna, originalno zaprta ter ima patent odpiral. — Dobi se povsod v vsaki trgovini. Trgovci zahtevajte cenik in vzorce!

ERNEST BAZLER

kem. in kosm. industrija, Petrovče pri Celju.

Zelite li kupiti v
ZAGREBU

godilne, buferne, pekarske, trafike, trgovine, trgovice, hiše itd., ob nite se takoj na agencijo

„DOM“

Zagreb, Niko lčeva 3/1
kjer dobite vse informacije brezplačno.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Ambrožev trg 7

Postaja cestne železnice
pri Sv. Petra mostu

Telefon št. 2015

Edino pogrebno podjetje v Ljubljani,

prevzema in izvršuje razredne pogrebe od Din 500— višje ter prepe-ljave iz mesta in deželne bolnice v vse kraje države z vozovi, avtomobili in po železnici po najnižjih cenah. — Izvršitev točna in solidna.

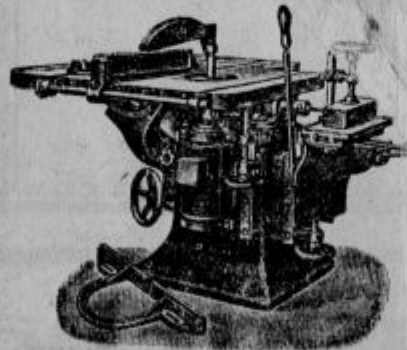
Pri pogrebi in prepeljavah iz deželne bolnice še posebni popusti.

Velika zaloge raznih lesenih in kovinskih krst ter vseh mrtvaških potrebščin

Naročila se sprejemajo v vsakem dnevnem in nočnem času v zavodovi pisarni Ambrožev trg štev. 7.

3 leta kredita

Najboljši kombinirani naračevalni in skobilni stroji z avtomatično razklopnimi m. z. m.

Vseh vrst

**Wizarski,
Kolarski
in žagarski
stroji**

z vgrajenim motorjem ali brez njega

Dobavlja:

WELKER WERKE I. WACHSTEIN, WIEN X.

Laxenburgerstrasse 14

OBISK NAŠEGA JUGOSLOVANSKEGA ZASTOPNIKA BREZPLAČEN

od 1.
do 15.
aprila

se bodo prodajali

pri trdki

J. GROBELNIK
Ljubljana, Mestni trg 22

od zaključene
velikonočne prodaje

razni
Ostanki

po polovičnih cenah
in sicer:

Din 8, 10, 12,
14, 18, 20

volneno

Din 28, 35,
40, 60

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroko spadajoče posleObrestuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne od-
teguje vlagateljem rentnega davka

Priporoča se

špecialni atelje za
črkoslikarstvo

PRISTOU & BRICELJ

Ljubljana, Resljeva c. 4 — Sv. Petra c. 39
Telefon 29-08 — Ustanovljeno 1903Specijaliteta: steklene napisne
table, svetlobni reklamni napisi,
pločevinaste črke.

Slikanje državnih grbov po predpisu.

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

PREŠERNOVA

ulica poleg frančiškanske cerkve

H. SUTNER

Lastna protokol. tovarna ur v Švici
NAJVEČJA zaloga ur, zlatnine
in srebrnine

NIZKE CENE — SOLIDNA POSTREŽBA

SAMO
49
dinarjev
60
parSAMO
19
dinarjev
0
parSt. 100. Kovinska anker-Roskopf Din 49.50
St. 111. Kovinska anker-Roskopf, z ra-
dium svetilk-mil in kaza c Din 68.20
St. 105. Budilka, 16 cm viška s prvo-
vrstnim anker strojem Din 64.20ZAHTEVAJTE bogato ilustrovani cenik
s koledarjem, gratis in franco od

H. SUTNER, LJUBLJANA 2

KUPUJTE samo W M F

kina srebrno jedilno orodje s pe-
desetletno tovarniško garancijo, pri

H. SUTNER

Ljubljana, Prešernova ulica

Priporočam

vsakovrstno usnie

posebno močno za delavne in boljše vrste čevljev,
ter vse ostale predmete za izdelovanje čevljev,
kakor tudi že

izdelane čevlje

posebno močne delavne in boljše vrste domačega
izdelka. Sprejemem v popravilo tudi vse vrste
gumijastih čevljev. Ivan Jamar,
Bled, Martinova cesta 23.

JUGOSLOVENSKA

Beograd

Karađorđeva 75

Tel. 23-10, 44-33

GANZ

Tehnična pisarna

Zagreb

Draškovičeva 25

delniška družba

Specijalni oddelek za lomilce

Stroji za opeko in opekarsko industrijo vseh
velikosti in kapacitetAutomatični podjač
Mize za razsekavanje
Stiskalnica za opeko
Lomilci s pregibljivimi
kolesi

Ročne stiskalnice

Dvig la

Bobni za sortiranje

Siroji za trenje

Kamenja

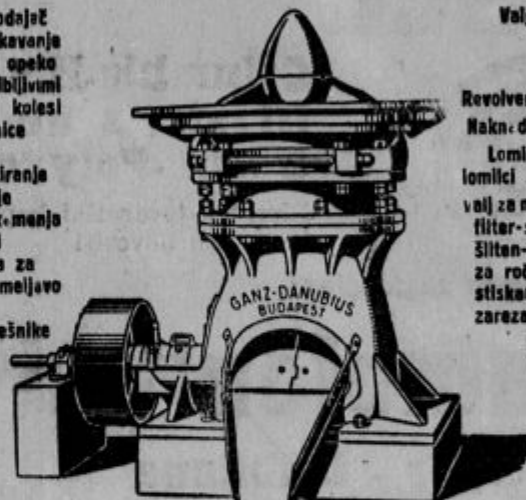
Desintegratorji

Milska kolesa za

vialno meljavo

Stiskalnica za

strešnike

Brezhladni
pogon

Prosto

Zahtevajte detaljirane brezplačne ponudbe!

Obisk inženjerjev brezplačen

! Neštnevilne reference iz vseh delov sveta !

! Detaljne prospekte pošljemo zastonj !

Samo GANZ povsod

Elektrikar

vešč teorije in prakse za visoko in nizko napetost,
za vzdrževanje in popravila vseh v to stroko spa-
dajočih del pri rudokopu in zraven spadajočih
industrijskih podjetjih, se takoj sprejme. Prosto
stanovanje in druge ugodnosti. Lastnoročni prošnji
je priložiti prepise spričeval. Ponudbe je poslati
na »Prvovrstni s prakso« na upravo lista št. 2977.

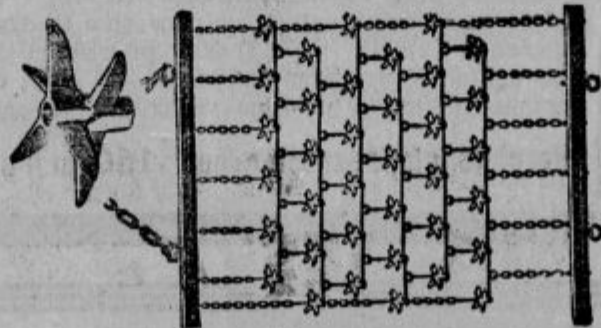
Prostovoljno gasilno društvo v Žireh prodaja

parno brizgalno

v popolnoma dobrem stanju. Brizgalna je bila pre-
izkušena po državnem kontrolnem uradu l. 1928.
Ogleda se lahko vsak dan. — Cena po dogovoru.

Narodno modni pirhi!

Novi »DEČVIN« vzorec.

Nagel, roženkravt, rožmarin tvorijo vzorec no-
vega dečvinega blaga, ki bo uporabno poleg
»DEČVIN« tudi za vsako poletno obleko, kar bo
našemu zavednemu ženskem svetu brezdvoma
zelo dobrodošlo.

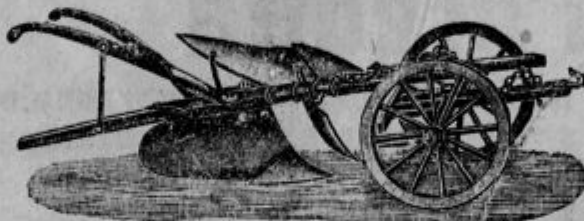
Priatelj! Če rabiš

železniške šine, traverze, cement

betonsko železo strešno lepenko, mrežo
za ograje in sploh stavbni material, vo-
dovodne cevi, vodne in gnojnične črpalke,
samokolnice, krampe, lopate, pluge, brane,
poljedelske stroje ter kompletne oprave
za kuhinje in kopalnice in bi rad kupil

po nizkih cenah

obrne se samo na trdko

Fr. Stupica, železnina,
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.ŽOLČNI
KAMENČKIInteresantno bratstvo o
uspešnem
zdravljenju
žolčnih kamnov
vam pošlje brezplačno
lekarstvo pri Odrešeniku
Prag 2, Vyšehradská tř.
Pišite ako!

Ugodna prilika — posestva

V bližini Škofje Loke, pol ure od glavne ceste, se
odda za dobo do 10 let v najem dobro ohranjeno
posestvo z vsemi gospodarskimi poslopi, gozdovi
in pripadajočim zemljiščem, na katerem se lahko
redi 8 do 10 glav živine. Lega posestva prvovrstna
— solčna. Vse potrebne nadaljnje informacije se
dobe pri upravnistvu »Slovenca« pod št. 3155.

Bolniki

čitajte

Izšla je pravkar razjašnitev! V njej se
pojasnijo dolgoletne izkušnje o vzro-
kih, poteku in zdravljenju živčnih
bolezni. To zdravstveno blagovest poš-
ljemo vsakomur, ki jo zahteva od spodaj
navedenega naslovaTisočero zahval nemadkriljivo dokazuje
edini uspeh neumornega in vestnega
preiskovanja v dobrobit bolehaljotega
človeštva. Kdor jev velikem švili živčno bolnih
kogar mučijo tatzresenost, tesnoba,
oslabljenje spmina, razdražljiv gla-
vobol p manjkijivo spanje želodčne
nerednosti, preobutljivost, bolečine v
členkih spošnati delu telesna slabost
ali drugi neštnevilni pojavi,nej gotovo zahteva mojo utešljivo kn'zico!
Kdor jo pazno prečita, se sebi v to-
lažbo prepriča, da poznamo enostavno
pot do zdravja in veselja do življenja.
Ne odlašajte, temveč pišite še danes!

Ernst Pasternack, Berl'n, SO.

Michaelkirchplatz Nr. 13. Abt. 318.

Zadružna gospodarska banka d.d.

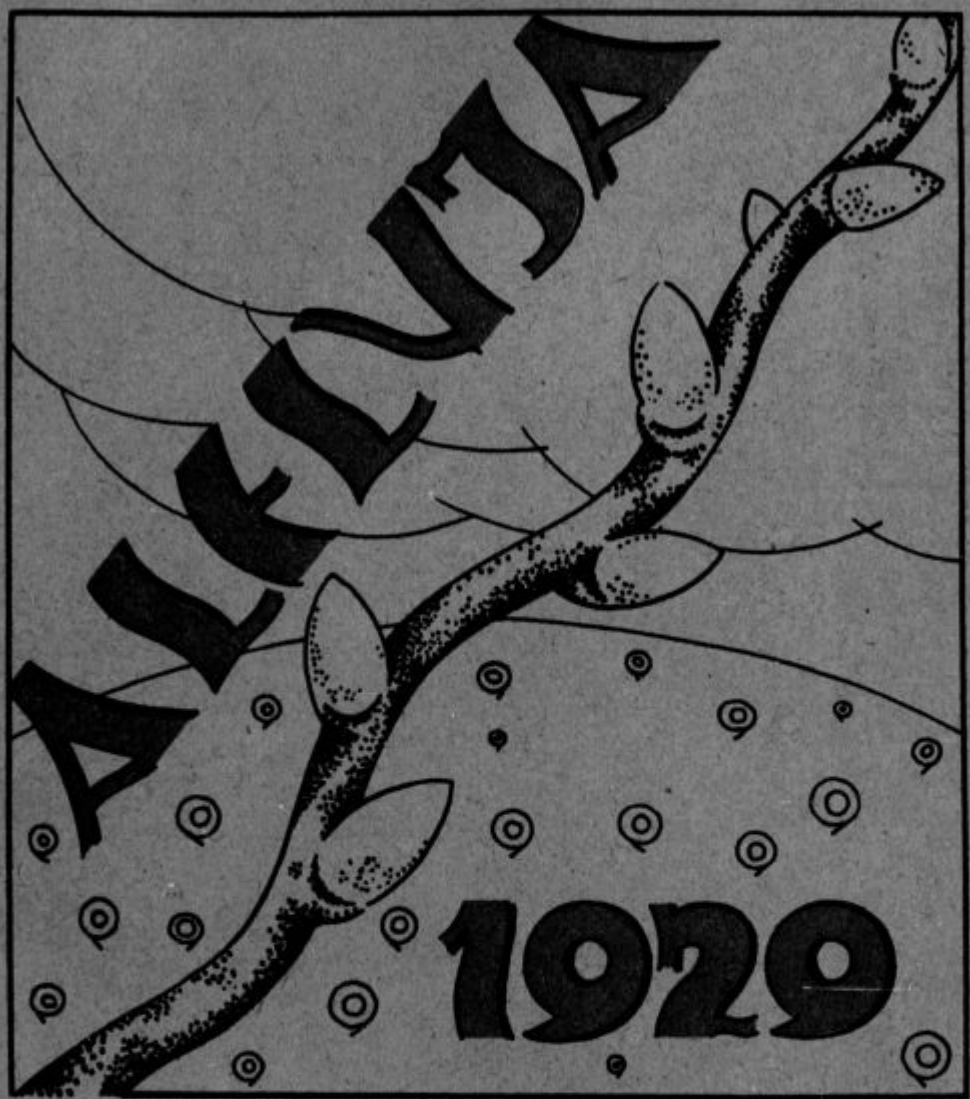
Brzovav. naslov: Gosposobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

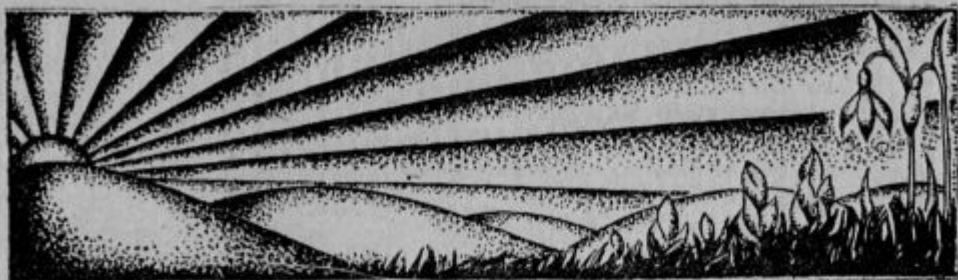
Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 360.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji.
Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne od-
škodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod
zelo ugodnimi pogoji.Podružnice: Bled, Celje, Diakovo, Kočevje, Kranj,
Maribor, Novi sad, Sombor, Split, Šibenik.Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk
Državne razredne loterije.

PRILOGA „SLOVENČVI“

Beseda za velikonoč

Saj ni le simbol ta skrivnost!
Pa vendar je prilika, ki se povrača
v vrvežu žalostnih dni.

Kot tákrat i danes na vsakem križpotju duš
straža stoji
in vsaka steza — naj hodi navzgor ali vodi navzdol —
na vsakem ogalu klicarja ima.
O, pisan je misli dandanes semenj!
Pa da se pogledamo enkrat od blizu v obraz,
pretehtamo sebe in dnevom prodremo do dna:
kot židovski duh bi obnovil nanovo naš čas:
ves naš dirindaj je kakor obred brez duha.

In vendar
na zemljo pritisni uho
in prisluhni: od štirih vetrov gre velikonočni potres,
— to novih obnebij je prvi vrisk —
o, zemlja brsti, da izvrže nov cvet,
vse naše nebo je preletel nov blisk:
odpalo raz duš je lažnjive modrosti naličje,
na statvah poganskih natkano,
in izpod prevlake se lušči spet Stvarnikov lik,
spet vse je v prečudno enoto ubrano,
spet božji je svet.
Le kje je naš sel?
Le kje so možje oznanjenja?

Na Sion je velikonočna zarja pala,
tam nad zaprto dvorano obstala ...
Bratje, še petdeset tesnih dni
do binkoštnih praznikov naj se iztoči,
ta sveženj dni
naj duše na levo in desno razloči!
Vse naše tihote zorijo,
vsa naša obzorja plamtijo,
že zarje nad srci goré.

O bratje, zaprimo za hip še dver,
pojdemo v najtišjo samotno srcá,
pustimo pocestne prepire za smer:
le srce očiščeno prejme Duha!

Trenotek še težek bo časov premik,
za hip bo tesnó še okrog srcá,
trenotek glušil bo sejmarjev še krik —
potem se nad nami vse bridko konča.
Le kaj bi lovačev nas begale mreže,
le kaj bi tesnoba teh dni!
O bratje, vse velika radost preseže:
o bratje, naš Jezus živi!

Jože Pogačnik.

Ivan Pregelj:

Rapsodova velikonočna poslanica

Prijatelj, ki morda za postni čas in za veliki teden
prave spovedne prilike nisi našel! Če doma res ne moreš
in ne veš, lej! Kaj pa je lepšega, kakor so dnevi okoli Juri-
jevega. In kje so Brezje, tudi veš, in saj ni, da bi moral,
kakor sem jaz nekoč hodil, hoditi tudi Ti peš. Pesem mojo
pa le preberi, da sploh iti pozabil ne boš...

Od Kranja do Brezji tri ure hodá, — dve dobri, recimo, kdor
hoditi zna; — za nekoliko sape dovolj poti, — za dve pokori predolga ni. —
Pa je srcu človeškemu bridkosti sto, — je pač ljubi Bog sam hotel takó; —
za Kranjca, velé, da že od nekdaj skrbi: — mu da zdrave zobé, ko jesti kaj ni...

*

Petelin gorenjski, ta kúrež neugnani, — zamudil je jutro na gredi za-
spani, — zamudil pa zore ni verni zvon, — ki mu je visoki sveti Jošt patron.
— Ta bron častiti, v dnu morjá je gníl, — Samasa ga je v zvon prelil, —
Prešeren mu pisal je krstni list, — da imél vselój bi glas čeden in čist. —
Tako zdaj drami, čuváj višinski, — brljavih cerkvencev spanec dolinski...
O slast! Ta spev ves star in ves nov, — v nedeljskem, pomladnem jutru
glas zvonov...

Pa kaj? Ali iz meglá rosi, — ali se solzijo le meni oči?

Moje oči so žejne močnó, — kadar čez jutranje polje gredó — pa se
nagledati ne morejo — in v rosi ko v srebru brodijo — mimo mejíc, kozélcev,
boróv, — mimo vozár in dremávič domóv, — mimo prvih na nógah ljudi,
— ki se jim k maši mudi... (Oton Župančič! Tisto o Posavju še znaš?) —
Od kakšnih, Te vprašam, tam poješ nam maš? — Veliko velikega dal
si, kdaj kaj božjega in večnega daš? — Kaj tega, kar svojim Po-
savkam si našel v očeh, — pa ne le otrokom, nam starim, in ne le za igro
in smeh!)

>Hvaljen Jezus!< >Vekomaj!< — >Dobro jutro!< >Bog ga daj!< — Jutro
pa táko, sam Bog ga je dal! — Že je planinam vse glave vžgal, — že je
po polju vse rose razvnel, — z breze samotne meglico snel. — Škrjanček,
ti dobri moj brat, — krila in pesem imáš, kako si bogát...

Kako? Kaj res iz meglá rosi? — Ali se solzijo le meni oči?

Vštric Okroglega... Et meminisse juvat... Ave, sveta Majda, zdrav,
Zúpanov grad! — Zdravo, prvomestnik, gospod gospod in vlastelin, — škofa

Pogačarja časov edini še živi spomin! — V Kranju Prešernu prhnijo kosti, — v beli Ljubljani ga muza črni, — za žive in mrtve ga ljubite — Vi! — Kdor, kar muzej Vaš vse hrani, ne ve, — mar, da Francéta ljubi, se hvaliti sme? — Kaj bo Žigon, kaj Puntar, kaj profesor dr. K..., — tistega cenim, ki ob „Abraham genuit Isaac“... še Francétov rodovnik pozna.“ — Pa, ali se jočem, ali se smejem, mar vem? — Eno sem rekel in zopet to eno povem: — Bog za Kranjca kar posebno skrbi; — je fajfo izgubljeno našel, pa tobaka ni...

V Naklem... Ave, sveti Peter, nebeški ključar! — Salve, Nakljan, Carbonarie — Voglár! — Odlomek ubožen, ki Jurčič dopisal te ni, — kakó smo postali podobni ti vsi! — Nikoli še nismo bili, nikoli ne bomo celí! — A kar se ta zadnja je leta vse z nami zgodilo, — če ne do nebes, pa vsaj do peklá je zavpilo; — in jaz, ki sem tistokrat k spovedi šel, — sem se Laha domislil pa — kiel...

Od Naklega je cesarske cesté — do rázpótja za fajfi dve, — za nekaj naduhe dovolj poti, — a vse premalo za dvoje skrbi. — Pa prav dvoje nesreč mi na dušo je sedlo, — kot deteljo prédénica vso jo zapredlo, — in búrilo vest mi, da sam s saboj golčim, — vprašujem: »Kaj pišem? Kako učim?« — Bom li na smrtni póstelji pel, — da kdaj sem romane pisáti začel? — Ni morda ob enem Prevzvišenem tudi mnogemu častitemu žal, — da je mojo nesrečno nemarno »Matkovo Tino« prebral?...

Oddahnem se za trenotka dva, — kjer pot se v dvoje razvzlá, — na desno v Kovor in Tržič, — na levo v Bistrico in grič — podbreški mimo gospoda Pavlina, — njegovega zdravja in sadja in vina. — Pa kaj Podbrezje, ko v breg racám, — kaj lepšega, Duplje v očeh imam, — in v Dupljah gomilo in spomine tri — na gospoda Petra Bohinjca^a iz vojnih dni: — Za prvo, kako sem mu „Svetobora“ kritično bral, — za drugo, da mi je pujsa zato obljubil, a ne dal, — za tretje, kako sem mu vračal vernó, — zlagavši se mu, da mu Nemci „Jarem pregrehe“ prevájajo, — in je mož nató, ves srečen in vesel, — povedal še drugim, kar je meni prehitro verjél. — O Peter! Naj Te Nemci oholi nikar ne bolé, — dobil si pošteno, kar ti gre. — Še Književni album? Tvoj tudi obraz bogatí, — kjer, bogme, lepega Toneta Hribarja^a ni...

Pojdimo naprej! Dva poredna psa — me z desne in leve lajata. — (O, kaj bi na sveti le počeli ti psi, — če nič več ne smeli bi lajati!) — Pred laježem brzo za log in breg, — potem pa po bližnjici kar navprek — niz reber na cesto po kamenju — na most pri ljúbenskem znamenju. — To znamenje! Saj je tudi eno okó, — ki z njim v pretéklóst gledamo, — stotisočkrat udarjeni — kot Mati Marija sedmih žalosti. — Se čuvstva topla v srcu vnó, — v molitev tiho zlijejo: — »Za sedem sobot^o si žalostna, — o Mati, grdó udarjena; — kakó Te šelé osmi meč boli, — ki Ti ga brusijo zakonski!« — Kdor imaš oči, to rano poglej, — kdor ušesa imaš, to pridigo umej! — »Kako Jo šelé osmi meč boli, — ki ga Ji brusimo zakonski!«...

Boliiiiii... Kaj pa to? Lovačev prvák — od ónostran v brídkóst mi zavriskal je vlak. — Ah! Vlak, ta zvezda Petin¹⁰ je zémlo prepletla, — zajedla se v skale, v pot pesek si zgnéla — in postala Bridkost je naših dni — (ne jaz, Dostojevski takó uči) — in tudi pri nas — obrača vero in čas: — Skrivnost — Mysterium velíka, — in sina vse dljè od deda odmika — in je prilika naša in našega žitja je slika: — Inquietum enim cor nostrum!¹¹ — Človeški duši ni miru, — ni srcu vedrega pokoja, — odkar odpeva brezno dnu, — odkar v slapovih brez postója — nas nosi Glad in jaše Sla — v bridkost brez dne, brez dná... O moj Bog, kakó smo zašli, — kako smo vsak dan, vsak dan bolj slabí, — Marija, pomagaj nam Ti!...

»Domočov, domočov, domočov«...

Na Brezjah vstal je glas zvonov, — je trudnim nogam blagoslov, — je dobre Matere pozdrav. — Z Otoč od vlaka dotekam romarje: — »Bog daj, bratje, bogdaj, sestré!« — »Hvaljen Jezus!« »Vekomaj!« — »Dobro jutro!« »Bog ga daj!« — Jutro pa tako. Bog sam ga je vesel! — Glejte! Kako je planine razvnel, — cvetje ob potu v vseh rosah umil, — v rázor in leho vonjáv razlil, — pesem obudil iz lazov in lesov, — v čudež preobrníl klic zvonov, — da kot nova šumé blagovest — iz neznano večnih mest, — iz neznano večnih dalj — v sveti dom naših svetih tal, — kjer med nami Mati božja živi, — z nami se smeje, z nami trpi, — čaka v posetě in vabi vse dni, — da bi prišli, da bi prišli, — mi vsi, mi vsi — žalostni romarji mi. — Da bi prišli, — Marija, pomagaj nam Ti!...

★

Od Kranja do Brezij tri ure hodá, — dve dobri, recimo, kdor hoditi zna. — Za malo naduhe dovolj poti, — za eno pokoro predolga ni, — za Kranjca, ki sam Bog zanj skrbi: — mu žejo da, ko denarja ni...

¹ Prešeren je zložil napis na velikem zvonu pri Svetem Joštu. Zvon so vili iz turških mornariških topov. ² Naš živeči največji pesnik je zložil tudi neko pesem, ki vsebinsko ni vzgojna. ³ Na Okroglem biva visoko spoštovani Monsignor Tomo Zupan, ki je sestavil Prešernov rodovnik. Gg. Jos. Puntar, dr. Žigon, vseuč. prof. dr. Kidrič so znameniti prešernologi. ⁴ Zgodovinski Nakelčan, ki je Jurčič začel pisati o njem povest, ne da jo je končal. ⁵ Pregljev spis, ki se je zdel nekemu visokemu cerkovnemu knezu pohujšljiv. ⁶ Pisatelj in župnik. »Svetobor« in »Jarem pregrehe«, dva njegova romana. ⁷ Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. ⁸ Župnik v Zalem logu. Zdrav slovenski baladnik in pripovednik. ⁹ Ljudska vera, da je v letu samo sedem deževnih sobot. ¹⁰ Po Janezovem Razodetju. ¹¹ Nemirno je naše srce.

Miloš Živkovič:

Velika noč v ostroškem samostanu

Velika noč: praznik zmage krščanstva.

»Bez muke se pesma ne ispoja, bez muke se sablja ne iskova,« poje naš pesnik-genij vladika Njegoš. »Nema smrti bez suđena dana ni slobode bez leleka (zdiňovanja),« zopet poje Njegoš. Ni Velike noči brez Golgote. Zgled srbskega naroda je to v naših dneh najbolj potrdil. »Ko je carski Rim, pokorivši ves tedanji zgodovinski svet, vse globlje padal v zločin in greh, ko so takratni narodi na sredozemskih obalah ječali v njegovih okovih, ko so vsi bili eno v obupu, je iz rimske province Judeje vstalo krščanstvo, da jih potolaži in okrepi, da jih zbliža in dvigne v boj za svobodo, bratstvo, enakost,« piše Buckle v svoji »Zgodovini civilizacije«.

Kršćanstvo je bilo našemu narodu tolažnik in zaščitnik v borbi za osvobodjenje. Viden dokaz za to imamo v jugozahodnih predelih naše države, v samostanu Ostrogu v Črni gori. Vasilij ostroški, vladika hercegovsko-črnogorski, se je v teh naših krajih pojavil v najbolj težkih dneh v onem črnem razdobju, ko je v Črni gori ugasnilo zemeljsko kraljestvo Crnojevičev, a se še ni rodilo duhovno Petrovića Njegoša. Takrat se je čez ves Balkan pela mračna perot despotske in barbarske vladavine (Turčije), pod katero so bili zasušnjeni narodi združeni v joku za izgubljeno svobodo in v veri v Boga, da se jim bo z njegovo pomočjo in s skupnimi naporí vrnila. To je bila res črna Golgota z mnogimi in mnogimi mučéniki. Vidno in slavno mesto med njimi zavzema tudi sveti Vasilij ostroški, vladika hercegovsko-črnogorski, pravičnik in miljenec božji, mučénik za vero in narod, sveinik, ki so ga svetla dela dvignila v to

višino, in na katerega sveto glavo so položile venec večne hvaležnosti in priznanja štiri tako znane naše pokrajine: Črna gora, Hercegovina, Boka kotorska in Severna Albanija.

Golgota Vasilija ostroškega že skozi tri stoletja privlači množice romarjev. Samostan Ostrog je sveti kraj za vse naše jugozapadne predele, od srca Bosne in Zadra, od Neretve in Sandžaka pa do konca Boke in Črne gore in do Drača v Albaniji. V romarjih je svetnik zbral okrog sebe vse tri vere, vse one, ki trpe, ki iščejo tolažbe in upajo v dobre dni. Za življenja preganjan je po smrti postal po skrinjici svojih telesnih ostankov preganjavec grehov, pastir in zaščitnik vseh, ki so lačni pravice božje. Samo z njegovo pomočjo, tako misli narod v Črni gori, je veliki vojvoda Mirko, oče kralja Nikole, za vladanja kneza Danila leta 1852. s tovariši devet dni zaprt v gornjem ostroškem samostanu, uspel in strl močnejšo turško silo in tako Črni gori ohranil svobodo.

»Pripravi se na pot pod Ostrog,« mi je rekel pokojni kralj Nikola na cvetno soboto zvečer 1. 1908.

Teden pred velikonočnimi prazniki je kralj z družino radi slabega kraljičinega zdravja najraje prebil v blagem podnebjju na Crnojevića Reki. To leto je sam z menoj napravil avtomobilski izlet do samostana Ostroga. Bil je velik oboževavec tega samostana, njegovih svetinj in narave okrog njega. Prav ko vsa družina njegova. Ni minilo leto, da ga ne bi najmanj dvakrat posetil. Ker so mnogi znani inozemci obiskovali samostan, je kralj osebno skrbel, da je bil najboljše oskrbovan. Dal je napraviti divno serpentinsko pot skozi gozd od dolnjega k gornjemu samostanu. Znani Anglež, tiški vojvoda, je gotovo vsako leto priplul s svojo jahto do črnogorskega Bara in od tam na vozu, a pozneje z avtomobilom nadaljeval pot do Ostroga. V reki Zeti pa je lovil postrvi. V knjigi tujcev (če je še ohranjena) je napisal celo himno lepoti Ostroga in njegovim svetinjam.

Kralj je imel v samostanu svoje sobe. Arhimandrit Petronij, simpatičen, bolehen in dober očka, je kralja in goste gostoljubno sprejel. Romarjev je bilo polno. Glavarji so prišli, da pozdravijo gospodarja. Topla pomladna noč. Na južnem črnogorskem nebu tiho gore zvezde. Skozi gozd do gornjega samostana povsod bleste sveče in svetilke. To hodijo romarji v gručah pobožno in počasi v gornji samostan. Tudi kralj se je okrog polnoči napotil gori. V veži gornjega samostana plapolala ogenj, ker visoko gori je v kasni noči hladno. Okrog njega sede na nizkih trinožnih stolih kralj, glavarji in povabljeni. Črne silhuete menihov hodijo brez hrupa krog ognja. Včasih kateri od njih vrže dvoje troje zrnca kadila vanj in pod strop se dvigne moder dim in ves prostor se napolni s prijetno vonjavo. Kralj vstane, se v spremstvu arhimandrita napoti preko stopnišča na teraso in z druge strani v cerkev, da pomoli ob kosteh Vasilija Čudotvorca. Dolgo ostane notri. Potem se vrne in iznova sede k ognju.

Polnoč je prešla. Kralj ne kadi in ne pije; ne kave ne vode, ker se misli v prvi zori, ko se na Reko vrne, obhajati pri velikonočnem bogoslužju v tamošnji dvorski kapeli. Razgovarja se z glavarji o bojih okrog Ostroga; potem se obrne do mene in reče:

»Ti in tvoji prijatelji ste najbrže prepričani, da je krščanstvo prineslo zlo, da je zrušilo sreče polno civilizacijo starega Rima; ali tebi in tem ljudem tu bom prebral nekaj malega, kar dokazuje ravno nasprotno.«

Po teh besedah vzame iz plašča drobno francosko knjigo in nam iz nje počasi in razločno prepevajoč prebere naslednje besede iz svetega Avgušтина:

»Ali se niso Rimljani ravno takrat vrgli v brezdelje, ko je bila Italija polna sužnjev? Dan za dnem se je vse bolj širil prepad med neizmerno bogatijo in najbolj črnim beraštvom. Ali niso ulice velikega mesta bile prepolne razvratnežev, ki so živeli v pohajkovanju, žrli in se zabavali z državnim denarjem?

Ali smo mi kristjani vpeljali navado, da državljani brez odkupa pusti dedovano posestvo, pa beži v svet samo zato, da bi rešil sebe? Ali smo mi pokvarili narod in mu dajali kruha in iger, tekem in zabav? Ali smo mi svetovali Caracalli, da daje vsakemu brez razlike pravico na rimsko državljanstvo, samo da bi postal narod zvest zoprnemu tlačivcu Rimu? Potrebno je bilo nekaj več ko samo teritorialne meje, kar bi tako različne narode družilo v enega. In našli so to vez v krščanstvu. Ali smo kaj uspeli z vojsko, z nasilnim orožjem, ki nam je za devetdeset let dalo čez trideset cesarjev in sedemindvajset pretendentov? In ali se sploh morete čuditi, da je tega enkrat konec? Prav je torej, da je padel paganski Rim, ta drugi Babilon, ta vlačuga, ki je pila kri tolikim narodom?«

»Da« — in iz svojih besedi nadaljuje kralj in dene knjigo v žep — »prenačil se je bil meh z grehi, pa je počil. Nastop krščanstva je bil pravična in naravna osvoboditev človeštva od neizmerne propalosti Rima in od zločinov in sramote njegovih cesarjev. Zločinstvu Rima je prišla kazen s krščanstvom, ki je postalo božji maščevavec zaslužjenih narodov. Tudi Crna gora je božja maščevavka za vsa zla, ki so jih mogočnjaki in nasilneži prizadejali in jih prizadevajo našemu narodu.«

Za trenotek mu je obvisel pogled na moškem in na ženi, ki sta stala malo vstran ob ognju in pazljivo sledila njegovim besedam. Moški je bil v šumadinski narodni noši s šajkačo v rokah, žena prav tako.

»Midva sva, gospodar,« spregovori moški, »tam od Užic, od Bajine Bašte, pa sva prišla, da obiščeva te srbske svetinje.«

»Ah, od Užic!« reče kralj. »Kako sem vesel, brata. Naj bi dal Bog, da bi čez leto dni proslavljali vseh Srbov Veliko noč. Dovolj je bilo naše Golgote.«

Vstal je. Pred solncem smo se na avtomobilih vrnili nazaj na Reko. Daleč za nami so v škrlatnem siju ranega velikonočnega jutra gorele skalne stene nad ostroškim samostanom...

(Iz srbščine Tone Potokar.)

F. M. Dostojevskij:

Iz romana »Bratje Karamazovi«

(Odlomki iz življenja v Bogu preminulega svečenika in puščavnika — starca meniha Zosime, po njegovih lastnih besedah sestavil Aleksej Fjodorovič Karamazov.)

O mladeniču, bratu starca Zosime.

Rodil sem se, ljubljeni očetje in učitelji, v neki oddaljeni guberniji na severu, v mestu V.; oče mi je bil plemič, a ne kdovekak imeniten niti ne v zelo visoki službi. Umrli je, ko mi je bilo šele dve leti, tako da se ga vobče ne spominjam. Moji mamici je zapustil neveliko leseno hišo in nekaj glavnice, ne mnogo, vendar toliko, da je mogla brez pomanjkanja živeti z otroki. Mamica je imela samo naju dva: mene, Zinovija, in mojega starejšega brata Markela. On je bil kakih osem let starejši od mene, vročerkrvnega in razdražljivega značaja, a dober, ne posmehljiv in za čudo molčečen, zlasti v domači hiši, v občevanju z menoj, z materjo in služinčadjo. V gimnaziji se je dobro učil, toda s tovariši se ni družil, čeprav se tudi ni prepiral z njimi, tako ga je vsaj mamica ohranila v spominu. Kakega pol leta pred svojo smrtjo, ko mu je bilo že sedemnajst let, se je navadil hoditi k nekemu osamljenemu človeku v našem mestu, menda političnemu izgnancu, ki so ga bili v kazen za njegovo svobodomiselstvo poslali iz Moskve v naš kraj. Ta izgnanec je bil zelo učen mož in znamenit filozof na vseučilišču. Kdo ve zakaj je vzljubil Markela in ga jel sprejemati. Mladenič je sedel pri njem po vse večere, vso zimo, dokler niso pozvali izgnanca po njegovi lastni prošnji (zakaj imel je

pokrovitelje) nazaj v Petrograd v državno službo. Prišel se je veliki post, a Markel se ni hotel postiti, prepiral se je in se smejal temu: »Vse to je neumnost,« je govoril, »saj vobče ni Boga« — tako da nas je kar groza obhajala, mater, služinčad in tudi mene malega dečka, zakaj čeprav mi je bilo šele devet let, sem se vendar tudi jaz silno prestrašil, ko sem čul take besede.

Naša služinčad so bili sami nevoljniki, štiri duše, vsi štirje kupljeni na ime nekega vlastelina, našega znanca. Pomnim še, kako je mamica prodala eno izmed tistih štirih, bromo in priletno kuharico Afimjo, za šestdeset rubljev v bankovcih, in je namestu nje najela drugo, ki je bila svobodna. In evo, v šestem tednu posta se je bratu mahoma poslabšalo, kajti bolehen je bil že od nekdanj, šibkih prsi, slabotnega zdravja in nagnjen k sušici; rasti ni bil majhne, a vendar tenek in šibak, v obraz pa jako zal in prijeten. Menda se je bil prehladil; zdravnik, ki so ga poklicali, je takoj šepnil mamici, da ima naglo sušico in da ne bo učakal pomladi. Mati je jela plakati in oprezno prositi brata (najbolj zato, da ga ne bi prestrašila), da bi se pripravil in sprejel svetotajstvi, zakaj takrat je še hodil. Ko je to slišal, se je razjezil in jel nespoštljivo govoriti o hramu božjem. Obenem pa se je zamislil; takoj je uganil, da je nevarno bolan in da mu mati zaradi tega prigovarja, naj hodi v cerkev ter se izpove in sprejme obhajilo, dokler ima še toliko moči. Sicer je pa tudi sam že vedel, da je zdavnaj bolan, in še pred letom dni je bil nekoč pri mizi hladnokrvno rekel meni in materi: »Ni mi usojeno, da bi živel med vami na tem svetu; morda ne učakam več niti leta dni« — kakor da je prerokoval samemu sebi. Minili so trije dnevi in prišel je veliki teden. In glej, v torek zjutraj se je šel brat pripravljati na izpoved. »To delam prav za prav zaradi vas, mamica, da vas razveselim in pomirim,« ji je dejal. Mati je zaplakala od radosti, a tudi od gorja: »Vidi se, da mora biti njegov konec blizu, ko se je mahoma tako izpremenil.« Toda v cerkev ni hodil dolgo, legel je, tako da so ga izpovedali in obhajali že doma. Nastopili so svetli, jasni, dehteči dnevi, zakaj Velika noč je bila pozno. Pomnim, da je po vse noči kašljal in slabo spal, zjutraj pa se je vselej oblekel in poizkusil sesti v mehki naslanjač.

Tako ga imam v spominu: tih in krotek sedi tam in se smehlja, lan je, toda obraz mu je vesel in radosten. Duševno se je ves izpremenil — taka čudovita izprememba se je bila zdajci začela v njem! Pride k njemu v sobo stara pestunja: »Dovoli, dragec, da ti prižgem svetilko pred sveto podobno.« On preje ni dovolil tega, še upihaval jo je. — »Le prižgi jo, ljuba, le prižgi jo, malopridnež sem bil, da sem vam preje branil. Ti moliš k Bogu, ko prižigaš svetilko, jaz pa molim, ko se radujem tvojega dejanja. Oba moliva k istemu Bogu.« Čudne so se nam zdele te besede in mati se je zapirala v svojo sobo in venomer plakala, le kadar je prišla k njemu, si je obrisala oči in napravila vesel obraz. »Ne plakaj, mamica, predraga moja,« je časih dejal, »saj bom še dolgo živel, še dolgo se bom z vami veselil, in življenje, oh, življenje je tako veselo in radostno!« — »Oh, mili moj, kakšno veselje je to zate, ko ponoči žehtiš od vročice in kašljaš, kakor bi se ti hotele prsi raztrgati.« — »Mama,« ji je odgovarjal, »ne plakaj, življenje je raj, vsi živimo v raju, le vedeti nočemo, da je tako; če bi pa hoteli vedeti, bi že jutri nastal na vsem svetu raj.« In vsi so strmeli nad njegovimi besedami, tako čudno je govoril to in tako odločno; srce se nam je tajalo in plakali smo. Znanci so prihajali v vas: »Ljubi,« jim je govoril, »dragi moji, le s čim sem zaslužil, da me imate radi, zakaj me ljubite takšnega, kakršen sem, in kako je to, da preje tega nisem vedel in cenil?« Služabnike, ki so prihajali v sobo, je vsako minuto ogovarjal: »Ljubi, dragi moji, zakaj mi služite, mar sem vreden, da bi mi služili? Če bi se me Bog usmilil in me pustil živeti, bi vam jel sam služiti, zakaj vsi moramo služiti drug drugemu.« Mamica ga je poslušala in

majala z glavo: »Dragec ti moj, od bolezní govoriš tako.« — »Mama, radost ti moja,« ji je odgovarjal, »nemogoče je, da ne bi bilo gospodarjev in slug, toda naj bom tudi jaz služabnik svojih služabnikov, tako, kakor so oni meni. In še to ti povem, mamica, da je sleherni izmed vas pred vsemi kriv, jaz pa najbolj izmed vseh.« Mamica se je kar nasmehnila pri teh besedah, plakala je in se smejala: »Nu,« mu pravi, »v čem si kriv pred vsemi in bolj od vseh? Drugi so ubijalci in razbojniki, a kaj si mogel ti storiti takega, da se obtožuješ mimo vseh?« — »Mamica, krvca ti moja,« ji de (take ljubeznive, nepričakovane besede je bil pričel rabiti), »krvca ti moja mila, radostna, vedi, da je resnično sleherni človek kriv pred vsemi in za vse. Ne vem, kako naj ti to raztolmačim, a čutim, da je tako, toli jasno čutim, da me kar srce boli; in kako smo živeli preje in se srdili drug na drugega, ne da bi kaj vedeli o tem?«

Tako je vstajal s postelje vsak dan bolj ganjen in radosten in ves drhteč od ljubezni. Katerikrat je prišel doktor — stari Eisenschmidt, Nemec, je hodil k nam: »Nu kako, doktor, ali bom še živel kak dan na svetu?« se je časih pošalil z njim. — »Ne samo dan, še mnogo dni,« mu je odgovarjal doktor, »še mesece in leta boste živeli.« — »Čemu leta, čemu mesece!« je vzklikal moj brat. »Kaj bi šli dneve, ko je človeku en dan dovolj, da spozna vso srečo. Zakaj se prepiramo, dragi moji, zakaj se hvalimo drug pred drugim in zapominjamo drug drugemu žalitve: kar na vrt pojdimo, izprehajajmo se in se šalimo, ljubimo in hvalimo drug drugega, poljublajmo in blagoslovljajmo svoje življenje.« — »Vaš sin ne bo več dolgo živel,« je rekel doktor mamici, ko ga je spremila pred hišna vrata, »meša se mu že od bolezní.« Okna njegove sobe so bila na vrt, naš vrt je bil senčnat, poln starega drevja, iz drevja je poganjalo mlado brstje, zgodnje ptice so bile že priletele in so mu čvrljale in prepevale skozi okna. In ko je gledal nanje in se jih radoval, jih je jel zdajci prositi oproščenja: »Ptičke božje, ptičice vesele, odpustite mi tudi ve, zakaj grešil sem tudi pred vami.« Tega pa že nihče izmed nas ni mogel razumeti, čeprav je on kar plakal od radosti: »Da,« je govoril, »taka slava božja je bila okoli mene: ptičice, drevesa, trate, nebo, samo jaz sem živel v sramoti, jaz edini sem oskrnil vse, te slave in krasote pa nizem opazil.« — »Kar preveč grehov jemlješ nase,« je časih plakala mamica. — »Mamica, radost ti moja, saj plakam od veselja, ne od žalosti; samemu se mi hoče, da bi bil kriv pred njimi, le razložiti ti tega ne morem, ker ne vem, kako naj jih ljubim. Naj bom grešen pred vsemi, zato mi bodo tudi vsi odpustili, prav v tem je raj. Ali mar nisem zdaj v raju?«

In mnogo je še bilo takega, česar se ne morem spomniti, da bi zapisal. Vem še, kako sem nekoč sam stopil v njegovo sobo, ko ni bilo nikogar pri njem. Ura je bila večerna, jasna, solnce je zahajalo in obsevalo vso sobo s svojimi poševnimi žarki. Ko me je zagledal, mi je pomignil k sebi; pristopil sem, on pa me je z obema rokama prijel za ramena ter se mi ganjeno in ljubeče zagledal v obraz; ničesar ni rekel, samo gledal me je, celo minuto me je gledal tako. »Nu,« je dejal, »pojdi zdaj, igray se, živi namestu mene!« Tedaj sem odšel iz sobe in sem se šel igrat, a pozneje sem se velikokrat v življenju s solzami v očeh spominjal, kako mi je bil rekel, naj živim namesto njega. In še mnogo je govoril takih divnih in prelepih besed, čeprav so nam bile takrat nerazumljive. Umrl je tretji teden po Veliki noči, pri popolni zvesti, in dasi je bil že prestal govoriti, se vendar do svoje poslednje ure ni izpremenil: radostno je gledal okoli sebe, oči so mu bile polne veselja, iskal nas je s pogledi, smehljaj se nam in nas klical. Celó po mestu so veliko govorili o njem. Vse to me je takrat pretreslo, a ne Bog si ga vedi kako, čeprav sem zelo plakal, ko so ga pokopavali. Majhen otrok sem še bil, toda v srcu mi je ostalo vse neizbrisno, čeprav se je čustvo skrivalo v globini. Usojeno mu je bilo, da se ob svojem času prebudi in oglasi. Tako se je tudi zgodilo.

Zalostna mati božja (Pietà) v ljubljanski stolnici. Ta kip krasi drugi oltar na listni strani podolžne ladje. Materi božji stoni čez levo koleno njen mrtvi Sin. Desnico mu podpira ljubeč angelček, ki mu obenem popljublja ranjeno roko. — Izraz Matere božje je presunljiv. Zdi se ti, kakor bi njene ustnice govorile s prerokom Jeremijem: »O, vi vsi, ki greste mimo, pomislite, ali je katera bolečina kakor moja?« Tudi Kristusovo mrtvo telo je lepo oblikovano. Kip je nastal v dobi našega najboljšega baroka okoli 1730—1740. Žal, da nam nista znana niti umetnik tega dela niti natančna letnica.

Rainer Maria Rilke:

Pietà

Zdaj je moja bednost polna, brez
 imena
me je vso prevzela. Kakor kamna
 notranjost

strmi, strmin.

Trda, kakor sem, le eno vem:

Ti si zrastel —

...in si zrastel,

da kot prevelika bolečina,
preko pojmov mojega srca
visoko sežeš.

Zdaj počez ležiš mi v naročju
in zdaj več ne morem te
roditi.

(Iz »Marijinega življenja« poslovenil Silvester Škerl.)

Otroci se igrajo ...

Mihec, Janezek, Metka, Lojzek, Francka, Tonček in Pepca so sami v kuhinji. Oče sedi v sobi, mati je šla na trg. Mihec, Janezek, Metka, Lojzek, Francka, Tonček in Pepca se igrajo »Kristusovo trpljenje«. Lojzek je hotel biti Kristus, Janezek tudi. Mihec, ki ima papirnato čako in je najstarejši in ki je rimski stotnik in režiser, je razsodil, da bo v začetku do Kajfeža Kristus Lojzek in Janezek Peter, od Kajfeža do groba Jožefa iz Arimateje pa Janezek Kristus in Lojzek Jožef iz Arimateje. Tonček je moral biti Judež Iškarijot. Branil se je, toda nazadnje mu je dala Metka svoj kos potice od opoldne in Francka pol pomaranče. In ko so mu vsi zatrdili, da se samo igrajo in ni za res, se je udal ter sprejel odtrgan žep za mošnjo cekinov.

Metka je Veronika s potnim prtom in Francka usmiljena jeruzalemska žena in angel v Getsemanih in Pepca Marija Magdalena.

V kuhinji v kotu so zastavili oder in je prva kulisa na levi velika skleda, druga kuhinjski valjar, na desni so zastavili mamino »Kristino«, to je oprsje za merjenje oblek in zadaj otroški voziček.

Igrali so že vrt v Getsemanih. Lojzek je klečal na mali pručici in Francka angel ga je tolažila. Lojzku je šla stvar k srcu, imel je solze v očeh in vsi so bili tihi. Francka mu je nudila lonček. V tistem hipu so zapazili, da se Tonček pomika proti vratom.

Mihec mu je planil nasproti.

»Kam greš?«

»Jaz ne bom Judež!« je jecljal Tonček.

»Če si pa že snedel potico in pomarančo!«

»Saj ni za res!« je trdila Pepca.

»Ko se mi pa smili! Tako se mi smili!«

»Eden mora biti!« je razsodil Mihec.

Tonček je tresoč se vrnil in Mihec mu je veleval:

»Zdaj stopi na stolček in ga poljubi!«

Tonček se je vzel, toda se vrnil spet in šele ko mu je Metka vsa nejevoljna zaklicala, da bo moral vrniti pomarančo, in sicer ne samo pol, celo, je stopil na prste in poljubil Lojzka.

»No, ali je to kaj!« je menil Mihec. »Zdaj pa imaš tu vrv in se obesi!« Tonček je začudeno gledal.

»Judež se mora obesiti! Tako je pisano! Če je srebrnike vzel, se mora obesiti! Kadar Kristusa na križ pribijejo, se mora obesiti!«

V kuhinji je vrišč in jok in otroški kreg. Mihec, Janezek, Metka, Lojzek, Francka, Tonček in Pepca se igrajo Kristusovo trpljenje.

Janezek stoji z razpetimi rokami pri vratih v shrambo, Magdalena kleči pred njim, stotnik vpije nad Tončkom:

»Zdaj je vrsta na tebi, kje imaš vrv? Če si izdal in vzel srebrnike!« Lojzek vleče Tončka za roko, deček bije z nogami in vpije na vse grlo:

»Saj nisem izdal onega, ki visi. Saj sem tebe!« Mihec udari Tončka po licu, udari ga Lojzek, Janezek, Francka in Pepca:

»Na, Judež, na, Judež, na, Judež!«

Tonček tuli in cepeta z nogami.

»Nisem, nisem, jaz nisem!«

»Na vrv!« sili vanj Mihec.

Odpro se vrata, na pragu stoji oče z namršenim čelom. Za hip je vse tiho. Francka klepetulja hiti pripovedovati:

»Igrali smo se... igrali križanje... Tonček je Judež... da, Judež in se noče obesiti!«

»Saj se vsak ne obesi!« je zamrmral in jo pogladil po licih. »Samo oni v svetem pismu se je zagotovo!«

Otroci se ne igrajo več križanja; moti jih, da se Tonček ni držal igre, četudi je dobil kos potice in pol pomaranče, da je bil Judež, moti jih, moti, zakaj se vsak Judež ne obesi, če tako stoji v pismu.

Za našo deco

Angel

Na veliko noč je umrl Mostičarjev Jožek. Vstajenje je dočakal, nato je izdahnil. »Joj,« je vpila njegova mati. »Jožek, nikari mi ne umri, pi-ruhov ti bom dala!« Jožek je ni slišal več. Če bi jo bil tudi slišal, bi se za piruhe ne bil zmenil. Njegova duša je že počivala v naročju angela...

Vselej, kadar umrje kateri izmed zemskih otrok, prileti angel, vzame dušco v naročje, razpne bela krila in obleti še enkrat ljubljene kraje, na katerih se je otrok v življenju najraje igral. Pri tej priliki natrga šop cvetic, da jih ponese k Bogu, kjer lepše cveto kot na zemlji. Ljubi Bog pritisne cvetice na srce, a najljubšo cvetko poljubi, da dobi glas in z drugimi stvarmi prepeva nebeško slavo.

Vse to je pripovedoval angel Jožkovi dušici, ko jo je nesel pod nebo. Jožku se je zdelo, da ga posluša kot v sanjah. Plavala sta nad kraji, ki jih je Jožek najraje imel; priplavala sta na livado, polno pomladnih cvetic.

»Katere naj vzameva, da jih v nebesih vsadiva?« je vprašal angel.

Pred njima je stal vitek, lep rožni grmiček, ki ga je bila hudobna roka odlomila. Liste in popje je žalostno in uvelo viselo ob debelcu.

»Uboga roža!« je vzdihnil otrok. »Vzemiva jo s seboj, da ji Bog poverni rast in cvetje!«

Angel je vzel rožo in poljubil Jožka, ki je napol odprl oči. Nato sta natrgala najlepših cvetic, vzela sta tudi prezirane zlatice in divje sirotice s seboj.

»Zdaj imava cvetice,« se je vzradostil otrok.

Angel je prikimal, toda ni še splaval k Bogu.

Bila je noč, vsepovsod je vladal mir. Ostala sta v velikem mestu in plavala po ozkih ulicah, po katerih je ležala slama, pepel in odpadki

vsake vrste. Ljudje so se selili. Tam so ležale črepinje od krožnikov, razbiti mavčni kipci, cunje in stari klobuki, kar ni bilo lepo videti.

Angel je pokazal na gnojišče. Na njem so ležale črepinje cvetličnega lonca, kepa zemlje, iz katere je gledala ovenela, posušena poljska cvetica. Bila je tako revna, da ni mogla nikomur več narediti veselja, zato so jo vrgli na ulico.

»To cvetico vzameva s seboj,« je rekel angel. »Med tem, ko bova plavala k Bogu, ti bom pripovedoval, zakaj...«

Letela sta v nebesa, angel je pripovedoval:

»V ozki ulici pod nama, v tesni kleti, je živel ubog, bolan deček. Odkar je prišel na svet, je moral ležati v postelji. Kadar se je počutil najboljše, se je oprl na bergle in šel dvakrat po ozki sobi. To je bilo vse. V poletnih dneh je tu pa tam posijalo solnce za pol ure v klet. Če je sedel ubogi deček v solncu z roko na očeh, da so tekli žarki kot kri skozi prste, je bil ves srečen. Gozd je poznal le po bukovih mladikah, ki mu jih je vsako pomlad prinesel sosedov sin. Te si je del nad glavo in sanjal, da sedi pod drevesi, v katerih solnce sije in ptice pojo. Nekega poletja mu je prinesel sosedov sin tudi cvetic, med katerimi se je po naključju nahajalo tudi stebelce s koreninicami. To cvetico je vsadil v lonček in jo postavil na okno poleg postelje. Cvetica je rastla, poganjala novih mladik in vsako leto cvela. Nadomestovala je bolnemu dečku vrt, bila mu je dražja kot vsak zaklad. Zalival jo je in pazil, da je slednji žarek, ki se je prikazal skozi okence, do zadnjega užila. Ta cvetica mu je bila vse. Zanj je rastla, vonjala in cvetela. Še v smrtni uri, ko ga je Gospod klical k sebi, je obrnil vanjo svoj zadnji pogled. — Leto je preteklo, kar ga je bil Bog poklical k sebi. Cvetica je bila pozabljena, posušeno so vrgli na smetišče. In vendar je ta cvetica, ta suha cvetica dala več veselja kot najlepša roža v kraljevem vrtu.«

»Toda — kako ti to vse veš?« je vprašal Jožek, ki je plaval z angelom pod zvezde.

»Zato vem,« je odgovoril angel, »ker sem bil jaz tisti ubogi, bolni deček, ki je hodil z berglami. Svojo cvetico bom pač poznal!«

Deček je odprl oči in pogledal angela v njegov lepi, prijazni obraz. V tistem trenutku sta dospela v nebo, kjer vladata veselje in sreča. Bog je pritisnil mrtvega Jožka na svoje srce. V tistem hipu je postal angel, dobil je perotnice in letal z ostalimi angeli z roko v roki po nebesih. Bog je pritisnil vse cvetice na srce, ubogo, posušeno poljsko cvetico pa je poljubil, da je dobila glas in pela Bogu čast in slavo z angeli vred, ki so plavali okrog Stvarnika v vedno večjih krogih, v neskončnost se raztezajočih, vsi enako srečni. Vsi so peli, mali in veliki, angelček-Jožek in uboga poljska cvetica, ki je še pred nekaterimi trenutki ležala posušena in zavrnjena na smetišču velikega mesta...

Peli so tudi zvonovi vsega sveta, ljudje in priroda. Bila je velika noč, vstajenje ubogih in ponižanih, čistih v svojih srcih.

(Po Andersenu.)

KAMEN.

Neki ubožec je šel k neznanemu bogatašu in ga prosil vbogajme. Bogataš mu ni dal ničesar. »Poberi se!« mu je dejal. Ubožec ni odšel. Tedaj se je bogatinec razsrdil, pobral kamen in ga zagnal v revčka. Ta ga je pobral, ga vtaknil v žep in dejal: »Ta kamen bom nosil, dokler ne pride ura, da ga jaz vržem vanj.« In tista ura je prišla.

Bogataš je storil zločin. Izgubil je vse svoje bogastvo. Tistega dne, ko so ga peljali v ječo, se je ubožec nahajal na ulici. Stopil je pred bogataša, vzel iz žepa kamen in dvignil roko. Toda, ko je preudaril, je spustil kamen na tla in rekel:

»Zakaj sem ga nosil tako dolgo? Za nič: ko je bil bogat in mogočen, sem se ga bal, danes se mi smili.«

(Lev Tolstoj.)

A. Milne:

Medved Pu gre na obisk

Medved Pu se sprehaja po gozdu. Tiho žvižga predse in prijazno renči. Razmišlja, kaj bi pač drugi ljudje napravili, in kakšno čustvo bi ga obšlo, če bi nenadoma postal kdo drug. Tako pride do peščenega griča, v katerem se nahaja velika luknja.

»Aha!« zakliče Pu. »Če se ne varam, pomeni ta luknja kunca. Kunec pomeni družbo, družba pomeni, da bo nekaj za jesti in da bo nekdo moje renčanje poslušal in tako dalje.«

Skloni se torej, vtakne svojo glavo v luknjo in reče: »Je kdo doma?«

Znotraj zasliši prasketanje in grebanje, nato pa vse utihne.

»Vprašal sem, je-li kdo doma?« zakliče Pu zelo glasno.

»Ne!« odgovori glas in nato pristavi: »Ni treba, da tako kričiš, slišal sem te prvič zelo dobro.«

»Kako neumno,« meni Pu. »Ali tu res ni nikogar?«

»Ne. Nikogar.«

Pu potegne svojo glavo zopet iz luknje, nekoliko pomisli ter reče nato sam sebi: »Nekdo pa je vendarle tu, kajti nekdo je vendar defal »nikogar.« Vtakne torej svojo glavo znova v luknjo in meni:

»Halo, kunec, si ti?«

»Ne,« reče kunec, topot z drugim glasom.

»Ali ni to tvoj glas, zajček?«

»Mislim, da ne,« odvrne kunec. »Vsaj bil naj bi ne.«

»Ali bi bili morda tako prijazni in bi mi povedali, kje je kunček?«

»Šel je k svojemu prijatelju medvedu Puju, s katerim sta si zelo dobra.«

»To sem vendar jaz!« reče medved zelo presenečen.

»Kakšen jaz?«

»Medved Pu.«

»Ali veste to popolnoma zanesljivo?« vpraša zajček še bolj začudeno.

»Da, čisto natančno,« reče Pu.

»Potem pridi noter.«

Pu se je preril skozi luknjo in končno prišel noter.

»Imaš prav,« reče kunec in si ga ogleduje. »Ti si zares. Veseli me, da te vidim.«

»Kaj pa si mislil, kdo da je?«

»Nisem bil čisto gotov. Saj vendar veš, v gozdu ne smeš vsakogar pustiti v svojo hišo, človek mora biti previden. Kako misliš, če bi malo založila?«

Pu je vedno ob enajstih dopoldne rad malo prigriznil in vesel je bil, ko mu je kunec postavil na mizo krožnike in skleda ter ga vprašal: »Hočeš medu ali sladke smetane na kruhu?« Pu je malo v zadregi in nekoliko je razburjen, da reče »oboje«. Da ga pa ne bi smatrali za preveč požrešnega, še dostavi: »A radi kruha se ni ba preveč truditi.« Potem slastno jé, cmoka in se obližuje in jé naprej s pravim medvedjim apetitom. In nato precej časa ne zine ničesar ... nato začne z zelo udušenim glasom zopet renčati, vstane, da zajčku ljubeznivo taco ter izjavi, da mora sedaj nadaljevati svojo pot.

»Ali moraš res že iti?« vpraša vljudno kunec.

»No da,« odvrne Pu, »lahko bi še nekoliko ostal, če, če bi ti...«, pri tem pa se živahno ozira po jedilni shrambi.

»Jaz sem prav za prav tudi hotel iti zdoma,« reče kunec.

»Tako, potem bom tudi jaz šel. Na svidenje!«

»Na svidenje! Ali res ne bi ničesar več?«

»Ali imaš še kaj? vpraša hitro Pu.

Zajček odkrije pokrovke. »Ne, ni več ničesar.«

»To sem si mislil,« reče Pu in veselo kima. »Torej na svidenje, sedaj moram naprej.«

Začel je lesti iz luknje, se vzel s svojima prednjima tacama, z zadnjima pa se požene kvišku. S svojim rilcem pogleda iz luknje... nato s svojimi ušesi... nato s prednjima tacama... nato s pleči... in nato —

»Na pomoč!« zakliče Pu. »Bolje bo, če zlezem zopet nazaj. Ne! Moram ven!«

»Ne zmorem ne enega ne drugega,« pravi naposled, »presneta komedija.«

Zajček pa sedaj tudi hoče iti na sprehod. In ker so njegova sprednja vrata zabasana, gre zadaj ven, pride k medvedu in si ga odzunaj ogleduje.

»Halo, kaj si obtičal?« vpraša.

»N-ne,« reče Pu brezskrbno, »samo malo počivam in malo razmišljam in malo pojem in žvižgam.«

»Daj mi malo svojo taco!«

Medved Pu mu pomoli taco, zajček pa vleče in vleče in vleče...

»Au,« krikne Pu, »to vendar boli.«

»Obtičal si,« reče kunec.

»To pride od tega, če so pri ljudeh sprednja vrata premalo velika,« se jezi Pu.

»To pride odtod,« ga strogo zavrne zajec, »če ljudje preveč jedo. Takoj sem si to mislil, a nisem hotel reči, da eden izmed naju preveč je,« nadaljuje kunec, »in nisem tega povedal. Sedaj pojdem po Krištofa Robina.«

Krištof Robin je stanoval na drugem koncu gozda. Ko se z zajcem vrne in vidi Puja v zadregi, reče s tako ljubim glasom »Neumni medved«, da se Puju srce napolni z novim upanjem.

»Meni je pravkar prišlo na misel,« reče Pu, »da zajček morda svojih sprednjih vrat ne bo mogel več uporabljati.«

»Meni tudi,« reče kunec.

»Seveda boš lahko še hodil skozi ta vrata,« pravi Robin. »Če Puja ne bomo mogli ven potegniti, ga bomo pač zopet potisnili nazaj v jamo.«

»Ti misliš, da ne bom več prišel iz luknje?« vpraša Pu.

Robin odvrne: »Ničesar drugega ne moremo storiti, kot da počakamo, da boš zopet tanjši.«

»Koliko časa bo to trajlo?« vpraša Pu v skrbeh.

»Približno teden dni.«

»Vendar ne morem ves teden tu ostati!«

»En teden lahko mirno tu ostaneš, stari, neumni medved. Težko te je ven potegniti.«

»Zabavali te bomo in ti čitali povesti,« pristavi zajček, »upajmo, da tačas ne bo snežilo. In ker mi ti stari junak zavzemaš dobršen del mojega stanovanja, mi boš pač dovolil, da na tvojih zadnjih tacah obesim svoje perilo. Mislim, ker so že tu in ne delajo ničesar, da bi mi vendarle bilo zelo prijetno, če bi svoje brisače lahko na njih razobesil.«

»Ves teden!« nevoljno godrnja medved, »kaj mi boste dali jesti?«

»Bojim se da nič,« reče Krištof Robin. »Tako boš hitreje postal tenak. A čitali ti bomo zagotovo.«

Pu začne stokati, a kmalu opazi, da ne more več stokati, ker je bil tako močno v kleščah. Solze mu teko po licu in žalostno modruje:

»V tem slučaju pa mi moraš brati zelo zabavno knjigo, tako, ki bo medveda, ki je obtičal v zagati, res potolažila.«

Teden dni čita Krištof Robin iz take knjige severnemu koncu Puja, zajček pa razobesi svoje perilo na južnem delu Puja in med obema koncema se čuti medved vedno bolj vitkega in tanjšega. In koncem tedna zakliče Krištof Robin: »Sedaj!«

Prime torej Puja odzunaj za prednji taci, zajček pa se prime Krištofa Robina in vsi zajčevi prijatelji in sorodniki se primejo zajčka in vsi vlečejo z združenimi močmi.

Nekaj časa stoka Pu vedno le »au« in zopet »au«. A naenkrat napravi »pop«, prav tako ko da je zamašek zletel iz steklenice.

In Krištof Robin in zajček in vsi prijatelji in sorodniki zajčka padejo vznak, in zgoraj na njih leži sproščeni Pu. S hvaležnim nasmehom se poslovijo od svojih prijateljev ter nadaljuje svojo pot po gozdu. Krištof Robin pa se ljubeznivo ozira za njim ter pravi: »Stari, neumni medved.« —

SLON.

Neki Indijec je imel slona. Krmil ga je slabo, a delati mu je moral mnogo. Slon se je razburil in dvignil nogo nad svojega gospodarja; zmeštil ga je. Indijec je bil na mestu mrtev.

Vdova je vsa v solzah zgrabila svoje otroke, jih peljala pred slona, vrgla pred njegove noge in rekla:

»Slon, ubil si jim očeta, ubij tudi nje!«

Slon je pogledal otroke, ovil najstarejšega s svojim rilcem, ga nežno dvignil in posadil na svoj hrbet.

Od tistega dne je slon ubogal otroke v vsem in delal zanj.

(Lev Tolstoj.)

Volk in kozice

Belka, Rjavka, Črna,
tri kozice zale
so se preoblekle,
v mesto se podale.

Volk jih sreča v hosti:
»Kakšne lepe čeeel!«
Ktero naj pohrustam?«
»Belko«, Rjavka reče.

»Diavko«, ozklika Belka.
»Zakaj ne črne?«
Črna pravi: »Čakuj,
da se družba orne!«

Volk si misli: »Bodil!«
Sam pri sebi reče:
»Sedem in počakam,
ena mi ne uteče.«

Tri kozice v strahu
so si govorile:
»Ubežimo volku!
Kam se bomo skrile?«

Hišica ob cesti —
vanjo so skočile,
so zaprle okna,
vrata zaklenile.

Volk bedak je čakal,
mu prepeč je šale.
Tekel, stal pred hišo,
koze se smejale.

»Dimnik«, volk se spomni.
Zdaj zadel je pravo.
»Čakajte, kozice,
skrajšam vam zabavo!«

*Skočil je skozi dimnik
zletel na ognjišče,
se na ognju spekel
kot v kozici pišče.*

* Čeča pravijo na Goriskem dekleču,

STAREC IN SMRT.

Neki starec je nabral drv v gozdu in jih hotel naložiti na svoj hrbet. Imel jih je nesti zelo daleč. Potrt je odložil težko breme in dejal:

»Oh, če bi prišla smrt!«

Smrt je prihitela.

»Tu sem,« je dejala. »Kaj mi hočeš?«

Starček se je prestrašil smrti in odgovoril:

»Pomagaj mi naložiti ta drva na moja pleča.«

(Lev Tolstoj.)

MESEC IN SOLNCE.

Mesec in solnce sta bila brat in sestra. Nekega dne sta si izmislila pravo. Mesec je dejal solncu: »Vrziva najine otroke na zemljo.« Solnce je bilo zadovoljno. Ko je prišel čas, da bi morala izvršiti, kar sta sklenila, je mesec skril svoje otroke. Nabral je belih kamnov in jih vrgel v vrečo. Solnce pa ni vedelo nič o tem, polovilo je v resnici vse svoje otroke in jih vtaknilo v vrečo. Mesec in solnce sta se nato napravila na pot in prišla do zemlje. Mesec je izpraznil vrečo s kamni. Tako je bilo prevarano solnce, ki je iztreslo otroke iz vreče. Mesec in solnce sta šla nato domov. Nastal je dan, solnce je v veselje vseh ljudi vzšlo na nebo. Prišla je noč in vzšel je mesec s svojimi otroki — zvezdami. Tedaj je postalo solnce srdito na mesec, ker ga je bil prevaril, da je vrglo svoje otroke na zemljo. Mesec pa je dejal solncu, da bi bila njegova moč z otroki za ljudi prevelika in da je bolje, če ljudje njegovo deco — ogenj polovijo, si skuhajo jedi in si ogrejejo trebuhe. Od tistega časa živita solnce in mesec v prepiru in hodita vsak svojo pot, ljudje pa so dobili ogenj. Vidite, to je resnica.

(Afriška pravljica.)

Franc Bevk:

Nekoliko čudna zgodba

Otroci! To, kar vam bom zdaj pripovedoval, se je zgodilo takrat, ko sem bil še zelo majhen. Tako majhen kot vi, ali pa še manjši. To pa vem, da sem že nosil hlače. Tudi to vem, da je bilo o veliki noči. Nikoli drugače bi žalost ne bila tako velika ne sramota večja.

Od naše vasi do fare je uro hoda. Eno uro v šolo, kar je bilo posebno lepo. O tem vam bom drugič pripovedoval, če se mi med tem črnilo ne posuši. Eno uro smo imeli tudi v cerkev. To je bilo še lepše. Bili smo praznično oblečeni, poslušali smo petje in gledali svetnike.

Najlepše je bilo na veliki teden in na veliko noč. Vsak dan, tudi po dvakrat na dan smo šli po tisti lepi poti preko pobočij hriba. Globoko pod nami je šumela reka, narastla od pomladnih povodnji. Visoko nad nami je šumel v pomladanjem vetru goli gozd.

Na cvetno nedeljo smo šli isto pot z oljčnimi tutarami, ki so bile z bršljanom opletene, vmes pa vrbove in leskove šibe z muckami, a na njih privezana jabolka. Nato so naredili božji grob. Dva huda rimska vojščaka sta ga stražila. Tako grdo sta gledala, da sem se tiho bal, da bosta Jezusa ukradla ali mu kaj hudega naredila, nikari da bi ga čuvala. Zvonovi so utihnili, hrestalica se je oglasila v stolpu, strežnik je z ropotuljo šklepetal pred oltarjem... Na veliko soboto smo po cerkvenem opraviilu pritaknili gobe k ognju pred cerkvijo in divjali domov kot večje, da je mati upihala velikonočni ogenj...

O vsem tem vam ne bom pravil. Povedal vam bom zgodbo o hlačah, ki se je pripetila na veliko noč, ko je bilo treba iti v temi k maši, se udeležiti vstajenja, procesije, se vrniti domov, oteščati z drobljancem blagoslovljenega kruha in sprejeti piruhov od matere.

Vsako jutro je bilo težko prezgodaj vstati, na veliko noč je šlo lažje. Ždel sem v listju in spal le z enim očesom, z drugim sem bdel in čakal, kdaj me oče pokliče. Zaslišal sem svoje ime, listje je zašumelo, prikazala se je kuštrasta glava, še pred očetom sem bil v veži.

Vode se nikoli nisem bal. V mrzli sem se umival, le z veliko naglico. Včasih so mi dejali: »Tako se muca umije.« Na veliko noč sem se umil malo bolje ko muca, segel sem z roko celo za ušesa in po vratu. Preoblekel sem srajco, v skrinji so ležale praznične hlače. V poltemi, ob brlivki sem jih popadel in... Tu moram pa še nekaj drugega omeniti.

Odkar sem bil dobil prve hlače pa do tedaj, da sem zrastel, so mi vedno delali krojači po očetovem naročilu zelo velike brgeše. Sprva so bile take, da bi bila šla dva taka dečaka vanje, spodaj pa sem jih moral zavihati dvakrat ali trikrat, ali pa sem jih zmašil v škornje, da so se mi od kolen do pasu nabirale v gostih gubah. »Da jih fant ne bo urastel,« so dejali. No, fant je hlače kljub temu urastel. Jedva sem se zavedel, jih ni bilo treba več zavihavati, postale so mi tesne in prekratke, dokler se niso olupile raz mene. To se je v mojem življenju nekajkrat ponovilo.

Tedaj, ko so bile hlače še za cerkev spodobne, so bile zmeraj zelo široke. Nosil bi jih bil vedno za petami, če bi naramnic ne bil imel. Vendar pa so mi take hlače bile povšeči. Imele so veliko prednost, da jih ni bilo treba odpenjati ne zapenjati. Kadar sem jih prvič oblekel, sem jih tudi zapel. Dokler jih nisem urastel, se to ni več primerilo. Če

sem hlače slačil, sem vrgel naramnice raz ramen, hlače so same padle do peta. Kadar sem jih oblačil, sem vtaknil noge v hlačnice, potegnil navzgor in obesil naramnice. Dva hipa in bil sem oblečen. Stopil sem v škornje in nisem pazil, če sem obul levega na desno nogo in nasprotno.

Tako sem storil tudi na veliko noč. Le z večjo naglico. Bal sem se, da prej pride sosedov Andrejček, ki je obljubil prinesiti bakljo. Jutro je bilo namreč zelo temno. Nenadoma so se okna živo zasvetila, Andrejček je klical, treba je bilo iti.

Tako smo šli. Jaz in Andrejček naprej, moj oče in sosedovi zadaj. Bilo je lepo. Boga sem hvalil za temno jutro, da smo lahko nesli tako lepo gorečo bakljo s seboj. Vse okrog je bila globoka tema. Iz vasi so se oglašali zgodnji petelinji klici. Redke zvezde so gledale z neba. Baklja je svetila ko podnevu, dolge sence so rastle in plesale pred nami.

Šli smo po strmem klancu, v katerem je stalo gosto visoko drevje po obeh straneh, ko me je poklical oče:

»Ti — kako so narejene tvoje hlače? Ali te ne tiščijo?«

»Ne,« sem dejal.

Šel je za mano, gledal v moje noge in opazil, da nekaj ni v redu.

»Zakaj ti pa tako čudno opletajo okrog nog? Čakaj, da vidim.«

Bil je strašen trenutek. Četrť ure od doma, sredi radosti, da grem k velikonočni maši in procesiji, ob svitu baklje, je oče vpričo sosedov ugotovil, da so moje hlače narobe oblečene. Nisem mogel verjeti, vendar je bilo res. Sedalo sem nosil spredaj, gumbi so bili zadaj. Videl sem črno pred očmi. Oče se ni mogel ubraniti smeha in jeze, še bolj sramote.

»Ali te ni sram?«

Seveda me je bilo sram, a zinil nisem nobene. Stal sem kot kol v plotu, sosedovi so se smejali.

»Naj stopi ob pot in naj hlače obrne,« je dejal nekdo.

»Nič,« je rekel oče trdo, ki bi bil sam to nasvetoval, če bi se ne bilo zgodilo tako sramotno pred drugimi ljudmi. »Naj ve za drugič! Domov naj gre!«

Kakor da me je kdo oropal za celo leto življenja, mi je bilo pri srcu. »Saj... saj...« sem zajecjal.

»Domov pojdi!« me je prekinil strogi očetov ukaz.

Obrnil sem se in se opotekel po klancu. Nisem opazil teme, nisem občutil strahu. Velika žalost in osramočenost sta šla za menoj. Z vrha klanca so prihajali za menoj glasovi, svetloba baklje se je v medlih pramenih igrala daleč v vrhovih dreves...

Tak sem, da zlepa ne vržem puške v koruzo. Preden sem prišel domov, sem sklenil, da se vrnem in bakljo dohitim. V izbo se nisem upal. V veži sem se stisnil v kot, sezul škornje in popravil, kar je bilo zgrešenega. Pri tem je nekaj zaropotalo. Preden je babica, ki je varovala dom, utegnila pogledati skozi vrata, sem že izginil okrog vogala. Bežal sem proti koritu, mimo sosedove hiše, po klancu. Skozi temo, med drevjem, po samoti. Jedva sem utegnil postati in pogledati, kje je baklja. Zadnji njen blesk sem ujel, nato je izginila okrog hriba. Tako bridko me je stisnilo pri srcu, da bi bil zajokal.

Nenavadno dobro sem poznal pot. Kot beli plamenčki je blestelo kamenje pred menoj. Pod nogami so se kresale iskre. Zvezda se je utrnila in zatonila za bližnjo goro. Nikogar ni bilo v bližini, ne pred menoj ne za menoj. Znoj mi je lil po čelu, v prsih je sopihalo kot sto mehov, v licih je gorel ogenj. Padel sem, obrisal roke ob hlače, a tekal dalje.

Takrat sem bral že hude povesti, turške povesti. O strahovih sem slišal vsako zimo, o duhovih vsak večer. Bilo me je strah, da si nog nisem upal držati pod klopjo in so mi v mraku vselej mravljinici lezli po životu.

Tistega jutra so mi hudički užigali iskre pod nogami, mi nastavljali veje, zbijali klobuk z glave. Pot do cerkve so mi nategnili tako, da se mi je zdela neznano dolga, kot da sem jo trikrat znova začel.

Slednjič... Prišel sem na zadnji obronek. Vidna je bila cerkev. Vsa razsvetljena kot bajen grad je stala na holmu. Zvonovi so peli. Zadnja luč je prišla do cerkve in ugasnila. Tekel sem še zadnji kos poti...

Ko sem prišel do cerkve, je bilo že začelo sveto opravilo. Orgle so vriskale, pevci so peli, luč se je pretakala na trato pod cerkveni zid. Nekaj časa sem stal, že sem se hotel vrniti. Tiho kot tat sem se nato splazil v zakristijo. Želel sem, da me nihče ne vidi. Zakristija je bila polna, ljudje so se ozrli.

Po prstih sem se mislil prikrasti med ostale šolarje pred oltar. Toda — vse mi je šlo po krivi poti. Na pragu sem se spotaknil, zaropotalo je. Pravkar sem se pobral, ko se je župnik obrnil od evangelija in me premeril z dolgim pogledom.

Petja, vstajenja, goreče svečke, ki sem jo držal v rokah in procesije v jutranjem mraku okrog cerkve nisem tako užival kot druga leta. V veliki praznik je kanil dogodek s hlačami kot črna packa na papir: Bolj kot sem ga brisal, bolj se je mazal.

Po opravilu smo šli šolarji skozi zakristijo, župnik se je nagnil do mene:

»Ti, zakaj si pa zamudil?«

Od naše hiše niso nikoli zamujali maše, tem manj, da bi s takim ropotom naznanjali svoj prihod v cerkev. Sam ne vem, kaj sem zajeceljal. Kaj pametnega gotovo ne.

Še dobro, da smo dečki po maši bežali domov kar preko polja, preko gozda, kakor je kdo hitreje vedel in znal. Ni bilo časa, da bi mi kdo nagajal, če je tudi že vedel o tem.

Ko mi je mati podajala piruhe, me je pogledala z dolgim očitajočim pogledom; dejala ni besede.

Le oče je zinil: »Palico si zaslužil ne piruhe. Kdo je bil tako zaropotal pred oltarjem?«

Molčal sem. Molčali so tudi drugi. Taka sramota ni, da bi jo mnogo pravili in ponavljali.

Marij Skalan:

Maček krnjav

Mnogim so mačke višek hinavščine, zahrbtnosti in vseh slabih lastnosti, jaz pa sem jih vedno imel rad in moja ljubezen do njih ni bila nikoli ogoljufana. V življenju je pač čestokrat tako, da obsodijo koga že samo zaradi tega, ker si je sploh drznil priti na svet. Pošteno, Bogu vdano živi, vestno opravlja in izpolnjuje svoje človeške dolžnosti, nikomur ne kali miru in počitka in vendar je kriv vsega slabega in zlega. Sosedu pogori hiša: Bog vedi kako in zakaj je zagorel vse uničujoči plamen — kriv pa je on. Znancu pobije toča zorevajoča polja: slučaj je nanesel, da je priplaval usodni oblak baš nad njegove njive — in kriv je zopet on, obsojenec in zaznamenanec.

Tako je z mačkami! Nekoč se je nekomu zahotelo živega bitja, ki bi bilo vsega zla krivo — in naprtel je mačkam svojo jezo in negotovanje. Sosedje njegovi, po božji podobi ustvarjeni, a k zlu nagnjeni ljudje, ki rajši verujejo slabo nego dobro, še pomislili niso, da bi utegnili biti tisto njegovo mnenje krivično in pristransko. Verjeli so; in kakor more iz nedolžne besede nastati

konj, tako je nastala iz mačk grda, vseh pregreh kriva pošast. Slutnja, spočetka še skromna in negotova, je zrastle v obrekovanje, obrekovanje v nazor, a iz nazora je nastala vera, ki je šla od rodu do rodu in od kraja do kraja in je ves svet objela.

Mnogo živali si je tekom tisočletij udomačil človek, gospodar zemlje, in vsaki je dal del svojih opravkov, pa tudi del slabosti. Oslu je natovoril neumnost, biku zabitost, prašiču nesnažnost, kuri slepoto, zajcu bojazljivost, njej pa, mački, ki mu samo miši lovi, je naprtil hinavščino in vse ostalo. Ona, si je mislil, ki opravlja pri hiši najlažje delo, bo tudi najlažje prenašala najtežje breme. In zadovoljno si je pomel roke in je šel dalje svojo pot, trdno prepričan, da je edino on brez greha in napake.

Ko sem bil še zelo majhen, je prišlo k naši hiši mlado in krmežljivo mače. Bilo je tako slabotno, da je mati zmajala z glavo in obupala nad njegovo bodočnostjo.

»To nam ne bo nikoli lovilo miši; poginilo bo!« je dejala.

Mače pa ni poginilo. Izlizalo se je in je rastlo in napredovalo od dneva do dneva. Ko je dovršilo prvo leto svojega življenja, je postalo velik in lep maček in ker smo imeli pri hiši še dva druga mačja repa, smo mu dali ime Krnjav in rdeč trak okoli vratu. V drugem letu je Krnjav še vedno rastel, v

tretjem pa je postal pravi orjak — največji in najlepši maček v vasi. Ponosno, samozavestno in z dvignjenim repom je hodil po hiši in prav dobro se je zavedal svoje lepote in veličine. Pa ne samo po velikosti in lepoti, tudi sicer je znatno prekašal vse bližnje in daljne člane svojega rodu. Nekaj gosposkega, mirnega in prevdarnega je bilo na njem, in ko je včasih sedel med nami in poslušal naše pogovore, se nam je zdelo, kakor da vse razume in da se zanima za vsa naša vprašanja in vse naše nazore. Njegove velike rumene oči so gorele nepremično, kakor dvoje električnih luči in njegova koničasta ušesa so pazno lovila besedo za besedo. Tak je bil naš maček Krnjav.

Tiste dni je med našimi putkami hudo pustošila kurja smrt. Gori nekje med sivim skalovjem je imela mati lisica mladiče, ki so bili neprestano lačni. In kje naj bi poiskala nesrečna zvitoropka vedno nove pečenke za lačne gobce svoje mladine, če ne na našem dvorišču, med pohlevnimi našimi kurami in piščanci? Druga za drugo so izginjale naše putke. Moja mati je bila obupana, oče pa je presedel po cele dolge ure s puško za domačim plotom in čakal na krvoločno napadalko. Čakal pa je zaman, kajti duhala je smodnik in ni je bilo.

Krnjav je poslušal naše tarnanje in kokošje kokodakanje, in kakor da je razumel in vedel, da je treba nekaj storiti, je nekega dne dvignil rep, preskočil

plot in se napotil po položnem travniku proti gostim akacijevim grmom, ki so rastle doli pri potoku. Ponosno in samozavestno je prestavljal svoje mehke tace po zeleni travi, ko pa je prišel do akacij, se je nenadoma pojavila pred njim lisica. Dolgo je bila zaman čakala na kokoši in ko je zagledala rejenega mačka, je bila trdno prepričana, da bi utegnil biti prav tako dober, če ne še boljši grizljaj za njeno lačno deco, kakor tolsta kura ali mlada putka. Planila je tedaj nadenj, odprla svoj slinasti gobec in ga hotela pograbit. Tedaj se je razvil na travniku pred akacijami pravi pravcati viteški turnir, ki se je odigral po vseh predpisih in zakonih starih običajev.

Mirno in hladnokrvno je počakal maček, da se mu je lisica približala, potem jo je pa tako naglo in spretno usekal z ostrimi svojimi kremplji po požrešnem nosu, da se ji je curkoma vlila kri. Rane so jo sicer skelele, odnehala pa vseeno ni. Znova se je pognala proti pogumnemu mačku, a zopet se je morala umakniti s krvavo in razpraskano glavo. Tedaj je obliznila kri z nosa, stisnila rep med noge in se pripravila na nov, še srditejši naskok. Ampak tudi Krnjav ni počival! V velikem in prožnem loku se ji je zagnal v glavo in naglo — da sama ni vedela kdaj in kako — zasadel svoje dolge in ostre kremplje naravnost v njene pohlepne oči. Obupno je zacvilila in kakor brez uma otepala z glavo po tleh, a bila je slepa in maček se ji je lahko brez težave umika. Izpustil je pa kljub temu ni. Kakor da bi vedel, da jo je treba docela premagati, ji je besno pihal v slepi obraz svojo slino in jo vedno znova praskal in mesaril. Bog vedi, kaj bi se bilo z lisico zgodilo, da ni tistega krvavega in junaškega boja opazil moj oče, skočil po puško in lisico ustrelil.

Krnjav je radovedno in temeljito prevohal mrtvo žival, zmagoslavno zamijavkal, dvignil rep in se kot pravi zmagovalec ponosno in samozavestno vrnil domov. Brez ran pa tudi on ni bil. Ko smo ga preiskali, smo ugotovili, da ga je lisica dvakrat ranila: enkrat ga je ugriznila v spodnji del leve tace, drugič pa v levo uho. Luknja v ušesu, ki mu jo je prizadejal njen zob, mu je potem za vedno ostala, kakor jasen in neizbrisen spomin na tisto krvavo in junaško borbo. Po tistem dogodku pa je postal naš Krnjav po vsej vasi znan junak.

Moja mati je bila tiste čase slabotna in bolehn. Strli so jo bili napori težkega dela in zgodilo se je pogostokrat, da se je zgrudila in obležala nezavestna na tleh. Ob takih prilikah smo jo morali poškopiti z mrzlo vodo in jo tako zopet obuditi k življenju. Ker se je bala novih napadov in da ni bila sama, je ostajala večinoma doma. Nekega dne pa, ko je bila prepričana, da se ji je zdravje že popolnoma povrnilo, je vzela velik ploč perila in odšla na potok. Med pranjem ji je pa zopet postalo slabo. Perilo ji je padlo iz rok in nezavestna se je zgrudila na tla. Kakor mrtva je ležala na bregu in mogoče bi se ne bila nikdar več prebudila, da ni prišel baš takrat tam mimo maček Krnjav. Potepal se je bil po polju in se je vračal domov. Ker je bila voda široka, je maček ni mogel preskočiti: cepnil je v potok in se pošteno zmočil. Ves premočen se je skobacal na breg, kjer je v nezavesti ležala moja mati, stopil k njej, jo povohal in se tako krčevito otesel neprijetne mokrote, da jo je vso poškopil s hladčo roso. Mati je tedaj odprla oči, pogledala začudeno okrog sebe, spomnila se, kaj se ji je bilo zgodilo in vstala. Nikjer na okrog ni bilo žive duše, le maček Krnjav je stal poleg nje in veselo dvignil svoj še vedno mokri rep. Začudeno ga je pogledala in ko je opazila, kakšen je, je bila v dno duše prepričana, da jo je zvesti maček nenadoma in namenoma obudil k življenju. Tista trdna vera ji je tudi pozneje ostala in nihče na svetu bi je ne bil mogel prepričati, da ni bilo tako. Od tistega dne je bil maček Krnjav njen rešitelj in imel je vso njeno naklonjenost in ljubezen.

Toda tudi hrabremu in tako nenavadno bistremu mačku Krnjavu je bila usojena težka in nepopravljiva nesreča. V naši okolici je bilo nenavadno ve

liko divjačine, posebno lisic, kun in podlasic, zato jim je moj oče nastavljal vsako zimo težke železne progile. Lovil jih je in prodajal v mesto njihove dragocene kože. Neke zime, ko je ravno zapadel prvi sneg, je bil nastavl tako proglo tudi v gozdičku, ki je poraščal breg položnega griča nad našo hišo. V past je bil položil zajčji drob in bil je prepričan, da bo naslednje jutro našel med njenim železjem lepo kuno zlatico. Usoda pa je hotela drugače. Namesto kune je našel v pasti — mačka Krnjava. Močno železje ga je bilo prijelo za levo zadnjo nogo in ga ni izpustilo več. Omamljen od bolečine je napenjal vse svoje sile, da bi se osvobodil, a s tem si je samo poslabšal itak obupni položaj. Ko ga je oče našel in rešil, je bila kost pod kolenom popolnoma gola. Prvi trenutek je mislil, da bi ga bilo najboljšje ubiti in rešiti muk, ljubezen do drage živali pa je bila preveč velika, da bi se ga bil mogel dotakniti s takim namenom.

»Kar bo, bo!« si je dejal, vzel nevarno ranjenega in popolnoma izmučenega mačka in ga odnesel domov. Še danes se spominjam, kakšna zmešnjava je nastala tedaj. Vsi smo jokali, ko smo videli oglodano nogo. Napravili smo mu toplo in mehko ležišče, dali mu mleka in mu stregli kakor bolnemu otroku. Polagoma se mu je vračala prejšnja moč, a rana se ni hotela zaceliti. Noga mu je pričela gniti in mu je naposled popolnoma odpadla. Mislili smo, da ni več rešitve, a zopet se je izlizal: ostanek noge se je zacelil in zarastel in maček Krnjav je zopet vstal in hodil. Hodil pa je odslej seveda samo po treh. Kljub temu je ostal še vedno oni hrabri in podjetni maček Krnjav, kakor je bil v srečnejši in boljši polovici svojih let.

Ko so ozeleneli travniki in logi, je hodil Krnjav spet svoja stara pota. Ni se strašil naporov in včasih ga po več dni ni bilo domov. Ljudje, ki so ga poznali po treh nogah, so nam pripovedovali, da so ga videli v najuolj oddaljenih sosednjih vaseh in nekoč sem ga celo tudi sam srečal daleč na drugem koncu doline. Možato je klecal s svojimi tremi nogami po uglajeni stezi, ki je vodila čez velik travnik in ko me je zagledal, jo je naglo ubral v stran, bodisi da me ni spoznal, bodisi da ga je bilo sram svojega potepuštva.

»Krnjav!« sem ga poklical. »Kam greš? Čemu se me bojiš?«

Obstal je, prisluhnil in nekaj časa razmišljal, kaj bi storil; naposled se je pa le odločil in se mi približal. Dobrikajoč je dvignil rep in počelhljal svojo rjavo brado ob moje hlače.

»Kaj delaš tu?« sem ga vprašal.

Zagodrnjal je nekaj, kakor da bi mi hotel razodeti svoje namene in poprositi me odpuščanja in se je še bolj ljubeznivo stisnil k meni.

»Pojdi!« sem dejal. »Domov greva! Ne spodobi se, da se klatiš po svetu kakor star potepuh, ki nima doma.«

Krnjav pa se ni vdal.

»Nee. .« je zamijavkal in vsi moji poskusi, da bi ga odvrnil od nadaljnega pčepanja so bili zaman. Šele po večdnem klatenju po tujih krajih, se je zopet prikazal na domačem pragu.

Tista njegova potepuška strast, ki se ga je bila oprijela na stara leta, mu je postala naposled usodna.

Ko je nekega dne zopet odšel v sosednjo vas, je Bog vedi kako in zakaj, prišel tudi na velik graščinski vrt. Zelo velik in lep je bil tisti vrt in z ograjo, lepo uravnano in poslikano, je bil razdeljen na dva dela: na cvetličnega in zelenjadnega. V sredini, prav med tistim lepim plotom je stal širok in globok vodnjak, da je bilo z vseh strani mogoče zajemati vodo. Krnjav je dobro vedel zanj, in ko so zahreščali na rešeni poti neznani koraki, jo je naglo ubral proti tistemu edinemu in prikladnemu prehodu, skočil na obrobek in se hotel pognati na nasprotno stran. Radi starostne nerodnosti in pomanjkanja druge zadnje noge se mu skok ni posrečil: padel je v globino in žalostno utonil. Ko

je potem nekega dne zajemal grajski vrtnar iz vodnjaka vodo za zalivanje, je zajel in privlekel na dan tudi njega — mrtvega mačka Krnjava. V nedeljo po maši je povedal mojemu očetu njegovo žalostno zgodbo.

Sedemnajst dolgih let je prebil pod našo streho, sedemnajst dolgih let je bil naš zvesti spremljevalec in družabnik in nikoli in nikdar nismo imeli vzroka pritoževati se nad njim. Neznana mu je bila hinavščina in zahrbtnost in neznane so mu bile vse one premnoge grde lastnosti, ki jih je človeštvo natovorilo mačkam; storil pa je bil toliko dobrih in koristnih del, da je zaslužil skromen spomenik, ki sem mu ga postavil s temi vrsticami.

Dasiravno uboga in nevedna stvar, se nam marsikatera od naših domačih živali globoko vtisne v spomin, da se je še po mnogih, mnogih letih spominjamo, kakor da bi se spominjali dragega, ljubelega znanca iz nekdanjih, davno prešlih dni.

France Seljak:

Vstajenje

*Bilà je trda zima, bil je mraz,
in bit je led in do vratu snega;
a zdaj je prišel ves drugačen čas,
je solnce zlato sinilo na nas
in nas ogreva toplo do srca.*

*Prirodo vso objel je dobri Bog
in dahnil vanjo svoj vroč poljub;
zazelenel je gozd, zacvetel log,
otroci z venci plešejo okrog,
kot pesem se razlega njihov hrup.*

*Kot lepa roža iz temin grobov,
iz zime zrastle je velika noč;
bršljan in oljka, rimska pot zvonov
in božji grob, glej, ogenj gre domov,
z njim blagoslova čudežna gre moč.*

*Pred jutrom v cerkvi orgle zadoné.
In z alelujo teče slap solzá..
Kot srca v rokah svečke nam goré.
Pojo zvonovi ... možnarji grmé...
Procesija ... in prva luč neba...*

*Se zarja je razlila prek poljan;
že Krist je vstal, bandero mu drhti
in rdeče kot žareč oblak čez svet visi;
v plamenih kakor luč nam sije dan,
še duša naša kakor ogenj nam gori.*

Hans Aanrud:

Mala Marta in kukavica

Zgodnje jutro. Na holmu, prav nasproti vasi, sedi mala Marta, osemletna deklica, in gleda proti velikemu brezovemu gozdu, ki se razprostira po pobočjih v nevidno daljavo. Na holmu raste nekaj jelk, ki objemajo breze s svojim temnim pasom. Mala Marta odgrne pisani robec z ušes in napeto prisluškuje.

Nič! Ničesar se ne sliši. Moj Bog, kako je letos pomlad zakasnila. — Opoldne solnce toliko greje, da je sneg na prisolčni strani že skopnel, ali na drugi strani, po klancih in ob potoku, se še beli snežna odeja in širi mraz po dolini, kakor hitro solnce zaide. Mala Marta sedi že osmo jutro na istem mestu, a je šele prejšnji dan dočkala prvo blago toploto, ki je zavela od zemlje, naj je solnce sijalo ali ne. Prejšnji dan je videla, kako so se prebujali potočki, čula je, kako je zašumelo po celi dolini. Popje bréz je nabrekli in začelo pokati, danes se tu in tam vidi že svetlo zeleno listje, a jutranje blago solnce razliva svojo svetlobo, kakor da teče velika žarka reka čez obronke.

Srce ji je burneje zatolklo. No, zdaj bo prišlo.

Mala se je okrenila in pogledala nizdol proti koči, ki je tako pokojno stala v svojem bregu. Stekla so se lesketala v solncu, a iz dimnika se je vzpenjal dim pod nebo. Nek tuj pes, ki je tekal pred hišo in lajal, je motil običajni mir.

Da bi le ne bilo prepozno!

Kukavica je, ki jo mala Marta tako težko in z bojznijo čaka. Ona ima vzrok za to. V njeni rodni koči ni tako pokojno kot izven nje. V izbi leži mati in se bori s smrtjo.

Pred kakimi osmimi dnevi je bila nenadoma zbolela. S pomladnega, ostrega zraka se je bila vrnila z vnetimi pljuči. Zdravnik je bil nekajkrat pri nji, to noč se ni ganil od njene postelje. Njegov je pes, ki leži pred vrati.

Mala Marta je prebila prvi dan pri materi, ki je ležala v postelji in bleda. Mala je jokala. Videla je, da materi ni dobro, a šele tedaj, ko ji je oče dejal, naj moli, da ji Bog ohrani mater, je spoznala, da je mati zelo bolna. Nikoli ni pomislila, da bi mogla izgubiti mater. Vroče je začela moliti k Bogu in je bila prepričana, da ji bo pomagal. Bog ji je bil že leto prej zelo dober, ko ga je prosila za sani. Nekaj dni pozneje ji je bil oče prinesel sanke in prav take, kakršne si je bila želela. Saj oče pač ni mogel vedeti, da je Boga prosila za sanke.

Naslednji dan je Marta vstopila v izbo, mati je bila zelo spremenjena in čudna. Vsi so jokali. Mati je ležala bleda, okrog ust ji je trepetal čudovit nasmeh. Govorila je tako čudne stvari, da jih Marta niti ni razumela. Končno je mati pripovedovala, da se bo s starim gospodom župnikom vozila na saneh ... Mali Marti je pokalo srce. Zdelo se ji je, da je ona vsega tega kriva.

Kako naj pričakuje, da ji bo Bog tudi to pot pomagal. Gotovo vé za tiso čokolado, ki jo je mama hranila v omari, a jo je Marta brez dovoljenja pojedla. V resnici ni mislila, da jo bo pojedla, hotela jo je samo pogledati, a slučajno je odkrnila košček, tako majhen košček, da je bil komaj viden, in ga je pojedla. No, vsakokrat je vzela tako majhen košček in nenadoma je bilo konec čokolade. Tedaj se je odločila da bo priznala svoj greh, a je odlašala in odlašala, dokler ni mamica zbolela.

Oh, da bi bila mamica toliko pri zavesti, da bi ji lahko povedala, tedaj bi morda ozdravela.

Ne, niti ne more upati, da bi ji ljubi Bog pomagal. Preveč je bila poročna. Niti misliti si ne more, da bi se ga ona upala prositi.

Niti plakati ne more, ker je tako nemirna, uboga, tako strašno sama, zapuščena, a od nikoder ni pomoči.

Da bi le vedela, kaj naj naredi, da bi jo ljubi Bog razumel, da zdaj v resnici dobro misli. Vse bi rada storila, kar bi zahteval.

Nenadoma je zaslišala jasen, visoki žvižg. Oglašil se je bil škorec, prvi glasnik pomladi.

Kukavica?! Marta je slišala pripovedovati: Kdor stopi pod drevo, na katerem kukavica kuka in si želi karkoli, se mu gotovo izpolni.

O, da bi kukavica že prišla! Bežala bi tudi rā konec sveta, da bi pribežala pod ono drevo.

V tem je videla edino rešitev, zato je sedela na istem mestu že nekoliko dni, čakala in poslušala.

Oh, da bi le ne bilo prepozno!

Zdravnik je govoril o nekaki krizi, na katero mora čakati, morda bo moral puščati celo kri. Vendar se do zdaj še ni nič posebnega zgodilo, ker je vse mirno. Po dvorišču se podijo kokoši in brskajo po pesku, na krovu hleva se oglašajo škorci. Ali bodo tam gnezдили?

Nenadoma je Marta poskočila in strgala robec z glave, da bi bolje slišala.

»Ku-ku,« je zakukalo jasno, polno in odločno z obronkov gozdov, daleč, daleč.

Kri ji je planila v lice, srce ji je divje zaplalo. Nekaj časa je stala kot okamenela, nato je letela za glasom. Kmalu je zopet postala, zajela sapo in posluhnila. Še jo je slišala, a tedaj je bila še mnogo dalje. Spet je letela, zopet je postala in poslušala. Vedno je slišala kukavico, a vselej ji je odletela dalje. Zdajci je kukala na vrhu obronka. Marta je tekla in tekla. Ena sama misel jo je vso prevzela: mora jo, dohiteti.

Slednjič je dospela na vrh. Zdelo se je, da se bo kukavica tu umirila, ker je ostala dalje časa na istem mestu. Že ji je bila blizu. Tam na oni veliki brezi. Prav jasno jo vidi. Marta beži. O, zdaj je odletela na drugo drevo. Ona za njo. Zopet je odletela. — Poizkušala je, da zadrži sapo in se kukavici čisto na tiho približa. Hotela jo je z naglim skokom doseči. Vselej, ko ji je bila že blizu in ji je srce od veselja poskočilo, je ptica odletela dalje. Že zopet je pri veliki brezi. Zdaj jo jasno vidi. Slišen je njen »ku-ku«, pri tem širi rep kot pahljačo. Zdaj je Marta prav blizu. Samo dva ali tri korake, da bi kukavica le za trenutek počakala... Pridržala je sapo in zbrala moči za poslednji skok. Pred očmi ji je zatrepetalo samo — samo še trenutek — kukavica se je dvignila v zrak.

Marta je bila že vsa trudna, izčrpana. Glasno je zajčala in se zgrudila pod brezo.

Vsa vas se je oddahnila, ko je zdravnik slednjič opoldne izjavil, da je kriza minila. Bolnica je odprla oči in je bila zopet pri zavesti. Njeno prvo vprašanje je bilo, kje je Marta. Leteli so po njo, a je niso mogli doklicati. Zdaj šele so se spomnili, da je bil otrok vse one dni, ko nihče ni utegnil, da bi se brigal zanj, tih in sam sebi prepuščen. Vsem je bilo žal otroka. No, zdaj bo že drugače. Začeli so ga povsod iskati, v kleti, na izbi, v koči, na dvorišču, toda o Marti ni bilo sledu. Vsi so bili prepadeni in v skrbeh, zakaj vsi so jo radi imeli. Bolnica je neprestano vpraševala po nji. Tedaj je zdravnika zaskrbelo. Bolnica se ne sme vznemirjati, morajo najti otroka in to čim prej.

Tedaj se je spomnil zdravnik na psa. Kje so jo poslednjič videli? Na holmu. Ali imajo kako stvar, ki jo je mala na sebi nosila? Dali so mu, a on je šel na holm in poklical psa. Pes je naglo pritekel veselo mahaje z repom. Zdravnik mu je dal povohati Martin robec, pes je vdano gledal gospodarja. Zdravnik mu je pokazal na mesto, kjer se je poznalo, da je nekdo sedel. Pes je povohal in s pametnim, vdanim pogledom znova pogledal gospodarja.

»Ta-ta«, je klical gospodar psa in šel nekoliko korakov. Pes je razumel in šel mahaje z repom za sledjo. Zdajci je odskočil v stran, postal in znova pogledal zdravnika.

»Ta-ta«. Zdravnik je zaklical onim pri koči, naj ne skrbijo, da bo že našel deklico in je sledil psu, ki je tekel čez pobočja.

Mala Marta je bila trudna in izmučena zaspala. Ležala je in sanjala. V sanjah je videla starega župnika, ki vozi velik voz navrhan s čokolado, na vrhu čokolade pa je sedela kukavica. Cisto jasno jo je slišala, četudi je ni videla.

Nenadoma je občutila na licu nekaj toplega, prebudila se je in odprla oči. Poleg nje je stal velik pes, mahal z repom in jo lizal po licu, a tam gori, prav nad njo je sedela kukavica in kukala — jasno in glasno. Marta se zbere in toliko, da je mogla v duhu izreči gorečo željo, da mati ozdravi, ko odleti kukavica, ki se je prestrašila psa, ki je bil začel glasno in radostno lajati. Nato je stekel proti nekemu človeku, ki je prihajal proti nji.

Bil je zdravnik. Dvignil jo je s tal. — »Tvoja mati te pozdravlja, kmalu bo zopet zdrava«.

Mala Marta je oklenila ročice okrog zdravnikovega vratu in zaplakala od tihe sreče.

Pastirska

Jurček pase krape tri,
Breza uteče, Mavre ni,
Čada šla je v rž na pašo.
Jurček skoči, najde kašo,
zleze v pisker, začne jesti,
Mavra, Breza k njemu lezti:
Jurček kaše se najé,
ne držijo ga nogé.
Mavra dregne, pisker stere,
Breza jo domov udere.
Čada dvigne rep, zbezljá;
Jurček pol je mile Jere,
šiba čaka ga doma.

Otroci prosijo

Krivo hodim, prosim, prosim,
coklje trgam, malho nosim.
Če boš kruha dal,
boš pri Bogu spal,
če boš ništro dal,
boš pri kači spal,
iz rešeta jedel
in iz sita pil,
grdo sitnost predel,
pajčevino tkal,
v petih dolgih letih
se za bob zredil.
Krivo hodim, prosim, prosim,
coklje trgam, malho nosim.

Tone — Lone, zapravljivec

Tone — lone ždi domá,
za ušesi se čehljá.
Lakota skoz okna gleda,
pajek čreva mu zapreda.
Eno kravo zaigral,
drugo kravo je prodal.

Maček ga srdito gleda,
ni več mleka polna skleda,
ne bo več smetane jel,
ne bo masten gobček imel.
Tone — lone, oj gorjé,
če te muc z lasmi pojel

Pogumni Mevžek

Živel je človek, ki se je imenoval Mevžek. Bil je tako boječ, da se je bal iti iz hiše. Če je muha letela mimo, se je skrčil pod posteljo. Nekoč ga je trebuh bolel, zato je moral iti iz hiše, ni pa pozabil vzeti meča s seboj. Z njim je mahal po zraku in zadel tri muhe. To ga je navdušilo s takim ponosom, da je napisal na svoj meč: »To je Mevžkova sablja, s katero je tri in šestdesetim pasjeglavcem odsekal glave.« Nato si je opasal sabljo, si naložil vrečo moke in se podal na pot.

Če je potoval dolgo ali ne, kdo to ve? Šel je in šel, našel v neki zaseki hruškovo drevo, postal, zakopal vrečo moke v zemljo, obesil sabljo na drevo, legel na zemljo in zaspal. Na mah — kot bi bili iz tal zrastli — je stalo sedem bratov pasjeglavcev ne daleč od njega. Pogovarjali so se, kdo more biti tujec, ki je vdrl v njihovo deželo, v kateri morajo pustiti še ptiči, ki čez njo letijo, po eno peresce za colnino, a živali po en krempeľ ali po eno kopito. Najmlajši izmed njih se je prikradel do spečega, si ogledal sabljo, se vrnil do bratov in jim povedal, da je videl na sablji napis: »To je Mevžkova sablja, s katero je tri in šestdesetim pasjeglavcem odsekal glavo.«

V tistem trenutku se je Mevžek prebudil. Videl je, kako se mu bliža sedmero bratov in mu pravi, naj pokaže svoje spretnosti. Pokazal jim je svojo sabljo in stopil na mesto, kjer je bil zakopal moko, da se je dvignil bel oblak okrog njega. »Poglejte me! Tak sem. Če stopim na zemljo, se dvigne v gostih oblakih prah,« je dejal. Tedaj so prosili pasjeglavci, naj ostane pri njih, ki niso še nikoli videli takega človeka kot je on, dobil bo njihovo sestro za ženo, za doto pa polovico vsega, kar imajo. Mevžek se jim ni upal upirati, šel je z njimi. Sezidali so mu hišo in mu dali sestro za ženo. Tako je živel s pasjeglavci.

Čez nekaj časa se je pojavila v gozdu grozna žival, ki je prihajala zdaj zdaj tudi v vas in žrla ljudi. Pasjeglavci so sklenili, da bodo šli nad žival in so povabili tudi Mevžka, naj gre z njimi. Temu pa lov ni bil nič po volji in sluga se je vrnil s sporočilom, da se Mevžku ne ljubi iz hiše. Toda ... njegova žena ga je prisilila k temu; zapodila ga je iz hiše. Mevžek je bežal v gozd in splezal na veliko hruško, da bi se skrčil. K nesreči je navadno prenočevala grozna žival prav pod tem drevesom. Pasjeglavci so mislili, da je Mevžek odšel že sam na lov, zato so se podali za njim tudi oni, naleteli na grozno žival in jo ranili. Žival je letela naravnost v ležišče pod drevesom, na katerem je Mevžek še vedno čepel. Ta se je od strahu onesvestil, padel na hrbet živali, se znova zavedel in se tesno zgrabil za njene kocine. Žival se je prestrašila prav tako kot Mevžek, ko je čutila neznano težo na hrbtu, in bežala naravnost v vas pasjeglavcev. Ti so popadli za puške in so jo ustrelili. Mevžek pa se je delal, kakor da je nevoljen radi tega in je dejal: »Zakaj ste žival usmrtili? Ali bi ne bilo bolje, da bi gledali, kako jo bom ukrotil?« In pasjeglavci so verjeli, da govori resno.

Kmalu nato je prišla sovražna vojska in se hotela bojevati s pasjeglavci. Ti so znova poslali po Mevžka, toda sël se je tudi zdaj vrnil z neugodnim sporočilom. Mevžkova žena pa je vzela dolgo palico in spodila moža iz hiše. Ta je šel h konjski čredi pasjeglavcev, da bi si izbral najkrotkejšega konja in na njem pobegnil. Toda nobeden se mu ni hotel približati, vsi so ga odbijali s kopiti. Slednjič je našel staro kobilo, ki

je trpela in se ni ganila. »Ta je zamez je dejal Mevžek, zajahal kobilo in odjahal, a ne v smer, iz katere je imel priti sovražnik. Ko so pasjeglavec o tem slišali, so si mislili, to je tako kot pri lovu na grozno zver; kadar bo sila, bo že prišel. V zaupanju vanj so zgrabili sovražnika. Ko je Mevžkova kobila slišala streljanje, je bila kot spremenjena. Obrnila se je bila kot blisk in letela na vso naglico v smeri, odkoder je prihajalo streljanje. Mevžek je ni mogel več brzdati. V svojem strahu se je zgrabil za veje velike platane, toda kobila je letela s tako močjo, da je drevo s koreninami vred ostalo v Mevžkovih rokah. Žival je letela v sredino vojske in pomandrala sovražnike s svojimi kopiti, kar jih je ostalo, jih je Mevžek s svojo platano potolkel. Ko je bilo vse končano, so zgrabili pasjeglavec kobilo za uzdo in peljali Mežka med zmagoslavnim petjem domov. Izvolili so ga za svojega poglavarja; še dandanes živi med njimi.

(Kavkaška pravljica.)

Hoja hoj hoj!

Hoja hoj hoj,
volk ima loj!
Sraka je spaka,
žolna prav taka.
Sova, hu, sova —
nsa je sirova.
Če jo vlovim,
kaj naredim?

Hoja hoj hoj,
volk mi dá loj,
sraka zakuri,
žolna se žuri,
sovo mi speče.
Medved priteče —
rad bi jo vzel.
če bi jo smel.

Pesem je taka

Pesem je taka —
pravi nam sraka:
Tine s Krtine,
Grega raz Brega
muco sta ukrala,
o Trstu prodala,
moke kupila.

sok zabelila
in se najela.
Tine se joče,
Grega ihtí:
muce več ni.
Pesem je taka —
pravi nam sraka.

Iz Valvazorja

Janez Vajkard baron Valvasor je prvi največji zgodovinar Kranjske. Rojen je bil leta 1641. v stolni župniji v Ljubljani. Bil je plemič, ki se je pa mnogo pečal z znanostjo. Bil je zgodovinar, prirodo pisec, kemik, umetnik, tehnik itd. Proslavil se je s svojim znamenitim velikanskim delom o deželi Kranjski. Da je zbral gradivo za to ogromno delo in da je to delo izdal — tiskalo se je v Nemčiji — je porabil vse svoje veliko premoženje.

Pisal je delo na svojem najljubšem posestvu v Vagenšperku pri Šmartnem. V tem gradu, ki je danes last Windischgrätzov, je še ohranjena popolno opremljena Valvasorjeva soba. Leta 1689. je izšel prvi del njegove »dežele Kranjske«. A že leta 1692. je moral prodati svoj ljubljenski Vagenšperk, leta 1693. pa svojo rojstno hišo v Ljubljani. Že leta

1690. je prodal svojo znamenito knjižnico v Vagenšperku, ki jo je kupil zagrebški škof. Del vagenšperškega posestva pa so kupili štiški menihi.

Tako je moral Valvasor zapustiti svoj Vagenšperk in se je — zvest lepi Dolenjski — preselil v Krško, je leta 1693. kupil hišo od Jakoba Vodnika. V tej hiši je Valvasor umrl 19. septembra 1693. Pokopan pa je bil v kapelici gradu Medija nad Zagorjem v litijskem okraju, kakor zatrjuje Valvasorjev življenjepisec pl. Radics.

Na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani stoji visok Marijin steber. Ta kip je modeliral sam Valvasor, vlila pa ga je domača tvrdka Schlag, prednica poznejše Samasseve zvonarne v hiši na Karlovški cesti št. 15.

Valvasor si je zamislil tudi velikanski projekt predora med Kranjsko in Koroško pod Ljubeljem. Predor bi šel v zemljo pri Sv. Ani nad Tržičem in bi bil tako širok, da bi se lahko skozenj jezdilo in vozilo. Pri Sv. Lenartu na koroški strani bi prišel predor zopet na dan. Ta načrt je Valvasor naredil leta 1679. in ga poslal na Dunaj. Ker pa so bile cesarske kase na Dunaju suhe in je tam razsajala tedaj kuga, je načrt ostal pozabljen.

Svoja dela je pisal Valvasor v nemškem jeziku. Toda govori tudi o Slovencih (Kranjcih), Rusih, Čehih itd. z velikim spoštovanjem. Z veliko ljubeznijo popisuje navade in šege Slovanov ter naglašja, kako razširjeni so slovanski jeziki in kako sorodni so si med seboj. Posebej govori, »kako sta si ruski in kranjski (slovenski) jezik enaka«. V dokaz priobčuje »Očenaš« v 13 slovanskih narečjih.

Valvasor je bil učen in častit mož, bil pa je otrok svoje dobe. Tako nam je razumeti, ko zvesto popisuje vse narodne vraže in šege, ki se nanašajo na naše živalstvo, rudarstvo, vse narodne običaje in pregovore. Iz vraž se deloma norčuje, deloma pa sam tudi verjame vanje. V tem zmislu je pisano tudi poglavje o kranjskih poljih.

Kako vrag pase polhe

Je pa na Kranjskem posebna živalca, ki jo težko vidiš po drugih evropskih deželah, tukaj pa je je najti v množinah ter se po kranjsko polh imenuje. Polh je malo večji od podgane, kateri po sivi barvi sicer ni nepodoben. Jé razno sadje, kakor veverica, ki ji tudi enači po velikosti. Zadovolji se tudi s sadeži bukke. Te živalce prebivajo vso zimo pod zemljo; v poletnem času pa pridejo ven, in sicer tako številni, da jih v velikih bukovih gozdih samo iz ene luknje pride po več tisoč.

Pravijo za gotovo, da jih vrag goni na pašo.

Pred nekaj leti sem sam z drugimi ponoči šel v tak gozd, kjer imajo navado loviti te živali. Tu smo potem slišali močno pokanje in tleskanje, kakor vozniki pokajo z biči. Ko so tedaj prišli v velikih množinah polhi, so kmetje, ki so bili okrog mene, slekli suknje in sezuli škornje ter vse skupaj pometali po tleh. In je potem toliko polhov zlezlo notri, da so jih suknjiči in škornji bili čisto polni. Ko je ta poljšja armada (ali čreda polhov) odšla mimo, so v oblačila skrite polhe pobili in pobrali. To pričajo moja lastna ušesa in oči. Vendar se pa to ne dogaja vsako noč, ampak le v sobotah zvečer in tudi ob drugih svetih časih.

Ljudje pravijo, da vrag nima moči, pregnati te živalce iz človekove obleke, če so se skrile vanjo. In ko je slišati tako pokanje z bičem in ko se nato oglasi še žvižg, kar se mnogokrat zgodi, je treba brž zbežati odtod. Pravega vzroka pa mi ni nihče znal povedati, razen, kakor drugi pravijo, da vrag vrže ob tla tistega, ki ne zbeži, ko vrag zažvižga.

Drugi zopet pravijo, da se potem prikaže hudobni duh v strašni prikazni. In to sem slišal od dveh kmetov, ki sta mi pravila, da sta ga videla na lastne oči. Ko pa sem enega od teh vprašal, kakšen je vrag, je dejal: »Hudo divji, kot pol kozla.« Čez dolgo časa sem ga od daleč dal vprašati po drugem, kako postavijo na imel vrag. Temu je odgovoril: »Docela strašno! Kot pol človeka!« Sedaj nisem gotov, ali je kaj videl ali je sanjal. To je pa vendar le gotovo, da ga večkrat slišijo,

ko goni polhe in pri tem tleska, ploska in močno žvižga. Veliko uglednih oseb v deželi ni hotelo verjeti, dokler jim skušnja ni vzela vseh dvomov. Večinoma pravijo, da so jim starši pripovedovali, da je najboljše vragu se umakniti s pota, ko tretjič močno požvižga, kadar žene polhe na pašo.

Drugače pa se je treba čuditi, da ima vsak star polh na ušesu zarezo. Pripovedujejo, da jim taka znamenja dela njihov neblagoslovljeni pastir. Gotovo pa je zopet to, da mladičev, ki še niso prišli z drevesa, še nobenega niso našli zaznamovanega, četudi je bil že precej velik. Smelo bi se misliti, da se med seboj grizejo in se tedaj sami zaznamenujejo s svojimi zobmi. Ampak bi potem morali nekateri imeti ušesa čisto scefrana in mnogi več kakor en ugriz na obeh ušesih. Ali pa so pri njih uzakonjena taka bojna in pretepaška pravila, da ne sme nobenega v uho ugrizniti več kakor enkrat, in sicer ne poprej, dokler niso prišli z drevesa, kakor so svojčas longobardski bojevniki imeli take bojne postave, da se meč nekaterih delov telesa ne sme dotakniti. Ostane tedaj sum, da star polh take zareze na ušesu ne dobi od ugriza, ampak na nenaraven način.

Baje pa vrag zaznamenuje le tiste, ki jih je enkrat gnal na pašo, če je kaj dati na besede kmetov. Ali so pa kmetje to zvedeli od vraga ali od polhov, to ne morem vedeti.

Imajo pa te živalce svoje mladiče zgoraj v duplih votlih dreves, kakor se tudi stari v takih votlih drevesih drže podnevi in notri počivajo. Ponoči pa gredo ven žret sadje in žir. Če v votlo drevo spustiš močno sapo iz ust, začno polhi notri mrmrati s takim glasom: dèru, dèru, dèru itd. Potem se vtakne dolga šiba v duplo, ž njo rogoviliš okrog, jo suvaš ven in nazaj, pa ti pride polh ven. Potem ga lahko vjameš in primeš z roko za vrat in ubiješ. Vendar je treba prijeti previdno, ker sicer hudo ugrizne.

Drugače jih love tudi v pasti, katerih ima marsikak kmet čez sto... Kdor ima sto takih pasti, morajo najmanj trije biti zraven, ker ima en človek dovolj opraviti, da nastavlja 20 do 30 pasti. Ko jih je nastavil, mora celo noč hoditi od ene do druge, da pride k vsaki pasti štirikrat ali petkrat, več ali manjkrat ter jemlje ven ujete polhe. Tako se včasih vjame v sto pasti tri-, štiri-, tudi po petsto polhov.

Včasih se pa zgodi, da slišijo, kako se celo noč prožijo pasti, pa se vendar noben polh ne vjame vanje. Dolže vraga, da on trapi kmete in jih ima za norce. Kajti tako se resnično večkrat dogaja, da pasti napenjajo in nastavljajo celo noč, pa vendar ne dobe nobenega polha.

Največ jih love v pozni jeseni, ko že gredo pri svojih luknjah v zemljo. Ta jesenski lov se pa vrši takole: Napravijo veliko skrinjo in v sredi luknjo. V to luknjo vtaknejo votlo pest starega kolesa. V to cev zabijejo veliko ostrih železnih žebeljev, tako da konice mole navzdol. Tako gre polh lahko notri, nazaj pa ne more več, ker mu branijo konice od žebeljev. Te skrinje zakopljejo v zemljo v poljšji luknji, da je zunaj le cev. Zraven in okrog pa vse zadelajo. Potem jih gre notri v skrinjo toliko, kolikor jih ima v njej prostora in dokler ni nabito polna. Zjutraj vjetnike pobero ven, skrinjo pa puste tam in tako ravnaajo naprej.

Vendar ne sme vsak kmet polhe loviti tako. Mora prej gospodi, ki je gozd njen, nekaj za to plačati. In dajo splošno od dobre luknje 1 krono, to je 2 goldinarja, tudi več ali manj, kakor je luknja dobra ali slaba. Saj že vedo, kake so vse luknje. V teh luknjah ostanejo polšje živalce celo zimo in sicer brez jedi. Nikdar nisem mogel dognati, da bi jih bili dobili v zemlji, iz česar sklepam, da se zarijejo globoko v zemljo.

Tole pa so mi šele pred kratkim sporočili, da je pred malo leti blizu Logatca nekdo padel v prepad, ostal notri nekaj tednov, potem pa vendarle prišel ven. Ta je baje videl, da so notri polhi lizali nek kamen, ki ga je tudi on lizal, in pri taki postrežbi, ko je bil kamen miza in jed obenem, se je ohranil pri življenju nekaj tednov. Če je to res, je morda kak salpeter ali kaj podobnega padlemu bil za živež.

O naših polhah je pa treba naznaniti še, da so imenitno tolsti in da imajo veliko več masti kakor pa mesa, zato so najboljši pečeni. Mnogi plemenitaši in meščanski ljudje se branijo te jedi in je ne marajo, posebno ženske osebe. Nekateri pravijo, da se jim gnusi zato, ker vrag te živali ravna in pase; drugi pa zato, ker so precej podobni podganam. Kmetški človek pa ima toliko manj strahu pred njimi in se mu gnusijo tako malo, da jih nasoli v sode ali kadi in jih je celo zimo. Ponekod jih bo marsikak kmet nasolil po nekaj tisoč.

Ta živalca pa ni le za jed, ampak tudi za okras obleki. Kajti njihove kože se prevažajo v oddaljene dežele in kraljestva, kakor v rimsko cesarstvo, na Holandsko, Špansko, Nizozemsko, Anglijo, Francijo, Italijo itd. Krznarji take male kožice potrosijo z apnom, od česar postanejo tigraste kakor tiger.

Toliko o polhah, o katerih sem hotel povedati vse okolnosti, ker doslej še nisem bral pisatelja, ki bi bil te živalce pravilno popisal.

O divjih živalih na Kranjskem

Je pa na Kranjskem tudi več drugih divjih živali, velikih in majhnih. Prav veliko je imenitno lepih risov, ki so čisto tigrasti, hočem reči, pisani kakor tiger.

Prav tako velikih in malih zveri, ki jim po kranjsko pravijo medved (Valvazor piše: medued). Jelene je najti tudi pogosto in včasih tudi velike divje prešiče (douje preschèz). V zapisankah in listinah mesta Ljubljane se bere, da so leta 1342 v zimskem času v Mestnem logu pri Ljubljani vjeli divjega prešiča, ki je tehtal sedem centov.

Volk (Uouk) teka okrog hiš več ko pogosto in dela ubogim kmetom veliko škodo, ko jim trga konje in jim kolje ovce, koze, krave in vsakovrstno drugo živino. Kadar v zimskem času leži debel sneg, jih hodi pet, šest do dvanajst ali petnajst volkov skupaj in napadajo pogosto tudi ljudi, tedaj, da ponekod eden ne sme sam potovati. Pozimi l. 1655 so volkovi poškodovali več ljudi, nekatere pa celo umorili, posebno okrog Turjaka.

Divji kozel (Steinbock = diuie koseu) tukaj tudi ni tuj.

Tako se tukaj rade drže tudi divje koze.

Lisic, zajcev, kun, podlasic, tudi belih podlasic in belih zajcev ni malo; jelenov in srn pa polno. Divjih mačk in veveric je dovolj, podgan, miši in krtov pa več kakor si jih želimo. Ravno tako ni redko naleteti na jazbeca in ježa ter še več drugih štirinogatih živali.

Iz kraljestva živali

Prebivalci divjih afriških džungel imajo odnekadja za kulturnega Evropejca nekako privlačnost. S kolikim zanimanjem čita zlasti mladina povesti, ki se gode daleč onkraj oceana, na divjem zapadu. Kdo ne pozna »indijanariet«, ki opisujejo, kako se bore za obstanek izumirajoča plemena, kdo še ni čital knjige, ki pripoveduje, kako so še do nedavnega časa brezvestni »beli možje« lovili črnce in jih prodajali v sužnost?

Evropske raziskovalne ekspedicije, ki so po odkritju Amerike in iznajdbi ladje na vijak vedno pogostejše obiskovale tropične kraje ter prodirale v osrčje neraziskanih predelov Afrike, Azije, Indije, so ob svojem povratku izdajale obširna poročila o vsem, kar so videle in doživle. Ni pa takega poročila, ker bi raziskovalci ne omenjali srečanja z eksotičnimi živalmi. Saj so baš divje zveri najčešče bile najtežja ovira pri raziskovalnem delu ekspedicij. V borbi proti divjim zverem pa so imeli raziskovalci mnogo prilike, opazovati njihov način življenja, ki je neredko zanimivejši od načina življenja divjih človeških plemen.

Nemški učenjak, prirodnoslovec Brehm je izdal ogromno delo »Življenje živali«, v katerem obširno popisuje vse do danes znano živalstvo. Iz Brehmove knjige smo izbrali pri nas manj znano žival, ki bi jo želeli predstaviti mladim in starim čitateljem »Slovenca«. To je

Afriški nosorog

Čudna prikazen. Ne veš prav, komu bi ga primerjal. Nekoliko je podoben volu, le da ima okornejši trup. Toda glava! Katera rogata žival pa ima rogove nad — smrčkom? Nobena, to je Stvarnik namenu samo njemu. Zato se tudi imenuje nosorog. Vas zanima, kolikšen je? Različne velikosti, kakor druge živali. Našli pa so že tudi takega, ki je bil 4 metre dolg, 1'6 visok. Rep mu je meril 60 cm, a sprednji rog 70—80 cm, da, celo 136 cm. Strašna mrcina, kaj? Navadno ima sprednji rog daljši in je zadnji za polovico krajši. Rogov nima postavljenih vstric, ampak drugega za drugim. Zanimivo je, da imajo nosorogove samice lepše, vitkejše rogove, kar se slednjič za »gospe« tudi spodobi.

Nosorog živi v vseh predelih Afrike, kjer so džungle, pragozdovi. Ljubi suhe, z visoko travo prerastle kraje, kjer ima dovolj paše. Za meso mu ni, je »vegeterijanec«. V veliko nadlego mu je vroče afriško sonce. Zato čez dan polega v senci košatih dreves in spi, ali vsaj dremlje. Ko se znoči, se zdrami, vstane in jo mahne k reki ali jezeru. Afriški nosorog sicer ni navdušen prijatelj vode, kot večina njegovih sorodnikov, vendar ga žeja vsak dan. Po ure daleč mora včasih k vodi, čez drn in strn si utira pot do nje. Pod njegovimi težkimi nogami poka in se lomi goščava, skozi katero se jedva svetlika dan. Nosorog pa lomasti vztrajno preko ostrih trnov v ono smer, kjer sluti vodo. Raziskovalci pravijo, da so se vselej napotili po nosorogovi poti do vode. Vsa njegova pota so namreč usmerjena k rekam ali jezerom.

Na močvirnatih, blatnih bregovih rek uganja stric nosorog jako smešne stvari. Kar vleže se v nesnago in se z nepopisnim užitkom valja po njej ter zadovoljno gode. Veste, čemu? Dasi ima trdo, raskavo kožo, vendar ima med gubami občutljiva mesta, kamor sedajo neprijetni gostje: brenclji, komarji in podobna pikajoča golazen. Nosorog se jih brani na ta način, da se valja po

blatu, v katerem se sodrga zaduši. Tudi v vodo se včasih spravi, ker zna plavati in se na gotovih mestih celo potaplja.

Ko se tako »okoplje« in napije sveže vode, gre iskat hrane. Najrajši ima sočnato travo, jako ceni tudi koreninice in mlado vejevje. Hrano prebavlja zelo površno. Kar trga in muli ter požira, ne da bi veliko žvečil. V njegovih odpadkih so našli končke neprebavljenih vejic in grmičevja. Je pa drugače zelo spodoben in snažen. Odpadke odlaga na določeno mesto in jih celo zakoplje. Kupček, ki polagoma nastane kup, označi s posebnim, plitvim jarkom, ki ga z rogom izkoplje okoli nečedne zadeve. Raziskovalci menijo, da je to nosorogova »vizitka«, ali »pošta«, ki jo pušča tovarišem in tovarišicam, ki bi jih zanesla pot tod mimo.

Afriški nosorog ne ljubi družbe. Navadno živi sam, kvečjemu po 4—10 skupaj. V tem oziru se razlikuje od slonov, ki živijo v čredah, dasi se nosorog rad druži s sloni.

Družinsko življenje nosorogovo ni baš vzorno. Samica, ki skoti po enega mladiča, se za svoje tele zavzema z vso materinsko ljubeznijo. Mlad nosorožec živi do dve leti ob materinem mleku in pod njeno zaščito. Zanimivo je, da hodi mladič vedno pred materjo, ki mu z rogom od zadaj določa smer. Očka nosorog ne kaže posebnega zanimanja za svoj naraščaj.

Nosorog raste do 13. leta. Po svoji naravi je boječ in se navadno izogiblje boja. Če ni razdražen, ne napada in je vobče jako miroljuben. Utegne pa biti skrajno nevaren in ni vedno zaupati njegovi pohlevnosti. O tem so se prepričali lovci, ki smatrajo lov na nosoroga dostikrat za nevarnejši, kot lov na leve, tigre, slone. Strahovito orožje je nosorogov rog. Kadar napada ali se brani, pobesi glavo k tlom, tako, da z gobcem skoro drsa po tleh, in se v silnem zaletu zakadi nad nasprotnika. Gorje, kogar je nasadil na rog! V velikem loku zažene svojo žrtev v zrak, poprej pa jo je še razmesaril do smrti. Po nosorogovi navidezni okornosti se zdi, da je ta žival počasna, lena. Zna pa biti neverjetno uren in okreten. Zgodilo se je, da je nepričakovano prihrumel nad karavane in srečen je bil, kdor mu je utegnil pravočasno odnesti pete na kako drevo. — Med čutili ima najbolj razvit sluh in vonj. Vidi slabo.

Odkar so pričeli prihajati Evropejci v Afriko, je jel ponekod nosorog naglo izumirati. L. 1650. jih je bilo v Kaplandiji vse polno, l. 1900. pa so bili

že jako redki. Največ se jih je še ohranilo v notranjščini Afrike in vzhodnih predelih. Poleg Evropejcev ga zelo preganjajo tudi domačini. Streljajo ga z dreves z zastrupljenimi puščicami, love v pokrite jame, ali ga pobijajo s kopji. Iz nosorogove kože izdelujejo bojne ščite, meso in mast uživajo, roženino pa prodajajo. Največ nosorogovih rogov pokupijo Kitajci, ki izdelujejo iz njih lične okraske, kot n. pr. držaje za dragocene meče itd. Meso mladega nosoroga je prav tako užitno, kot telečje meso. Med živalstvom sta najhujša sovražnika nosorogova lev in tiger, ki prežita na njegove mladiče. Starih nosorogov se redkokdaj lotita. Pa tudi med seboj se jih mnogo pokonča, ko drug drugega napadajo.

Po zooloških vrtovih in celo večjih menežarijah naletiš danes kaj pogosto na afriškega nosoroga.

Ris

Med najstrašnejše roparje mačjega plemena spada nedvomno ris. Daš je v naših krajih danes že skoro docela iztrebljen, vendar se še dobe stari ljudje, ki pripovedujejo, da so videli risa.

Risova domovina je prav za prav po vsem svetu. Živi v Afriki, zapadni Aziji, Rusiji, Egiptu, Perziji, Siriji, v deželah ob Kaspiškem jezeru, Indiji, Skandinaviji, Rusiji, Sedmograški, v goratih delih Ogrske, v Bolgariji, Rumuniji.

Podoben je divji mački. Velikosti in barve je različne. Dolžina njegovega trupa meri približno 90 cm, od katerih odpade 22—27 cm na rep; visok je 35 do 40 cm, težak 6—9 kg. V muzeju v Kristjaniji imajo nagačenega risa, ki je dolg 1 m, a težak je bil 45 kg. Barva risove kože je navadno prilagodenja kraju, kjer

prebiva. Najčešče se dobe risi z rumenkasto-sivim kožuhom, ki se spreminja na sivkasto-rujavo barvo. Posamezne dlake so pri korenini temno rumene, v sredini črno-rujave, na koncu bele ali sivo-bele. Rep ima 6—9 temnih polkolobarjev in črno konico. Ušesa so zunaj sivo-rumena, znotraj rdečkasto-rumena, često porastla z belkastimi dlakami, ki prehajajo na vršičkih v majhne čopiče. Njegove oči imajo zelenkasto-rumen blesk.

Strahoviti so risovi zobje in kremplj. V tem oziru daleč prekaša divjo mačko in se more meriti celo s tigrom in leopardom.

Ris je krvoločn ropar. Napada in kolje vse, kar mu pride na pot. Navadno preži na kakem drevesu na plen in ko se mu žrtev dovolj približa, plane nanjo in ji zasadi svoje ostro zobovje v tilnik. Lovi pa tu in tam tudi miši, stika za ptiči, si privošči zajčjo pečenko, a tudi kurje se ne brani. Še žive ljudje, ki pomnijo, kako se je v zimskem času ponoči priplazil pošuhneni ropar v vas in grozovito mesaril po kokošnjakih. Mnogokrat se čuje, kako je ris napadel čredo ovac na planinskih pašnikih in uprizoril pravcati pokolj. Pred kakimi 40 leti je doživel kmet Franc Krašovec v Raskovcu nad Vrhniko neprijetno srečanje z risom. Mož je šel z voli v gozd po drva. Ko je krenila pot v goščavo, se nenadoma pojavi voloma na tilnikih ris. Živali sta se obupno branili. Na posled jima je uspelo, da sta dobila drznega roparja med rogove in ga tako zmrevarila, da je jedva ušel.

Kakor vsi člani divjega mačjega plemena, tako tudi ris lovi in napada najrajši ponoči. Čez dan počiva in dremlje v kaki trnjevi goščavi, kjer je varen pred sovražniki. Solnčna toplota mu zelo prija. Vleže se na hrbet in se leno preteza ter se z naslado da božati po mehkelem kožuščku od toplih solnčnih žarkov.

Zoolog O. v. Loewis (1866) pripoveduje, kako je ukrotil mladega risa in ga navadil, da je čul na ime »Luci«. Spremljal je svojega gospodarja na lov in živel v docela prijateljskem razmerju z njegovimi psi. Če je »Lucija« jelo na lovu skominati po zajcih, ptičih ali ovcah, je zadostoval samo gospodarjev preteči glas in ris se je sramežljivo vlegel na zemljo ter s čudovito pokornostjo krotil svojo krvoločnost. Kadar se je toliko oddaljil od gospodarja, da ni čul njegovega klica, je bilo treba samo izstreliti puško in »Luci« je takoj pritekel. Vendar je bil pokoren samo gospodarju in njegovemu bratu. Če teh dveh ni bilo poleg, tedaj gorje kuram, racam in gosem! Prenočeval je na — strehi. Če je ponoči pripeljal kak voz mimo, je bil »Luci« v velikih skokih nemudoma zraven. Ko ga je gospodar poklical, mu je skočil na prsa in ga s prednjima šapama objel okoli vratu ter zadovoljno predel.

Zgodilo se je, da sta bila gospodar in njegov brat ves teden odsotna. »Luci« se je v tem času izogibal ljudi, kričeč in z velikim nemirom je iskal svojega gospodarja. Ker ga ni našel, se je že drugi dan umaknil v bližnji gozd, ne da bi se zmenil za hrano, ki jo je dobival iz gospodarjeve kuhinje. Le ponoči se je vračal spat na svoje običajno mesto na strehi. Ko sta se naposled gospodar in njegov brat vrnila, je bil »Luci« ves iz sebe. Kot strela je švignil s strehe, se pognal gospodarju na rame ter se mu dobrikal na vse načine. Njegovih ljubeznjivosti je bil, kajpa, deležen tudi brat. Poslej je živel »Luci« zopet po starem načinu, polegal na zofi, zehal, predel, godel in zabaval domače in goste.

Zelo je sovražil domače mačke. Poklal in razmesaril je v najkrajšem času sosedom vse. —

Najhujši risov sovražnik je seveda človek. Že stari Rimljani so z nekakim svetim strahom govorili o njem. V Rimu sta bila po amfiteatrih lev in tiger dokaj vsakdanja prikazen, dočim ris ne. Poganski narodi mu še dandanes pripisujejo neka skrivnostna svojstva, n. pr. da se duh kakega zlobnega človeka po smrti naseli v risovem telesu. V naših krajih je, kakor omenjeno, že čisto iztrebljen. Enako v Nemčiji. V Rožu na Koroškem so jih v letih 1846—1858 precej polovili in pokončali. V redkih razdobjih se pojavi še na Štajerskem. Dasi je krvoločn kot volk, vendar je lokav in zvijačen ter se zna preganjalcem spretno umikati. Nastavljenim pastem redko nasede. Risova koža je dragoceno krzno, druge koristi ni od njega.

Guanako

Ta zanimiva žival spada v rod *Lama*. Lame se dele v štiri vrste: lame, guanake, pake in vikune. Lama in pako sta domači živali, guanako in vikuna pa sta divji živali.

Guanako je za lamo največja južno ameriška žival, ki živi na kordiljerskih visokih planotah več tisoč metrov visoko.

Žival je 2.25 m dolga, rep je dolg 24 cm, visoka je do 1.60 m, težka pa do 75 kg. Guanakovo telo je razmeroma kratko, vrat je pa dolg in tenak, glava podolgasta, ob straneh stisnjena, smrček topo zašpičen. Noge so vitke in visoke, vsled česar so njegove kretnje urne in živahne.

Guanaki živijo družabno v velikih čredah. Meyen jih je videl do sto v eni čredi, ki so se pasli ob gorskih potokih. V čredi so združene navadno le samice, ki jih vodi star samec.

Čez dan se pasejo živali bolj po dolinah, ponoči pa počivajo. Piti hodijo le zjutraj in zvečer. Slano vodo imajo rajši ko sladko. Kakor vse lame, ima tudi guanako to lastnost, da svoje odpadke polagajo vedno na določena mesta. Iz majhnih kupčkov narastejo sčasoma tako veliki kupi, da ni mogoče več blizu. Potem se odločijo, zgraditi v bližini drug tak visok kup. Indijancem ti kupi, ko se posuše služijo za zaloge kuriva. Blizu teh kupov je vedno najti številne in globoke kotanje. V njih se guanaki okopljejo in valjajo v pesku. To toaleto vrše navadno opoldne. Pozimi se pa radi valjajo po snegu.

Kakor smo že povedali, je guanako urna žival. V ravnini ga komaj dohiti najhujši konj; pes pa le redko. Pleza guanako izvrstno celo po takih prepadih, koder bi najboljši hribolazec moral obupati.

Guanaki so čudovito plašni. Vodilni samec je neprenehoma na straži. Če se bliža nevarnost, kratko zamekeče in vsa čreda se spusti v divji beg. Naprej beže samice z mladiči, potem pa mladi nedorasli, ki jih je vodilni samec še pustil pri čredi, nazadnje pa sam gospodar.

Če pa srečaš nenadoma posamezno žival, se zgodi, da nemudoma obstane in radovedno motri človeka.

Guanako se brani proti sovražnikom, ki niso močnejši od njega, pogumno in junaško. Grize in brci, da je groza. Če pa je sovražnik močnejši, pobegne in rad prepušča slavo zmage nasprotniku, samo da sam ohrani življenje.

Poguba guanakova je njegova radovednost. To se pravi, samice so strašno radovedne. Kakor je žival sicer plašna in boječa, vendar ob nenavadnih pri-

kaznih prisluhnejo, gledajo, se čudijo. To lastnost izrabljajo indijanski lovci, ki se jim našemljeni približajo. Žival gleda radovedno nenavadno prikazen, jo ogleduje in mekeče, kakor bi druga drugo hotele opozoriti, naj gledajo, da bodo vedele povedati, kaj so videle. Med tem se lovec s puško približa in potem je radovednosti konec. Sledi le bridko razočaranje.

No, saj med ljudmi tudi ni boljše.

Vikuna

Vikuna je druga vrsta divjih lam. Živi na vrhovih Kordiller v Ekvadorju, Peru in Boliviji. Je manjša ko lama in ima fino kodrasto kožo. Drže se večinoma mehkih trat, ker imajo mehke parklje. Zato nikdar ne plezajo na skalne vrhove in na ledenike. Poleti gredo nizko v dolino, kjer dobijo lahko sočno travo.

Njihove črede štejejo 6—15 samic, ki jih od daleč čuva star samec. Če se bliža nevarnost, samec zabrlizga. Vsa čreda se združi, nagne glave naprej

in se par korakov približa kraju, odkoder prihaja nevarnost. Potem pa zbeže. Le samec večkrat obstane, da krije umik. V ravnini jih konj lahko dohiti, v hribih pa jih ne more nihče.

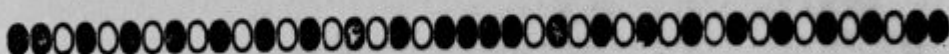
Ginljiva je hvaležnost samic do samca, ki jih čuva. Če samca zadene krogla, se vse samice zbero okrog ranjenega ali mrtvega gospodarja in glasno žvižgajo. Rajše se dajo vse postreliti kakor pa da bi ga zapustile. Če pa je padla samica, se ne zmenijo, ampak beže naprej. Ravno narobe kakor pri guanakih. Pri njih samice takoj zbeže, ko pade samec.

Zgodi pa se včasih, da je mogoče približati se vikuni na malo korakov, ne da bi pobegnila. Taka je bolna. Ima črve v drobovju. Ta bolezen izvira od vlažne trave.

Tschudi pripoveduje, kako Indijanci love vikune. To se godi v množicah. Vsaka družina mora dati najmanj enega moškega za lov. Vdove gredo zraven za kuharice. Seboj vzamejo količe in velike klopčice motvozov. V primerni ravnici zabijejo te količe v zemljo v razdalji do 15 korakov in jih v višini 80 cm zvežejo z motvozom. Tako napravijo velik krog, pol ure hoda okrog njega. Ta krog je na eni strani odprt. Odprtina je par sto korakov široka. Na motvoz privežejo ženske pisane cunje, ki vihrajo v zraku kakor zastave. Potem se razkrope možaki, deloma peš, deloma na konjih več milj na daleč in začno goniti žival proti odprtini v krogu. Žival beži vanj. Potem krog zapro. Plašne živali si ne upajo preskočiti motvoza, na katerem vihrajo cunje. Na treh dolgih vrvicah imajo pritrjene železne krogle, kar zovejo bole. Te bole mečejo med živali in jih podirajo. Ko žival pade, jo zakoljejo in meso razdele med družine. Kožo pa darujejo cerkvi.

Ob času Inkov so se vršili še večji lovi na vikune. Zbralo se je vsako leto do 30.000 Indijancev na take love. V kroge, ki so obsegali včasih do 20 milj, se je nateplo seveda tudi več druge divjačine, n. pr. jagvarjev, jelenov, lisic, medvedov itd. Škodljive živali so potem vse pobili, od jelenov in vikun pa le, kolikor so rabili. Baje se je zbralo v teh krogih tedaj do 40.000 živali. Če pride v krog po nesreči tudi guanako, tedaj je lov ponesrečen. Guanako namreč preskoči motvozno ograjo in zbeži. Vikune, ki vidijo, da reč gre, slede in krog je prazen. Mlade vikune se dajo udomačiti, ko ostare so pa nerodne in zahrbtnje.

Koža vikun je bila vedno dragocena. Še danes tko iz vikunove volne najfinejše blago in delajo iz nje najmehkejšo klobuke.

Osendowski (Iz knjige: v sibirskih prašumah):

Beli labodi

Ko sem raziskoval premogovna in zlata ležišča, sem prišel tudi v Posjetski zaliv in njegovo пристanišče Nižni Gorodski, ki je v južnem delu Usurijske dežele v bližini rusko-korejske meje.

Na bregu zaliva je Novokijevsk, malo garnizijsko mesto. Pred leti so hoteli tu zgraditi trdnjavo za obrambo proti jugu, ki so ga ogrožali Japonci. To misel pa so opustili in ostala je tu samo zapuščena garnizija, v kateri so vsi postali pijanci, ki so vse izgubljali pri kartah in običajno končavali svoje razdejano življenje s samomorom ali pa še v bolj čudnih »zabavah«.

Mestece obdaja zelo gost gozd in leži čisto blizu korejske meje. Tu in tam je človek naletel na čudne hišice, fangce imenovane, ki so bile last lovcev, povečini samih Kitajcev. Mali poštni parniki vzdržujejo zvezo med mestecem in Vladivostokom. Ali potnikov prevozijo le malo, ker je mesto v trgovskem in industrijskem oziru brez pomena.

V gozdu okoli mesta pa so številne steze in čudne stavbe. Nizke, med

grmičevjem skrite in napol v zemljo vkopane kočice z balkonskimi strehami, ki so porašene s travo in grmičevjem. Ljudje pravijo tem kočicam z azidki in naj bi bili skrite zasede za lov na živali in tiče. Oficir Popov se je pričel čudno smehljati, ko sem pričel govoriti o zazidkih.

»To so zasede za bele labode. Naši kozaki so jih zgradili pred nekaj časom in jih še danes obiskujejo, čeprav že bolj redko.«

Nisem spraševal po nadaljnjih podrobnostih tega svojevrstnega lova na bele labode, čeprav sem se čudil, zakaj čakajo kozaki labode v gozdu, mesto na obrežju. Par dni pozneje sem prejel čisto nepričakovano pojasnilo o tem čudnem lovu.

Nekoč sem raziskoval obrežje Posjetskega zaliva in sem križaril v majhnem vojnem parniku. Na moje veliko začudenje nisem opazil prav nobenega sledu življenja v vojski. Niti nobene morske trave, ki je tako nad vse pogosta v vsem Japonskem morju. Kapitan ladje mi je ta čuden pojav pojasnil in pri tem ni skrival svojega ogorčenja:

»Vi veste, na kako sramoten način obravnava naša vlada državne kupčijske zadeve. Pred petimi leti je dovolila Japoncem, da ribarijo v tem zalivu. In kako so izkoristili to dovoljenje? Vse ribe so polovili in ne še zadosti, so s pomočjo potapljačev zvlekli iz morja vso travo, vse ostrige in rake in tako temeljito izropali vse morje, da ne pride nobena riba več sem. Če hočete videti, kakšno je izropano morje, vam dam potapljaško obleko in potem lahko napravite sprehod po morski puščavi.«

Njegova povest je vzbudila mojo radovednost in zato sem njegovo ponudbo sprejel. V bližini mesta je zaustavil kapitan parnik in ukazal, da spuste v morje čoln z zračno sesalko in potapljaškim aparatom. Zlezel sem v kavčuk-obleko z debelimi, s svincem obteženimi podplati. Nato so mi natakneli potapljaško čelado in jo privili k obleki. Po vrvi lestvici sem polagoma lezel v vodo. Na drugi strani čolna pa je šel v morje izučen potapljač. Ko sem prišel na dno, sem pričel vse naokoli ogledovati. Razložil sem razbite stranice čolnov in železne dele; malo dalje je bil maček z ostankom neke verige; na dnu pa konzervne škatlje, razbite steklenice in ostanki raznih predmetov. Nikjer pa nobene sledi življenja. Nago, čisto nago je bilo vse morsko dno. Nobene trave, nobene ribe, nobene rastline, nobene školjke, nič ni bilo; povsod sama naga puščava. Zalosten, obupen pogled je bil to in ni ga bilo mogoče prenašati. Potegnil sem za vrv in potegnili so me navzgor.

»No, ali ni bila pokrajina dražestna,« me je vprašal kapitan.

Ko sem mu pravil o svojih utisih in opisoval grozote izropanega morja, je žalostno povetil glavo in se obrnil proč.

* * *

Cesta h korejski meji je vodila čisto blizu Novokijevska skozi listnast gozd na predgorovju Šihota-Alu. Nihče pa ni uporabljal te ceste, ki je bila važna le iz strateških ozirov. Belo oblečeni Korejci so hodili le po tajnih stezah in se vračali v svojo domovino. Zakaj brez potnih listov in včasih tudi na nezakonit način so si pridobili v Usurijski deželi potrebna sredstva za sebe in svojo rodbino. Včasih so morali delati leta dolgo, predno so se mogli vrniti domov z zadostnim zaslužkom.

Ko sem šel nekega dne z nekaterimi oficirji v bližini korejske meje na lov, smo dobili kozake iz Nikolsk-Usurijska in iz kozaških stražnih vasi ob meji za vodnike. Lovili smo srne, ki jih je tu zelo veliko.

Pri zasledovanju neke srne sem zapazil skozi goščo mladih hrastov črno postavo. Najprej sem mislil, da je pred menoj človek in zato sem mu glasno zaklical, da je v nevarnosti, da bo ostreljen. Ko nisem dobil nobenega

odgovora, sem šel postavi nasproti. Nakrat sem zaslišal glasno mrmranje in vidim, da je to velik črn medved, ki se počasi giblje po hribu navzdol. Mogel sem videti, kako se upogiba grmičevje pod težo živali, ali nje same nisem videl.

Ko sem začel medveda zasledovati, zaslišim strel, ki je odmeval in polagoma utihnil v gorah. Nato sem slišal, kako je eden naših kozakov drugemu klical, da naj pomaga razdeti medveda. Ko sem prišel do ubitega medveda, sem videl, da je bil medved zadet naravnost v srce. Kozaki pa so ga že devali iz kože.

V gosti travi blizu ustreljene živali sem opazil ostanke belega platna in nekaj končkov že nagnite bombaževine. Ko so kozaki opazili, da gledam te ostanke blaga, so se pričeli smejati.

»Bel labod je prišel tu mimo, jaz pa sem ga ujel,« se je smejal star kozak, ki je s spretnostjo razdeval medveda. »Bilo je to pred tremi leti. Prišel sem s svojim bratrancem, nekim kozakom iz Imana, da ujamem kakega belega laboda, ker sem vedel, da jih gre tu čez zelo mnogo.«

— Pa kaj razumeš pod belimi labodi? — sem vprašal.

»Korejce, gospod, Korejce,« je odgovoril razigrane volje. »Prihajajo z zlatih ležišč ob Amurju, od Sungahe, doli od Maj-ho-a, od Imperatorskega zaliva, od vseh krajev. Na hrbtu pa nosijo težke tovore samih dragocenih stvari: zlat prah, panti, ginseng (čudotvorno korenino, ki je v teh krajih silna dragocenost), rečne bibre in drage kože. Kako bi jim smeli dovoliti, da bi vse to odnašali, ko pa bi mogli mi vse to tako dobro uporabiti.«

In znova so se muzali in smejali.

— In kako delate to? — sem jih vprašal in že slutil njih odgovor.

»Zelo priprosto je to. Naredimo si zazidke ob potih in čakamo. Korejci potujejo posamezno, ker drug drugemu ne zaupajo. Če začujemo korake, ali slišimo udarce sekire, ali zapazimo v kronah dreves blesk ognja, tedaj vemo, da so tu beli labodje. Neopaženo se do njih priplazimo in mu potem vzamemo njihov težki tovor. Včasih bi se hotel Korejec še braniti s svojo sekiro ali nožem. Potem ga kroglja takoj umiri. Tudi če se joka ali proklinja, ga kozak vseeno ubije. Kaj pa je življenje takega brezčutnega laboda? Prej ali slej mora itak umreti!«

Stari kozak je pripovedoval vse to mirno in z zadovoljstvom in nisem imel vzroka, da mu ne bi verjel, ko sem pa videl ostanke korejskih oblek.

— Pa to je vendar zločin, — sem pripomnil in ostro pogledal kozaka.

»Ah, kaj še! Kakšen zločin naj bo to?« je pripomnil mlajši kozak. »Ali so to res ljudje? To so lazivci in vrhu tega jih je toliko ko gosi. Sedaj so takšni lovi bolj redki, ker potujejo sedaj z železnico in parniki. Samo najbolj revni potujejo še skozi gozd. Vrhu vsega pa so začeli sedaj še kmete in kozake kaznovati za ta lov s šestmesečno ječo. Ciril Tomenko je dobil celo eno leto, ker se je vmešal v vso stvar konzul. Preje je bila tu svoboda, bil je tu pravi paradiž za močne in pogumne ljudi. Sedaj pa je vsega tega konec. Greš skozi gozd in glej — bržčas te nevidno zasledujejo in gre za teboj, da ne veš ne kam ne kod. Pravim, da je telegraf samo zato tu, da ovira in nadleguje svobodne ljudi.«

In složno sta oba kozaka proklinjala iznajdbe moderne dobe in pri tem devala ubitega medveda iz kože.

Nedaleč od njiju pa so ležali ostanki belega laboda, od morja sem pa je vel veter in govoril žalostno pesem o izropanem morju in izropanih Korejcih, doma žrtev japonske nadvlade, v tujini pa cestnih roparjev...

Za kratek čas

Kako pri fari zvoni

Pri peku na tnali
smo muco kovali:
Jo kruljavi Nace
pribija za tace,
jo šepasti Miha
po krempljih udriha.
Nežica vriska,
za rep jo pritiska,
župan se cel stresa,
drži jo za ušesa.
A muca jih breca
in v brade jih štrca,
pa v brke jih piha,
jih z repom udriha,
izmika jim tace.
Spotil se je Nace,
a Miha udarja,
župan prigovarja:
le tolči, le kuj,
našo muco obuj!

Kdo je bil prvi?

Po odmoru je prišel Tonček z dvorišča v šolsko sobo in dejal učiteljici:
»Šolarji iz četrtega razreda so me nateplili!«

»Tako? Ali si jokal?« je vprašala učiteljica.

»Ne.«

»No, tedaj si jih jim gotovo vrnil, kar so ti jih dali.«

»Ne, saj sem jih jaz prvi natepel.«

Naloga o konju.

Šolarček je moral napisati nalogo o konju. Opis te koristne živali se je glasil takole:

»Konj je koristna žival. On ima tace, na vsakem vogalu eno in rep na drugem koncu. On ima glavo na enem koncu, drugače kakor slon, ki ima na vsakem koncu po en rep. Konj je edina žival, ki nosi čevlje, toda jih ne sezuje, kadar gre v posteljo. Če bi bil jaz konj, bi bil rajši krava, ker kravi ni treba delati.«

Če se kaj ne naredi.

Boštjanček je vprašal učitelja: »Ali more biti kdo kaznovan za nekaj, česar ne naredi?«

»Ne,« je odgovoril učitelj.

»Potem je dobro. Jaz namreč domače naloge nisem napravil.«

Domača žival.

Učitelj: »Imenovali ste mi že različne domače živali. Konja, vola, ovco, psa in mačko. Ene se pa niste spomnili: je zanemarjena, umazana, se valja v blatu in se podi po sosedovem dvorišču? No, Ivanček?«

Ivanček sramežljivo: »To sem pa jaz!«

Kaj je oče?

V neki šoli je učitelj izpraševal učence o poklicih njihovih očetov.

»Kaj je tvoj oče, Pepček?«

»Mrtev.«

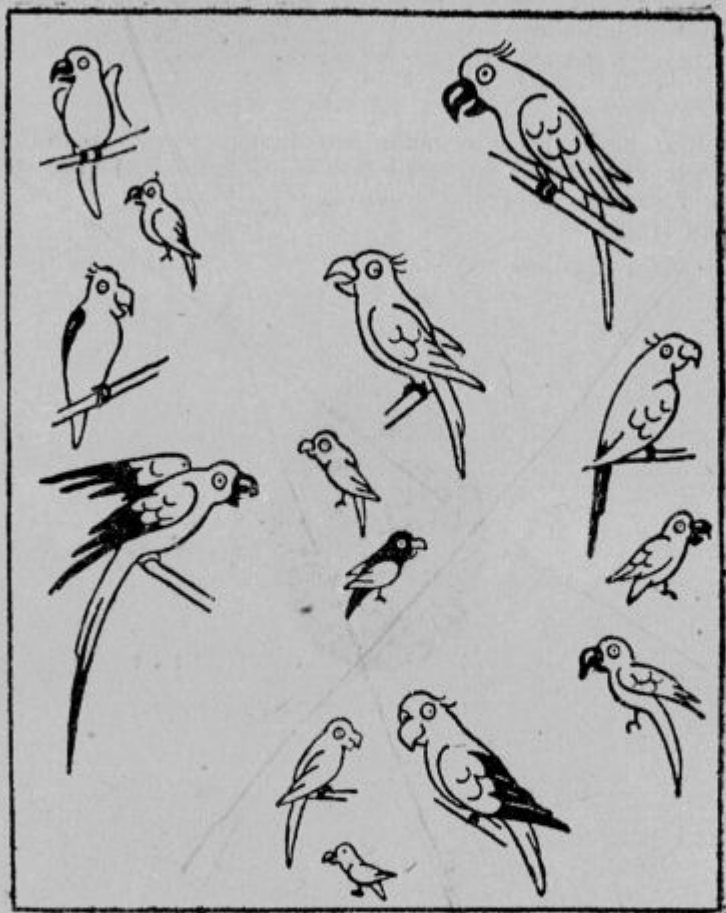
»To je žalostno. Toda — kaj je bil tvoj oče, ko še ni bil mrtev?«

»Živ!«

Naša velikonočna nagradna uganka

Kdo jih reši?

Tukaj vidite, otroci, 14 papagajev. Oni bi morali biti v gajbici, po dva v vsaki. Toda oni so zbežali in so zdaj za kazen tu na tej sliki nepremični. Morete jih pa osvoboditi, in sicer če se Vam posreči jih zopet spraviti v njihove gajbice, tako da potegnete čez risbo *samo 3 ravne črte* in ne več, tako da nastane *7 predelov* in v vsakem predelu po *2 papagaja*.

Ali jih hočete osvoboditi?

Da Vam pomagamo, razpisujemo *nagrado*. Čez gornjo risbo potegnite 3 ravne črte tako, da boste vjeli po 2 papagaja v 7 predelih, ki nastanejo, če potegnete 3 črte.

Potem sliko, oziroma stran iz priloge izrežite in jo pošljite v kuverti, naslovnjeni na upravo »Slovenca« v Ljubljani, obenem z Vašim imenom in predimonom ter natančnim naslovom.

Zadnji rok, ko moramo imeti rešitve v rokah, je *ponedeljek*, 8. aprila. Potem bomo izžrebali iz vseh pravih rešitev tri imena, ki dobijo sledeče nagrade:

I. nagrada: *Storžek*, krasna povest malega storžka, ki jo je spisal Lorenzini, a prevedel dr. Joža Lovrenčič.

II. nagrada: *Srce*, najlepša mladinska povest italijanska od Edmondo de Amicis; prevela in za slovensko deco priredila pa Janja Miklavčičeva.

III. nagrada: *Dedek je pravil*, ena najljubkejših mladinskih povesti od Julija Slapšaka.

* * *

Nekoliko premisleka in malo potrpljenja, pa je rešitev najdena! Pomnite: črte morajo biti *tri*, predelov, ki jih črte napravijo, *sedem*, papagajev pa v vsakem po *dva*.

Veliko sreče!

Priloga 1929/11

Vstal je Gospod.

(P. Krizostom.)

Zmerno.

P. Hugolin Sattner.

Jutranje ne-bo *zadržuj*

Jutranje ne-bo *siplje nad te ce. mani škrlatno zla-to. Ve-*

Jutranje ne-bo *zadržuj*

Veselo

se-lo vriska pomlad *preko vo-nja-vih trat,*

Ve-se-lo vriska pomlad, *preko vo-nja-vih trat, in*

plašč svoj pestri na-ma-ka u zar-jin škrlat, *in plašč svoj pestri na-ma-ka u*

zadržuj a tempo *f hitreje*

zarjin skrlati. *Vstal je Go-spod, - vstal je Go-*

zadržuj a tempo *f hitreje*

spod, - vstal je iz smrtne glo-bi - ne vstal je iz

vstal je Go-spod - vstal je iz

še hitreje

grobne ti-ši - ne vziv - ljenja slad-ko gor-ko- to

vživ- lje- nja slad- ko gor-

počasneje prav počasi

vno vo pomla- dno le- po- to in žnjim je vstalo ve- soljstvo, vstalo ve solj- stvo

- ko- to vno vo pomla- dno le- po- to, vstalo ve- soljstvo.

Živo recitando *malo hitreje* *zadržuj*

f *p*

Bratje, nasa u-raje že prišla, vstanimo se mi, vsta-nimo se mi, Sr-

f *Živo* *recitando* *p*

malo hitreje *zadržuj*

Zmerno *cresc.* *da*

ca nastežaj od-primo, da va-rije solnce bo-žjih milosti za-si-je

p

za-si-je

vanje se raz-li-je ve-li-čanstva, bo-žje-ga, ve-li-čanstva

da vanje se raz-li-je ve-li-čanstva, ve-li-čanstva, bo-žjega si-

ve-li-čanstva bo-žje-ga, ve-li-čanstva

ff

Mirno

p

jaj.

Ve-li-kočno Jagnje! Troje Rešnje Krvi škr-

Mirno *p*

ro-di najvnaših du-šah *Mirno*

lat ro-dinajvnaših du-šah *mf* no - vo živ-lje-nje, no - vo pomlad, no - vo pomlad
no - vo živ-lje-nje, no

Mirno

f *mf*

no - vo živ-lje-nje, no - vo po-
mlad *mf*
va no - vo živ-lje-nje no - vo pomlad, no - vo živ-lje-nje, no - vo po-

f *ff*

-mlad a-le-lu-ja, a-le-lu-ja no - va pomlad, a-le-lu-ja, a-le-lu-ja
f *ff* *f*

f *f*

no - va pomlad, no - vo živ-lje-nje no - va po - mlad!
ff novo živ-lje nje, no - va po - mlad!

f *f*